

Joanna Kulesza

Analiza bazy i struktury miejsc
w Młodzieżowych Ośrodkach
Wychowawczych
i Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii

Joanna Kulesza
Pracownia Resocjalizacji
Centrum Metodyczne Pomocy
Psychologiczno-Pedagogicznej

**ANALIZA BAZY I STRUKTURY MIEJSC
W MŁODZIEŻOWYCH OŚRODKACH WYCHOWAWCZYCH
I MŁODZIEŻOWYCH OŚRODKACH SOCJOTERAPII**

Warszawa, grudzień 2009

Spis treści

Wstęp.....	8
Rozdział 1. Analiza bazy i struktury miejsc w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych i Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii województwie dolnośląskim	16
1.1. Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze w województwie dolnośląskim.....	16
1.2. Liczba nieletnich z terenu województwa dolnośląskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW	18
1.3. Wnioski nt. samowystarczalności województwa dolnośląskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOW dla nieletnich z tego regionu.....	20
1.4. Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii w województwie dolnośląskim.....	21
1.5. Liczba nieletnich z terenu województwa dolnośląskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS.....	23
1.6. Wnioski nt. samowystarczalności województwa dolnośląskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOS dla nieletnich z tego regionu.....	26
Rozdział 2. Analiza bazy i struktury miejsc w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych i Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii województwie kujawsko-pomorskim	28
2.1. Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze w województwie kujawsko-pomorskim.....	28
2.2. Liczba nieletnich z terenu województwa kujawsko-pomorskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW.....	29
2.3. Wnioski nt. samowystarczalności województwa kujawsko-pomorskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOW dla nieletnich z tego regionu	31
2.4. Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii w województwie kujawsko-pomorskim	33
2.5. Liczba nieletnich z terenu województwa kujawsko-pomorskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS.....	34
2.6. Wnioski nt. samowystarczalności województwa w zakresie zapewnienia miejsc w MOS dla nieletnich z tego regionu.....	36
Rozdział 3. Analiza bazy i struktury miejsc w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych i Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii w województwie lubelskim.....	39
3.1. Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze w województwie lubelskim	39
3.2. Liczba nieletnich z terenu województwa lubelskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW	40
3.3. Wnioski nt. samowystarczalności województwa lubelskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOW dla nieletnich z tego regionu	42
3.4. Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii w województwie lubelskim	44
3.5. Liczba nieletnich wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS z terenu województwa lubelskiego	46
3.6. Wnioski nt. samowystarczalności województwa lubelskiego w kontekście zapotrzebowania w zakresie zapewnienia miejsc w MOS dla nieletnich z tego regionu.....	48

Rozdział 4.	Analiza bazy i struktury miejsc w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych i Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii województwie lubuskim.....	50
4.1.	Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze w województwie lubuskim	50
4.2.	Liczba nieletnich wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW z terenu województwa lubuskiego	51
4.3.	Wnioski nt. samowystarczalności województwa w kontekście zapotrzebowania w zakresie zapewnienia miejsc w MOW dla nieletnich z tego regionu	53
4.4.	Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii w województwie lubuskim	54
4.5.	Liczba nieletnich wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS z terenu województwa lubuskiego	55
4.6.	Wnioski nt. samowystarczalności województwa lubuskiego w kontekście zapotrzebowania w zakresie zapewnienia miejsc w MOS dla nieletnich z tego regionu	58
Rozdział 5.	Analiza bazy i struktury miejsc w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych i Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii województwie łódzkim.....	60
5.1.	Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze w województwie łódzkim.....	60
5.2.	Liczba nieletnich wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW z terenu województwa łódzkiego.....	61
5.3.	Wnioski nt. samowystarczalności województwa w kontekście zapotrzebowania w zakresie zapewnienia miejsc w MOW dla nieletnich z tego regionu	63
5.4.	Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii w województwie łódzkim.....	64
5.5.	Liczba nieletnich wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS z terenu województwa łódzkiego.....	66
5.6.	Wnioski nt. samowystarczalności województwa w kontekście zapotrzebowania w zakresie zapewnienia miejsc w MOS dla nieletnich z tego regionu.....	68
Rozdział 6.	Analiza bazy i struktury miejsc w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych i Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii województwie małopolskim.....	70
6.1.	Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze w województwie małopolskim	70
6.2.	Liczba nieletnich wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW z terenu województwa małopolskiego	71
6.3.	Wnioski nt. samowystarczalności województwa małopolskiego w kontekście zapotrzebowania w zakresie zapewnienia miejsc w MOW dla nieletnich z tego regionu.....	73
6.4.	Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii w województwie małopolskim.....	74
6.5.	Liczba nieletnich wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS z terenu województwa małopolskiego	75
6.6.	Wnioski nt. samowystarczalności województwa małopolskiego w kontekście zapotrzebowania w zakresie zapewnienia miejsc w MOS dla nieletnich z tego regionu	77
Rozdział 7.	Analiza bazy i struktury miejsc w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych i Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii województwie mazowieckim	79
7.1.	Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze w województwie mazowieckim.....	79
7.2.	Liczba nieletnich z terenu województwa mazowieckiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW	80
7.3.	Wnioski nt. samowystarczalności województwa mazowieckiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOW dla nieletnich z tego regionu.....	82

7.4.	Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii w województwie mazowieckim.....	84
7.5.	Liczba nieletnich z terenu województwa mazowieckiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS.....	86
7.6.	Wnioski nt. samowystarczalności województwa mazowieckiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOS dla nieletnich z tego regionu.....	88
Rozdział 8. Analiza bazy i struktury miejsc w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych i Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii województwie opolskim.....		
8.1.	Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze w województwie opolskim	91
8.2.	Liczba nieletnich z terenu województwa opolskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW	92
8.3.	Wnioski nt. samowystarczalności województwa opolskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOW dla nieletnich z tego regionu	94
8.4.	Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii w województwie opolskim.....	97
8.5.	Liczba nieletnich z terenu województwa opolskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS.....	97
8.6.	Wnioski nt. samowystarczalności województwa opolskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOS dla nieletnich z tego regionu.....	99
Rozdział 9. Analiza bazy i struktury miejsc w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych i Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii województwie podkarpackim.....		
9.1.	Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze w województwie podkarpackim	101
9.2.	Liczba nieletnich z terenu województwa podkarpackiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW	102
9.3.	Wnioski nt. samowystarczalności województwa podkarpackiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOW dla nieletnich z tego regionu.....	104
9.4.	Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii w województwie podkarpackim.....	105
9.5.	Liczba nieletnich z terenu województwa podkarpackiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS.....	105
9.6.	Wnioski nt. samowystarczalności województwa podkarpackiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOS dla nieletnich z tego regionu.....	108
Rozdział 10. Analiza bazy i struktury miejsc w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych i Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii województwie podlaskim		
10.1.	Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze w województwie podlaskim	111
10.2.	Liczba nieletnich z terenu województwa podlaskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW.....	112
10.3.	Wnioski nt. samowystarczalności województwa podlaskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOW dla nieletnich z tego regionu.....	114
10.4.	Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii w województwie podlaskim.....	116
10.5.	Liczba nieletnich z terenu województwa podlaskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS.....	116
10.6.	Wnioski nt. samowystarczalności województwa podlaskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOS dla nieletnich z tego regionu.....	119
Rozdział 11. Analiza bazy i struktury miejsc w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych i Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii województwie pomorskim.....		
		121

11.1.	Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze w województwie pomorskim	121
11.2.	Liczba nieletnich z terenu województwa pomorskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW	122
11.3.	Wnioski nt. samowystarczalności województwa pomorskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOW dla nieletnich z tego regionu.....	124
11.4.	Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii w województwie pomorskim	125
11.5.	Liczba nieletnich z terenu województwa pomorskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS.....	126
11.6.	Wnioski nt. samowystarczalności województwa pomorskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOS dla nieletnich z tego regionu.....	130
Rozdział 12.	Analiza bazy i struktury miejsc w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych i Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii województwie śląskim	132
12.1.	Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze w województwie śląskim	132
12.2.	Liczba nieletnich z terenu województwa śląskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW	133
12.3.	Wnioski nt. samowystarczalności województwa śląskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOW dla nieletnich z tego regionu	135
12.4.	Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii w województwie śląskim.....	137
12.5.	Liczba nieletnich z terenu województwa śląskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS.....	138
12.6.	Wnioski nt. samowystarczalności województwa śląskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOS dla nieletnich z tego regionu.....	140
Rozdział 13.	Analiza bazy i struktury miejsc w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych i Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii województwie świętokrzyskim.....	143
13.1.	Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze w województwie świętokrzyskim	143
13.2.	Liczba nieletnich z terenu województwa świętokrzyskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW	144
13.3.	Wnioski nt. samowystarczalności województwa świętokrzyskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOW dla nieletnich z tego regionu	146
13.4.	Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii w województwie świętokrzyskim	147
13.5.	Liczba nieletnich z terenu województwa świętokrzyskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS.....	149
13.6.	Wnioski nt. samowystarczalności województwa świętokrzyskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOS dla nieletnich z tego regionu	152
Rozdział 14.	Analiza bazy i struktury miejsc w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych i Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii województwie warmińsko-mazurskim	154
14.1.	Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze w województwie warmińsko-mazurskim	154
14.2.	Liczba nieletnich z terenu województwa warmińsko-mazurskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW.....	155
14.3.	Wnioski nt. samowystarczalności województwa warmińsko-mazurskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOW dla nieletnich z tego regionu	157
14.4.	Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii w województwie warmińsko-mazurskim.....	159

14.5.	Liczba nieletnich z terenu województwa warmińsko-mazurskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS.....	159
14.6.	Wnioski nt. samowystarczalności województwa warmińsko-mazurskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOS dla nieletnich z tego regionu.....	162
Rozdział 15.	Analiza bazy i struktury miejsc w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych i Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii województwie wielkopolskim	164
15.1.	Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze w województwie wielkopolskim	164
15.2.	Liczba nieletnich z terenu województwa wielkopolskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW	165
15.3.	Wnioski nt. samowystarczalności województwa wielkopolskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOW dla nieletnich z tego regionu	167
15.4.	Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii w województwie wielkopolskim.....	169
15.5.	Liczba nieletnich z terenu województwa wielkopolskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS.....	170
15.6.	Wnioski nt. samowystarczalności województwa wielkopolskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOS dla nieletnich z tego regionu	173
Rozdział 16.	Analiza bazy i struktury miejsc w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych i Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii województwie zachodniopomorskim	175
16.1.	Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze w województwie zachodniopomorskim.....	175
16.2.	Liczba nieletnich z terenu województwa zachodniopomorskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW.....	176
16.3.	Wnioski nt. samowystarczalności województwa zachodniopomorskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOW dla nieletnich z tego regionu	179
16.4.	Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii w województwie zachodniopomorskim.....	181
16.5.	Liczba nieletnich z terenu województwa zachodniopomorskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS.....	182
16.6.	Wnioski nt. samowystarczalności województwa zachodniopomorskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOS dla nieletnich z tego regionu.....	184
Podsumowanie.....		187
Spis tabel.....		195
Spis rysunków.....		201

Wstęp

Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze (MOW) oraz Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii (MOS) to dwie kategorie placówek funkcjonujące w systemie edukacji, w których stosowana jest specjalna organizacja nauki, metody pracy i wychowania. Ośrodki te udzielają specjalistycznej pomocy psychoedukacyjnej lub resocjalizacyjnej. Przeznaczone są dla dzieci i młodzieży, które z powodu zaburzeń rozwojowych, trudności w uczeniu się i nieprawidłowości w funkcjonowaniu społecznym są zagrożone demoralizacją, niedostosowaniem społecznym lub uzależnieniem, a także dla nieletnich zdemoralizowanych i niedostosowanych społecznie.

Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej (CMPPP) dysponując danymi z systemu informatycznego¹ na temat bazy i miejsc w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych i Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii podjęło się analizy tych struktur w poszczególnych województwach. Liczba MOW i MOS wzrosła znacząco w ciągu ostatnich kilku lat. Aktualnie funkcjonuje 131 ośrodków (72 młodzieżowe ośrodki wychowawcze i 59 młodzieżowych ośrodków socjoterapii).

Celem przedstawionej analizy jest opisanie bazy MOW oraz MOS w poszczególnych województwach, w tym zestawienie liczby nieletnich oczekujących na realizację postanowienia sądowego o zastosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w tego rodzaju placówkach i liczby wychowanków już przebywających w ośrodkach na terenie kraju. Taki opis może być punktem wyjścia do oceny samowystarczalności poszczególnych województw w realizacji postanowień sądowych i wykorzystania zebranych danych w tworzeniu spójnej polityki regionu w tym zakresie.

Przed przystąpieniem do analiz dotyczących bazy MOW i MOS w poszczególnych województwach warto przedstawić specyfikę funkcjonowania obu typów tych placówek.

Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze przeznaczone są dla dzieci i młodzieży niedostosowanych społecznie wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy, wychowania i resocjalizacji. W zależności od poziomu rozwoju umysłowego przewidziano organizację dwóch typów takich placówek: dla nieletnich w normie intelektualnej organizowane są ośrodki resocjalizacyjno-wychowawcze, a dla nieletnich upośledzonych umysłowo w stopniu lekkim, ośrodki resocjalizacyjno-rewalidacyjne.² Do młodzieżowych ośrodków wychowawczych przyjmowana jest młodzież, wobec której sądy rodzinne wydały w trybie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich postanowienia o konieczności zastosowania środka wychowawczego polegającego na umieszczeniu w tego typu placówce. Do zadań MOW należy eliminowanie przyczyn i przejawów niedostosowania społecznego oraz przygotowanie wychowanków do życia

¹ Na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lipca 2004 r. w sprawie szczególnych zasad kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletnich w młodzieżowym ośrodku wychowawczym oraz młodzieżowym ośrodku socjoterapii (Dz.U. z 2004 r. Nr 178, poz. 1833) CMPPP zostało wyznaczone do wskazywania miejsc dla nieletnich, wobec których sąd rodzinny zastosował środek wychowawczy w postaci umieszczenia w MOW lub MOS. W celu realizacji tego zadania powstał system informatyczny, który umożliwia szybkie zarządzanie miejscami w poszczególnych ośrodkach.

² Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 marca 2005 r. w sprawie rodzajów i szczególnych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach (Dz. U. Nr 52, poz. 467)

zgodnego z obowiązującymi normami społecznymi i prawnymi. W skład MOW wchodzi szkoła, która umożliwia wychowankom kontynuację nauki na odpowiednim poziomie edukacyjnym.

Wg stanu na dzień 31.10.2009 na terenie kraju funkcjonują 72 takie placówki, w tym:

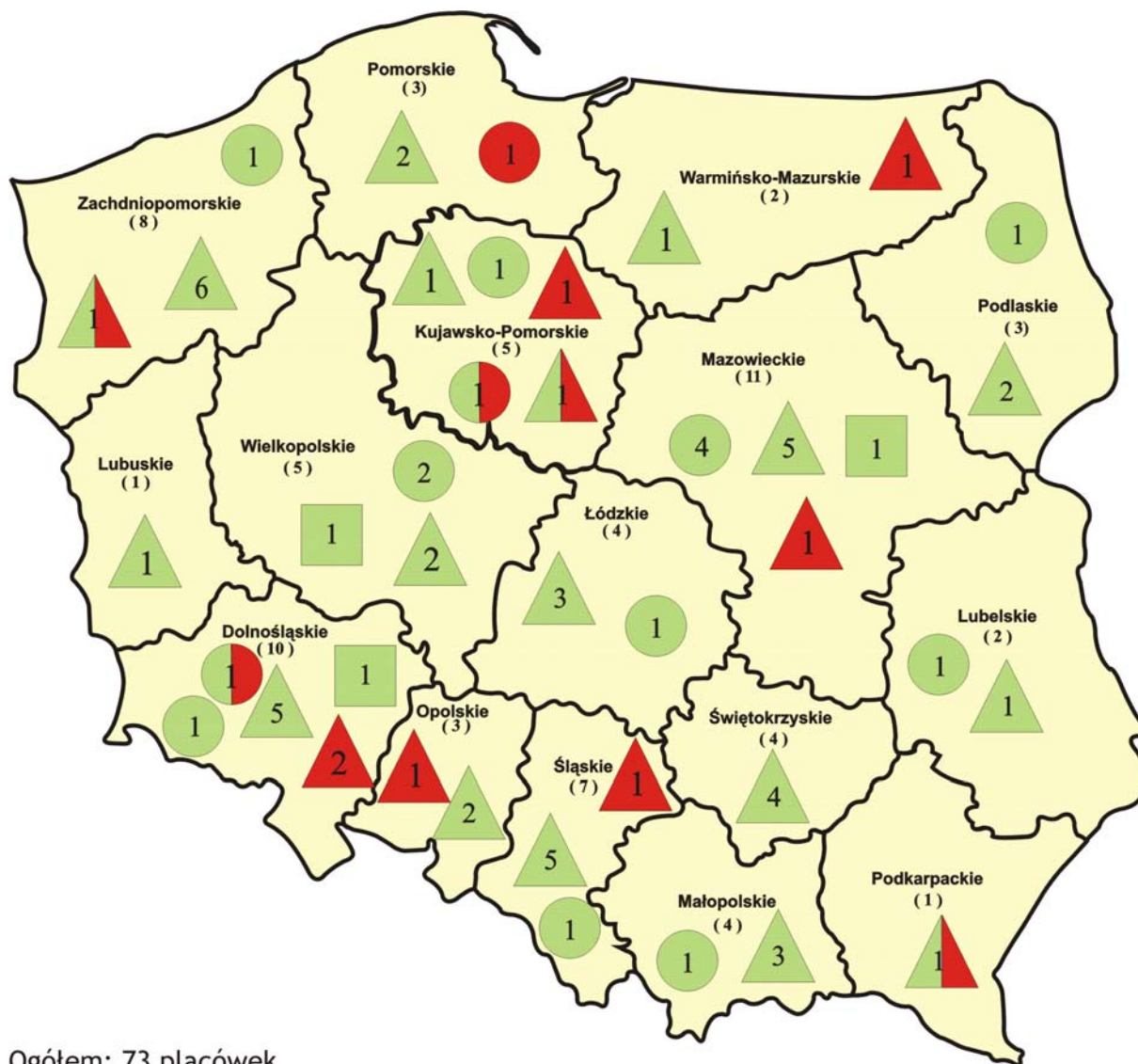
- placówki resocjalizacyjno-wychowawcze dla dziewcząt – 13
- placówki resocjalizacyjne-wychowawcze dla chłopców – 42
- placówki resocjalizacyjne-wychowawcze koedukacyjne – 3
- placówki resocjalizacyjno-rewalidacyjne dla dziewcząt – 1
- placówki resocjalizacyjno-rewalidacyjne dla chłopców – 7
- placówki resocjalizacyjne-wychowawcze i resocjalizacyjno-rewalidacyjne dla chłopców – 4
- placówki resocjalizacyjne-wychowawcze i resocjalizacyjno-rewalidacyjne dla dziewcząt – 2

Rożmieszczenie Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych w Polsce wg stanu na dzień 31.10.2009 przedstawia mapa zamieszczona poniżej (Rysunek 1). Natomiast liczbę Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych w Polsce z podziale na województwa wg stanu na dzień 31.10.2009 przedstawia Rysunek 2.

Rysunek 1 Rozmieszczenie MOW w Polsce wg stanu na dzień 31.10.2009

Rysunek 2 Liczba MOW w Polsce w podziale na województwa wg stanu na dzień 31.10.2009

Ogółem: 73 placówek

Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii prowadzone dla dzieci i młodzieży, które z powodu zaburzeń rozwojowych, trudności w uczeniu się i zaburzeń w funkcjonowaniu społecznym mogą być zagrożone niedostosowaniem społecznym lub uzależnieniem i wymagają stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania oraz specjalistycznej pomocy psychoedukacyjnej. Do młodzieżowych ośrodków socjoterapii przyjmowani są wychowankowie na podstawie orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej i wniosku rodziców (art. 71b ustawy o systemie oświaty) lub postanowienia sądu rodzinnego o zastosowaniu takiego środka wychowawczego. Taka sytuacja powoduje, że w jednym ośrodku przebywają wychowankowie na zasadzie dobrowolności, posiadający wewnętrzną motywację do zmiany postaw oraz nieletni umieszczeni w sposób nakazowy na podstawie postanowienia sądowego. Stworzenie optymalnych warunków oddziaływania terapeutycznego wobec wychowanków umieszczonych w ośrodku na wskazanych podstawach jest bardzo trudne, a arbitralny charakter umieszczenia nieletniego kłóci się z ideą dobrowolnego poddania się zabiegom terapeutycznym stosowanym w MOS.

Dlatego warto przypomnieć w tym miejscu, że od 2004 roku zgłaszany jest postulat o usunięciu MOS z ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, jako placówki, w której wykonywany jest środek wychowawczy stosowany wobec nieletnich na podstawie przepisów cytowanej ustawy i pozostawienie jej dla dzieci i młodzieży wymagających stosowania specjalistycznej pomocy.

Do zadań MOS należy eliminowanie przyczyn i przejawów zaburzeń zachowania oraz przygotowanie wychowanków do życia zgodnego z obowiązującymi normami społecznymi i prawnymi. Realizacja wymienionych zadań odbywa się poprzez organizowanie zajęć dydaktycznych, profilaktyczno-wychowawczych i terapeutycznych umożliwiających nabywanie umiejętności życiowych ułatwiających prawidłowe funkcjonowanie w środowisku rodzinnym i społecznym, pomoc w planowaniu kariery edukacyjnej i zawodowej, z uwzględnieniem możliwości i zainteresowań wychowanków. Wśród zadań wymienia się również udzielanie pomocy rodzicom w zakresie doskonalenia umiejętności niezbędnych we wspieraniu rozwoju dzieci i młodzieży, w szczególności w zakresie rozwijania potencjalnych możliwości oraz unikania zachowań ryzykownych. W skład MOS wchodzi szkoła, która umożliwia wychowankom kontynuację nauki na odpowiednim poziomie edukacyjnym, choć w świetle obowiązujących przepisów istnieje możliwość funkcjonowania ośrodka socjoterapii bez szkoły w swojej strukturze organizacyjnej. Tak zorganizowane ośrodki, w większości przypadków nie przyjmują nieletnich, w obawie, że nie będą w stanie zapewnić prawidłowego ich funkcjonowania w szkole ogólnodostępnej, w miejscu lokalizacji ośrodka.

Wg stanu na dzień 31.10.2009 w Polsce zgłoszonych w systemie jest 59 takich placówek, w tym:

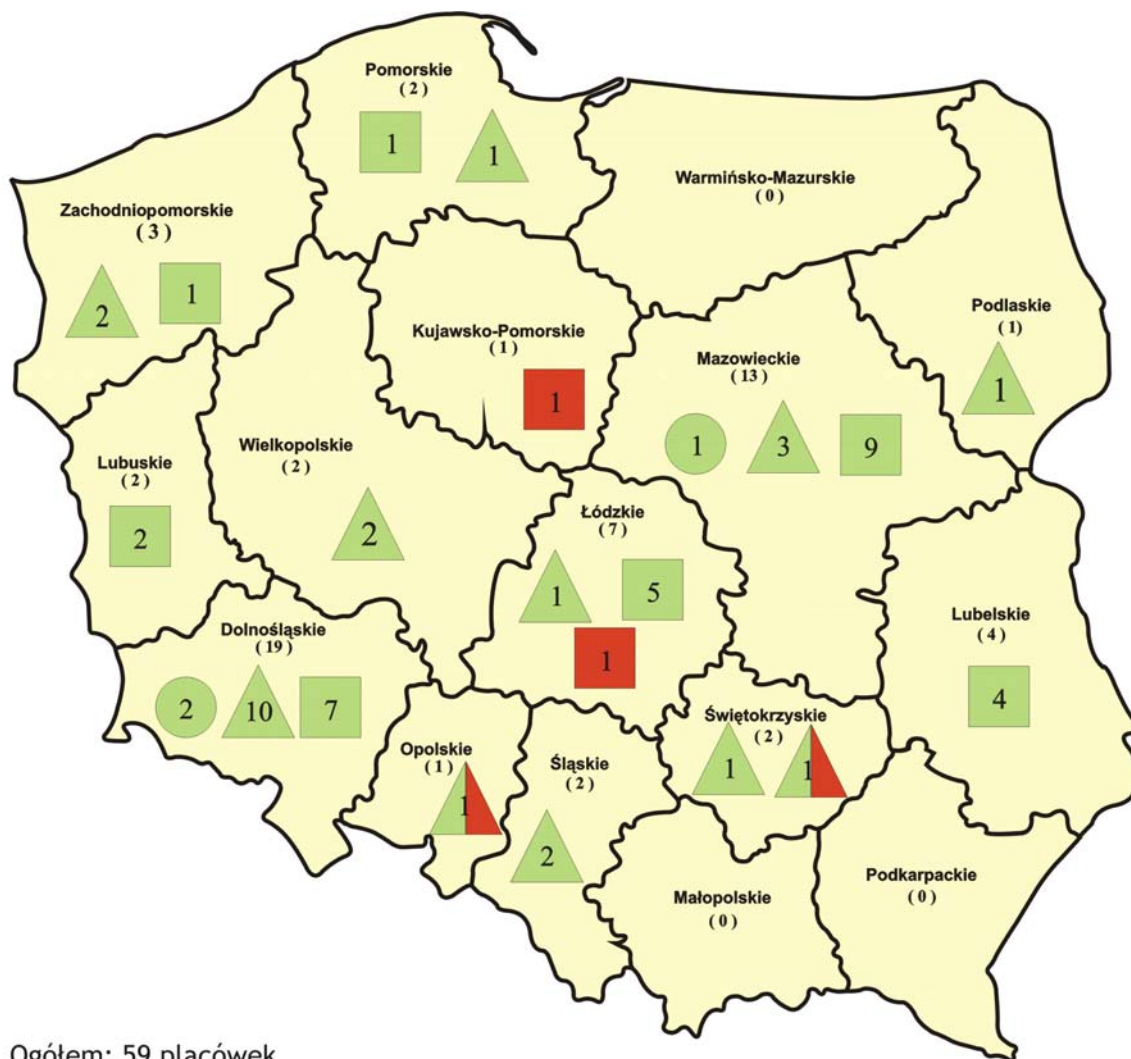
- MOS dla dziewcząt w normie intelektualnej – 3
- MOS dla chłopców w normie intelektualnej – 23
- MOS koedukacyjny dla dzieci i młodzieży w normie intelektualnej – 30
- MOS koedukacyjny dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim – 2
- MOS dla chłopców z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim i w normie intelektualnej – 1

Rozmieszczenie Młodzieżowych Ośrodków Socjoterapii w Polsce wg stanu na dzień 31.10.2009 obrazuje Rysunek 3. Liczbę Młodzieżowych Ośrodków Socjoterapii w Polsce w podziale na województwa wg stanu na dzień 31.10.2009 przedstawia Rysunek 4

Rysunek 3 Rozmieszczenie MOS w Polsce wg stanu na dzień 31.10.2009

Rysunek 4 Liczba MOS w Polsce w podziale na województwa wg stanu na dzień 31.10.2009

Ogółem: 59 placówek

Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze oraz Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii powinny zapewniać opiekę wychowankom opiekę całodobową w ciągu całego roku kalendarzowego, jako placówki, w których nie są przewidziane ferie szkolne, choć według obowiązującego prawa w szczególnie uzasadnionych przypadkach może istnieć MOS, który nie zapewnia opieki całodobowej.

Podstawową formą organizacyjną pracy w ośrodkach jest grupa wychowawcza licząca od 8 do 12 wychowanków. Zakres terapii jest uzależniony od tego, jakie sfery funkcjonowania danego wychowanka powinny być korygowane, a także od jego gotowości do uczestnictwa w tym procesie.

W specyficie obydwu placówek, warto podkreślić, że wskaźnikiem różnicującym je powinien być stopień demoralizacji nieletnich. I tak MOS przewidziany jest dla dzieci i młodzieży zagrożonej niedostosowaniem społecznym lub uzależnieniem a MOW - dla dzieci i młodzieży już zdemoralizowanej i niedostosowanej społecznie, wchodzącej w konflikt z prawem. Granice te jednak są płynne i w dużej mierze zależą od subiektywnej oceny sędziego. Znamiennym i wcale nierzadkim zjawiskiem jest stosowanie przez sędziów rodzinnych zmiany środka wychowawczego z MOW na MOS oraz, co niepokoi znacznie bardziej, umieszczanie w MOS nieletnich, którym zawieszono wykonanie środka poprawczego.

Niniejsza analiza opiera się na danych zebranych w dniu 22.05.2009 roku otrzymanych z informatycznego systemu wskazywania miejsc dla nieletnich umieszczanych w MOW i MOS. Termin ten został wybrany świadomie. Z doświadczeń z lat poprzednich wynika bowiem, że w tym okresie jest zgłoszonych najwięcej nieletnich oczekujących na realizację postanowienia o zastosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS lub MOW. I chociaż w niektórych przypadkach liczba placówek od tego czasu się zmieniła, to w tabelach przedstawiane są dane wg stanu na dzień 22.05.2009. W każdym przypadku gdy dane te uległy zmianie sytuacja została omówiona w tekście.

Przyjęto następujący schemat analizy dla każdego z typów placówek w poszczególnych województwach:

- Liczba ośrodków w województwie
- Liczba nieletnich wymagających stosowania środka w postaci umieszczenia w MOW lub MOS
- Wnioski i rekomendacje nt. samowystarczalności województwa w kontekście zapotrzebowania na miejsca dla nieletnich z tego regionu

Poniżej przedstawiono charakterystykę, wg zaproponowanego schematu.

Rozdział 1.

Analiza bazy i struktury miejsc w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych i Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii województwie dolnośląskim

1.1. Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze w województwie dolnośląskim

Na terenie województwa dolnośląskiego funkcjonuje 10 Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych, co w skali kraju stanowi 14% ogólnej liczby ośrodków Tabela 186. Są to:

1. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy; ul. Legnicka 16; 59-400 Jawor
2. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Mrowinach, ul. Szkolna 6; 58-130 Żarów
3. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy; ul. Strzegomska 41; 58-309 Wałbrzych
4. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy; ul. Słoneczna 31; 55-050 Sobótka
5. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy; ul. 1 Maja 21; 56-120 Brzeg Dolny
6. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy; ul. Górna 29; 58-580 Szklarska Poręba
7. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy; Bystrzyca Górna 48, 58-114 Lubachów
8. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Smolniku; Smolnik 22; 59-820 Leśna
9. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy im. Wojtki Bellona; ul. Borowska 101; 50-551 Wrocław;
10. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia, Pl. Grunwaldzki 3b; 50-377 Wrocław

Wśród nich są:

- 2 placówki resocjalizacyjno-wychowawcze dla dziewcząt,
- 5 placówek resocjalizacyjne-wychowawcze dla chłopców,
- 1 placówka resocjalizacyjno-wychowawcze koedukacyjne,
- 2 placówki resocjalizacyjno-rewalidacyjne dla chłopców.

Ogólna liczba miejsc w tych placówkach wg stanu na dzień 31.10.2009 roku wynosiła 423, co stanowi 10% miejsc w ośrodkach. Zaznaczyć należy, że według danych z dnia 22.05.2009 roku, liczba miejsc w MOW na terenie województwa dolnośląskiego wynosiła 344 i jak wspomniano powyżej, to te dane będą brane po uwagę w dalszych analizach. Niemniej podkreślić należy znaczący wzrost liczby miejsc w MOW-ach w województwie (przybyło 79 miejsc w ciągu 6 miesięcy). Liczba miejsc w poszczególnych ośrodkach jest zróżnicowana i wynosi od 12 miejsc (w 3 ośrodkach w Bystrzycy Górnej, Smolniku i we Wrocławiu przy Pl. Grunwaldzkim), poprzez 39 (MOW Jawor), 48 miejsc (4 ośrodki: MOW Mrowiny, Wałbrzych, Szklarska Poręba, Bystrzyca Górna), 60 miejsc (MOW Sobótka), aż do 96 miejsc (MOW Wrocław przy ul. Borowskiej).

Większość MOW w województwie dolnośląskim przeznaczona jest dla chłopców - 6 placówek. Tym samym, dla chłopców przeznaczono 72% miejsc w województwie, dla dziewcząt przewidziano 28% miejsc (tabela 1). Szkoły funkcjonujące w strukturach MOW głównie umożliwiają wychowankom kontynuację

nauki na poziomie gimnazjum, stanowi to aż 83% ogółu miejsc w województwie z uwzględnieniem możliwości zapewnienia kształcenia chłopcom upośledzonym w stopniu lekkim. Możliwość kształcenia na etapie szkoły podstawowej zapewniono tylko dla chłopców w normie intelektualnej i stanowi to 11% ogółu miejsc w województwie. Wspomnieć należy, że aktualnie zapewniona jest możliwość kształcenia dla dziewcząt w szkole podstawowej. Jednak w maju, gdy były pobierane dane z systemu, takie klasy nie były przewidziane. Jedyną ofertą, jaka jest proponowana na etapie zasadniczej szkole zawodowej istnieje dla dziewcząt (6% ogółu miejsc w województwie). Ponownie należy wspomnieć, że aktualnie zapewniona jest możliwość kształcenia również dla chłopców w zasadniczej szkole zawodowej. Jednak w maju, gdy były pobierane dane z systemu, taka klasa nie funkcjonowała. Oferta województwa dolnośląskiego nie obejmuje miejsc dla dziewcząt upośledzonych umysłowo w stopniu lekkim na żadnym poziomie edukacyjnym. Brak również oferty dla chłopców upośledzonych w stopniu lekkim ze szkoły ponadgimnazjalnej. Oferta kształcenia zawodowego jest mało atrakcyjna. Dla chłopców w zasadniczej szkole zawodowej proponuje się zawód kucharza małej gastronomii i malarza-tapeciarza, dla dziewcząt zawód krawcowej. Nie przewidziano przysposobienie do zawodu na etapie szkoły gimnazjalnej. Dla nieletnich posiadających czasem kilkuletnie opóźnienie w realizacji obowiązku szkolnego może być jedyną szansą na zdobycie zawodu przed ukończeniem 18 roku życia. Szczegółowy wykaz miejsc uwzględniający płeć wychowanków, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę oferowane w województwie dolnośląskim przedstawia tabela 2. Warto zaznaczyć, że od maja 2009 roku wzrosła liczba miejsc dla chłopców w szkole gimnazjalnej o 55 miejsc, w zasadniczej szkole zawodowej o 12 miejsc, a dla dziewcząt w szkole podstawowej także o 12 miejsc.

Tabela 1 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa dolnośląskiego w podziale ze względu na płeć

Płeć	Liczba miejsc w MOW
Chłopcy	248
Dziewczęta	96
Razem:	344

Tabela 2 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa dolnośląskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę

Liczba miejsc w MOW na terenie województwa dolnośląskiego				
Szkoła w MOW	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	37	0	0	0
Gimnazjum	160	51	76	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	0	0	20	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0
Razem	344	197	96	0

1.2. Liczba nieletnich z terenu województwa dolnośląskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW

Nieletni wymagający stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW to zarówno wychowankowie z województwa dolnośląskiego oczekujący na umieszczenie w placówce, jak i dzieci oraz młodzież przebywający już w MOW-ach na terenie całego kraju.

W systemie informatycznym wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa dolnośląskiego z aktualnym postanowieniem Sądów Rejonowych o stosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW zgłoszonych było 62 nieletnich, z tego 41 chłopców i 21 dziewcząt. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 11 ze zgłoszonych nieletnich. Szczegółowy wykaz potrzeb z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 3.

Tabela 3 Liczba nieletnich oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOW z terenu województwa dolnośląskiego

Nieletni oczekujący na umieszczenie z województwa dolnośląskiego				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	9	9	2	0
Gimnazjum	19	2	17	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	1	0	1	0
Szkoły ponadgimnazjalne	1	0	1	0
Razem	62	30	21	0

Wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa dolnośląskiego otrzymało wskazanie lub przebywało w MOW-ach na terenie kraju 217 nieletnich. Wśród nich było 166 chłopców i 51 dziewcząt, a orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 20 nieletnich, co stanowi 9% wychowanków z województwa dolnośląskiego umieszczonych w MOW. Wychowanków na etapie szkoły gimnazjalnej było 71%. Szczegółowy wykaz wychowanków przebywających i wskazanych do młodzieżowych ośrodków wychowawczych pochodzących z terenu województwa dolnośląskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 4.

Tabela 4 Liczba nieletnich z województwa dolnośląskiego wskazanych lub umieszczonych w MOW

Nieletni wskazani lub umieszczeni w MOW z województwa dolnośląskiego				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	19	5	1	0
Gimnazjum	109	10	34	2
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	21	2	13	1
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0
Razem	217	149	48	3

Analiza danych dotyczących potrzeby umieszczenia w MOW nieletnich z terenu województwa dolnośląskiego, wskazuje, że potrzebnych jest dla nich 279 miejsc w ośrodkach, w tym 74% miejsc dla chłopców, a 26% dla dziewcząt, z jednoczesną potrzebą zapewnienia kształcenia na różnych poziomach edukacji (z uwzględnieniem poziomu rozwoju intelektualnego). Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 11% wychowanków z województwa dolnośląskiego. Największą grupę, bo aż 69% stanowili nieletni potrzebujący miejsca na etapie szkoły gimnazjalnej, do szkoły podstawowej potrzebnych było 16% miejsc, a w szkołach ponadgimnazjalnych 15%. Szczegółowy wykaz potrzeb dotyczących umieszczenia w MOW nieletnich pochodzących z terenu województwa dolnośląskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia poniższa tabela 5.

Tabela 5 Liczba nieletnich z województwa dolnośląskiego posiadających postanowienie o umieszczeniu w MOW

Nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	28	14	3	0
Gimnazjum	128	12	51	2
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	22	2	14	1
Szkoły ponadgimnazjalne	1	0	1	0
Razem	279	179	69	3

1.3. Wnioski nt. samowystarczalności województwa dolnośląskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOW dla nieletnich z tego regionu

Z powyższych danych wynika, że liczba oferowanych miejsc w placówkach typu MOW funkcjonujących na terenie województwa dolnośląskiego jest wyższa od liczby nieletnich z tego terenu z postanowieniami dotyczącymi umieszczenia w MOW. Nieletni zapełniliby placówki w 81%. Sieć placówek MOW uwzględnia potrzeby nieletnich zarówno ze względu na płeć, jak i poziom rozwoju intelektualnego oraz etap edukacji. Jedyną trudnością było zapewnienie kształcenia dla 3 dziewcząt posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim. Rozwiązaniem może być zapewnienie kształcenia w ośrodkach dla nieletnich w normie intelektualnej, takie rozwiązanie jest stosowane w istniejących ośrodkach na terenie innych województw.

Zestawienie liczby miejsc w MOW w województwie dolnośląskim z liczbą nieletnich posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego przedstawia Rysunek 5. Tabela nr 6 szczegółowo obrazuje stan miejsc w odniesieniu do potrzeb w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich pochodzących z terenu województwa dolnośląskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji.

Rysunek 5. Stan miejsc w MOWach województwa dolnośląskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego

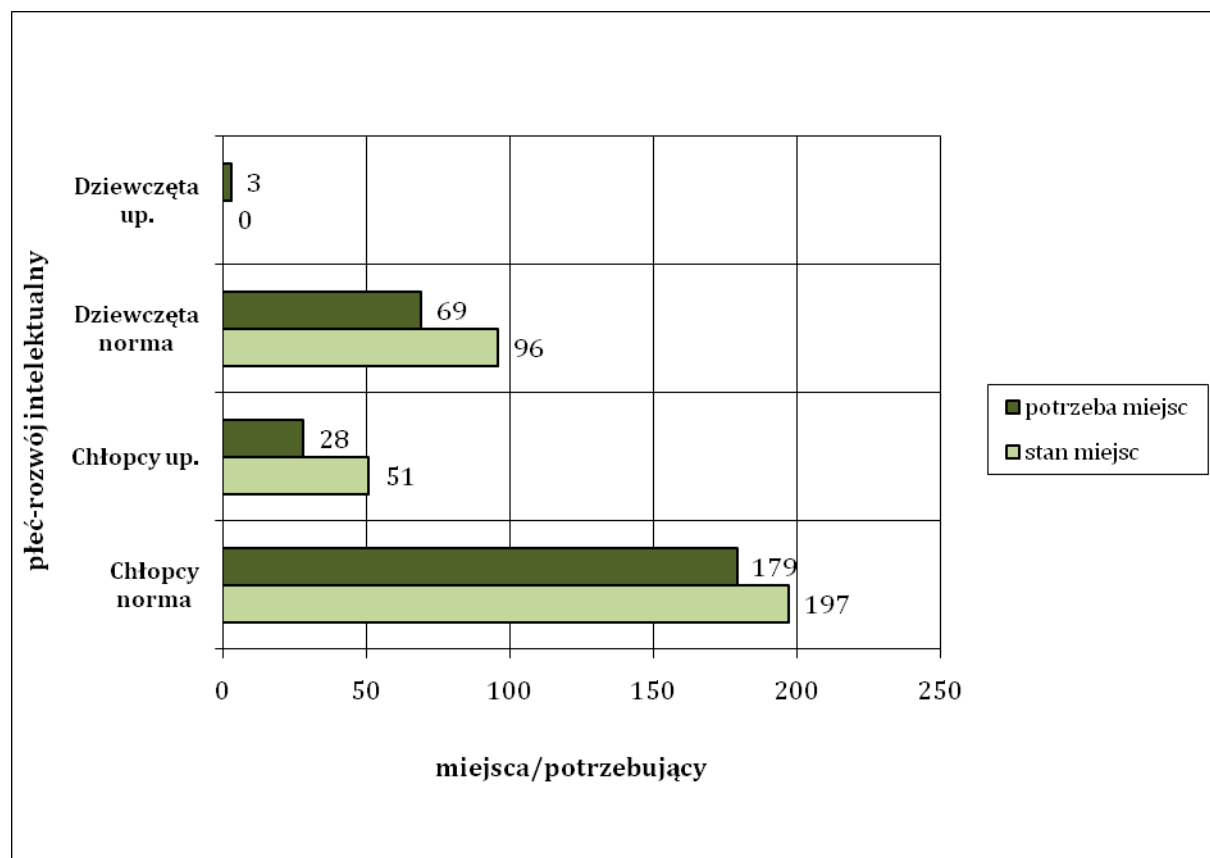

Tabela 6 Samowystarczalność województwa dolnośląskiego w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego

Samowystarczalność województwa dolnośląskiego stan miejsc a potrzeby MOW				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	9	-14	-3	0
Gimnazjum	32	39	25	-2
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	-22	-2	6	-1
Szkoły ponadgimnazjalne	-1	0	-1	0
Razem	65	18	27	-3

Oznaczenia:

Wartość „-” brak miejsc w stosunku do potrzeb

„0” liczba miejsc jest wystarczająca w stosunku do potrzeb

Wartość „+” liczba miejsc jest większa w stosunku do potrzeb

Propozycja kształcenia zawodowego w MOW jest mało atrakcyjna, warto wzbogacić ofertę przysposobienia do zawodu na etapie szkoły gimnazjalnej. Gdyż może być jedyną szansą na zdobycie zawodu.

Należy podkreślić, że nieletni umieszczani są w placówkach resocjalizacyjnych m.in. w celu odizolowania od własnych patologicznych rodzin, czy też wpływu zdemoralizowanego środowiska lokalnego lub rówieśniczego. Warto więc uwzględnić taką zasadę przy umieszczaniu ich w MOW i nie kierować nieletnich do placówki w miejscu ich zamieszkania.

Podsumowując, powyższe analizy dostarczają informacji, iż województwo dolnośląskie może być uznane za samowystarczalne w zakresie wykonania orzeczeń sądowych. Wskazuje na to dobra baza placówek i możliwości zapewnienia kształcenie nieletnim na różnych etapach edukacji.

1.4. Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii w województwie dolnośląskim

Na terenie województwa dolnośląskiego funkcjonuje 19 Młodzieżowych Ośrodków Socjoterapii, co w skali kraju stanowi 32% ośrodków. Są to:

1. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii nr 1; ul. Jarzębinowa 26; 53-120 Wrocław
Zajęcia prowadzone są w trzech punktach Wrocławia:
 - ul. Jarzębinowa 24/26 – Krzyki;
 - ul. Stalowa 6a – Fabryczna;
 - ul. Kościuszki 31/1 – Śródmieście
2. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii nr 2 dla chłopców; ul. Kielecka 51; 54-029 Wrocław
3. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii nr 2 dla dziewcząt; ul. Kielecka 51 ; 54-029 Wrocław (powstały z MOS na ul. Stanisławowskiej)
4. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii nr 3; ul. Wałbrzyska 50; 52-314 Wrocław
5. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii; ul. 1 Maja 21; 56-120 Brzeg Dolny

6. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii; ul. Ks. Kutrowskiego 31a, 55-200 Oława
7. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii; ul. Górna 29; 58-580 Szklarska Poręba
8. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii im. J. Korczaka; ul. Powstańców Śląskich 1; 59-900 Zgorzelec;
9. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii; ul. Sprzymierzonych 9; 58-560 Jelenia Góra
10. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii; ul. Waryńskiego 19/21; 59-920 Bogatynia
11. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii; Iwiny 19; 59-721 Iwiny
12. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Zespole Placówek Edukacyjno-Wychowawczych;
ul. Parkowa 9; 59-600 Lwówek Śląski
13. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii; ul. Orkana 55; 58-307 Wałbrzych
14. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii; Nowa Kolonia 9; 58-320 Walim
15. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii; 57-362 Krosnowice 213
16. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii; Smolnik 22; 59-820 Leśna
17. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii; ul. Rajska 1; 57-300 Kłodzko
18. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii; Bystrzyca Górna 48; 58-114 Lubachów
19. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii; ul. Ząbkowicka 30; 57-100 Strzelin

Ogólna liczba miejsc w tych placówkach wg stanu na dzień 22.05.2009 roku wynosiła 748, co stanowiło 33% miejsc w ośrodkach w skali kraju. Zaznaczyć należy, że liczba miejsc zgłoszonych do informatycznego systemu wskazywania miejsc dla nieletnich umieszczanych w MOS może nieznacznie różnić się od faktycznej liczby miejsc w ośrodku. Różnica taka może wynikać z faktu, że do realizacji postanowienia konieczne jest miejsce z zapewnieniem całodobowej opieki, niektóre placówki przyjmują do szkół młodzież dochodzącą. W poniższych analizach będziemy opierać się na danych otrzymanych z informatycznego systemu wskazywania miejsc dla nieletnich umieszczanych w MOS. Liczba miejsc w poszczególnych ośrodkach jest zróżnicowana i wynosi od 24 miejsc do 70 miejsc. I choć liczba podopiecznych z Wrocławia przyjętych do MOS nr 1 na podstawie wniosku rodziców wynosi 480, to z powodu braku szkoły i internatu nie został uwzględniony w poniższych analizach.

W województwie dolnośląskim wśród MOS 9 ośrodków przeznaczonych jest dla chłopców, 8 placówek koedukacyjnych i 2 ośrodki dla dziewcząt. Większość miejsc w nich przeznaczona jest dla chłopców, bo aż 550. Tym samym, dla chłopców przeznaczono 74% miejsc w województwie, dla dziewcząt przewidziano 26% miejsc (tabela 7). Szkoły funkcjonujące w strukturach MOS głównie umożliwiają wychowankom kontynuację nauki na poziomie gimnazjum, stanowi to 78% ogółu miejsc w województwie. Możliwość kształcenia na etapie szkoły podstawowej zapewniono dla 580 wychowanków, stanowi to 18% ogółu miejsc w województwie. Oferta kształcenia w szkole ponadgimnazjalnej to nauka w zasadniczej szkole zawodowej (4% ogółu miejsc w województwie). Liczbę miejsc w MOS w województwie dolnośląskim z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia tabela 8.

Tabela 7 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa dolnośląskiego w podziale ze względu na płeć

Płeć	Liczba miejsc w MOS
Chłopcy	550
Dziewczęta	198
Razem:	748

Tabela 8 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa dolnośląskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę

Liczba miejsc w MOS na terenie województwa dolnośląskiego					
Szkoła w MOS	Chłopcy		Dziewczęta		
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	
Szkoła podstawowa	104	0	27	0	
Gimnazjum	417	0	163	0	
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	26	0	4	0	
Szkoły ponadgimnazjalne	3	0	4	0	
Razem	748	550	198	0	

1.5. Liczba nieletnich z terenu województwa dolnośląskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS

Nieletni z województwa dolnośląskiego wymagający stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS to zarówno wychowankowie oczekujący na umieszczenie w placówce, jak i dzieci oraz młodzież przebywający już w ośrodku na terenie całego kraju.

W systemie informatycznym wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa dolnośląskiego z aktualnym postanowieniem Sądów Rejonowych o stosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczeniu w MOS zgłoszonych było 277 nieletnich, z tego 200 chłopców i 77 dziewcząt. W tym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 20 ze zgłoszonych wychowanków. Szczegółowy wykaz potrzeb z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 9. Trzeba w tym miejscu przypomnieć, że do Młodzieżowych Ośrodków Socjoterapii przyjmowane są także dzieci i młodzież, które posiadają orzeczenie poradni psychologiczno-pedagogicznej o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na zagrożenie niedostosowaniem społecznym lub uzależnieniem. Na podstawie danych z bazy SIO³ Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w województwie dolnośląskim w ciągu roku szkolnego 2007/2008 wydały 745 orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, w tym ze względu na:

- zagrożenie niedostosowaniem społecznym – 243 orzeczenia,

³ Dane z Systemu Informacji Oświatowej wg stanu na dzień 30.09.2008. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne- poradnie publiczne.

- niedostosowanie społeczne – 184 orzeczenia;
- zaburzenie zachowania–282 orzeczenia;
- zagrożenie uzależnieniem– 36 orzeczeń.

Można przypuszczać, że większość z tych uczniów jako właściwą placówkę, miała w zaleceniach wskazany Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii. Jednak, jak wspomniano wcześniej, w niniejszej analizie ograniczamy się do danych dotyczących dzieci i młodzieży posiadającej postanowienie sądowe o zastosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS.

Warto zwrócić uwagę, że Sądy Rejonowe wydają postanowienia o zastosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS dla dzieci i młodzieży posiadających orzeczenie o upośledzeniu w stopniu lekkim. Zgodnie jednak z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 marca 2005 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach (Dz. U. Nr 52, poz. 467) placówki takie przeznaczone są dla dzieci w normie intelektualnej.

Tabela 9 Liczba nieletnich z terenu województwa dolnośląskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOS

Nieletni oczekujący na umieszczenie z województwa dolnośląskiego				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	57	4	10	0
Gimnazjum	119	9	52	4
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	6	2	9	1
Szkoły ponadgimnazjalne	3	0	1	0
Razem	277	185	72	5

Wg stanu na dzień 22 maja br. otrzymało wskazanie lub przebywało w MOS-ach na terenie kraju 564 nieletnich z terenu województwa dolnośląskiego. Wśród nich było 434 chłopców i 130 dziewcząt, a orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 13 nieletnich, co stanowi 2% wychowanków z województwa dolnośląskiego umieszczonych w MOS na podstawie postanowienia Sądu. Wychowanków na etapie szkoły gimnazjalnej było 74%. Szczegółowy wykaz wychowanków przebywających i wskazanych do młodzieżowych ośrodków socjoterapii pochodzących z terenu województwa dolnośląskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 10.

Tabela 10 Liczba nieletnich z województwa dolnośląskiego wskazanych lub umieszczonych w MOS

Nieletni z województwa dolnośląskiego wskazani lub umieszczeni w MOS				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	91	4	10	2
Gimnazjum	310	2	105	3
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	20	2	9	0
Szkoły ponadgimnazjalne	5	0	1	0
Razem	564	426	125	5

Analiza danych dotyczących konieczności umieszczenia w MOS nieletnich z terenu województwa dolnośląskiego, wskazuje, że potrzebnych jest dla nich 841 miejsc w ośrodkach, w tym 75% miejsc dla chłopców, a 25% dla dziewcząt, z jednoczesną potrzebą zapewnienia kształcenia na różnych poziomach edukacji.

Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 4% wychowanków z województwa dolnośląskiego posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOS. Największą grupę, bo aż 72% stanowili nieletni potrzebujący miejsca na etapie szkoły gimnazjalnej, do szkoły podstawowej potrzebnych było 21% miejsc, a w szkołach ponadgimnazjalnych 7%. Szczegółowy wykaz potrzeb dotyczących umieszczenia w MOS nieletnich pochodzących z terenu województwa dolnośląskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia poniższa tabela 11.

Tabela 11 Liczba nieletnich z województwa dolnośląskiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOS

Nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z województwa dolnośląskiego				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	148	8	20	2
Gimnazjum	429	11	157	7
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	26	4	18	1
Szkoły ponadgimnazjalne	8	0	2	0
Razem	841	611	197	10

1.6. Wnioski nt. samowystarczalności województwa dolnośląskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOS dla nieletnich z tego regionu

Podsumowując powyższe dane należy uznać, że województwo dolnośląskie dysponuje największą bazą MOS. Oferta tych placówek jest bardzo zróżnicowana i bogata, są to zarówno ośrodki działające w środowisku lokalnym, posiadające szkołę i internat, jak i ośrodki bez szkoły albo nie zapewniające całodobowej opieki. Jednak mimo tak dużej liczby ośrodków funkcjonujących na terenie województwa dolnośląskiego, nadal niewystarczająca jest liczba miejsc w tych placówkach w stosunku do liczby nieletnich z tego terenu z postanowieniami o umieszczeniu w MOS. Dla nieletnich brakuje 93. miejsc. Należałoby też uwzględnić możliwość kształcenia dzieci bez postanowień sądowych, a posiadających orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej o potrzebie kształcenia specjalnego w związku z zaburzeniami zachowania. Przypominamy, że w ciągu jednego roku szkolnego zostało wydanych 745 orzeczeń, co w skali kraju stanowi 11% (Tabela 194). Wśród wychowanków zgłoszonych w informatycznym systemie nieletni z postanowieniami o umieszczeniu w MOS z województwa dolnośląskiego stanowią 19% ogółu (Tabela 192).

Najwięcej miejsc brakuje dla nieletnich, którym należy zapewnić kształcenie w szkole podstawowej. Zestawienie liczby miejsc w MOS w województwie dolnośląskim z liczbą nieletnich posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego przedstawia Rysunek 6. Tabela 12 szczegółowo obrazuje stan miejsc w odniesieniu do potrzeb w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich pochodzących z terenu województwa dolnośląskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji.

Rysunek 6. Stan miejsc w MOS-ach województwa dolnośląskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego

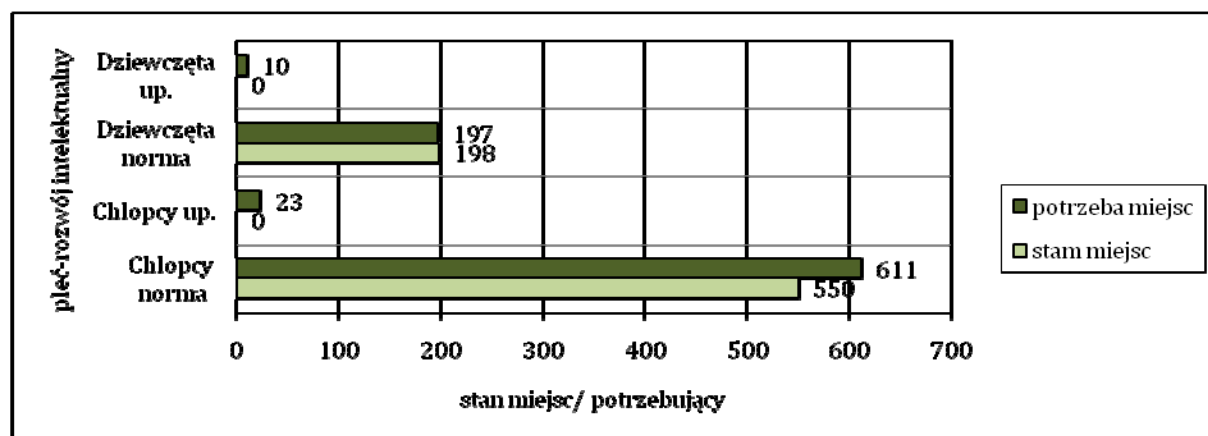

Tabela 12 Samowystarczalność województwa dolnośląskiego w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego

Samowystarczalność województwa dolnośląskiego stan miejsc a potrzeby MOS				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	-44	-8	7	-2
Gimnazjum	-12	-11	6	-7
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	0	-4	-14	-1
Szkoły ponadgimnazjalne	-5	0	2	0
Razem	-93	-61	1	-10

Oznaczenia:

Wartość „-” brak miejsc w stosunku do potrzeb

„0” liczba miejsc jest wystarczająca w stosunku do potrzeb

Wartość „+” liczba miejsc jest większa w stosunku do potrzeb

Należy podkreślić, że nieletni umieszczani w placówkach socjoterapeutycznych powinni mieć możliwość kontaktu ze środowiskiem rodzinnym. Oferta powinna obejmować rodziców w zakresie doskonalenia umiejętności niezbędnych we wspieraniu rozwoju dzieci i młodzieży, w szczególności poprzez rozwijanie potencjalnych możliwości oraz unikanie zachowań ryzykownych. W związku z tym konieczne jest uwzględnienie organizacji MOS o charakterze lokalnym, dla dzieci z danego środowiska.

Wydaje się, że sieć istniejących placówek województwa dolnośląskiego jest planowana i organizowana zgodnie z potrzebami tego regionu. Przy powstawaniu i organizowaniu nowych MOS uwzględniane są potrzeby nieletnich ze względu na płeć, poziom rozwoju intelektualnego czy etap kształcenia. Warto zwrócić uwagę na możliwość przysposobienia zawodowego wychowanków na etapie gimnazjalnym.

Rozdział 2.

Analiza bazy i struktury miejsc w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych i Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii województwie kujawsko-pomorskim

2.1. Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze w województwie kujawsko-pomorskim

Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego funkcjonuje 5 Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych, co w skali kraju stanowi 7% ogólnej liczby ośrodków (Tabela 186).

1. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy; ul. Leśna 24; 87-800 Włocławek
2. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy; ul. Kościuszki 15, 88-320 Strzelno
3. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy; Samostrzel 7; 89-110 Sadki
4. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy; Szerzawy; 88-300 Mogilno
5. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy; ul. Kujawska 20; 88-150 Kruszwica

Ogólna liczba miejsc w tych placówkach wg stanu na dzień 31.10.2009 roku wynosiła 322, co stanowi 8% ogółu miejsc w ośrodkach. Zaznaczyć należy, że według danych z dnia 22.05.2009 roku, liczba miejsc w MOW województwa kujawsko-pomorskiego wynosiła 220 i jak wspomniano powyżej, to te dane będą brane po uwagę w dalszych analizach. Niemniej podkreślić należy znaczący wzrost liczby miejsc w MOW-ach w województwie (przybyło 100 miejsc w ciągu 6 miesięcy). Liczba miejsc w poszczególnych ośrodkach jest zróżnicowana i wynosi od 30 do 84 miejsc.

W województwie kujawsko-pomorskim występują wszystkie typy MOW funkcjonują: placówka resocjalizacyjno-wychowawcza dla dziewcząt i dla chłopców, placówka resocjalizacyjno-rewalidacyjna dla chłopców oraz placówki resocjalizacyjno-wychowawcza i resocjalizacyjno-rewalidacyjne dla dziewcząt, jak również dla chłopców. Większość miejsc w ośrodkach MOW w województwie kujawsko-pomorskim przeznaczona jest dla dziewcząt. Tym samym, dla dziewcząt przeznaczono 65% miejsc w województwie, dla chłopców przewidziano 35% miejsc (tabela 13). Wśród tych miejsc 23% przeznaczonych jest dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim. Szkoły funkcjonujące w strukturach MOW województwa kujawsko-pomorskiego zapewniają możliwość kształcenia na wszystkich etapach edukacji z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego podopiecznych. Najwięcej miejsc przeznaczonych jest na poziomie gimnazjum, stanowi to 60% ogółu miejsc w województwie. Możliwość kształcenia na etapie szkoły podstawowej zapewniono w 17% ogółu miejsc w województwie. Wspomnieć należy, że w stosunku do danych z maja 2009 roku wzrosła liczba miejsc dla chłopców głównie uczniów gimnazjum. Oferta województwa kujawsko-pomorskiego nie obejmuje miejsc dla dziewcząt upośledzonych umysłowo w stopniu lekkim na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej. Dla chłopców w zasadniczej szkole zawodowej proponuje się zawód piekarsza, ślusarza i stolarza, dla dziewcząt zawód krawcowej. Przewidziano także możliwość przysposobienia

do zawodu na etapie szkoły gimnazjalnej. Szczegółowy wykaz miejsc uwzględniający płeć wychowanków, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę oferowane w województwie kujawsko-pomorskim przedstawia tabela 13.

Tabela 13 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa kujawsko-pomorskiego w podziale ze względu na płeć

Płeć	Liczba miejsc w MOW
Chłopcy	78
Dziewczęta	142
Razem:	220

Tabela 14 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa kujawsko-pomorskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę

Liczba miejsc w MOW na terenie województwa kujawsko-pomorskiego					
Szkoła w MOW		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa		9	2	15	12
Gimnazjum		30	6	71	24
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		25	6	20	0
Szkoły ponadgimnazjalne		0	0	0	0
Razem	220	64	14	106	36

2.2. Liczba nieletnich z terenu województwa kujawsko-pomorskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW

Nieletni z województwa kujawsko-pomorskiego wymagający stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW to zarówno wychowankowie oczekujący na umieszczenie w placówce, jak i dzieci oraz młodzież przebywający już w MOW-ach na terenie całego kraju.

W systemie informatycznym wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa kujawsko-pomorskiego z aktualnym postanowieniem Sądów Rejonowych o stosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW zgłoszonych było 46 nieletnich, z tego 39 chłopców i 7 dziewcząt. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 15 ze zgłoszonych wychowanków. Szczegółowy wykaz potrzeb z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 15.

Tabela 15 Liczba nieletnich z terenu województwa kujawsko-pomorskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOW

Nieletni z województwa kujawsko-pomorskiego oczekujący na umieszczenie w MOW					
Poziom edukacji		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa		8	9	1	0
Gimnazjum		13	5	3	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		2	1	3	0
Szkoły ponadgimnazjalne		1	0	0	0
Razem	46	24	15	7	0

Wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa kujawsko-pomorskiego otrzymało wskazanie lub przebywało w MOW-ach na terenie kraju 238 nieletnich. Wśród nich było 182 chłopców (77%) i 51 dziewcząt (23%), a orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 31 nieletnich, co stanowi 13% wychowanków z województwa kujawsko-pomorskiego umieszczonych w MOW. Wychowanków na etapie szkoły gimnazjalnej było 79%, szkoły podstawowej 12%, ponadgimnazjalnej 9%. Szczegółowy wykaz wychowanków przebywających i wskazanych do umieszczenia w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych pochodzących z terenu województwa kujawsko-pomorskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 16.

Tabela 16 Liczba nieletnich z województwa kujawsko-pomorskiego wskazanych lub umieszczonych w MOW

Nieletni wskazani lub umieszczeni w MOW z województwa kujawsko-pomorskiego					
Poziom edukacji		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa		20	4	4	0
Gimnazjum		122	22	39	5
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		16	0	5	0
Szkoły ponadgimnazjalne		0	0	1	0
Razem	238	158	26	49	5

Analiza danych dotyczących potrzeby umieszczenia w MOW nieletnich z terenu województwa kujawsko-pomorskiego, wskazuje, że potrzebnych jest dla nich 284 miejsc w ośrodkach, w tym 79% miejsc dla chłopców, a 21% dla dziewcząt, z jednoczesną potrzebą zapewnienia kształcenia na różnych poziomach

edukacji (z uwzględnieniem poziomu rozwoju intelektualnego). Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 16% wychowanków z województwa kujawsko-pomorskiego. Największą grupę, bo aż 74% stanowili nieletni potrzebujący zapewnienia kształcenia w gimnazjum, do szkoły podstawowej potrzebnych było 16% miejsc, a w szkołach ponadgimnazjalnych 10%. Szczegółowy wykaz potrzeb dotyczących umieszczenia w MOW nieletnich pochodzących z terenu województwa kujawsko-pomorskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia poniższa tabela 17.

Tabela 17 Liczba nieletnich z województwa kujawsko-pomorskiego posiadająca postanowienie o umieszczenie w MOW

Nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW z województwa kujawsko-pomorskiego				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	28	13	5	0
Gimnazjum	135	27	42	5
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	18	1	8	0
Szkoły ponadgimnazjalne	1	0	1	0
Razem	284	182	56	5

2.3. Wnioski nt. samowystarczalności województwa kujawsko-pomorskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOW dla nieletnich z tego regionu

Z powyższych danych wynika, że liczba oferowanych miejsc w MOW dla dziewcząt jest wyższa od liczby nieletnich z tego terenu z postanowieniami o umieszczeniu w MOW. Dziewczęta z województwa kujawsko-pomorskiego zajmą 43% miejsc na swoim terenie. Natomiast liczba oferowanych miejsc w MOW dla chłopców jest zbyt mała, w stosunku do potrzeb - brakuje 145 miejsc. Sieć placówek MOW województwa kujawsko-pomorskiego posiada możliwość zapewnienia kształcenia na różnych etapach edukacji, z uwzględnieniem poziomu rozwoju intelektualnego i płci. W momencie, gdy pobierane były dane do analizy nie mogła być uznana za samowystarczającą. Jednak od tego czasu liczba miejsc wzrosła, zgodnie z zapotrzebowaniem regionu. Przybyły miejsca dla chłopców w klasach gimnazjalnych. Zestawienie liczby miejsc w MOW w województwie kujawsko-pomorskim z liczbą nieletnich posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego przedstawia Rysunek 7. Tabela nr 18 szczegółowo obrazuje stan miejsc w odniesieniu do potrzeb w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich pochodzących z terenu województwa kujawsko-pomorskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji.

Rysunek 7. Stan miejsc w MOWach województwa kujawsko-pomorskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego

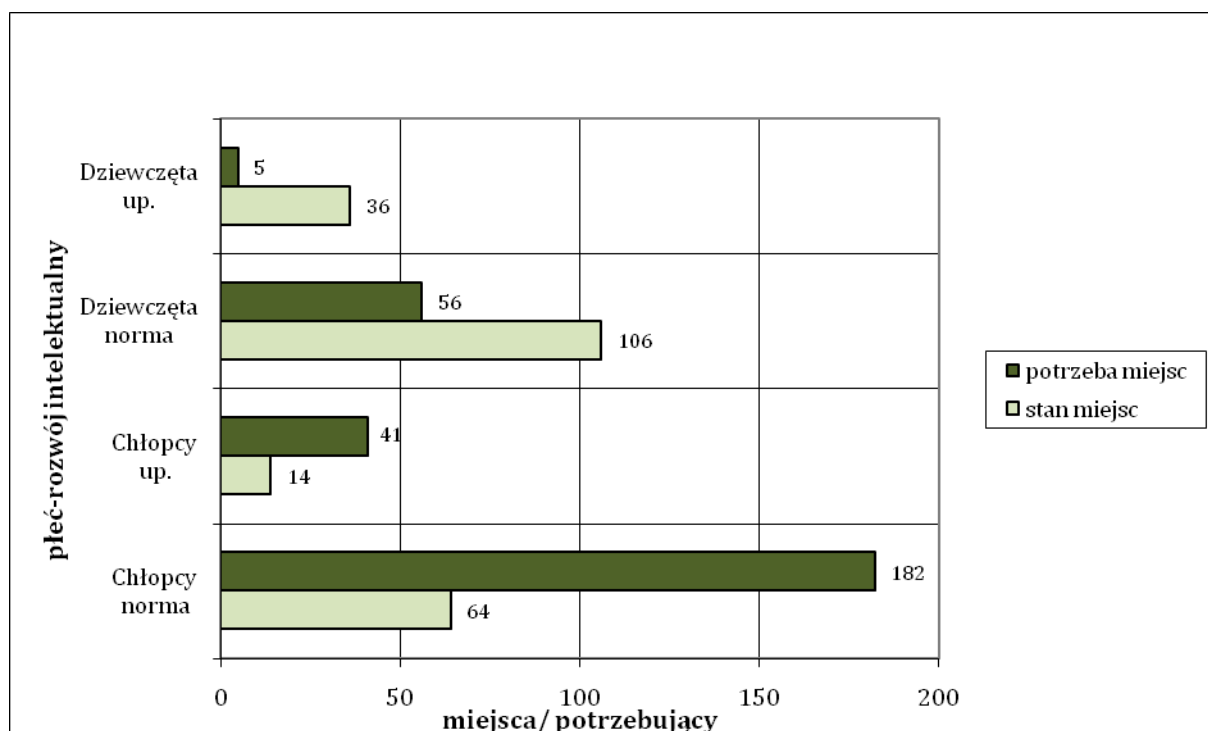

Tabela 18 Samowystarczalność województwa kujawsko-pomorskiego w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego

Samowystarczalność województwa kujawsko-pomorskiego stan miejsc a potrzeby MOW				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	-19	-11	10	12
Gimnazjum	-105	-21	29	19
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	7	5	12	0
Szkoły ponadgimnazjalne	-1	0	-1	0
Razem	-64	-118	50	31

Oznaczenia:

Wartość „-” brak miejsc w stosunku do potrzeb

„0” liczba miejsc jest wystarczająca w stosunku do potrzeb

Wartość „+” liczba miejsc jest większa w stosunku do potrzeb

Podsumowując, województwo kujawsko-pomorskie aktualnie może być uznane za samowystarczalne w zakresie realizowania orzeczeń sądowych. Dysponuje dobrą bazą placówek i może zapewnić kształcenie dla nieletnich posiadających postanowienie sądowe o umieszczeniu w MOW ze swojego województwa

zgodnie z potrzebami. Organy prowadzące, nadzorujące oraz dyrektorzy powinni uwzględniać konieczność dostosowania organizacji placówek do zmieniających się potrzeb. Przy planowaniu struktury należy uwzględnić możliwość nie kierowania nieletnich do ośrodków w miejscu ich zamieszkania.

2.4. Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii w województwie kujawsko-pomorskim

Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego funkcjonuje jeden Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Szerzawach koło Mogilna. Ogólna liczba miejsc w tym ośrodku wg stanu na dzień 22.05.2009 roku wynosiła 13 (tabela 19), co w skali kraju stanowiło 0,5% miejsc. Aktualnie liczba miejsc w tym ośrodku wzrosła do 25. Zaznaczyć należy, że jest to ośrodek dla wychowanków posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie w stopniu lekkim. Większość miejsc w ośrodku przeznaczona jest dla dziewcząt. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 marca 2005 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach (Dz. U. Nr 52, poz. 467) MOS przeznaczone są dla dzieci w normie intelektualnej. Ponieważ jednak Sądy Rodzinne wydają postanowienia o zastosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS dla dzieci i młodzieży posiadających orzeczenie o upośledzeniu umysłowym w stopniu lekkim, stąd też pojawienie się takich ośrodków, wymusiła stosowana praktyka, wydaje się jednak, że istnienie tych placówek powinno być zweryfikowane przez pracowników sprawujących nadzór pedagogiczny.

MOS umożliwia wychowankom kontynuację nauki przede wszystkim na poziomie gimnazjum, ale także na etapie szkoły podstawowej. Liczbę miejsc w MOS w województwie kujawsko-pomorskim z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia tabela 20.

Tabela 19. Liczba miejsc w MOS na terenie województwa kujawsko-pomorskiego w podziale ze względu na płeć

Płeć	Liczba miejsc w MOS
Chłopcy	4
Dziewczęta	9
Razem:	13

Tabela 20 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa kujawsko-pomorskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę

Liczba miejsc w MOS na terenie województwa kujawsko-pomorskiego				
Szkoła w MOS	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	0	0	0	4
Gimnazjum	0	4	0	5
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	0	0	0	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0
Razem	13	4	0	9

2.5. Liczba nieletnich z terenu województwa kujawsko-pomorskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS

Nieletni z województwa kujawsko-pomorskiego wymagający stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS to zarówno wychowankowie oczekujący na umieszczenie w placówce, jak i dzieci oraz młodzież przebywający już w ośrodku na terenie całego kraju.

W systemie informatycznym wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa kujawsko-pomorskiego z aktualnym postanowieniem Sądów Rejonowych o stosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczeniu w MOS zgłoszonych było 35 nieletnich, z tego 22 chłopców i 13 dziewcząt. W tym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 5 ze zgłoszonych wychowanków. Szczegółowy wykaz potrzeb z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 21.

Trzeba w tym miejscu przypomnieć, że do Młodzieżowych Ośrodków Socjoterapii przyjmowane są także dzieci i młodzież, które posiadają orzeczenie poradni psychologiczno-pedagogicznej o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na zagrożenie niedostosowaniem społecznym lub uzależnieniem. Na podstawie danych z bazy SIO⁴ Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w województwie kujawsko-pomorskim wydały w ciągu roku szkolnego 2007/2008 – 369 orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, w tym ze względu na zagrożenie niedostosowaniem społecznym – 14, niedostosowanie społeczne – 19, zaburzenie zachowania – 334 oraz zagrożenie uzależnieniem – 2 (Tabela 194). Można przypuszczać, że większość z tych uczniów jako właściwą placówkę, miała w zaleceniach wskazany Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii. Jednak, jak wspomniano wcześniej, w niniejszej analizie ograniczamy się do danych dotyczących dzieci i młodzieży posiadającej postanowienie sądowe o zastosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS.

⁴ Dane z Systemu Informacji Oświatowej wg stanu na dzień 30.09.2008. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne- poradnie publiczne.

Tabela 21 Liczba nieletnich z terenu województwa kujawsko-pomorskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOS

Nieletni oczekujący na umieszczenie z województwa kujawsko-pomorskiego					
Poziom edukacji	Chłopcy			Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	
Szkoła podstawowa	3	1	2	0	
Gimnazjum	16	2	8	2	
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	0	0	1	0	
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0	
Razem	35	19	11	2	

Wg stanu na dzień 22 maja br. otrzymało wskazanie lub przebywało w MOS-ach na terenie kraju 27 nieletnich z terenu województwa kujawsko-pomorskiego. Wśród nich było 20 chłopców i 7 dziewcząt, a orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 2 nieletnich wśród nich. Ponad $\frac{3}{4}$ wychowanków było na etapie szkoły gimnazjalnej, na etapie szkoły podstawowej i ponadgimnazjalnej było po 3 wychowanków. Szczegółowy wykaz wychowanków przebywających i wskazanych do młodzieżowych ośrodków socjoterapii pochodzących z terenu województwa kujawsko-pomorskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 22.

Tabela 22 Liczba nieletnich z województwa kujawsko-pomorskiego wskazanych lub umieszczonych w MOS

Nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z województwa kujawsko-pomorskiego					
Poziom edukacji	Chłopcy			Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	
Szkoła podstawowa	3	0	0	0	
Gimnazjum	14	2	5	0	
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	0	0	0	0	
Szkoły ponadgimnazjalne	1	0	2	0	
Razem	27	18	7	0	

Analiza danych dotyczących konieczności umieszczenia w MOS nieletnich z terenu województwa kujawsko-pomorskiego, wskazuje, że potrzebnych jest dla nich 62 miejsca w ośrodkach, w tym 68% miejsc dla chłopców, a 32% dla dziewcząt, z jednoczesną potrzebą zapewnienia kształcenia na różnych poziomach edukacji.

Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 7 (11%) wychowanków z województwa kujawsko-pomorskiego posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOS. Największą grupę, bo aż 79% stanowili nieletni potrzebujący miejsca na etapie szkoły gimnazjalnej, do szkoły podstawowej potrzebnych było 15% miejsc, a w szkołach ponadgimnazjalnych 6%. Szczegółowy wykaz potrzeb dotyczących umieszczenia w MOS nieletnich pochodzących z terenu województwa kujawsko-pomorskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia poniższa tabela 23

Tabela 23 Liczba nieletnich z województwa kujawsko-pomorskiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOS

Nieletni z województwa kujawsko-pomorskiego posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	6	1	2	0
Gimnazjum	30	4	13	2
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	0	0	1	0
Szkoły ponadgimnazjalne	1	0	2	0
Razem	62	37	18	2

2.6. Wnioski nt. samowystarczalności województwa w zakresie zapewnienia miejsc w MOS dla nieletnich z tego regionu

Podsumowując powyższe dane wynika, że województwo kujawsko-pomorskie nie dysponuje wystarczającą bazą MOS. Oferta ośrodka jest przeznaczona wyłącznie dla nieletnich upośledzonych w organizacji istniejącego organizacja istniejącego stopniu lekkim. Warto rozważyć możliwość poszerzenia oferty o ośrodki działające w środowisku lokalnym. Dla nieletnich brakuje 49 miejsc, a organizacja istniejącego ośrodka nie uwzględnia aktualnych potrzeb województwa wynikających z liczby wydanych postanowień sądu rodzinnego. Jednocześnie należałoby uwzględnić możliwość kształcenia dzieci i młodzieży bez postanowień sądowych, a posiadających orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej. Przypominamy, że w ciągu jednego roku szkolnego zostało wydanych w województwie 369 orzeczeń.

Wśród wychowanków z postanowieniami o umieszczeniu w MOS zgłoszonych w informatycznym systemie nieletni z województwa kujawsko-pomorskiego stanowią zaledwie 1,72% ogółu (Tabela 192). Taka sytuacja może wynikać stąd, że sędziowie sądów rodzinnych z województwa kujawsko-pomorskiego znacznie rzadziej orzekają o zastosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS.

Zestawienie liczby miejsc w MOS w województwie kujawsko-pomorskim z liczbą nieletnich posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego przedstawia Rysunek 8. Tabela 24 szczegółowo obrazuje stan miejsc w odniesieniu do potrzeb w zakresie

umieszczenia w MOS nieletnich pochodzących z terenu województwa kujawsko-pomorskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji.

Rysunek 8. Stan miejsc w MOSach województwa kujawsko-pomorskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego

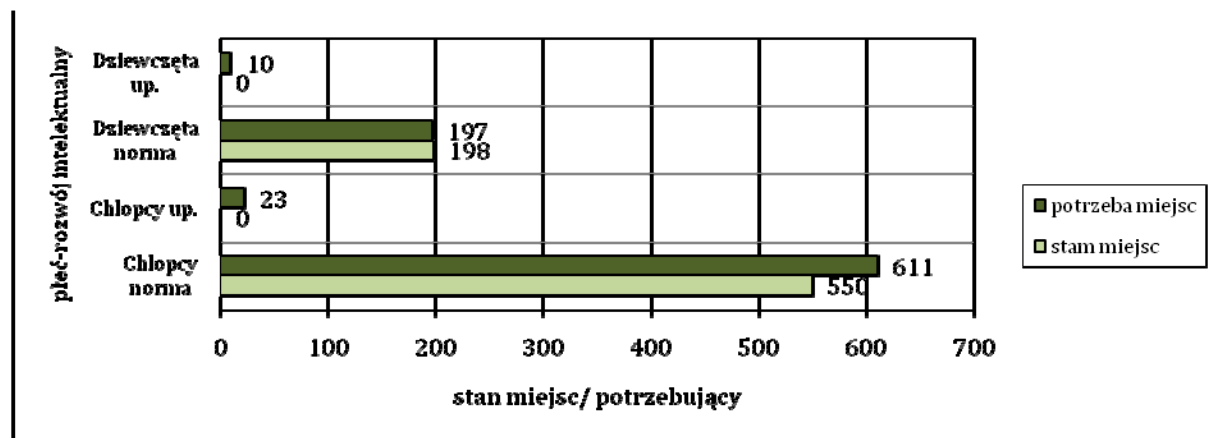

Tabela 24 Samowystarczalność województwa kujawsko-pomorskiego w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego

Samowystarczalność województwa kujawsko-pomorskiego stan miejsc a potrzeby MOS				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczeta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	-6	-1	-2	4
Gimnazjum	-30	0	-13	3
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	0	0	-1	0
Szkoły ponadgimnazjalne	-1	0	-2	0
Razem	-49	-1	-18	7

Oznaczenia:

Wartość „-” brak miejsc w stosunku do potrzeb

„0” liczba miejsc jest wystarczająca w stosunku do potrzeb

Wartość „+” liczba miejsc jest większa w stosunku do potrzeb

Należy podkreślić, że nieletni umieszczani w placówkach socjoterapeutycznych powinni mieć możliwość kontaktu ze środowiskiem rodzinnym. Oferta powinna obejmować rodziców w zakresie doskonalenia umiejętności niezbędnych we wspieraniu rozwoju dzieci i młodzieży, w szczególności poprzez rozwijanie potencjalnych możliwości oraz unikanie zachowań ryzykownych. W związku z tym konieczne jest uwzględnienie organizacji MOS o charakterze lokalnym, dla dzieci z danego środowiska.

Wydaje się, że istniejąca placówka jest niewystarczająca, w stosunku do potrzeb na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Przy powstawaniu i organizowaniu nowych MOS warto uwzględnić potrzeby

nieletnich, a także rozważyć możliwość poszerzenia oferty o ośrodki przyjmujące dzieci bez postanowień sądowych i działające w środowisku lokalnym.

Rozdział 3.

Analiza bazy i struktury miejsc w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych i Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii w województwie lubelskim

3.1. Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze w województwie lubelskim

Na terenie województwa lubelskiego funkcjonują dwa Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze, co w skali kraju stanowi 3% ogólnej liczby ośrodków. Są to: Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy; Podgłębokie 1A; 21-070 Cyców oraz Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy Puławach (24-100); ul. M. Grzegorzewskiej 3. Ogólna liczba miejsc w tych placówkach wg stanu na dzień 22.05.2009 roku wynosiła 153, co stanowi 4% ogółu miejsc w ośrodkach, i nadal pozostaje na tym samym poziomie. Liczba miejsc w tych ośrodkach wynosi od 72 do 84 miejsc.

W województwie lubelskim występuje po jednej placówce resocjalizacyjno-wychowawczej dla dziewcząt (MOW Podgłębokie) i dla chłopców (MOW w Puławach). Liczba miejsc w ośrodkach MOW w województwie lubelskim dla dziewcząt i dla chłopców jest zbliżona. Dla chłopców przewidziano 53% miejsc, a dla dziewcząt - 47% miejsc w województwie (tabela 25). Wśród tych miejsc nie ma miejsc przeznaczonych dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim. Szkoły funkcjonujące w strukturach MOW województwa lubelskiego zapewniają możliwość kształcenia na etapie gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej. Najwięcej miejsc przeznaczonych jest dla uczniów gimnazjum, stanowi to 73% ogółu miejsc w województwie. Nie uwzględniono możliwości kształcenia na etapie szkoły podstawowej. Oferta województwa lubelskiego nie obejmuje miejsc dla nieletnich upośledzonych w stopniu lekkim na żadnym poziomie. Dla chłopców w zasadniczej szkole zawodowej proponuje się zawód ślusarza, stolarza i elektromechanika, dla dziewcząt zawód kucharza małej gastronomii. Nie przewidziano także możliwość przysposobienia do zawodu na etapie szkoły gimnazjalnej. Szczegółowy wykaz miejsc uwzględniający płeć wychowanków, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę oferowane w województwie lubelskim przedstawia tabela 26.

Tabela 25 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa lubelskiego w podziale ze względu na płeć

Płeć	Liczba miejsc w MOW
Chłopcy	81
Dziewczęta	72
Razem:	153

Tabela 26 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa lubelskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę

Liczba miejsc w MOW na terenie województwa lubelskiego				
Szkoła w MOW	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	0	0	0	0
Gimnazjum	53	0	59	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	28	0	13	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0
Razem	153	81	72	0

3.2. Liczba nieletnich z terenu województwa lubelskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW

Nieletni z województwa lubelskiego wymagający stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW to zarówno wychowankowie oczekujący na umieszczenie w placówce, jak i nieletni przebywający już w MOW-ach na terenie całego kraju.

W systemie informatycznym wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa lubelskiego z aktualnym postanowieniem Sądów Rejonowych o stosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW zgłoszonych było 41 nieletnich, z tego 34 chłopców i 7 dziewcząt. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 5 ze zgłoszonych wychowanków. Szczegółowy wykaz potrzeb z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 27.

Tabela 27 Liczba nieletnich z terenu województwa lubelskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOW

Nieletni oczekujący na umieszczenie z województwa lubelskiego				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	1	2	0	0
Gimnazjum	20	1	6	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	7	2	1	0
Szkoły ponadgimnazjalne	1	0	0	0
Razem	41	29	7	0

Wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa lubelskiego otrzymało wskazanie lub przebywało w MOW-ach na terenie kraju 263 nieletnich. Wśród nich było 183 chłopców (70%) i 80 dziewcząt (30%), a orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 20 nieletnich, co stanowi 8% wychowanków z województwa lubelskiego umieszczonych w MOW. Nieletnich potrzebujących zapewnienia kształcenia w gimnazjum było 83%, szkoły podstawowej 6%, ponadgimnazjalnej 10%. Szczegółowy wykaz wychowanków przebywających i wskazanych do młodzieżowych ośrodków wychowawczych pochodzących z terenu województwa lubelskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 28.

Tabela 28 Liczba nieletnich z województwa lubelskiego wskazanych lub umieszczonych w MOW

Nieletni wskazani lub umieszczeni w MOW z województwa lubelskiego				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	12	1	3	1
Gimnazjum	143	11	59	6
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	15	1	10	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	1	0
Razem	263	170	73	7

Analiza danych dotyczących potrzeby umieszczenia w MOW nieletnich z terenu województwa lubelskiego, wskazuje, że potrzebne są dla nich 304 miejsca w ośrodkach, w tym 71% miejsc dla chłopców, a 29% dla dziewcząt, z jednoczesną potrzebą zapewnienia kształcenia na różnych poziomach edukacji (z uwzględnieniem poziomu rozwoju intelektualnego). Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 8% wychowanków z województwa lubelskiego. Największą grupę, bo aż 81% stanowili nieletni potrzebujący miejsca na etapie szkoły gimnazjalnej, w szkołach ponadgimnazjalnych - 12%, a do szkoły podstawowej potrzebnych było 7% miejsc. Szczegółowy wykaz potrzeb dotyczących umieszczenia w MOW nieletnich pochodzących z terenu województwa lubelskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia poniższa tabela 29.

Tabela 29 Liczba nieletnich z województwa lubelskiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOW

Nieletni z województwa lubelskiego posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	13	3	3	1
Gimnazjum	163	12	65	6
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	22	3	11	0
Szkoły ponadgimnazjalne	1	0	1	0
Razem	304	199	80	7

3.3. Wnioski nt. samowystarczalności województwa lubelskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOW dla nieletnich z tego regionu

Z powyższych danych wynika, że liczba oferowanych miejsc w MOW jest niewystarczająca w stosunku do potrzeb województwa lubelskiego. Do zapewnienia pełnej realizacji postanowień sądowych o umieszczeniu w MOW brakuje 151 miejsc dla nieletnich. 90% tych miejsc powinno być przeznaczonych dla chłopców. Należy uwzględnić możliwość kształcenia na etapie gimnazjum (82% brakujących miejsc), szkoły podstawowej 12% miejsc.

Zestawienie liczby miejsc w MOW w województwie lubelskim z liczbą nieletnich posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego przedstawia Rysunek 9. Tabela 30 szczegółowo obrazuje stan miejsc w odniesieniu do potrzeb w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich pochodzących z terenu województwa lubelskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji.

Należy uwzględnić przy umieszczaniu nieletnich w MOW możliwość odizolowania ich od własnych patologicznych rodzin, czy też wpływu zdemoralizowanego środowiska lokalnego lub rówieśniczego i nie kierować ich do ośrodków w miejscu ich zamieszkania.

Rysunek 9. Stan miejsc w MOWach województwa lubelskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego

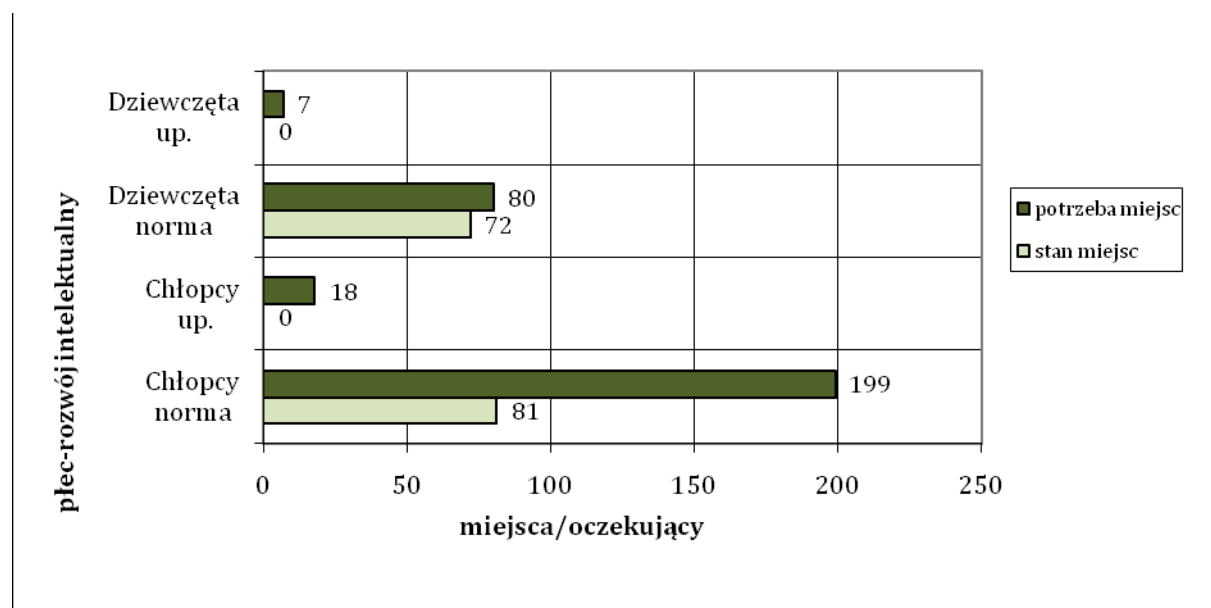

Tabela 30 Samowystarczalność województwa lubelskiego w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego

Samowystarczalność województwa lubelskiego stan miejsc a potrzeby MOW				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	-13	-3	-3	-1
Gimnazjum	-110	-12	-6	-6
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	6	-3	2	0
Szkoły ponadgimnazjalne	-1	0	-1	0
Razem	-151	-118	-8	-7

Oznaczenia:

Wartość „-” brak miejsc w stosunku do potrzeb

„0” liczba miejsc jest wystarczająca w stosunku do potrzeb

Wartość „+” liczba miejsc jest większa w stosunku do potrzeb

Podsumowując, województwo lubelskie aktualnie nie może być uznane za samowystarczalne w zakresie realizowania orzeczeń sądowych. Struktura placówek, którą dysponuje nie może zapewnić kształcenie dla nieletnich posiadających postanowienie sądowe o umieszczeniu w MOW ze swojego województwa zgodnie z potrzebami. Przy organizacji placówek należy zwrócić uwagę na elastyczne dostosowanie oferty do zmieniających się potrzeb.

3.4. Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii w województwie lubelskim

Na terenie województwa lubelskiego funkcjonują 4 Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii, co w skali kraju stanowi 7% ośrodków (Tabela 190). Są to:

1. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Lublinie (20-820), ul. Zakładowa 11 a;
2. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Puławach (24-100), ul. Czartoryskich 6;
3. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Ostrowie Lubelskim (21-110), ul. Unicka 5 B;
4. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii Cholewianka 2, 24-120 Kazimierz Dolny (zgłoszony do systemu 12.10.2009)

Ogólna liczba miejsc w tych placówkach wg stanu na dzień 22.05.2009 roku wynosiła 98 miejsc, co stanowiło 4% miejsc w ośrodkach w skali kraju. Jak wcześniej wspomniano te dane będą brane pod uwagę w dalszej analizie. Zaznaczyć jednak należy, że aktualnie liczba miejsc w województwie wzrosła o 35 miejsc, i wynosi 133 miejsca, co stanowi 5% miejsc w ośrodkach w skali kraju (

Tabela 191). Należy podkreślić, że nowopowstały MOS w Cholewiance przeznaczony jest dzieci i młodzieży używającej w sposób szkodliwy substancji psychoaktywnych (narkotyki, alkohol). Jest to jedyny taki MOS w kraju i dysponuje 25 miejscami. Zaznaczyć należy, że liczba miejsc zgłoszonych do informatycznego systemu wskazywania miejsc dla nieletnich umieszczanych w MOS może nieznacznie różnić się od faktycznej liczby miejsc w ośrodku. Różnica taka może wynikać z faktu, że do realizacji postanowienia konieczne jest miejsce z zapewnieniem całodobowej opieki, niektóre placówki przyjmują do szkół także młodzież dochodzącą. W poniższych analizach będziemy opierać się na danych otrzymanych z informatycznego systemu wskazywania miejsc dla nieletnich umieszczanych w MOS. Liczba miejsc w poszczególnych ośrodkach jest zróżnicowana i wynosi od 25 miejsc do 68 miejsc. I chociaż MOS w Lublinie posiada 48 miejsc dla młodzieży dochodzącej na zajęcia z domów rodzinnych oraz 8 miejsc w hoteliku dla wychowanków w trudnej sytuacji nie zostały one uwzględnione w poniższych analizach.

W województwie lubelskim wszystkie MOS są placówkami koedukacyjnymi. Jednak większość miejsc (66) w nich przeznaczona jest dla chłopców. Tym samym, dla chłopców przeznaczono 67% miejsc w województwie, dla dziewcząt przewidziano 33% miejsc (tabela 31). Szkoły funkcjonujące w strukturach MOS głównie umożliwiają wychowankom kontynuację nauki na poziomie gimnazjum, stanowi to 90% ogółu miejsc w województwie. Oferta kształcenia w szkole ponadgimnazjalnej to nauka w zasadniczej szkole zawodowej (10% ogółu miejsc w województwie). Nie przewidziano możliwość kształcenia na etapie szkoły podstawowej. Liczbę miejsc w MOS w województwie lubelskim z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia tabela 32.

Tabela 31. Liczba miejsc w MOS na terenie województwa lubelskiego w podziale ze względu na płeć

Płeć	Liczba miejsc w MOS
Chłopcy	66
Dziewczęta	32
Razem:	98

Tabela 32 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa lubelskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę

Liczba miejsc w MOS na terenie województwa lubelskiego				
Szkoła w MOS	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	0	0	0	0
Gimnazjum	59	0	29	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	7	0	3	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0
Razem	98	66	32	0

3.5. Liczba nieletnich wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS z terenu województwa lubelskiego

Nieletni z województwa lubelskiego wymagający stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS to zarówno wychowankowie oczekujący na umieszczenie w placówce, jak i dzieci oraz młodzież przebywający już w ośrodku na terenie całego kraju.

W systemie informatycznym wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa lubelskiego z aktualnym postanowieniem Sądów Rejonowych o stosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczeniu w MOS zgłoszonych było 87 nieletnich, z tego 66 chłopców i 21 dziewcząt. Szczegółowy wykaz potrzeb z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 33. Trzeba w tym miejscu przypomnieć, że do Młodzieżowych Ośrodków Socjoterapii przyjmowane są także dzieci i młodzież, które posiadają orzeczenie poradni psychologiczno-pedagogicznej o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na zagrożenie niedostosowaniem społecznym lub uzależnieniem. Na podstawie danych z bazy SIO⁵ Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w województwie lubelskim wydały w ciągu roku szkolnego 2007/2008 – 163 orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, w tym ze względu na zagrożenie niedostosowaniem społecznym – 32, niedostosowanie społeczne – 21, zaburzenie zachowania – 110 (Tabela 194). Można przypuszczać, że większość z tych uczniów jako właściwą placówkę, miała w zaleceniach wskazany Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii. Jednak, jak wspomniano wcześniej, w niniejszej analizie ograniczamy się do danych dotyczących dzieci i młodzieży posiadającej postanowienie sądowe o zastosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS.

⁵ Dane z Systemu Informacji Oświatowej wg stanu na dzień 30.09.2008. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne- poradnie publiczne.

Tabela 33 Liczba nieletnich oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOS z terenu województwa lubelskiego

Nieletni oczekujący na umieszczenie z województwa lubelskiego				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	16	0	1	0
Gimnazjum	45	0	14	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	4	0	5	0
Szkoły ponadgimnazjalne	1	0	1	0
Razem	87	66	21	0

Wg stanu na dzień 22 maja br. otrzymało wskazanie lub przebywało w MOS-ach na terenie kraju 144 nieletnich z terenu województwa lubelskiego. Wśród nich było 106 chłopców i 38 dziewcząt. Wychowanków na etapie szkoły gimnazjalnej było 83%, na etapie ponadgimnazjalnym – 10%, a szkoły podstawowej – 7%. Szczegółowy wykaz wychowanków przebywających i wskazanych do młodzieżowych ośrodków socjoterapii pochodzących z terenu województwa lubelskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 34.

Tabela 34 Liczba nieletnich z województwa lubelskiego wskazanych lub umieszczonych w MOS

Nieletni z województwa lubelskiego wskazani lub umieszczeni w MOS				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	10	0	0	0
Gimnazjum	86	0	33	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	10	0	3	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	2	0
Razem	144	106	38	0

Analiza danych dotyczących konieczności umieszczenia w MOS nieletnich z terenu województwa lubelskiego, wskazuje, że potrzebnych jest dla nich 231 miejsc w ośrodkach, w tym 75% miejsc dla chłopców, a 25% dla dziewcząt, z jednoczesną potrzebą zapewnienia kształcenia na różnych poziomach edukacji. Największą grupę, bo aż 77% stanowili nieletni potrzebujący miejsca na etapie szkoły gimnazjalnej, do szkoły podstawowej potrzebnych było 12% miejsc, a w szkołach ponadgimnazjalnych 11%. Szczegółowy wykaz potrzeb dotyczących umieszczenia w MOS nieletnich pochodzących z terenu województwa lubelskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia poniższa tabela 35.

Tabela 35 Liczba nieletnich z województwa lubelskiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOS

Nieletni z województwa lubelskiego posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	26	0	1	0
Gimnazjum	131	0	47	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	14	0	8	0
Szkoły ponadgimnazjalne	1	0	3	0
Razem	231	172	59	0

3.6. Wnioski nt. samowystarczalności województwa lubelskiego w kontekście zapotrzebowania w zakresie zapewnienia miejsc w MOS dla nieletnich z tego regionu

Z przedstawionych powyżej danych wynika, że województwo lubelskie dysponuje niewystarczającą bazą MOS. Oferta tych placówek uwzględnia potrzeby nieletnich jak i wychowanków umieszczanych na wnioski rodzica i posiadających orzeczenie poradni psychologiczno-pedagogicznej. Mimo to dla nieletnich brakuje 133 miejsc. Należałoby uwzględnić większą możliwość zapewnienia warunków socjoterapii oraz kształcenia specjalnego dzieci bez postanowień sądowych. Przypominamy, że w ciągu jednego roku szkolnego zostało wydanych 163 orzeczeń. Wśród wychowanków zgłoszonych w informatycznym systemie nieletni z postanowieniami o umieszczeniu w MOS z województwa lubelskiego stanowią 6% w skali kraju. Pasuje to województwo lubelskie na 6 miejscu wśród innych województw w zakresie liczby nieletnich posiadających postanowienie sądów rodzinnych.

Najwięcej miejsc brakuje z możliwością kształcenia w gimnazjum, bo aż 90 miejsc, w szkole podstawowej – 27 miejsc, a w szkołach ponadgimnazjalnych - 16. Zestawienie liczby miejsc w MOS w województwie lubelskim z liczbą nieletnich posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego przedstawia Rysunek 10. A Tabela 36 szczegółowo obrazuje stan miejsc w odniesieniu do potrzeb w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich pochodzących z terenu województwa lubelskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji.

Rysunek 10. Stan miejsc w MOSach województwa lubelskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego

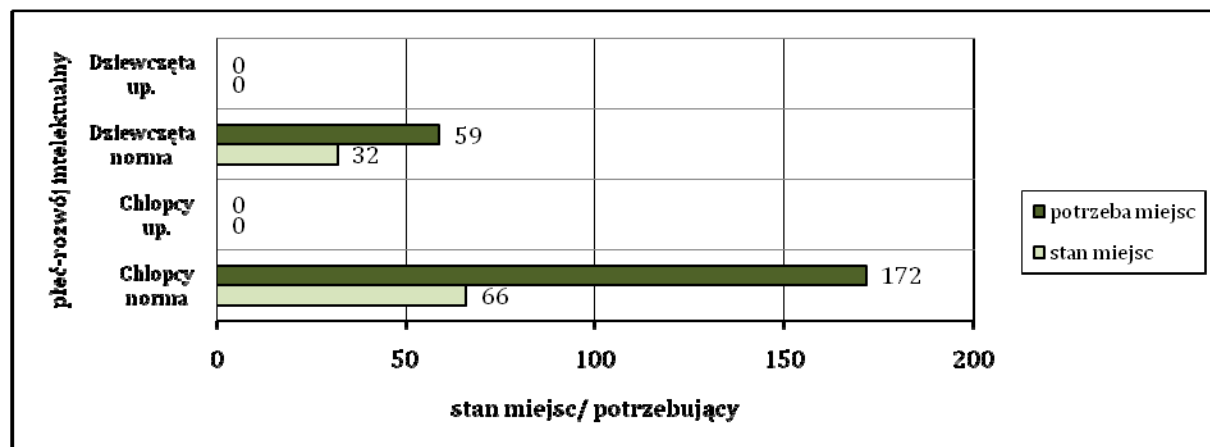

Tabela 36 Samowystarczalność województwa lubelskiego w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego

Samowystarczalność województwa lubelskiego stan miejsc a potrzeby MOS				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczeta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	-26	0	-1	0
Gimnazjum	-72	0	-18	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	-7	0	-5	0
Szkoły ponadgimnazjalne	-1	0	-3	0
Razem	-133	0	-27	0

Oznaczenia:

Wartość „-” brak miejsc w stosunku do potrzeb

„0” liczba miejsc jest wystarczająca w stosunku do potrzeb

Wartość „+” liczba miejsc jest większa w stosunku do potrzeb

Należy uznać, że sieć istniejących placówek województwa lubelskiego jest niewystarczająca. Potrzeby mogą być zrealizowane w 42%. Sieć MOS powinna zapewniać kształcenie na różnych poziomach edukacji, zgodnie z potrzebami występującymi na terenie regionu.

Rozdział 4.

Analiza bazy i struktury miejsc w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych i Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii województwie lubuskim

4.1. Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze w województwie lubuskim

Na terenie województwa lubuskiego funkcjonuje tylko jeden Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Babimoście (ul. Kargowska 61; 66-110 Babimost) z 71 miejscami, co w skali kraju stanowi 2% ogólnej liczby miejsc. Jest to placówka resocjalizacyjno-wychowawcza dla chłopców. W województwie lubuskim brakuje miejsc w MOW dla dziewcząt (tabela 37). Wśród tych miejsc nie występują przeznaczonych dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim. Szkoła funkcjonująca w strukturach MOW województwa lubuskiego zapewniają możliwość kształcenia na etapie gimnazjum i szkoły podstawowej. Najwięcej miejsc przeznaczonych jest na poziomie gimnazjum, stanowi to 66% ogółu miejsc w województwie, na poziomie szkoły podstawowej – 34%. Nie uwzględniono możliwości kształcenia na etapie ponadgimnazjalnym. Oferta województwa lubuskiego nie obejmuje miejsc dla dziewcząt, ani nieletnich upośledzonych w stopniu lekkim na żadnym poziomie. Nie przewidziano także możliwość przysposobienia do zawodu na etapie szkoły gimnazjalnej. Szczegółowy wykaz miejsc uwzględniający płeć wychowanków, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę oferowane w województwie lubuskim przedstawia tabela 38.

Tabela 37 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa lubuskiego w podziale ze względu na płeć

Płeć	Liczba miejsc w MOW
Chłopcy	71
Dziewczęta	0
Razem:	71

Tabela 38 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa lubuskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę

Liczba miejsc w MOW na terenie województwa lubuskiego				
Szkoła w MOW	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	24	0	0	0
Gimnazjum	47	0	0	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	0	0	0	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0
Razem	71	0	0	0

4.2. Liczba nieletnich wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW z terenu województwa lubuskiego

Nieletni z województwa lubuskiego wymagający stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW to zarówno wychowankowie oczekujący na umieszczenie w placówce, jak i nieletni już przebywający w MOW-ach na terenie całego kraju.

W systemie informatycznym wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa lubuskiego z aktualnym postanowieniem Sądów Rodzinnych o stosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW zgłoszonych było 33 nieletnich, z tego 26 chłopców i 7 dziewcząt. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 9 ze zgłoszonych wychowanków. Szczegółowy wykaz potrzeb z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 39.

Tabela 39 Liczba nieletnich z terenu województwa lubuskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOW

Nieletni oczekujący na umieszczenie z województwa lubuskiego				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	8	4	2	0
Gimnazjum	7	3	3	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	0	2	0	0
Szkoły ponadgimnazjalne	2	0	2	0
Razem	33	9	7	0

Wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa lubuskiego otrzymało wskazanie lub przebywało w MOW-ach na terenie kraju 157 nieletnich. Wśród nich było 116 chłopców (74%) i 41 dziewcząt (26%), a orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 23 nieletnich, co stanowi 15% wychowanków z województwa lubuskiego umieszczonych w MOW. Wychowanków na etapie szkoły gimnazjalnej było 78%, szkoły podstawowej 12%, ponadgimnazjalnej 10%. Szczegółowy wykaz wychowanków przebywających i wskazanych do umieszczenia w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych pochodzących z terenu województwa lubuskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 40.

Tabela 40 Liczba nieletnich z województwa lubuskiego wskazanych lub umieszczonych w MOW

Nieletni wskazani lub umieszczeni w MOW z województwa lubuskiego				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	13	2	1	2
Gimnazjum	78	15	29	1
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	6	2	7	1
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0
Razem	157	97	37	4

Analiza danych dotyczących potrzeby umieszczenia w MOW nieletnich z terenu województwa lubuskiego, wskazuje, że potrzeba dla nich 190 miejsc w ośrodkach, w tym 75% miejsc dla chłopców, a 25% dla dziewcząt, z jednoczesną potrzebą zapewnienia kształcenia na różnych poziomach edukacji (z uwzględnieniem poziomu rozwoju intelektualnego). Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 17% wychowanków z województwa lubuskiego. Największą grupę, bo aż 71% stanowili nieletni potrzebujący miejsca na etapie szkoły gimnazjalnej, w szkole podstawowej – 17%, a w szkołach ponadgimnazjalnych - 12% miejsc. Szczegółowy wykaz potrzeb dotyczących umieszczenia w MOW nieletnich pochodzących z terenu województwa lubuskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia poniższa tabela 41.

Tabela 41 Liczba nieletnich z województwa lubuskiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOW

Nieletni z województwa lubuskiego posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	21	6	3	2
Gimnazjum	85	18	32	1
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	6	4	7	1
Szkoły ponadgimnazjalne	2	0	2	0
Razem	190	114	44	4

4.3. Wnioski nt. samowystarczalności województwa w kontekście zapotrzebowania w zakresie zapewnienia miejsc w MOW dla nieletnich z tego regionu

Z powyższych danych wynika, że liczba oferowanych miejsc w MOW jest niewystarczająca w stosunku do potrzeb województwa lubuskiego. Do zapewnienia pełnej realizacji postanowień sądowych o umieszczeniu nieletnich w MOW brakuje 119 miejsc. Dla chłopców powinno być przeznaczonych 60% tych miejsc. Należy uwzględnić możliwość kształcenia na etapie gimnazjum (75% brakujących miejsc), szkoły podstawowej 7% miejsc, ponadgimnazjalnej – 18%.

Zestawienie liczby miejsc w MOW w województwie lubuskim z liczbą nieletnich posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego przedstawia Rysunek 11. Tabela 30 szczegółowo obrazuje stan miejsc w odniesieniu do potrzeb w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich pochodzących z terenu województwa lubuskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji.

Rysunek 11. Stan miejsc w MOWach województwa lubuskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego

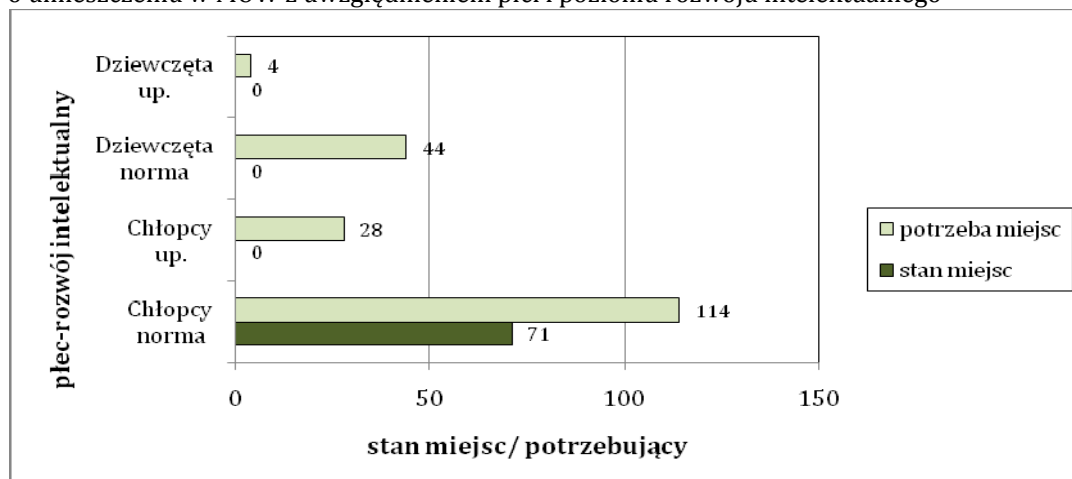

Tabela 42 Samowystarczalność województwa lubuskiego w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego

Samowystarczalność województwa lubuskiego stan miejsc a potrzeby MOW				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	3	-6	-3	-2
Gimnazjum	-38	-18	-32	-1
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	-6	-4	-7	-1
Szkoły ponadgimnazjalne	-2	0	-2	0
Razem	-119	-43	-44	-4

Oznaczenia:

Wartość „-” brak miejsc w stosunku do potrzeb

„0” liczba miejsc jest wystarczająca w stosunku do potrzeb

Wartość „+” liczba miejsc jest większa w stosunku do potrzeb

Podsumowując, województwo lubuskie aktualnie nie może być uznane za samowystarczalne w zakresie realizowania orzeczeń sądowych o umieszczeniu nieletnich w MOW. Jedna placówka nie może zapewnić kształcenie specjalnego nieletnim posiadającym postanowienie sądowe o umieszczeniu w MOW ze swojego województwa zgodnie z potrzebami. Możliwe jest realizowanie tylko postanowień wobec chłopców i to nie na każdym etapie edukacji. Tym samym struktura MOW województwa powinna być uzupełniona zgodnie z potrzebami. Przy umieszczaniu nieletnich w MOW należy uwzględnić sytuację, że środek ten może być stosowany w celu odizolowania od wpływu zdemoralizowanego środowiska lokalnego lub rówieśniczego, a także własnych patologicznych rodzin i nie kierować nieletnich do ośrodków w miejscu ich zamieszkania.

4.4. Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii w województwie lubuskim

Na terenie województwa lubuskiego funkcjonują 2 Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii, co w skali kraju stanowi 6% ośrodków. Są to:

1. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Zaborze, ul. Zamkowa 1 F; 66-003 Zabór
2. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii Przytok 91; 66-003 Zabór

Ogólna liczba miejsc w tych placówkach wg stanu na dzień 22.05.2009 roku wynosiła 102 miejsca, co stanowiło 4% miejsc w ośrodkach w skali kraju. Zaznaczyć należy, że liczba miejsc zgłoszonych do informatycznego systemu wskazywania miejsc dla nieletnich umieszczanych w MOS może nieznacznie różnić się od faktycznej liczby miejsc w ośrodku. Różnica taka może wynikać z faktu, że do realizacji postanowienia konieczne jest miejsce z zapewnieniem całodobowej opieki, niektóre placówki przyjmują do szkół także młodzież dochodzącą. W poniższych analizach zostaną przedstawione dane z informatycznego systemu wskazywania miejsc dla nieletnich umieszczanych w MOS. Liczba miejsc w obu ośrodkach jest zróżnico-

wana i wynosi 30 oraz 72 miejsca. Należy tu zaznaczyć, że w obu ośrodkach na podstawie postanowienia sądowego przebywa tylko 6 dzieci, co stanowi zaledwie 6% miejsc w województwie. Pozostali wychowankowie umieszczani zostali na podstawie wniosków rodziców i orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na zagrożenie niedostosowaniem społecznym, wydanym przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne.

W województwie lubuskim oba MOS są placówkami koedukacyjnymi. Większość miejsc (74) w nich przeznaczona jest dla chłopców. Tym samym, dla chłopców przeznaczono 73% miejsc w województwie, dla dziewcząt przewidziano 27% miejsc (tabela 43). Szkoły funkcjonujące w strukturach MOS głównie umożliwiają wychowankom kontynuację nauki na poziomie szkoły podstawowej (71% ogółu miejsc w województwie) oraz gimnazjum (29%). Nie przewidziano możliwość kształcenia na etapie szkoły ponadgimnazjalnej. Liczbę miejsc w MOS w województwie lubuskim z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia tabela 44.

Tabela 43. Liczba miejsc w MOS na terenie województwa lubuskiego w podziale ze względu na płeć

Płeć	Liczba miejsc w MOS
Chłopcy	74
Dziewczęta	28
Razem:	102

Tabela 44 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa lubuskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę

Liczba miejsc w MOS na terenie województwa lubuskiego				
Szkoła w MOS	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	59	0	13	0
Gimnazjum	15	0	15	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	0	0	0	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0
Razem	102	74	28	0

4.5. Liczba nieletnich wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS z terenu województwa lubuskiego

Nieletni z województwa lubuskiego wymagający stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS to zarówno wychowankowie oczekujący na umieszczenie w placówce, jak i nieletni oraz dzieci i młodzież przebywający już w ośrodku na terenie całego kraju.

W systemie informatycznym wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa lubuskiego z aktualnym postanowieniem Sądów Rejonowych o stosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczeniu

w MOS zgłoszonych było 69 nieletnich, z tego 45 chłopców i 24 dziewczęta. Szczegółowy wykaz potrzeb z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 45.

Na podstawie danych z bazy SIO⁶ Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w województwie lubuskim w ciągu roku szkolnego 2007/2008 wydały 293 orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego (Tabela 194), w tym ze względu na:

- zagrożenie niedostosowaniem społecznym – 139 orzeczeń,
- niedostosowanie społeczne – 44 orzeczenia;
- zaburzenie zachowania–105 orzeczeń;
- zagrożenie uzależnieniem– 5 orzeczeń.

Można przypuszczać, że większość z tych uczniów jako właściwą placówkę, miała w zaleceniach wskazany Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii. Mimo, że do Młodzieżowych Ośrodków Socjoterapii w województwie lubuskim przyjmowane są głównie dzieci i młodzież na podstawie wniosku rodzica i orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na zagrożenie niedostosowaniem społecznym lub uzależnieniem, jak wspomniano wcześniej, w niniejszej analizie ograniczamy się do danych dotyczących dzieci i młodzieży posiadającej postanowienie sądowe o zastosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS.

Tabela 45 Liczba nieletnich oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOS z terenu województwa lubuskiego

Nieletni oczekujący na umieszczenie z województwa lubuskiego				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	14	2	5	0
Gimnazjum	26	2	18	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	1	0	1	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0
Razem	69	41	24	0

Wg stanu na dzień 22 maja br. otrzymało wskazanie lub przebywało w MOS-ach na terenie kraju 116 nieletnich z terenu województwa lubuskiego. Wśród nich było 86 chłopców i 30 dziewcząt. Wychowanków na etapie szkoły gimnazjalnej było 63%, na etapie szkoły podstawowej – 33%, a na poziomie ponadgimnazjalnym – 4%, a Szczegółowy wykaz wychowanków przebywających i wskazanych do młodzieżowych ośrodków socjoterapii pochodzących z terenu województwa lubuskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 46.

⁶ Dane z Systemu Informacji Oświatowej wg stanu na dzień 30.09.2008. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne- poradnie publiczne.

Tabela 46 Liczba nieletnich z województwa lubuskiego wskazanych lub umieszczonych w MOS

Nieletni z województwa lubuskiego wskazani lub umieszczeni w MOS				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	22	11	1	4
Gimnazjum	47	2	24	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	3	0	0	0
Szkoły ponadgimnazjalne	1	0	1	0
Razem	116	73	26	4

Analiza danych dotyczących konieczności umieszczenia w MOS nieletnich z terenu województwa lubuskiego, wskazuje, że potrzebnych jest dla nich 185 miejsc w ośrodkach, w tym 71% miejsc dla chłopców, a 29% dla dziewcząt, z jednoczesną potrzebą zapewnienia kształcenia na różnych poziomach edukacji. Wśród nich orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie w stopniu lekkim posiadało 11% nieletnich.

Największą grupę, bo aż 64% stanowili nieletni potrzebujący miejsca na etapie szkoły gimnazjalnej. Do szkoły podstawowej koniecznych było 32% miejsc, a w szkołach ponadgimnazjalnych 4%. Szczegółowy wykaz potrzeb dotyczących umieszczenia w MOS nieletnich pochodzących z terenu województwa lubuskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia poniższa tabela 47.

Tabela 47 Liczba nieletnich z województwa lubuskiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOS

Nieletni z województwa lubuskiego posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	36	13	6	4
Gimnazjum	73	4	42	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	4	0	1	0
Szkoły ponadgimnazjalne	1	0	1	0
Razem	185	114	50	4

4.6. Wnioski nt. samowystarczalności województwa lubuskiego w kontekście zapotrzebowania w zakresie zapewnienia miejsc w MOS dla nieletnich z tego regionu

Podsumowując powyższe dane wynika, że województwo lubuskie ma niewystarczającą bazą MOS w odniesieniu do potrzeb w tym zakresie. Oferta placówek skierowana jest na wychowanków umieszczanych na wniosek rodzica i posiadających orzeczenie poradni psychologiczno-pedagogicznej. Gdyby jednak istniejące placówki głównie przyjmowały nieletnich, to i tak zabraknie miejsc dla 83 podopiecznych.

Najwięcej zabraknie miejsc z możliwością kształcenia w gimnazjum, bo aż 89 miejsc, a w szkołach ponadgimnazjalnych - 7. Wystarczająca jest liczba miejsc w szkole podstawowej, choć powinna uwzględnić możliwość kształcenia dla nieletnich posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Zestawienie liczby miejsc w MOS w województwie lubuskim z liczbą nieletnich posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego przedstawia Rysunek 12. Tabela 48 szczegółowo obrazuje stan miejsc w odniesieniu do potrzeb w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich pochodzących z terenu województwa lubuskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji, z założeniem, że wszystkie miejsca w MOS są przeznaczone dla nieletnich.

Wśród wychowanków zgłoszonych w informatycznym systemie nieletni z postanowieniami o umieszczeniu w MOS z województwa lubuskiego stanowią 5% w skali kraju (Tabela 192).

Rysunek 12 Stan miejsc w MOS-ach województwa lubuskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego

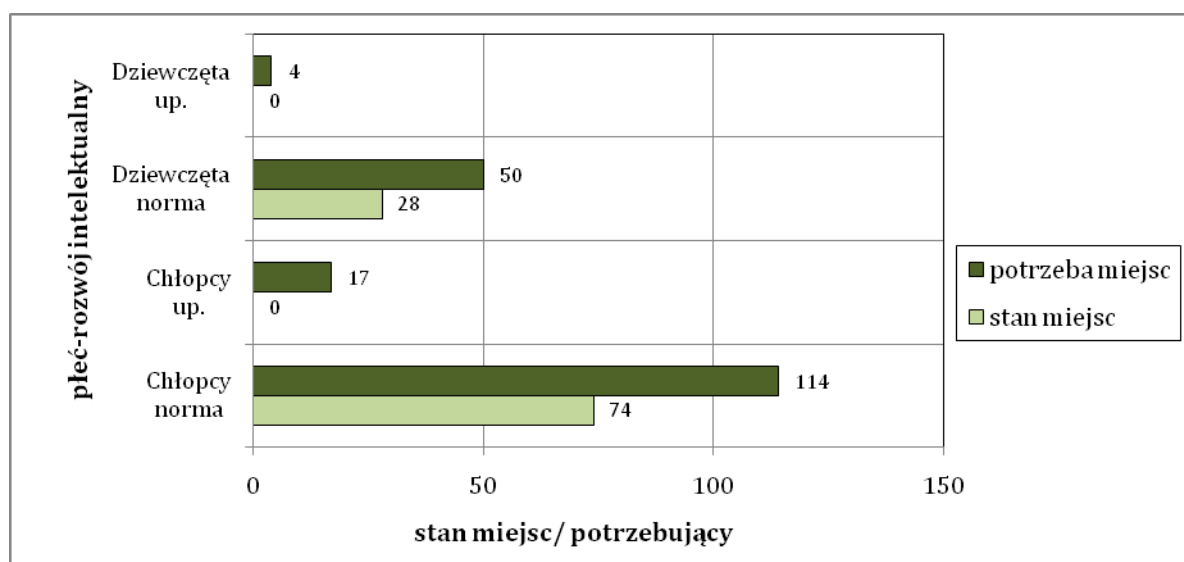

Tabela 48 Samowystarczalność województwa lubuskiego w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego

Samowystarczalność województwa lubuskiego stan miejsc a potrzeby MOS				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	23	-13	7	-4
Gimnazjum	-58	-4	-27	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	-4	0	-1	0
Szkoły ponadgimnazjalne	-1	0	-1	0
Razem	-83	-40	-22	-4

Oznaczenia:

Wartość „-” brak miejsc w stosunku do potrzeb

„0” liczba miejsc jest wystarczająca w stosunku do potrzeb

Wartość „+” liczba miejsc jest większa w stosunku do potrzeb

Należy uznać, że liczba miejsc w istniejących MOS województwa lubuskiego jest niewystarczająca. Zwłaszcza, że przeznaczana jest głównie dla dzieci i młodzieży umieszczanych na wniosek rodziców. Aktualnie MOS województwa lubuskiego pozwalają na realizację postanowień sądowych ze swojego województwa tylko w 5%, 95% nieletnich umieszczanych zostaje w ośrodkach na terenie innych województw. Należałoby uwzględnić większą możliwość umieszczenia nieletnich na podstawie postanowień sądowych i organizować MOS zgodnie z potrzebami regionu i możliwością zapewnienia kształcenie na różnych poziomach edukacji.

Rozdział 5.

Analiza bazy i struktury miejsc w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych i Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii województwie łódzkim

5.1. Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze w województwie łódzkim

Na terenie województwa łódzkiego funkcjonują 3 Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze, co w skali kraju stanowi 4% ogólnej liczby ośrodków. Są to:

1. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy; gm. Bełchatów; 97-412 Łęka 9
2. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy nr 1; ul. Częstochowska 36; 93-113 Łódź
3. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy nr 3; ul. Drewnowska 151; 91-008 Łódź

Z dniem 31 marca 2009r. działalność MOW nr 2 w Łodzi przy ul. Łucji została zawieszona. Ogólna liczba miejsc w tych placówkach wg stanu na z dnia 22.05.2009 roku, liczba miejsc w MOW województwa łódzkiego wynosiła 174 i jak wspomniano powyżej, to te dane będą brane po uwagę w dalszych analizach. Liczba miejsc w poszczególnych ośrodkach jest zróżnicowana i wynosi od 48 miejsc do 72 miejsc. Aktualnie są 184 miejsca w MOW (Tabela 187).

Większość MOW w województwie łódzkim przeznaczona jest dla chłopców - 2 placówki. Tym samym, dla chłopców przeznaczono 66% miejsc w województwie, dla dziewcząt przewidziano 34% miejsc (tabela 49). Szkoły funkcjonujące w strukturach MOW głównie umożliwiają wychowankom kontynuację nauki na poziomie gimnazjum, stanowi to 65% ogółu miejsc. W województwie nie ma możliwości kształcenia nieletnich upośledzonych w stopniu lekkim. Możliwość kształcenia na etapie szkoły podstawowej zapewniono dla 23% ogółu miejsc w województwie. Wspomnieć należy, że aktualnie zapewniona jest możliwość kształcenia dla dziewcząt w szkole podstawowej. Jednak w maju, gdy były pobierane dane z systemu, takie klasy nie były przewidziane. Jedyna oferta, jaka jest proponowana na etapie zasadniczej szkole zawodowej jest dla dziewcząt (12% ogółu miejsc w województwie). Oferta kształcenia zawodowego dla dziewcząt obejmuje zawód krawcowej i kucharza małej gastronomii. Nie przewidziano przysposobienia do zawodu na etapie szkoły gimnazjalnej. Dla nieletnich posiadających czasem kilkuletnie opóźnienie w realizacji obowiązku szkolnego może być jedyną szansą na zdobycie zawodu przed ukończeniem 18 roku życia. Szczegółowy wykaz miejsc uwzględniający płeć wychowanków, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę oferowane w województwie łódzkim przedstawia tabela 50.

Tabela 49 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa łódzkiego w podziale ze względu na płeć

Płeć	Liczba miejsc w MOW
Chłopcy	114
Dziewczęta	60
Razem:	174

Tabela 50 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa łódzkiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę

Liczba miejsc w MOW na terenie województwa pomorskiego				
Szkoła w MOW	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	33	0	7	0
Gimnazjum	81	0	32	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	0	0	21	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0
Razem	174	114	60	0

5.2. Liczba nieletnich wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW z terenu województwa łódzkiego

Nieletni z województwa łódzkiego wymagający stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW to zarówno wychowankowie oczekujący na umieszczenie w placówce, jak i dzieci oraz młodzież przebywający już w MOW-ach na terenie całego kraju.

W systemie informatycznym wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa łódzkiego z aktualnym postanowieniem Sądów Rodzinnych o stosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW zgłoszonych było 29 nieletnich, z tego 19 chłopców i 10 dziewcząt. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 11 ze zgłoszonych wychowanków. Szczegółowy wykaz potrzeb z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 51.

Tabela 51 Liczba nieletnich oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOW z terenu województwa łódzkiego

Nieletni oczekujący na umieszczenie z województwa łódzkiego				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	4	3	2	0
Gimnazjum	8	3	5	1
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	0	0	0	0
Szkoły ponadgimnazjalne	1	0	2	0
Razem	29	13	9	1

Wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa łódzkiego otrzymało wskazanie lub przebywało w MOW-ach na terenie kraju 234 nieletnich. Wśród nich było 183 chłopców i 51 dziewcząt, a orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 35 nieletnich, co stanowi 15% wychowanków z województwa łódzkiego umieszczonych w MOW. Wychowanków na etapie szkoły gimnazjalnej było 79%. Szczegółowy wykaz wychowanków przebywających i wskazanych do młodzieżowych ośrodków wychowawczych pochodzących z terenu województwa łódzkiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 52.

Tabela 52 Liczba nieletnich z województwa łódzkiego wskazanych lub umieszczonych w MOW

Nieletni wskazani lub umieszczeni w MOW z województwa łódzkiego					
Poziom edukacji		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa		21	6	3	0
Gimnazjum		128	16	32	9
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		10	2	3	2
Szkoły ponadgimnazjalne		0	0	2	0
Razem	234	159	24	40	11

Analiza danych dotyczących potrzeby umieszczenia w MOW nieletnich z terenu województwa łódzkiego, wskazuje, że potrzebnych jest dla nich 263 miejsca w ośrodkach, w tym 77% miejsc dla chłopców, a 23% dla dziewcząt, z jednoczesną potrzebą zapewnienia kształcenia na różnych poziomach edukacji (z uwzględnieniem poziomu rozwoju intelektualnego). Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 16% wychowanków z województwa łódzkiego. Największą grupę, bo aż 77% stanowili nieletni potrzebujący miejsca na etapie szkoły gimnazjalnej, do szkoły podstawowej potrzebnych było 15% miejsc, a w szkołach ponadgimnazjalnych 8%. Szczegółowy wykaz potrzeb dotyczących umieszczenia w MOW nieletnich pochodzących z terenu województwa łódzkiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia poniższa tabela 53.

Tabela 53 Liczba nieletnich z województwa łódzkiego posiadających postanowienie o umieszczeniu w MOW

Nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW					
Poziom edukacji		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa		25	9	5	0
Gimnazjum		136	19	37	10
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		10	2	3	2
Szkoły ponadgimnazjalne		1	0	4	0
Razem	263	172	30	49	12

5.3. Wnioski nt. samowystarczalności województwa w kontekście zapotrzebowania w zakresie zapewnienia miejsc w MOW dla nieletnich z tego regionu

Z powyższych danych wynika, że liczba oferowanych miejsc w placówkach typu MOW funkcjonujących na terenie województwa łódzkiego jest niższa od liczby nieletnich z tego terenu z postanowieniami dotyczącymi umieszczenia w MOW. Dla nieletnich zabrakłoby 59 miejsc. Sieć placówek MOW nie uwzględnia wszystkich potrzeb nieletnich zarówno ze względu na płeć, jak i poziom rozwoju intelektualnego oraz etap edukacji.

Zestawienie liczby miejsc w MOW w województwie łódzkim z liczbą nieletnich posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego przedstawia Rysunek 13. Tabela 54 szczegółowo obrazuje stan miejsc w odniesieniu do potrzeb w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich pochodzących z terenu województwa łódzkiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji.

Brak propozycji kształcenia zawodowego w MOW dla chłopców, warto wzbogacić ofertę przysposobienia do zawodu na etapie szkoły gimnazjalnej. Gdyż może być to jedyną szansą na zdobycie zawodu przed ukończeniem 18 r.ż., dla nieletnich posiadających czasem kilkuletnie opóźnienie w realizacji obowiązku szkolnego. Warto uwzględnić zasadę nie kierowania nieletnich do MOW w miejscu ich zamieszkania, ponieważ często nieletni umieszczani są w placówkach resocjalizacyjnych m.in. w celu odizolowania od wpływu rodziny, środowiska lokalnego lub rówieśniczego.

Podsumowując, powyższe analizy dostarczają informacji, iż województwo łódzkie nie może być uznane za samowystarczalne w zakresie realizowania orzeczeń sądowych o umieszczeniu w MOW ze swojego województwa zgodnie z potrzebami. Struktura placówek, powinna mieć możliwość zapewnienia kształcenia dla nieletnich posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim.

Rysunek 13. Stan miejsc w MOWach województwa łódzkiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego

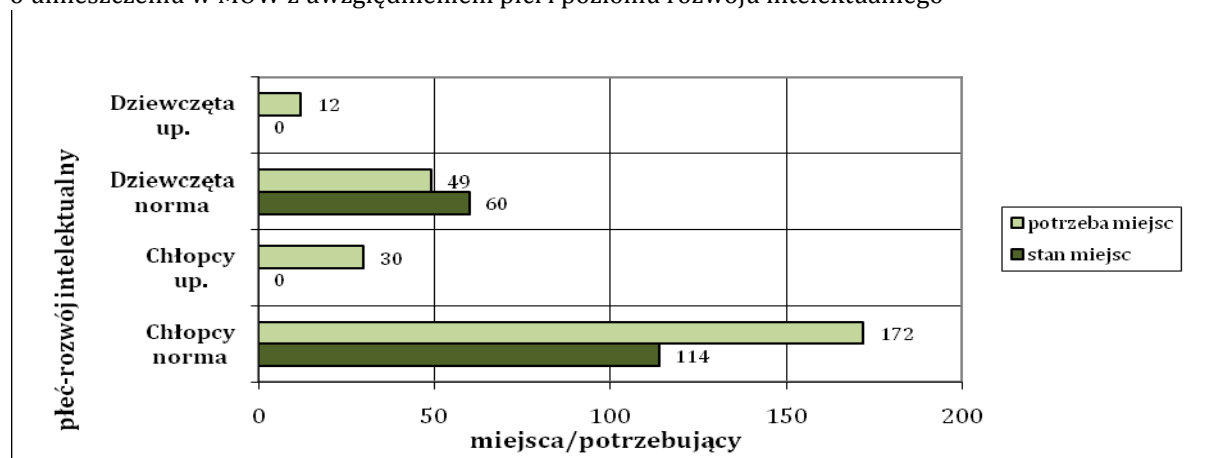

Tabela 54 Samowystarczalność województwa łódzkiego w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego

Samowystarczalność województwa łódzkiego stan miejsc a potrzeby MOW				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	28	-9	2	0
Gimnazjum	-45	-19	-5	-10
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	-10	-2	18	-2
Szkoły ponadgimnazjalne	-1	0	-4	0
Razem	-59	-28	11	-12

Oznaczenia:

Wartość „-” brak miejsc w stosunku do potrzeb

„0” liczba miejsc jest wystarczająca w stosunku do potrzeb

Wartość „+” liczba miejsc jest większa w stosunku do potrzeb

5.4. Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii w województwie łódzkim

Na terenie województwa łódzkiego funkcjonuje 7 Młodzieżowych Ośrodków Socjoterapii, co w skali kraju stanowi 8% ośrodków. Są to:

1. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii nr 1 „SOS” ul. Wapienna 24 A; 91-087 Łódź
2. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii nr 2 ul. Ratajska 2/4; 91-231 Łódź
3. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii nr 3 ul. Ksawerego Praussa 2; 94-203 Łódź
4. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii Szkolne Centrum Profilaktyczno-Wychowawcze „Centrum” im. Zyty Jarzębowskiej ul. Gdańska 156; 90-536 Łódź
5. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii Nowa Wieś 46; 99-300 Kutno
6. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii ul. Przemysłowa 2; 96-200 Rawa Mazowiecka
7. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii ul. Sobocka 2; 99-412 Kiernozia

Ogólna liczba miejsc w tych placówkach wg stanu na dzień 22.05.2009 roku wynosiła 198, co stanowiło 8% miejsc w ośrodkach w skali kraju. Aktualnie (wg stanu na dzień 31.10.2009) w ośrodkach jest 225 miejsc (185 dla chłopców i 40 dla dziewcząt). Zaznaczyć należy, że liczba miejsc zgłoszonych do informatycznego systemu wskazywania miejsc dla nieletnich umieszczanych w MOS może nieznacznie różnić się od faktycznej liczby miejsc w ośrodku. Różnica taka może wynikać z faktu, że do realizacji postanowienia konieczne jest miejsce z zapewnieniem całodobowej opieki, niektóre placówki przyjmują do szkół młodzież dochodzącą. Z tego powodu nie zostały uwzględnione MOS w Łodzi przy ul. Wapiennej z 48 miejscami oraz MOS w Łodzi na ul. Gdańskiej posiadający 183 miejsca. Oba MOS-y posiadają łącznie 231 miejsc, ale nie mają możliwości zapewnienia opieki całodobowej. Wychowankowie przyjmowani są tam na podstawie wniosku rodziców i orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. W poniższych analizach zostaną przedstawione dane uzyskane z informatycznego systemu wskazywania miejsc dla nieletnich

umieszczanych w MOS. Liczba miejsc w poszczególnych ośrodkach województwa łódzkiego wynosi od 33 miejsc do 55 miejsc.

W województwie łódzkim jest 6 ośrodków koedukacyjnych oraz jeden przeznaczony dla chłopców. Warto zaznaczyć, że jedna z placówek oferuje możliwość kształcenia dla nieletnich posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim. Większość miejsc w MOS przeznaczona jest dla chłopców, bo aż 176. Tym samym, dla chłopców przeznaczono aż 89% miejsc w województwie, dla dziewcząt przewidziano 11% miejsc (tabela 55).

Tabela 55 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa łódzkiego w podziale ze względu na płeć

Płeć	Liczba miejsc w MOS
Chłopcy	176
Dziewczęta	22
Razem:	198

Szkoły funkcjonujące w strukturach MOS głównie umożliwiają wychowankom kontynuację nauki na poziomie szkoły podstawowej 51%, w gimnazjum – 47% ogółu miejsc w województwie. Oferta kształcenia w szkole ponadgimnazjalnej to nauka w zasadniczej szkole zawodowej, ale jest możliwe zapewnienie nauce tylko dla 3 wychowanków posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego i umieszczonych na wniosek rodziców (2% ogółu miejsc w województwie). Liczbę miejsc w MOS w województwie łódzkim z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia tabela 56.

Tabela 56 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa łódzkiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę

Liczba miejsc w MOS na terenie województwa łódzkiego				
Szkoła w MOS	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	90	8	3	
Gimnazjum	67	8	14	5
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	0	3	0	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0
Razem	198	157	17	5

5.5. Liczba nieletnich wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS z terenu województwa łódzkiego

Nieletni z województwa łódzkiego wymagający stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS to zarówno wychowankowie oczekujący na umieszczenie w placówce, jak i nieletni oraz dzieci i młodzież przebywający już w ośrodku na terenie całego kraju.

W systemie informatycznym wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa łódzkiego z aktualnym postanowieniem Sądów Rejonowych o stosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczeniu w MOS zgłoszonych było 129 nieletnich, z tego 81 chłopców (63%) i 48 dziewcząt (37%). W tym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 3 spośród zgłoszonych wychowanków. Szczegółowy wykaz potrzeb z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 57.

Należy w tym miejscu przypomnieć, że do Młodzieżowych Ośrodków Socjoterapii przyjmowane są także dzieci i młodzież, które posiadają orzeczenie poradni psychologiczno-pedagogicznej o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na zagrożenie niedostosowaniem społecznym lub uzależnieniem. Na podstawie danych z bazy SIO⁷ Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w województwie łódzkim wydały w ciągu roku szkolnego 2007/2008 – 348 orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego (Tabela 194), w tym ze względu na:

- zagrożenie niedostosowaniem społecznym – 71 orzeczeń,
- niedostosowanie społeczne – 21 orzeczeń,
- zaburzenie zachowania – 256 orzeczeń.

Można przypuszczać, że większość z tych uczniów jako właściwą placówkę, miała w zaleceniach wskazany Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii. Jednak, jak wspomniano wcześniej, w niniejszej analizie ograniczamy się do danych dotyczących nieletnich posiadającej postanowienie sądowe o zastosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS.

Warto zwrócić uwagę, że Sądy Rejonowe wydają postanowienia o zastosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS dla dzieci i młodzieży posiadających orzeczenie o upośledzeniu w stopniu lekkim. Zgodnie jednak z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 marca 2005 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach (Dz. U. Nr 52, poz. 467) placówki takie przeznaczone są dla dzieci w normie intelektualnej.

⁷ Dane z Systemu Informacji Oświatowej wg stanu na dzień 30.09.2008. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne- poradnie publiczne.

Tabela 57 Liczba nieletnich z terenu województwa łódzkiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOS

Nieletni oczekujący na umieszczenie z województwa łódzkiego					
Poziom edukacji		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa		14	2	2	0
Gimnazjum		61	1	41	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		3	0	2	0
Szkoły ponadgimnazjalne		0	0	3	0
Razem	129	78	3	48	0

Wg stanu na dzień 22 maja br. otrzymało wskazanie lub przebywało w MOS-ach na terenie kraju 170 nieletnich z terenu województwa łódzkiego. Wśród nich było 130 chłopców i 40 dziewcząt, a orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 10 nieletnich, co stanowi 6% wychowanków z województwa łódzkiego umieszczonych w MOS na podstawie postanowienia Sądu Rodzinnego. Wychowanków na etapie szkoły gimnazjalnej było 69%, szkoły podstawowej 25%, a w szkole ponadgimnazjalnej 5%. Szczegółowy wykaz wychowanków przebywających i wskazanych do młodzieżowych ośrodków socjoterapii pochodzących z terenu województwa łódzkiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 58.

Tabela 58 Liczba nieletnich z województwa łódzkiego wskazanych lub umieszczonych w MOS

Nieletni z województwa łódzkiego wskazani lub umieszczeni w MOS					
Poziom edukacji		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa		34	3	6	0
Gimnazjum		82	7	27	2
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		4	0	4	0
Szkoły ponadgimnazjalne		0	0	1	0
Razem	170	120	10	38	2

Analiza danych dotyczących konieczności umieszczenia w MOS nieletnich z terenu województwa łódzkiego, wskazuje, że potrzebnych jest dla nich 299 miejsc w ośrodkach, w tym 71% miejsc dla chłopców, a 29% dla dziewcząt, z jednoczesną potrzebą zapewnienia kształcenia na różnych poziomach edukacji.

Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 5% wychowanków z województwa łódzkiego posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOS. Największą grupę, bo aż 74% stanowili nieletni potrzebujący miejsca na etapie szkoły gimnazjalnej, do szkoły podstawowej potrzebnych było 20% miejsc, a w szkołach ponadgimnazjal-

nych 6%. Szczegółowy wykaz potrzeb dotyczących umieszczenia w MOS nieletnich pochodzących z terenu województwa łódzkiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia poniższa tabela 59.

Tabela 59 Liczba nieletnich z województwa łódzkiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOS

Nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z województwa łódzkiego					
Poziom edukacji	Chłopcy			Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	
Szkoła podstawowa	48	5	8	0	
Gimnazjum	143	8	68	2	
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	7	0	6	0	
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	4	0	
Razem	299	198	86	2	

5.6. Wnioski nt. samowystarczalności województwa w kontekście zapotrzebowania w zakresie zapewnienia miejsc w MOS dla nieletnich z tego regionu

Podsumowując powyższe dane należy uznać, że województwo łódzkie dysponuje dużą bazą MOS. Oferta tych placówek jest bardzo zróżnicowana i bogata, są to zarówno ośrodki działające w środowisku lokalnym, posiadające szkołę i internat, jak i ośrodki nie zapewniające całodobowej opieki. Jednak mimo tak dużej liczby ośrodków funkcjonujących na terenie województwa łódzkiego, nadal niewystarczająca jest liczba miejsc w tych placówkach w stosunku do liczby nieletnich z tego terenu z postanowieniami o umieszczeniu w MOS. Dla nieletnich brakuje 101 miejsc.

Wśród wychowanków zgłoszonych w informatycznym systemie nieletni z postanowieniami o umieszczeniu w MOS z województwa łódzkiego stanowią 8% ogółu. Plasuje to województwo na 4 miejscu w wśród województw z największą liczbą nieletnich posiadających postanowienie o zastosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS.

Najwięcej miejsc brakuje dla nieletnich wymagających kształcenia w szkole gimnazjalnej. Miejsca w szkole podstawowej pozostaną nie wypełnione. Zestawienie liczby miejsc w MOS w województwie łódzkim z liczbą nieletnich posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego przedstawia .

Tabela 60 szczegółowo obrazuje stan miejsc w odniesieniu do potrzeb w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich pochodzących z terenu województwa łódzkiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji.

Rysunek 14. Stan miejsc w MOS-ach województwa łódzkiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego

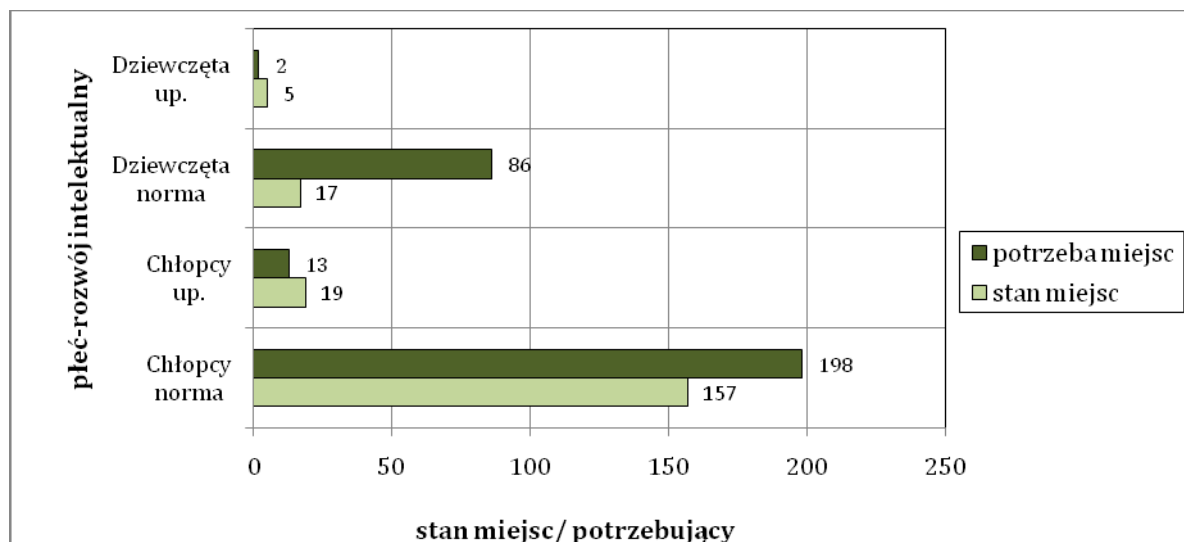

Tabela 60 Samowystarczalność województwa łódzkiego w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego

Samowystarczalność województwa łódzkiego stan miejsc a potrzeby MOS				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczeta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	42	3	-5	0
Gimnazjum	-76	0	-54	3
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	-7	3	-6	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	-4	0
Razem	-101	-41	-69	3

Oznaczenia:

Wartość „-” brak miejsc w stosunku do potrzeb

„0” liczba miejsc jest wystarczająca w stosunku do potrzeb

Wartość „+” liczba miejsc jest większa w stosunku do potrzeb

Wydaje się, że sieć istniejących placówek województwa łódzkiego powinna przewidywać większą możliwość kształcenia dla dziewcząt. Przy organizowaniu nowych MOS uwzględniane są potrzeby nieletnich ze względu na płeć, poziom rozwoju intelektualnego czy etap kształcenia. Warto zadbać o możliwość przysposobienia zawodowego wychowanków na etapie gimnazjalnym.

Rozdział 6.

Analiza bazy i struktury miejsc w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych i Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii województwie małopolskim

6.1. Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze w województwie małopolskim

Na terenie województwa małopolskiego funkcjonują 4 Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze, co w skali kraju stanowi 6% ogólnej liczby ośrodków. Są to:

1. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia im. Świętej Siostry Faustyny ul. Siostry Faustyny 3; 30-420 Kraków
2. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy gm. Skawina; 32-051 Wielkie Drogi 192
3. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy ul. Fabryczna 3; 34-730 Mszana Dolna
4. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy ul. Górka Narodowa 116; 31-234 Kraków

Ogólna liczba miejsc w tych placówkach wg stanu na z dnia 22.05.2009 roku, wynosiła 220 i jak wspomniano powyżej, to te dane będą brane po uwagę w dalszych analizach. Liczba miejsc w poszczególnych ośrodkach jest zróżnicowana i wynosi od 30 miejsc, do 72 miejsc.

Większość MOW w województwie małopolskim przeznaczona jest dla chłopców - 3 placówki, jeden ośrodek przyjmuje dziewczęta. Tym samym, dla chłopców przeznaczono 67% miejsc w województwie, dla dziewcząt przewidziano 33% miejsc (tabela 61). Szkoły funkcjonujące w strukturach MOW głównie umożliwiają wychowankom kontynuację nauki na poziomie gimnazjum, stanowi to 67% ogółu miejsc. W województwie nie ma możliwości kształcenia nieletnich upośledzonych w stopniu lekkim. Możliwość kształcenia na etapie szkoły podstawowej zapewniono tylko dla chłopców i stanowi to 6% ogółu miejsc w województwie. Warto zwrócić uwagę, że jeden ośrodek w swoich strukturach posiada szkołę ponadgimnazjalną inną niż zasadnicza szkoła zawodowa. Liceum profilowane może przyjąć 28 dziewcząt (13% miejsc w województwie) i jest to jedyna taka oferta w skali kraju. Przy MOW na etapie szkoły ponadgimnazjalnej funkcjonuje jeszcze w województwie małopolskim zasadnicze szkoły zawodowej (14% ogółu miejsc w województwie). Oferta kształcenia zawodowego dla dziewcząt obejmuje zawód fryzjera i kucharza, dla chłopców - posadzkarza. Przewidziano możliwość przysposobienia do zawodu na etapie szkoły gimnazjalnej w zawodach ślusarz i stolarz. Dla nieletnich posiadających czasem kilkuletnie opóźnienie w realizacji obowiązku szkolnego może być to jedyną szansą na zdobycie zawodu przed ukończeniem 18 roku życia. Szczegółowy wykaz miejsc uwzględniający płeć wychowanków, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę oferowane w województwie małopolskim przedstawia tabela 62.

Tabela 61 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa małopolskiego w podziale ze względu na płeć

Płeć	Liczba miejsc w MOW
Chłopcy	148
Dziewczęta	74
Razem:	222

Tabela 62 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa małopolskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę

Liczba miejsc w MOW na terenie województwa małopolskiego				
Szkoła w MOW	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	14	0	0	0
Gimnazjum	122	0	26	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	12	0	20	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	28	0
Razem	222	148	74	0

6.2. Liczba nieletnich wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW z terenu województwa małopolskiego

Nieletni z województwa małopolskiego wymagający stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW to zarówno wychowankowie oczekujący na umieszczenie w placówce, jak i dzieci oraz młodzież przebywający już w MOW-ach na terenie całego kraju.

W systemie informatycznym wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa małopolskiego z aktualnym postanowieniem Sądów Rodzinnych o stosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW zgłoszonych było 45 nieletnich, z tego 22 chłopców i 23 dziewczęta. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 4 (9%) ze zgłoszonych wychowanków. Szczegółowy wykaz potrzeb z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 63.

Tabela 63 Liczba nieletnich z terenu województwa małopolskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOW

Nieletni oczekujący na umieszczenie z województwa małopolskiego				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	3	2	3	0
Gimnazjum	13	1	15	1
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	2	0	2	0
Szkoły ponadgimnazjalne	1	0	2	0
Razem	45	19	22	1

Wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa małopolskiego otrzymało wskazanie lub przebywało w MOW-ach na terenie kraju 205 nieletnich. Wśród nich było 147 chłopców i 58 dziewcząt, a orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 15 nieletnich, co stanowi 7% wychowanków z województwa małopolskiego umieszczonych w MOW. Wychowanków na etapie szkoły gimnazjalnej było 75%, szkoły ponadgimnazjalnej – 20%, szkoły podstawowej 5%. Szczegółowy wykaz wychowanków przebywających i wskazanych do młodzieżowych ośrodków wychowawczych pochodzących z terenu województwa małopolskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 64.

Tabela 64 Liczba nieletnich z województwa małopolskiego wskazanych lub umieszczonych w MOW

Nieletni wskazani lub umieszczeni w MOW z województwa małopolskiego				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	7	0	3	0
Gimnazjum	111	10	32	1
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	15	4	14	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	8	0
Razem	205	133	57	1

Analiza danych dotyczących potrzeby umieszczenia w MOW nieletnich z terenu województwa małopolskiego, wskazuje, że potrzebnych jest dla nich 250 miejsc w ośrodkach. W tym 68% miejsc dla chłopców, a 32% dla dziewcząt, z jednoczesną potrzebą zapewnienia kształcenia na różnych poziomach edukacji i z uwzględnieniem poziomu rozwoju intelektualnego. Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 8% wychowanków z województwa małopolskiego. Największą grupę, bo aż 74% stanowili nieletni potrzebujący miejsca na etapie szkoły gimnazjalnej, do szkoły podstawowej potrzebnych było 7% miejsc, a w szkołach ponadgimnazjalnych 19%. Szczegółowy wykaz potrzeb dotyczących umieszczenia w MOW nieletnich pochodzących z terenu województwa małopolskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia poniższa tabela 65.

Tabela 65 Liczba nieletnich z województwa małopolskiego posiadających postanowienie o umieszczeniu w MOW

Nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	10	2	6	0
Gimnazjum	124	11	47	2
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	17	4	16	0
Szkoły ponadgimnazjalne	1	0	10	0
Razem	250	152	79	2

6.3. Wnioski nt. samowystarczalności województwa małopolskiego w kontekście zapotrzebowania w zakresie zapewnienia miejsc w MOW dla nieletnich z tego regionu

Z powyższych danych wynika, że oferta miejsc w placówkach MOW funkcjonujących na terenie województwa małopolskiego jest bogata. Zwłaszcza na podkreślenie zasługuje propozycja przysposobienia zawodowego oraz oferta szkół ponadgimnazjalnych. Daje to realną możliwość zdobycia zawodu i tym samym zwiększa szanse na odnalezienie się nieletnich w przyszłości na rynku pracy. Dla nieletnich z tego terenu z postanowieniami dotyczącymi umieszczenia w MOW zabrakłoby 28 miejsc. Sieć placówek MOW nie uwzględniła potrzeb nieletnich posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.

Zestawienie liczby miejsc w MOW w województwie małopolskim z liczbą nieletnich posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego przedstawia Rysunek 15. Tabela 66 szczegółowo obrazuje stan miejsc w odniesieniu do potrzeb w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich pochodzących z terenu województwa małopolskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji.

Podsumowując, powyższe analizy dostarczają informacji, iż województwo małopolskie mogłoby być uznane za samowystarczalne w zakresie realizowania orzeczeń sądowych, po wprowadzeniu pewnych modyfikacji. Struktura placówek, powinna mieć możliwość zapewnienia kształcenia dla nieletnich posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim.

Rysunek 15. Stan miejsc w MOWach województwa małopolskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego

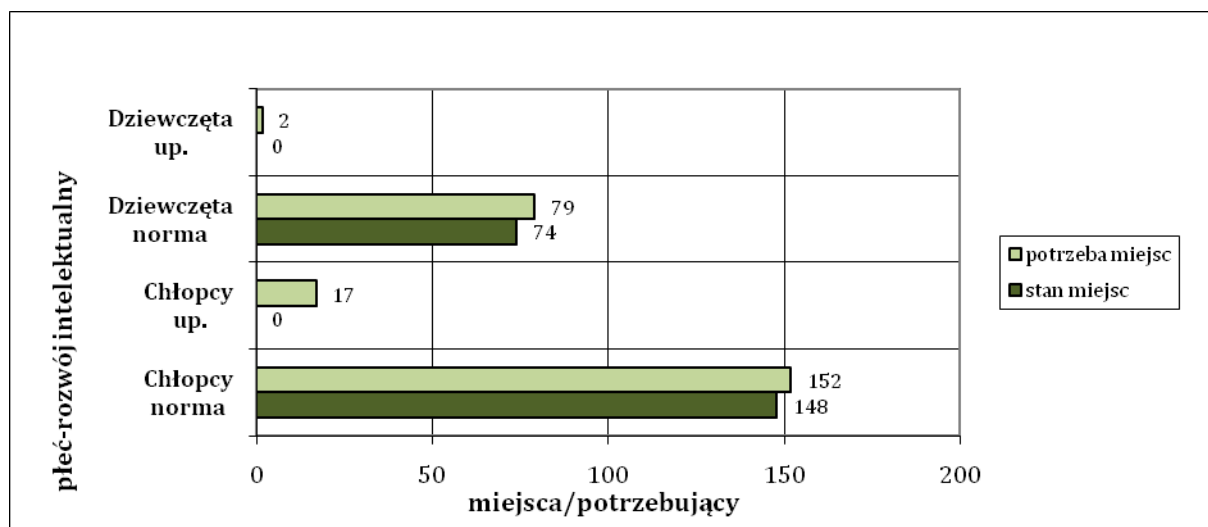

Tabela 66 Samowystarczalność województwa małopolskiego w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego

Samowystarczalność województwa małopolskiego stan miejsc a potrzeby MOW				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczeta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	4	-2	-6	0
Gimnazjum	-2	-11	-21	-2
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	-5	-4	4	0
Szkoły ponadgimnazjalne	-1	0	18	0
Razem	-28	-4	-5	-2

Oznaczenia:

Wartość „-” brak miejsc w stosunku do potrzeb

„0” liczba miejsc jest wystarczająca w stosunku do potrzeb

Wartość „+” liczba miejsc jest większa w stosunku do potrzeb

6.4. Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii w województwie małopolskim

Na terenie województwa małopolskiego nie funkcjonuje ani jeden Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii. Tym samym nie przewidziano placówki dla dzieci i młodzieży posiadającej orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, ani dla nieletnich.

6.5. Liczba nieletnich wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS z terenu województwa małopolskiego

Nieletni z województwa małopolskiego wymagający stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS to zarówno wychowankowie oczekujący na umieszczenie w placówce, jak i dzieci oraz młodzież przebywający już w ośrodku na terenie całego kraju.

W systemie informatycznym wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa małopolskiego z aktualnym postanowieniem Sądów Rejonowych o stosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczeniu w MOS zgłoszonych było 22 nieletnich, z tego 17 chłopców i 5 dziewcząt. Wśród nich orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 4 spośród zgłoszonych wychowanków. Szczegółowy wykaz potrzeb z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 67.

Na podstawie danych z bazy SIO⁸ Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w województwie małopolskim wydały w ciągu roku szkolnego 2007/2008 – 118 orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na zagrożenie niedostosowaniem społecznym, 37 ze względu na niedostosowanie społeczne, 979 ze względu na zaburzenie zachowania, co łącznie dało – 1141 orzeczeń. Pasuje to województwo małopolskie na pierwszym miejscu wśród wydanych orzeczeń w województwie. Można przypuszczać, że większość z tych uczniów jako właściwą placówkę, miała w zaleceniach wskazany Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii. W niniejszej analizie ograniczono się do danych dotyczących dzieci i młodzieży posiadającej postanowienie sądowe o zastosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS.

Tabela 67 Liczba nieletnich z terenu województwa małopolskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOS

Nieletni oczekujący na umieszczenie z województwa małopolskiego				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	2	1	0	0
Gimnazjum	5	1	3	1
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	7	1	0	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	1	0
Razem	22	14	4	1

Wg stanu na dzień 22 maja br. otrzymało wskazanie lub przebywało w MOS-ach na terenie kraju 23 nieletnich z terenu województwa małopolskiego. Wśród nich było 15 chłopców i 8 dziewcząt. Wychowanków na etapie szkoły gimnazjalnej było 18, szkoły podstawowej 2, a w szkole ponadgimnazjalnej 3. Szczegółowy wykaz wychowanków przebywających i wskazanych do młodzieżowych ośrodków socjoterapii po-

⁸ Dane z Systemu Informacji Oświatowej wg stanu na dzień 30.09.2008. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne- poradnie publiczne.

chodzących z terenu województwa małopolskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 68.

Tabela 68 Liczba nieletnich z województwa małopolskiego wskazanych lub umieszczonych w MOS

Nieletni z województwa małopolskiego wskazani lub umieszczeni w MOS					
Poziom edukacji		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa		2	0	0	0
Gimnazjum		12	0	6	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		0	0	2	0
Szkoły ponadgimnazjalne		1	0	0	0
Razem	23	15	0	8	0

Analiza danych dotyczących konieczności umieszczenia w MOS nieletnich z terenu województwa małopolskiego, wskazuje, że potrzebnych jest dla nich 45 miejsc w ośrodkach, w tym 32 miejsca dla chłopców i 13 dla dziewcząt, z jednoczesną potrzebą zapewnienia kształcenia na różnych poziomach edukacji. Największą grupę 18 stanowili nieletni potrzebujący miejsca na etapie szkoły gimnazjalnej, w szkołach ponadgimnazjalnych 3, a do szkoły podstawowej potrzebne były 2 miejsca. Szczegółowy wykaz potrzeb dotyczących umieszczenia w MOS nieletnich pochodzących z terenu województwa małopolskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia poniższa tabela 69.

Tabela 69 Liczba nieletnich z województwa małopolskiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOS

Nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z województwa małopolskiego					
Poziom edukacji		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa		2	0	0	0
Gimnazjum		12	0	6	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		0	0	2	0
Szkoły ponadgimnazjalne		1	0	0	0
Razem	45	29	3	12	1

6.6. Wnioski nt. samowystarczalności województwa małopolskiego w kontekście zapotrzebowania w zakresie zapewnienia miejsc w MOS dla nieletnich z tego regionu

Podsumowując powyższe dane wynika, że województwo małopolskie nie dysponuje ani jednym ośrodkiem MOS. Mimo, że województwo małopolskie plasuje się na pierwszym miejscu wśród wydanych orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na zagrożenie niedostosowaniem społecznym, niedostosowanie społeczne, zaburzenie zachowania. Nie ma możliwości zapewnienia kształcenia dla tych wychowanków, jak również dla nieletnich. Dla nieletnich brakuje 45 miejsc.

Wśród wychowanków zgłoszonych w informatycznym systemie nieletni z postanowieniami o umieszczeniu w MOS z województwa małopolskiego stanowią 1% ogółu (Tabela 192).

Najwięcej miejsc brakuje z możliwością kształcenia w szkole gimnazjalnej. Zestawienie liczby miejsc w MOS w województwie małopolskim z liczbą nieletnich posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego przedstawia Rysunek 16. Tabela 70 szczegółowo obrazuje stan miejsc w odniesieniu do potrzeb w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich pochodzących z terenu województwa małopolskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji.

Rysunek 16. Stan miejsc w MOS-ach województwa małopolskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego

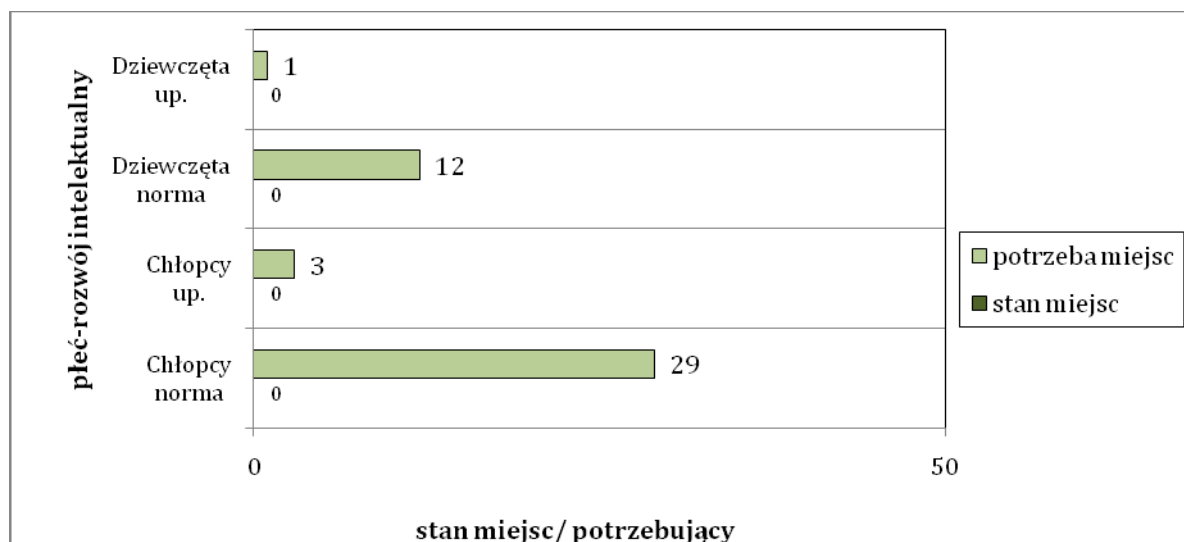

Tabela 70 Samowystarczalność województwa małopolskiego w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego

Samowystarczalność województwa małopolskiego stan miejsc a potrzeby MOS				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	-4	-1	0	0
Gimnazjum	-17	-1	-9	-1
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	-7	-1	-2	0
Szkoły ponadgimnazjalne	-1	0	-1	0
Razem	-45	-29	-12	-1

Oznaczenia:

Wartość „-” brak miejsc w stosunku do potrzeb

„0” liczba miejsc jest wystarczająca w stosunku do potrzeb

Wartość „+” liczba miejsc jest większa w stosunku do potrzeb

Wydaje się, że niezbędne jest utworzenie przynajmniej jednej placówki MOS, która mogłaby przyjmować wychowanków na wniosek rodzica oraz nieletnich. Przy powstawaniu i organizowaniu nowych placówek warto uwzględnić potrzeby nieletnich ze względu na płeć, poziom rozwoju intelektualnego jak i etap kształcenia. Warto zadbać o możliwość przysposobienia zawodowego wychowanków na etapie gimnazjalnym.

Rozdział 7.

Analiza bazy i struktury miejsc w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych i Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii województwie mazowieckim

7.1. Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze w województwie mazowieckim

Na terenie województwa mazowieckiego funkcjonuje 11 Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych, co w skali kraju stanowi 15% ogólnej liczby ośrodków. Są to:

1. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy nr 1; ul. Barska 4; 02-315 Warszawa
2. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy nr 2, ul. Strażacka 57, 04-462 Warszawa;
3. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy nr 3 im. dr Grzegorza Maja, ul. Patriotów 90, 04-844 Warszawa;
4. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy nr 4, ul. Dolna 19, 00-773 Warszawa
5. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy; ul. Ks. Malinowskiego 7; 05-420 Józefów
6. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy; Kolonia Szczerbacka 37; 26-400 Przysucha
7. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy; Rusinów Konecki 32; 26-422 Borkowice
8. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy; Jaworek 32; 07-111 Wierzbno
9. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy Załusków 8; 95-521 Brzozów
10. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy Kolonia Ossa 40; 26-425 Odrzywół
11. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy; Wola Rowska 59; 08-450 Łaskarzew

Łączna liczba miejsc w tych placówkach wg stanu na dzień 31.10.2009 roku wynosiła 535, co stanowi 12% miejsc w ośrodkach. Zaznaczyć należy, że według danych z dnia 22.05.2009 roku, było 10 ośrodków, a liczba miejsc w nich wynosiła 485 i jak wspomniano powyżej, to te dane będą brane pod uwagę w dalszych analizach. Liczba miejsc w poszczególnych ośrodkach jest zróżnicowana i wynosi od 24 miejsc, do 92 miejsc.

Większość MOW w województwie mazowieckim przeznaczona jest dla chłopców - 6 placówek (od września 2009 - 7 placówek). Tym samym, dla chłopców przeznaczono 59% miejsc w województwie, dla dziewcząt przewidziano 41% miejsc (tabela 71). Szkoły funkcjonujące w strukturach MOW głównie umożliwiają wychowankom kontynuację nauki na poziomie gimnazjum, stanowi to aż 92% ogółu miejsc w województwie. Możliwość kształcenia na etapie szkoły podstawowej stanowi 8 % ogółu miejsc w województwie. Taką możliwość kształcenia zapewniono dla chłopców upośledzonych w stopniu lekkim i dziewcząt w normie intelektualnej. W szkołach przy MOW brak oferty na etapie zasadniczej szkole zawodowej. W jednym z ośrodków chłopcy mają możliwość przysposobienia na etapie gimnazjum do zawodu kucharza, stolarza oraz malarza – tapeciarza. Szczegółowy wykaz miejsc uwzględniający płeć wychowanków, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę oferowane w województwie mazowieckim przedstawia tabela 72. Warto zaznaczyć, że od maja 2009 wzrosła liczba miejsc dla chłopców w szkole gimna-

zjalnej o 55 miejsc, w zasadniczej szkole zawodowej o 12 miejsc, a dla dziewcząt - w szkole podstawowej także o 12 miejsc.

Tabela 71 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa mazowieckiego w podziale ze względu na płeć

Płeć	Liczba miejsc w MOW
Chłopcy	287
Dziewczęta	198
Razem:	485

Tabela 72 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa mazowieckiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę

Liczba miejsc w MOW na terenie województwa mazowieckiego				
Szkoła w MOW	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	0	15	26	0
Gimnazjum	255	17	172	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	0	0	0	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0
Razem	485	32	198	0

7.2. Liczba nieletnich z terenu województwa mazowieckiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW

Nieletni z województwa mazowieckiego wymagający stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW to zarówno wychowankowie oczekujący na umieszczenie w placówce, jak i dzieci oraz młodzież przebywający już w MOW-ach na terenie całego kraju.

W systemie informatycznym wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa mazowieckiego z aktualnym postanowieniem Sądów Rejonowych o stosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW zgłoszonych było 72 nieletnich, z tego 49 chłopców i 23 dziewcząt. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 5 ze zgłoszonych wychowanków. Szczegółowy wykaz potrzeb z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 73.

Tabela 73 Liczba nieletnich z terenu województwa mazowieckiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOW

Nieletni oczekujący na umieszczenie z województwa mazowieckiego					
Poziom edukacji		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa		6	2	0	0
Gimnazjum		32	3	13	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		4	0	8	0
Szkoły ponadgimnazjalne		2	0	2	0
Razem	72	44	5	23	0

Wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa mazowieckiego otrzymało wskazanie lub przebywało w MOW-ach na terenie kraju 436 nieletnich. Wśród nich było 330 chłopców i 106 dziewcząt, a orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 42 nieletnich, co stanowi 10% wychowanków z województwa mazowieckiego umieszczonych w MOW. Wychowanków na etapie szkoły gimnazjalnej było 75%, szkoły ponadgimnazjalnej 13%, szkoły podstawowej 12%. Szczegółowy wykaz wychowanków przebywających i wskazanych do młodzieżowych ośrodków wychowawczych pochodzących z terenu województwa mazowieckiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 74.

Tabela 74 Liczba nieletnich z województwa mazowieckiego wskazanych lub umieszczonych w MOW

Nieletni wskazani lub umieszczeni w MOW z województwa mazowieckiego					
Poziom edukacji		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa		38	6	8	0
Gimnazjum		223	22	78	6
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		34	7	12	1
Szkoły ponadgimnazjalne		0	0	1	0
Razem	436	295	35	99	7

Analiza danych dotyczących potrzeby umieszczenia w MOW nieletnich z terenu województwa mazowieckiego, wskazuje, że potrzebnych jest dla nich 508 miejsc w ośrodkach, w tym 75% miejsc dla chłopców, a 25% dla dziewcząt, z jednoczesną potrzebą zapewnienia kształcenia na różnych poziomach edukacji i uwzględnieniem poziomu rozwoju intelektualnego. Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 9% wychowanków z województwa mazowieckiego. Największą grupę, bo aż 74% stanowili nieletni potrzebujący miejsca na etapie gimnazjum, w szkołach ponadgimnazjalnych 13%, a do szkoły podstawowej potrzebnych było 12% miejsc. Szczegółowy wykaz potrzeb dotyczących umieszczenia w MOW nieletnich pochodzących z terenu woje-

wództwa mazowieckiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia poniższa tabela 75.

Tabela 75 Liczba nieletnich z województwa mazowieckiego posiadających postanowienie o umieszczeniu w MOW

Nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW					
Poziom edukacji		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa		44	8	8	0
Gimnazjum		255	25	91	6
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		38	7	20	1
Szkoły ponadgimnazjalne		2	0	3	0
Razem	508	339	40	122	7

7.3. Wnioski nt. samowystarczalności województwa mazowieckiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOW dla nieletnich z tego regionu

Z powyższych danych wynika, że liczba oferta miejsc w placówkach typu MOW funkcjonujących na terenie województwa mazowieckiego jest duża.

Sieć placówek MOW nie uwzględnia wszystkich potrzeb nieletnich zarówno ze względu na płeć, jak i poziom rozwoju intelektualnego oraz etap edukacji. Brakuje miejsc dla dziewcząt posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim. Rozwiązaniem może być zapewnienie kształcenia w ośrodkach dla nieletnich w normie intelektualnej, takie rozwiązanie jest stosowane w istniejących ośrodkach na terenie innych województw. Brakuje także miejsc dla chłopców w normie na etapie szkoły podstawowej w odniesieniu do potrzeb. Nie ma także możliwości kształcenia na etapie zasadniczej szkoły zawodowej. Warto zatem wzbogacić ofertę przysposobienia do zawodu na etapie szkoły gimnazjalnej.

Zestawienie liczby miejsc w MOW w województwie mazowieckim z liczbą nieletnich posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego przedstawia Rysunek 17. Tabela 76 szczegółowo obrazuje stan miejsc w odniesieniu do potrzeb w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich pochodzących z terenu województwa mazowieckiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji.

Warto uwzględnić możliwość umieszczaniu nieletnich w MOW poza miejscem ich zamieszkania, gdy stosowany jest w celu odizolowania od własnych patologicznych rodzin, wpływu zdemoralizowanego środowiska lokalnego lub rówieśniczego. Zwłaszcza, że cztery MOW z województwa mazowieckiego mieszczą się w Warszawie. Tym samym nieletni z m. st. Warszawy powinni mieć możliwość realizacji postanowienia o zastosowaniu środka wychowawczego postaci umieszczenia MOW w poza tymi ośrodkami.

Rysunek 17. Stan miejsc w MOWach województwa mazowieckiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego

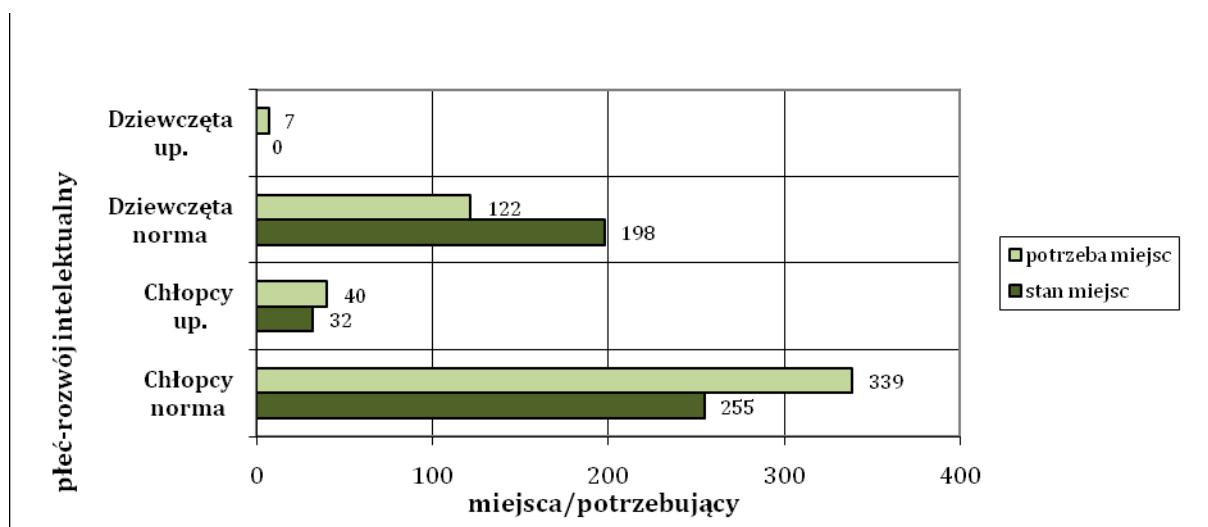

Tabela 76 Samowystarczalność województwa mazowieckiego w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego

Samowystarczalność województwa mazowieckiego stan miejsc a potrzeby MOW				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczeta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	-44	7	18	0
Gimnazjum	0	-8	81	-6
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	-38	-7	-20	-1
Szkoły ponadgimnazjalne	-2	0	-3	0
Razem	-23	-84	76	-7

Oznaczenia:

Wartość „-” brak miejsc w stosunku do potrzeb

„0” liczba miejsc jest wystarczająca w stosunku do potrzeb

Wartość „+” liczba miejsc jest większa w stosunku do potrzeb

Powyższe analizy dostarczają informacji, iż województwo mazowieckie dysponuje pokaźną bazą miejsc. Jednak nie zapewnia realizacji wszystkich potrzeb nieletnich zarówno ze względu na płeć, jak i poziom rozwoju intelektualnego oraz etap edukacji. Uznanie województwa mazowieckiego za samowystarczalne w zakresie realizowania postanowień sądowych o umieszczeniu w MOW, może być możliwe dopiero po uwzględnieniu tych potrzeb.

7.4. Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii w województwie mazowieckim

Na terenie województwa mazowieckiego funkcjonuje 13 Młodzieżowych Ośrodków Socjoterapii, co w skali kraju stanowi 22% ośrodków. Są to:

1. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii nr 1 „SOS”; ul. Rzymowskiego 36; 02-697 Warszawa
2. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii nr 2 „KĄT”; ul. Zorzy 17; 04-639 Warszawa-Anin
3. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii nr 3 im. prof. dr Stanisława Jedlewskiego „Dom na Trakcie”; ul. Trakt Lubelski 40; 04-870 Warszawa
4. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii; Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, ul. Władysława Reymonta 16; 01-842 Warszawa
5. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii nr 5 „Dom przy Rynku” ul. Rynek Nowego Miasta 4; 00-229 Warszawa
6. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii nr 6 ul. J. Brożka 26; 01-451 Warszawa
7. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii nr 7; ul. Osowska 81; 04-351 Warszawa
8. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii nr 8; ul. Podmokła 4; 04-819 Warszawa
9. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii „Wspólny Dom” pl. Myśliwski 1; 08-470 Wilga
10. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii „Jędrus”; ul. Główna 10; 05-410 Józefów
11. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii Zgromadzenia Służebnic Matki Dobrego Pasterza „Dom Matki Dobrego Pasterza”; ul. Zgoda 14; 05-500 Piaseczno
12. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii Gołotczyzna ; ul. Bąkowskiej 17; 06-430 Sońsk
13. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Borkowicach (aktualnie tymczasowa zmiana adresu siedziby na: Kolonia Ossa 40; 26-425 Odrzywół;)

W maju 2009 roku było ich 11., ogólna liczba miejsc w tych placówkach wynosiła 657, co stanowiło 29% miejsc w ośrodkach w skali kraju (

Tabela 191). Aktualnie liczba ta wzrosła do 703 miejsc. Zaznaczyć należy, że liczba miejsc zgłoszonych do informatycznego systemu wskazywania miejsc dla nieletnich umieszczanych w MOS różni się od faktycznej liczby miejsc w ośrodku. Różnica taka wynika z faktu, że do realizacji postanowienia konieczne jest miejsce z zapewnieniem całodobowej opieki, niektóre placówki przyjmują do szkół młodzież dochodzącą. Liczba miejsc w poszczególnych ośrodkach jest zróżnicowana i wynosi od 20 miejsc do 120 miejsc. Liczba podopiecznych przyjętych na podstawie wniosku rodziców i orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznych w MOS „SOS” wynosi 150 uczniów, w MOS „Kąt” – 250 uczniów. Natomiast miejsca w internacie i tym samym miejsca zgłoszone w systemie informatycznym wynoszą odpowiednio 20 i 28. W poniższych analizach będziemy opierać się na danych otrzymanych z informatycznego systemu wskazywania miejsc dla nieletnich umieszczanych w MOS.

W województwie mazowieckim głównie są to ośrodki koedukacyjne - 8 (od września br. - 9), 2 ośrodki przeznaczone są dla chłopców (od września br. - 3) i 1 ośrodek dla dziewcząt. Większość MOS przyjmuje chłopców (470 miejsc). Tym samym, dla chłopców przeznaczono 63% miejsc w województwie, dla dziewcząt przewidziano 37% miejsc (tabela 77). Szkoły funkcjonujące w strukturach MOS głównie umożliwiają wychowankom kontynuację nauki na poziomie gimnazjum, stanowi to 62% ogółu miejsc w województwie. Możliwość kształcenia na etapie szkoły podstawowej zapewniono dla 174 wychowanków, stanowi to 26% ogółu miejsc w województwie. Przy czym jeden ośrodek ze szkołą podstawową, dysponujący 120 miejscami, przyjmuje wychowanków wyłącznie na prośbę rodziców. Oferta kształcenia w szkole ponadgimnazjalnej to 12% ogółu miejsc w województwie. Liczbę miejsc w MOS w województwie mazowieckim z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia tabela 78.

Tabela 77 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa mazowieckiego w podziale ze względu na płeć

Płeć	Liczba miejsc w MOS
Chłopcy	417
Dziewczęta	240
Razem:	657

Tabela 78 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa mazowieckiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę

Liczba miejsc w MOS na terenie województwa mazowieckiego				
Szkoła w MOS	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	130	0	44	0
Gimnazjum	268	0	138	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	2	0	19	0
Szkoły ponadgimnazjalne	17	0	39	0
Razem	657	417	240	0

7.5. Liczba nieletnich z terenu województwa mazowieckiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS

Nieletni z województwa mazowieckiego wymagający stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS to zarówno wychowankowie oczekujący na umieszczenie w placówce, jak i nieletni oraz dzieci i młodzież przebywający już w ośrodku na terenie całego kraju.

W systemie informatycznym wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa mazowieckiego z aktualnym postanowieniem Sądów Rejonowych o stosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczeniu w MOS zgłoszonych było 218 nieletnich, z tego 150 chłopców i 68 dziewcząt. W tym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 15 (7%) ze zgłoszonych wychowanków. Szczegółowy wykaz potrzeb z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 79.

Na podstawie danych z bazy SIO⁹, wiadomo że Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w województwie mazowieckim wydały w ciągu roku szkolnego 2007/2008 orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na:

- zagrożenie niedostosowaniem społecznym – 478,
- niedostosowanie społeczne – 109;
- zaburzenie zachowania–348;
- oraz zagrożenie uzależnieniem– 19.

Daje to łącznie 954 orzeczeń i tym samym województwo mazowieckie jest drugie w kolejności wśród liczby wydanych orzeczeń w tym zakresie (Tabela 194). Można przypuszczać, że większość z tych uczniów powinno realizować obowiązek szkolny w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii. W niniejszej analizie ograniczono się jednak do danych dotyczących dzieci i młodzieży posiadającej postanowienie sądowe o zastosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS. Należy jednak pamiętać, że w ośrodki mają możliwość przyjmowania obu grup: nieletnich i wychowanków.

Warto zwrócić uwagę, że Sądy Rejonowe wydają postanowienia o zastosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS dla dzieci i młodzieży posiadających orzeczenie o upośledzeniu w stopniu lekkim. Zgodnie jednak z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 marca 2005 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach (Dz. U. Nr 52, poz. 467) placówki takie przeznaczone są dla dzieci w normie intelektualnej.

Tabela 79 Liczba nieletnich z terenu województwa mazowieckiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOS

Nieletni oczekujący na umieszczenie z województwa mazowieckiego
--

⁹ Dane z Systemu Informacji Oświatowej wg stanu na dzień 30.09.2008. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne- poradnie publiczne.

Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	27	5	7	0
Gimnazjum	102	4	50	4
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	7	2	5	0
Szkoły ponadgimnazjalne	3	0	2	0
Razem	218	139	64	4

Wg stanu na dzień 22 maja br. otrzymało wskazanie lub przebywało w MOS-ach na terenie kraju 556 nieletnich z terenu województwa mazowieckiego. Wśród nich było 392 chłopców i 167 dziewcząt, a orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 19 nieletnich wśród nich, co stanowi 3% wychowanków z województwa mazowieckiego umieszczonych w MOS na podstawie postanowienia Sądu. Wychowanków na etapie szkoły gimnazjalnej było 58%, szkoły podstawowej 36%. Szczegółowy wykaz wychowanków przebywających i wskazanych do młodzieżowych ośrodków socjoterapii pochodzących z terenu województwa mazowieckiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 80.

Tabela 80 Liczba nieletnich z województwa mazowieckiego wskazanych lub umieszczonych w MOS

Nieletni z województwa mazowieckiego wskazani lub umieszczeni w MOS				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	141	6	50	3
Gimnazjum	222	7	90	2
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	5	0	9	1
Szkoły ponadgimnazjalne	11	0	9	0
Razem	556	379	158	6

Analiza danych dotyczących konieczności umieszczenia w MOS nieletnich z terenu województwa mazowieckiego, wskazuje, że potrzebnych jest dla nich 774 miejsca w ośrodkach, w tym 70% miejsc dla chłopców, a 30% dla dziewcząt, z jednoczesną potrzebą zapewnienia kształcenia na różnych poziomach edukacji.

Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 4% wychowanków z województwa mazowieckiego posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOS. Największą grupę 62% stanowili nieletni potrzebujący miejsca na etapie szkoły gimnazjalnej, do szkoły podstawowej potrzebnych było 31% miejsc, a w szkołach ponadgimnazjalnych 7%. Szczegółowy wykaz potrzeb dotyczących umieszczenia w MOS nieletnich pochodzących z terenu wo-

jewództwa mazowieckiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia poniższa tabela 81.

Tabela 81 Liczba nieletnich z województwa mazowieckiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOS

Nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z województwa mazowieckiego				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	168	11	57	3
Gimnazjum	324	11	140	6
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	12	2	14	1
Szkoły ponadgimnazjalne	14	0	11	0
Razem	774	518	222	10

7.6. Wnioski nt. samowystarczalności województwa mazowieckiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOS dla nieletnich z tego regionu

Podsumowując powyższe dane wynika, że województwo mazowieckie dysponuje dużą bazą MOS. Oferta tych placówek jest bardzo zróżnicowana i bogata, są to zarówno ośrodki działające w środowisku lokalnym, posiadające szkołę i internat, jak i ośrodki bez szkoły, czy nie zapewniające całodobowej opieki. Jednak mimo tak dużej liczby ośrodków funkcjonujących na terenie województwa mazowieckiego, nadal niewystarczająca jest liczba miejsc w tych placówkach w stosunku do liczby nieletnich z tego terenu z postanowieniami o umieszczeniu w MOS. Dla nieletnich brakuje 117 miejsc. Należałoby też uwzględnić możliwość kształcenia dzieci bez postanowień sądowych, a posiadających orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej. Przypominamy, że w ciągu jednego roku szkolnego zostało wydanych 954 orzeczeń. Wśród wychowanków zgłoszonych w informatycznym systemie nieletni z postanowieniami o umieszczeniu w MOS z województwa mazowieckiego stanowią 21% ogółu, co sytuuje województwo na 2 miejscu potrzeb.

Najwięcej miejsc brakuje z możliwością kształcenia w gimnazjum. Zestawienie liczby miejsc w MOS w województwie mazowieckim z liczbą nieletnich posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego przedstawia Rysunek 18. W obliczeniach tych uznano, że zgłoszone przez placówki w systemie miejsca przeznaczone są tylko dla nieletnich. Tabela 82 szczegółowo obrazuje stan miejsc w odniesieniu do potrzeb w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich pochodzących z terenu województwa mazowieckiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji.

Rysunek 18. Stan miejsc w MOS-ach województwa mazowieckiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego

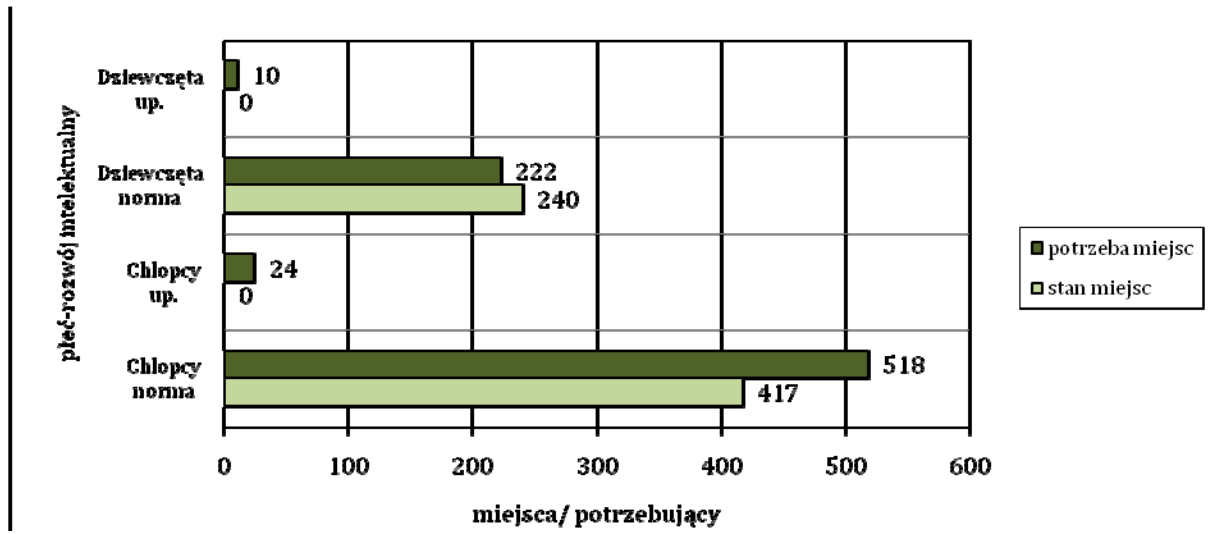

Tabela 82 Samowystarczalność województwa mazowieckiego w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego

Samowystarczalność województwa mazowieckiego stan miejsc a potrzeby MOS				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	-38	-11	-13	-3
Gimnazjum	-56	-11	-2	-6
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	-10	-2	5	-1
Szkoły ponadgimna- zjalne	3	0	28	0
Razem	-117	-101	18	-10

Oznaczenia:

Wartość „-” brak miejsc w stosunku do potrzeb

„0” liczba miejsc jest wystarczająca w stosunku do potrzeb

Wartość „+” liczba miejsc jest większa w stosunku do potrzeb

Należy podkreślić, że nieletni umieszczani w placówkach socjoterapeutycznych powinni mieć możliwość kontaktu ze środowiskiem rodzinnym. Oferta powinna obejmować rodziców w zakresie doskonalenia umiejętności niezbędnych we wspieraniu rozwoju dzieci i młodzieży, w szczególności poprzez rozwijanie potencjalnych możliwości oraz unikanie zachowań ryzykownych. W związku z tym konieczne jest uwzględnienie organizacji MOS o charakterze lokalnym, dla dzieci z danego środowiska.

Wydaje się, że sieć istniejących placówek województwa mazowieckiego jest planowana i organizowana zgodnie z potrzebami tego regionu, choć nadal potrzeba miejsc w MOS. Niestety nie można mówić, że sieć placówek jest samowystarczalna w zakresie zapewnienia realizacji postanowień o umieszczeniu w MOS. Przy powstawaniu i organizowaniu nowych MOS uwzględniane są potrzeby nieletnich ze względu na płeć, poziom rozwoju intelektualnego czy etap kształcenia. Warto zadbać o możliwość przysposobienia zawodowego wychowanków na etapie gimnazjalnym.

Rozdział 8.

Analiza bazy i struktury miejsc w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych i Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii województwie opolskim

8.1. Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze w województwie opolskim

Na terenie województwa opolskiego funkcjonują 3 Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze, co w skali kraju stanowi 4% ogólnej liczby ośrodków.

1. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy ul. Piastowska 8; 46-100 Namysłów
2. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy, Al. Wojska Polskiego 31; 48-300 Nysa
3. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy 46-325 Julianpol 155

Ogólna liczba miejsc w tych placówkach wg stanu na dzień 22.05.2009 roku wynosiła 153 (Tabela 187). I to te dane będą brane pod uwagę w dalszych analizach. Liczba miejsc w poszczególnych ośrodkach wynosi od 32 miejsc, do 75 miejsc.

Wszystkie MOW w województwie opolskim przeznaczone są dla chłopców (tabela 83). Szkoły funkcjonujące w strukturach MOW głównie umożliwiają wychowankom kontynuację nauki na poziomie zasadniczej szkole zawodowej, stanowi to aż 73% ogółu miejsc w województwie. Na etapie gimnazjum zapewniono 27% miejsc (w tym chłopcy w normie 6% i chłopcy upośledzeni umysłowo w stopniu lekkim 21%). Brak możliwości kształcenia na etapie szkoły podstawowej. Oferta kształcenia na etapie zasadniczej szkole zawodowej umożliwia zdobycie chłopcom zawodów: mechanik pojazdów samochodowych, piekarz, cukiernik, kucharz, stolarz, ślusarz. Szczegółowy wykaz miejsc uwzględniający płeć wychowanków, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę oferowane w województwie opolskim przedstawia tabela 83.

Tabela 83 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa opolskiego w podziale ze względu na płeć

Płeć	Liczba miejsc w MOW
Chłopcy	153
Dziewczęta	0
Razem:	153

Tabela 84 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa opolskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę

Liczba miejsc w MOW na terenie województwa opolskiego					
Szkoła w MOW		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa		0	0	0	0
Gimnazjum		10	32	0	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		111	0	0	0
Szkoły ponadgimnazjalne		0	0	0	0
Razem	153	121	32	0	0

8.2. Liczba nieletnich z terenu województwa opolskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW

Nieletni z województwa opolskiego wymagający stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW to zarówno wychowankowie oczekujący na umieszczenie w placówce, jak i nieletni przebywający już w MOW-ach na terenie całego kraju.

W systemie informatycznym wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa opolskiego z aktualnym postanowieniem Sądów Rejonowych o stosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW zgłoszonych było 36 nieletnich, z tego 20 chłopców i 16 dziewcząt. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 4 ze zgłoszonych wychowanków. Szczegółowy wykaz potrzeb z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 85.

Tabela 85 Liczba nieletnich z terenu województwa opolskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOW

Nieletni oczekujący na umieszczenie z województwa opolskiego					
Poziom edukacji		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa		5	3	4	0
Gimnazjum		9	1	8	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		1	0	4	0
Szkoły ponadgimnazjalne		1	0	0	0
Razem	36	16	4	16	0

Wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa opolskiego otrzymało wskazanie lub przebywało w MOW-ach na terenie kraju 162 nieletnich. Wśród nich było 122 chłopców i 40 dziewcząt, a orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 17 nieletnich, co stanowi 10% wychowanków z województwa opolskiego umieszczonych w MOW. Uczniów na etapie gimnazjum było 69%, szkoły ponadgimnazjalnej 17%, szkoły podstawowej 14%. Szczegółowy wykaz wychowanków przebywających i wskazanych do młodzieżowych ośrodków wychowawczych pochodzących z terenu województwa opolskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 86.

Tabela 86 Liczba nieletnich z województwa opolskiego wskazanych lub umieszczonych w MOW

Nieletni wskazani lub umieszczeni w MOW z województwa opolskiego				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	19	3	0	0
Gimnazjum	71	9	28	4
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	19	1	5	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	3	0
Razem	162	109	36	4

Analiza danych dotyczących potrzeby umieszczenia w MOW nieletnich z terenu województwa opolskiego, wskazuje, że potrzebnych jest dla nich 198 miejsc w ośrodkach, w tym 72% miejsc dla chłopców, a 28% dla dziewcząt, z jednoczesną potrzebą zapewnienia kształcenia na różnych poziomach edukacji i uwzględnieniem poziomu rozwoju intelektualnego. Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 11% wychowanków z województwa opolskiego. Największą grupę 66% stanowili nieletni potrzebujący miejsca na etapie gimnazjum, w szkołach ponadgimnazjalnych 18%, a do szkoły podstawowej potrzebnych było 17% miejsc. Szczegółowy wykaz potrzeb dotyczących umieszczenia w MOW nieletnich pochodzących z terenu województwa opolskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia poniższa tabela 87.

Tabela 87 Liczba nieletnich z województwa opolskiego posiadających postanowienie o umieszczeniu w MOW

Nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	24	6	4	0
Gimnazjum	80	10	36	4
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	20	1	9	0
Szkoły ponadgimnazjalne	1	0	3	0
Razem	198	125	52	4

8.3. Wnioski nt. samowystarczalności województwa opolskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOW dla nieletnich z tego regionu

Z powyższych danych wynika, że sieć placówek MOW nie uwzględnia wszystkich potrzeb nieletnich zarówno ze względu na płeć, jak i poziom rozwoju intelektualnego oraz etap edukacji. Brakuje miejsc dla dziewcząt w normie intelektualnej jak i posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim. Brakuje także miejsc dla chłopców na etapie szkoły podstawowej i gimnazjum w porównaniu do potrzeb. Atutem województwa jest duża oferta kształcenia zawodowego.

Zestawienie liczby miejsc w MOW w województwie opolskim z liczbą nieletnich posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego przedstawia

Rysunek 19. Tabela 88 szczegółowo obrazuje stan miejsc w odniesieniu do potrzeb w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich pochodzących z terenu województwa opolskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji.

Przy umieszczaniu nieletnich w placówkach resocjalizacyjnych należy wziąć pod uwagę możliwość kierowania ich do placówki poza miejscem zamieszkania. Aby uwzględnić cel odizolowania nieletnich od wpływu patologicznych rodzin, zdemoralizowanego środowiska rówieśniczego lub lokalnego.

Rysunek 19. Stan miejsc w MOWach województwa opolskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego

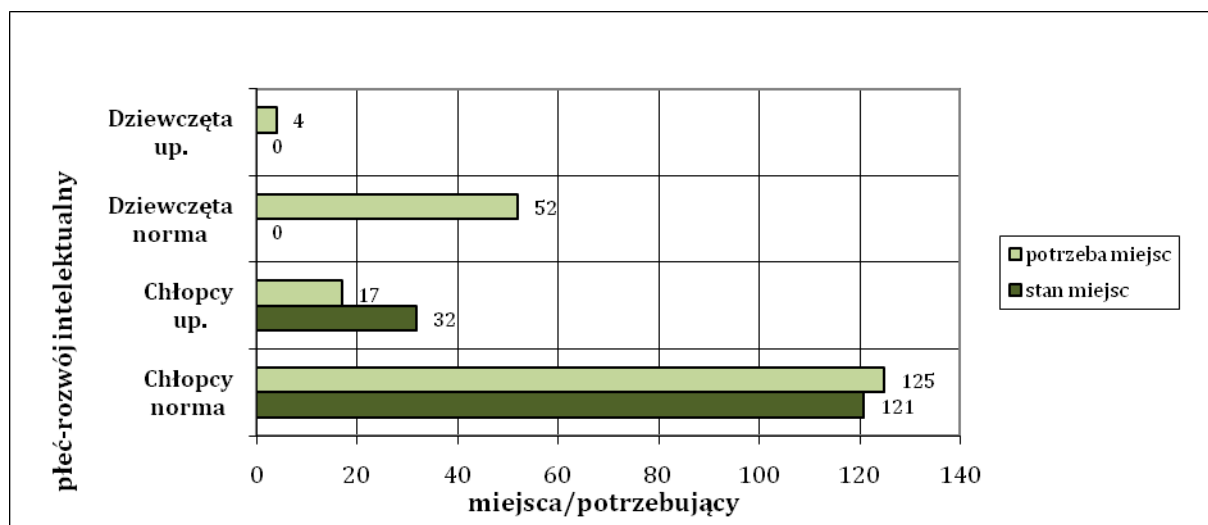

Tabela 88 Samowystarczalność województwa opolskiego w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego

Samowystarczalność województwa opolskiego stan miejsc a potrzeby MOW				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczeta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	-24	-6	-4	0
Gimnazjum	-70	22	-36	-4
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	91	-1	-9	0
Szkoły ponadgimnazjalne	-1	0	-3	0
Razem	-45	-4	-52	-4

Oznaczenia:

Wartość „-” brak miejsc w stosunku do potrzeb

„0” liczba miejsc jest wystarczająca w stosunku do potrzeb

Wartość „+” liczba miejsc jest większa w stosunku do potrzeb

Podsumowując, powyższe analizy należy stwierdzić, iż województwo opolskie nie może być uznane za samowystarczalne w realizacji postanowień sądowych dot. umieszczenia w MOS. Należałoby uwzględnić możliwość zapewnienia realizacji wszystkich potrzeb nieletnich zarówno ze względu na płeć, jak i poziom rozwoju intelektualnego oraz etap edukacji. Uznanie województwa opolskiego za samowystarczalne w zakresie realizowania orzeczeń sądowych, może być możliwe dopiero po uwzględnieniu tych potrzeb.

8.4. Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii w województwie opolskim

Na terenie województwa opolskiego w maju 2009 nie funkcjonował żaden Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii. Od 1.09.2009 uruchomiony został ośrodek dla 30 chłopców posiadający szkołę podstawową z klasami 4-6. Zgodnie jednak z założeniami analizy będziemy rozważać sytuację z 22.05.2009, kiedy w województwie nie było jeszcze ośrodka.

8.5. Liczba nieletnich z terenu województwa opolskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS

Nieletni z województwa opolskiego wymagający stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS to zarówno wychowankowie oczekujący na umieszczenie w placówce, jak i dzieci oraz młodzież przebywający już w ośrodku na terenie całego kraju.

W systemie informatycznym wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa opolskiego z aktualnym postanowieniem Sądów Rejonowych o stosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczeniu w MOS zgłoszonych było 56 nieletnich, z tego 39 chłopców i 17 dziewcząt. W tym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 5 (9%) ze zgłoszonych wychowanków. Szczegółowy wykaz potrzeb z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 89.

Na podstawie danych z bazy SIO¹⁰, wiadomo że Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w województwie opolskim wydały w ciągu roku szkolnego 2007/2008 orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na:

- zagrożenie niedostosowaniem społecznym – 4,
- niedostosowanie społeczne – 2;
- zaburzenie zachowania–40;
- oraz zagrożenie uzależnieniem– 0.

Daje to łącznie 46 orzeczeń i plasuje województwo opolskie na ostatnim miejscu wśród liczby wydanych orzeczeń o kształceniu specjalnym (Tabela 194). Można jednak przypuszczać, że większość z tych uczniów powinno realizować obowiązek szkolny w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii. W niniejszej analizie ograniczono się jednak do danych dotyczących nieletnich posiadającej postanowienie sądowe o zastosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS. Należy jednak pamiętać, że w ośrodki mają możliwość przyjmowania obu grup podopiecznych: nieletnich i wychowanków.

Warto zwrócić uwagę, że Sądy Rejonowe wydają postanowienia o zastosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS dla dzieci i młodzieży posiadających orzeczenie o upośledzeniu w stopniu lekkim. Zgodnie jednak z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 marca 2005 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci

¹⁰ Dane z Systemu Informacji Oświatowej wg stanu na dzień 30.09.2008. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne-poradnie publiczne.

i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach (Dz. U. Nr 52, poz. 467) placówki takie przeznaczone są dla dzieci w normie intelektualnej.

Tabela 89 Liczba nieletnich z terenu województwa opolskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOS

Nieletni oczekujący na umieszczenie z województwa opolskiego					
Poziom edukacji	Chłopcy			Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	
Szkoła podstawowa	11	2	1	0	
Gimnazjum	19	2	15	1	
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	5	0	0	0	
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0	
Razem	56	35	4	16	1

Wg stanu na dzień 22 maja br. otrzymało wskazanie lub przebywało w MOS-ach na terenie kraju 39 nieletnich z terenu województwa opolskiego. Wśród nich było 29 chłopców i 10 dziewcząt, a orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 5 nieletnich wśród nich, co stanowi 13% wychowanków z województwa opolskiego umieszczonych w MOS na podstawie postanowienia Sądu. Wychowanków na etapie szkoły gimnazjalnej było 64%, szkoły podstawowej 31%, zasadniczej szkoły zawodowej 5%. Szczegółowy wykaz wychowanków przebywających i wskazanych do młodzieżowych ośrodków socjoterapii pochodzących z terenu województwa opolskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 90.

Tabela 90 Liczba nieletnich z województwa opolskiego wskazanych lub umieszczonych w MOS

Nieletni z województwa opolskiego wskazani lub umieszczeni w MOS					
Poziom edukacji	Chłopcy			Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	
Szkoła podstawowa	8	1	2	1	
Gimnazjum	17	1	6	1	
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	1	1	0	0	
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0	
Razem	39	26	3	8	2

Analiza danych dotyczących konieczności umieszczenia w MOS nieletnich z terenu województwa opolskiego, wskazuje, że potrzebnych jest dla nich 95 miejsc w ośrodkach, w tym 72% miejsc dla chłopców, a 28% dla dziewcząt, z jednoczesną potrzebą zapewnienia kształcenia na różnych poziomach edukacji.

Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 11% wychowanków z województwa opolskiego posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOS. Największą grupę 65% stanowili nieletni potrzebujący miejsca na etapie szkoły gimnazjalnej, do szkoły podstawowej potrzebnych było 27% miejsc, a w szkołach ponadgimnazjalnych 8%. Szczegółowy wykaz potrzeb dotyczących umieszczenia w MOS nieletnich pochodzących z terenu województwa opolskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia poniższa tabela 93.

Tabela 91 Liczba nieletnich z województwa opolskiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOS

Nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z województwa opolskiego					
Poziom edukacji		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa		19	3	3	1
Gimnazjum		36	3	21	2
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		6	1	0	0
Szkoły ponadgimnazjalne		0	0	0	0
Razem	95	61	7	24	3

8.6. Wnioski nt. samowystarczalności województwa opolskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOS dla nieletnich z tego regionu

Podsumowując powyższe dane wynika, że województwo opolskie nie dysponuje odpowiednimi ośrodkami do realizacji postanowień sądowych o umieszczeniu w MOS. Wg zebranych danych brakuje 95 miejsc, aby móc zrealizować aktualne orzeczenia sądu. Należałoby też uwzględnić możliwość kształcenia dzieci bez postanowień sądowych, a posiadających orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej. Wśród wychowanków zgłoszonych w informatycznym systemie nieletni z postanowieniami o umieszczeniu w MOS z województwa opolskiego stanowią 2,6% ogółu, co sytuuje województwo na 9 miejscu ze względu na liczbę zgłoszonych wychowanków z aktualnymi postanowieniami sądowymi o umieszczeniu w MOW, a tym samym na liczbę potrzebnych miejsc w MOS.

Najwięcej miejsc brakuje z możliwością kształcenia w gimnazjum. Zestawienie liczby miejsc w MOS w województwie opolskim z liczbą nieletnich posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego przedstawia Rysunek 20. W obliczeniach tych uznano, że zgłoszone przez placówki w systemie miejsca przeznaczone są tylko dla nieletnich. Tabela 92 szczegółowo obrazuje stan miejsc w odniesieniu do potrzeb w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich pochodzących z terenu województwa opolskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji.

Wydaje się, że województwo opolskie powinno zaplanować organizację MOS zgodnie z potrzebami tego regionu z uwzględnieniem potrzeb nieletnich ze względu na płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz etap kształcenia. Póki, co nie można mówić, że o samowystarczalności województwa opolskiego w zakresie zapewnienia realizacji postanowień o umieszczeniu w MOS.

Rysunek 20. Stan miejsc w MOS-ach województwa opolskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego

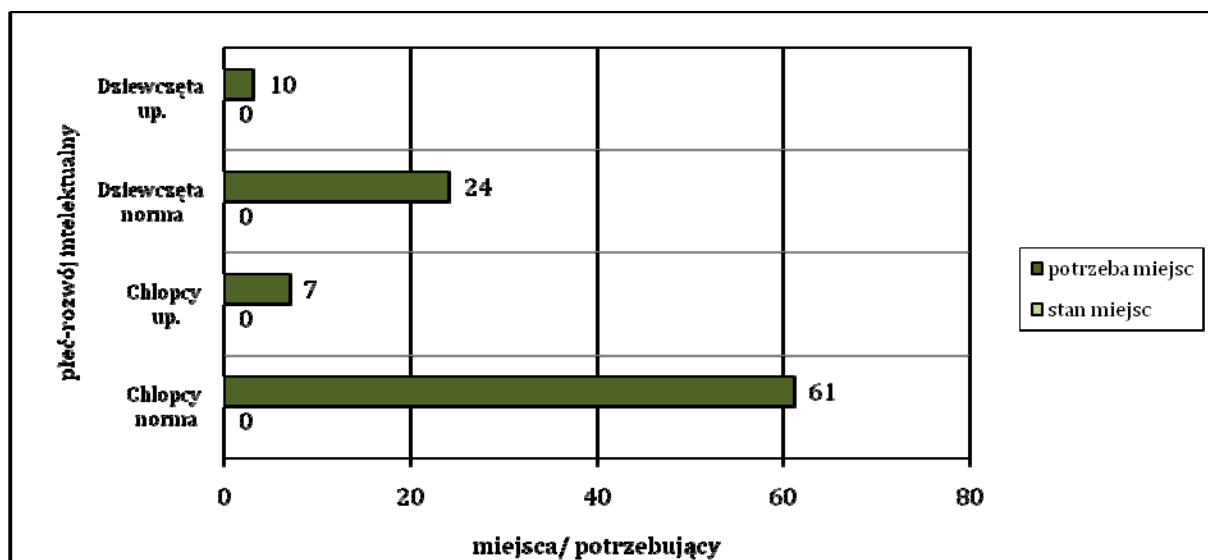

Tabela 92 Samowystarczalność województwa opolskiego w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego

Samowystarczalność województwa opolskiego stan miejsc a potrzeby MOS				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczeta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	-19	-3	-3	-1
Gimnazjum	-36	-3	-21	-2
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	-6	-1	0	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0
Razem	-95	-61	-24	-3

Oznaczenia:

Wartość „-” brak miejsc w stosunku do potrzeb

„0” liczba miejsc jest wystarczająca w stosunku do potrzeb

Wartość „+” liczba miejsc jest większa w stosunku do potrzeb

Rozdział 9.

Analiza bazy i struktury miejsc w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych i Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii województwie podkarpackim

9.1. Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze w województwie podkarpackim

Na terenie województwa podkarpackiego funkcjonuje jeden Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy. Jest to Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy na ul. Kościuszki 145, w 37-600 Lubaczowie (37-600). Jest to jednocześnie placówka resocjalizacyjno-wychowawcza i resocjalizacyjno-rewalidacyjna dla chłopców. W swoich strukturach posiada 60 miejsc (tabela 93), a od 1.09.2009 liczba miejsc została zwiększona do 72.

Szkoły funkcjonujące w strukturach MOW głównie umożliwiają wychowankom kontynuację nauki na poziomie gimnazjum - 57% , a szkoła podstawowa 3%. Brak oferty na etapie zasadniczej szkole zawodowej i nie ma możliwości przysposobienia zawodowego na etapie gimnazjum. Brak oferty dla dziewcząt. Szczegółowy wykaz miejsc uwzględniający płeć wychowanków, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę oferowane w województwie podkarpackim przedstawia tabela 94.

Tabela 93 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa podkarpackiego w podziale ze względu na płeć

Płeć	Liczba miejsc w MOW
Chłopcy	60
Dziewczęta	0
Razem:	60

Tabela 94 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa podkarpackiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę

Liczba miejsc w MOW na terenie województwa podkarpackiego				
Szkoła w MOW	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	14	12	0	0
Gimnazjum	8	26	0	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	0	0	0	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0
Razem	60	22	38	0

9.2. Liczba nieletnich z terenu województwa podkarpackiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW

Nieletni z województwa podkarpackiego wymagający stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW to zarówno wychowankowie oczekujący na umieszczenie w placówce, jak i nieletni przebywający już w MOW-ach na terenie całego kraju.

W systemie informatycznym wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa podkarpackiego z aktualnym postanowieniem Sądów Rejonowych o stosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW zgłoszonych było 26 nieletnich, z tego 21 chłopców i 5 dziewcząt. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 6 ze zgłoszonych wychowanków. Szczegółowy wykaz potrzeb z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 95.

Tabela 95 Liczba nieletnich z terenu województwa podkarpackiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOW

Nieletni oczekujący na umieszczenie z województwa podkarpackiego				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	1	2	0	0
Gimnazjum	6	1	4	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	8	3	1	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0
Razem	26	15	5	0

Wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa podkarpackiego otrzymało wskazanie lub przebywało w MOW-ach na terenie kraju 163 nieletnich. Wśród nich było 131 chłopców i 32 dziewczęta, a orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 18 nieletnich, co stanowi 11% wychowanków z województwa podkarpackiego umieszczonych w MOW. Wychowanków na etapie szkoły gimnazjalnej było 76%, szkoły ponadgimnazjalnej 15%, szkoły podstawowej 9%. Szczegółowy wykaz wychowanków przebywających i wskazanych do młodzieżowych ośrodków wychowawczych pochodzących z terenu województwa podkarpackiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 96.

Tabela 96 Liczba nieletnich z województwa podkarpackiego wskazanych lub umieszczonych w MOW

Nieletni wskazani lub umieszczeni w MOW z województwa podkarpackiego					
Poziom edukacji		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa		10	4	1	0
Gimnazjum		88	12	22	1
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		17	0	3	1
Szkoły ponadgimnazjalne		0	0	4	0
Razem	163	115	16	30	2

Analiza danych dotyczących potrzeby umieszczenia w MOW nieletnich z terenu województwa podkarpackiego, wskazuje, że potrzebnych jest dla nich 189 miejsc w ośrodkach, w tym 80% miejsc dla chłopców, a 20% dla dziewcząt, z jednoczesną potrzebą zapewnienia kształcenia na różnych poziomach edukacji i uwzględnieniem poziomu rozwoju intelektualnego. Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 13% wychowanków z województwa podkarpackiego. Największą grupę - 71% stanowili nieletni potrzebujący miejsca na etapie szkoły gimnazjalnej, w szkołach ponadgimnazjalnych 20%, a do szkoły podstawowej potrzebnych było 9% miejsc. Szczegółowy wykaz potrzeb dotyczących umieszczenia w MOW nieletnich pochodzących z terenu województwa podkarpackiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia poniższa tabela 97.

Tabela 97 Liczba nieletnich z województwa podkarpackiego posiadających postanowienie o umieszczeniu w MOW

Nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW					
Poziom edukacji		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa		11	6	1	0
Gimnazjum		94	13	26	1
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		25	3	4	1
Szkoły ponadgimnazjalne		0	0	4	0
Razem	189	130	22	35	2

9.3. Wnioski nt. samowystarczalności województwa podkarpackiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOW dla nieletnich z tego regionu

Z powyższych danych wynika, że liczba oferta miejsc w placówkach typu MOW funkcjonujących na terenie województwa podkarpackiego jest niewystarczająca w odniesieniu do potrzeb. Nie uwzględniono wszystkich potrzeb nieletnich zarówno ze względu na płeć, jak i poziom rozwoju intelektualnego oraz etap edukacji. Brakuje miejsc dla dziewcząt w normie i posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim. Brakuje miejsc w gimnazjum i w zasadniczej szkole zawodowej. Warto zatem wzbogacić ofertę przysposobienia do zawodu na etapie szkoły gimnazjalnej.

Zestawienie liczby miejsc w MOW w województwie podkarpackim z liczbą nieletnich posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego przedstawia Rysunek 21. Tabela 98 szczegółowo obrazuje stan miejsc w odniesieniu do potrzeb w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich pochodzących z terenu województwa podkarpackiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji.

Rysunek 21. Stan miejsc w MOWach województwa podkarpackiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego

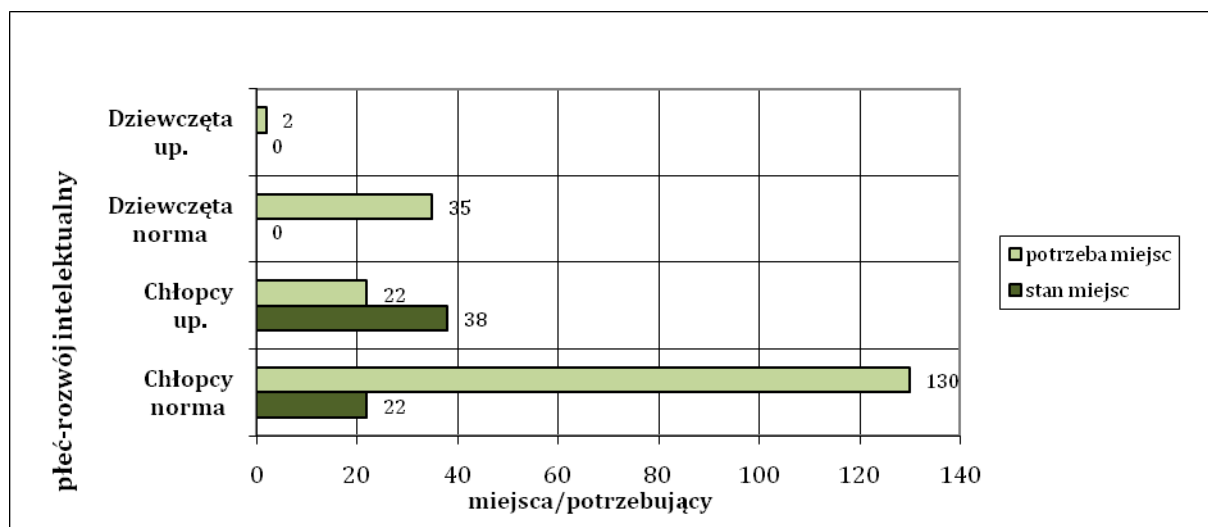

Tabela 98 Samowystarczalność województwa podkarpackiego w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego

Samowystarczalność województwa podkarpackiego stan miejsc a potrzeby MOW				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	3	6	-1	0
Gimnazjum	-86	13	-26	-1
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	-25	-3	-4	-1
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	-4	0
Razem	-129	-108	-35	-2

Oznaczenia:

Wartość „-” brak miejsc w stosunku do potrzeb

„0” liczba miejsc jest wystarczająca w stosunku do potrzeb

Wartość „+” liczba miejsc jest większa w stosunku do potrzeb

Warto uwzględnić zasadę umieszczania nieletnich w MOW poza ich miejscem ich zamieszkania, aby odizolować ich od własnych patologicznych rodzin, wpływu zdemoralizowanego środowiska rówieśniczego czy lokalnego.

Podsumowując, powyższe analizy dostarczają informacji, iż województwo podkarpackie nie dysponuje wystarczającą bazą miejsc. Tym samym nie zapewnia realizacji wszystkich potrzeb nieletnich zarówno ze względu na płeć, jak i poziom rozwoju intelektualnego oraz etap edukacji. Uznanie województwa podkarpackiego za samowystarczalne w zakresie realizowania orzeczeń sądowych, może być możliwe dopiero po uwzględnieniu tych potrzeb.

9.4. Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii w województwie podkarpackim

Na terenie województwa podkarpackiego nie funkcjonuje żaden Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii. Tym samym nie ma miejsc przeznaczonych zarówno dla nieletnich jak i dla dzieci i młodzieży umieszczanych w MOS na wniosek rodziców.

9.5. Liczba nieletnich z terenu województwa podkarpackiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS

Nieletni z województwa podkarpackiego wymagający stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS to zarówno wychowankowie oczekujący na umieszczenie w placówce, jak i dzieci oraz młodzież przebywający już w ośrodku na terenie całego kraju.

W systemie informatycznym wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa podkarpackiego z aktualnym postanowieniem Sądów Rejonowych o stosowaniu środka wychowawczego w postaci

umieszczeniu w MOS zgłoszonych było 28 nieletnich, z tego 18 chłopców i 10 dziewcząt. W tym orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 2 ze zgłoszonych wychowanków. Szczegółowy wykaz potrzeb z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 99.

Na podstawie danych z bazy SIO¹¹, wiadomo że Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w województwie podkarpackim wydały w ciągu roku szkolnego 2007/2008 orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na:

- zagrożenie niedostosowaniem społecznym – 24,
- niedostosowanie społeczne – 17;
- zaburzenie zachowania – 140;
- oraz zagrożenie uzależnieniem – 1.

Daje to łącznie 182 orzeczeń (Tabela 194). Można przypuszczać, że większość z tych uczniów wymaga stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania oraz specjalistycznej pomocy psychoedukacyjnej, które są możliwe w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii. W niniejszej analizie ograniczono się jednak do danych dotyczących dzieci i młodzieży posiadającej postanowienie sądowe o zastosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS. Należy jednak pamiętać, że do MOS mogą być przyjmowani nieletni, jak i wychowankowie na wniosek rodziców.

Warto zwrócić uwagę, że Sądy Rejonowe wydają postanowienia o zastosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS dla dzieci i młodzieży posiadających orzeczenie o upośledzeniu w stopniu lekkim. Zgodnie jednak z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 marca 2005 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach (Dz. U. Nr 52, poz. 467) placówki takie przeznaczone są dla dzieci w normie intelektualnej.

Tabela 99 Liczba nieletnich z terenu województwa podkarpackiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOS

Nieletni oczekujący na umieszczenie z województwa podkarpackiego				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	3	0	1	0
Gimnazjum	12	2	6	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	1	0	3	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0
Razem	28	16	10	0

¹¹ Dane z Systemu Informacji Oświatowej wg stanu na dzień 30.09.2008. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne-poradnie publiczne.

Wg stanu na dzień 22 maja br. otrzymało wskazanie lub przebywało w MOS-ach na terenie kraju 26 nieletnich z terenu województwa podkarpackiego. Wśród nich było 16 chłopców i 6 dziewcząt, a orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało dwoje chłopców. Wychowanków na etapie szkoły gimnazjalnej było 16, szkoły podstawowej i ponadgimnazjalnej po 3. Szczegółowy wykaz wychowanków przebywających i wskazanych do młodzieżowych ośrodków socjoterapii pochodzących z terenu województwa podkarpackiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 100.

Tabela 100 Liczba nieletnich z województwa podkarpackiego wskazanych lub umieszczonych w MOS

Nieletni z województwa podkarpackiego wskazani lub umieszczeni w MOS				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	3	0	0	0
Gimnazjum	12	0	4	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	0	0	1	0
Szkoły ponadgimnazjalne	1	0	1	0
Razem	26	16	6	0

Analiza danych dotyczących konieczności umieszczenia w MOS nieletnich z terenu województwa podkarpackiego, wskazuje, że potrzebnych jest dla nich 50 miejsc w ośrodkach, w tym 68% miejsc dla chłopców, a 32% dla dziewcząt, z jednoczesną potrzebą zapewnienia kształcenia na różnych poziomach edukacji.

Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 2 wychowanków z województwa podkarpackiego posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOS. Największą grupę 72% stanowili nieletni potrzebujący miejsca na etapie szkoły gimnazjalnej, do szkoły podstawowej i ponadgimnazjalnej potrzebnych było po 14% miejsc. Szczegółowy wykaz potrzeb dotyczących umieszczenia w MOS nieletnich pochodzących z terenu województwa podkarpackiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia poniższa tabela 101.

Tabela 101 Liczba nieletnich z województwa podkarpackiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOS

Nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z województwa podkarpackiego					
Poziom edukacji		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa		6	0	1	0
Gimnazjum		24	2	10	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		1	0	4	0
Szkoły ponadgimnazjalne		1	0	1	0
Razem	50	32	2	16	0

9.6. Wnioski nt. samowystarczalności województwa podkarpackiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOS dla nieletnich z tego regionu

Podsumowując powyższe dane wynika, że województwo podkarpackie nie dysponuje bazą MOS. Dla nieletnich brakuje 50 miejsc. Należałoby też uwzględnić możliwość kształcenia dzieci bez postanowień sądowych, a posiadających orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej. Przypominamy, że w ciągu jednego roku szkolnego zostało wydanych 182 orzeczenia. Wśród wychowanków zgłoszonych w informatycznym systemie nieletni z postanowieniami o umieszczeniu w MOS z województwa podkarpackiego stanowią zaledwie 1% ogółu, co sytuuje województwo na 14 miejscu wg tych potrzeb (Tabela 192).

Najwięcej miejsc brakuje z możliwością kształcenia w gimnazjum. Zestawienie liczby miejsc w MOS w województwie podkarpackim z liczbą nieletnich posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego przedstawia Rysunek 22. W obliczeniach tych uznano, że zgłoszone przez placówki w systemie miejsca przeznaczone są tylko dla nieletnich. Tabela 102 szczegółowo obrazuje stan miejsc w odniesieniu do potrzeb w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich pochodzących z terenu województwa podkarpackiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji.

Rysunek 22. Stan miejsc w MOS-ach województwa podkarpackiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego

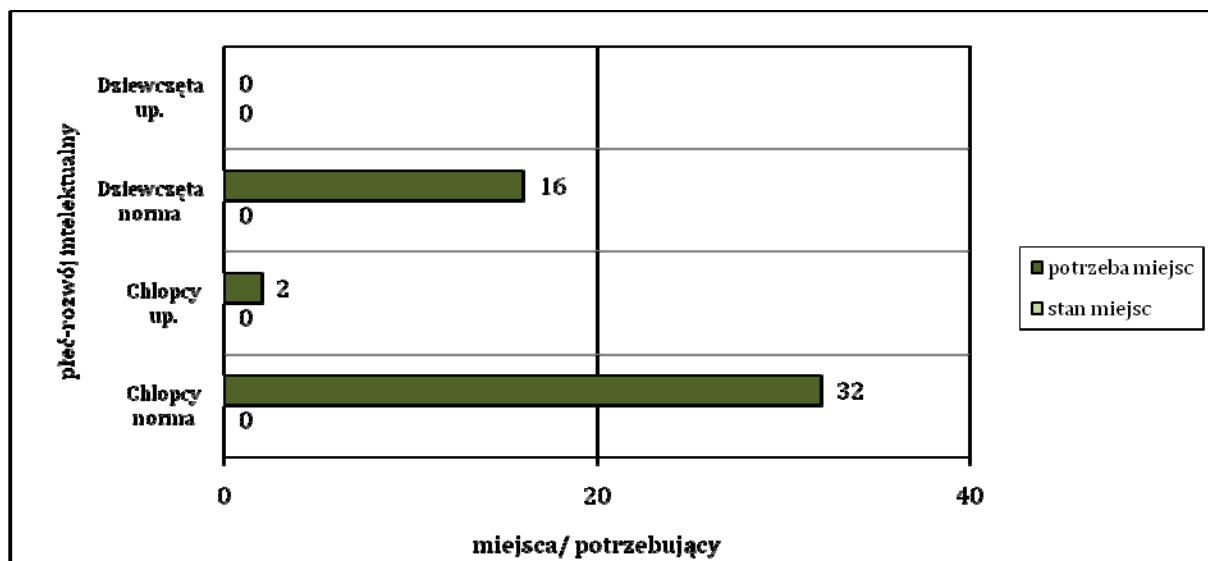

Tabela 102 Samowystarczalność woj. podkarpackiego w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego

Samowystarczalność województwa podkarpackiego stan miejsc a potrzeby MOS				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczeta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	-6	0	-1	0
Gimnazjum	-24	-2	-10	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	-1	0	-4	0
Szkoły ponadgimnazjalne	-1	0	-1	0
Razem	-50	-32	-16	0

Oznaczenia:

Wartość „-” brak miejsc w stosunku do potrzeb

„0” liczba miejsc jest wystarczająca w stosunku do potrzeb

Wartość „+” liczba miejsc jest większa w stosunku do potrzeb

Należy podkreślić, że nieletni umieszczani w placówkach socjoterapeutycznych powinni mieć możliwość kontaktu ze środowiskiem rodzinnym. Oferta powinna obejmować także rodziców w zakresie doskonalenia umiejętności niezbędnych we wspieraniu rozwoju dzieci i młodzieży, w szczególności poprzez rozwijanie potencjalnych możliwości oraz unikanie zachowań ryzykownych. Do tej pory nieletni z województwa podkarpackiego muszą być umieszczani w placówkach z innego województwa. W związku z tym konieczne jest uwzględnienie organizacji MOS o charakterze lokalnym. Jednocześnie warto przewidzieć taką

placówkę dla dzieci i młodzieży przyjmowanych na podstawie postanowienia sądu jak i na wniosek rodziców oraz orzeczenie poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Przy powstawaniu i organizowaniu nowych MOS powinny być uwzględniane potrzeby nieletnich ze względu na płeć, poziom rozwoju intelektualnego czy etap kształcenia. Warto zadbać o możliwość przysposobienia zawodowego wychowanków.

Rozdział 10.

Analiza bazy i struktury miejsc w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych i Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii województwie podlaskim

10.1. Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze w województwie podlaskim

Na terenie województwa podlaskiego funkcjonują 3 Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze, co w skali kraju stanowi 4% ogólnej liczby ośrodków (Tabela 187). Są to:

1. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy „Promyk” w Goniądzu; Pl. 11 Listopada 38; 19-110 Goniądz
2. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Różanymstoku; Różanystok 13 B; 16-200 Dąbrowa Białostocka
3. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Augustowie, ul. Jeziorna 31; 16-300 Augustów.

Ogólna liczba miejsc w tych placówkach wg stanu na dzień 31.10.2009 roku wynosiła 182, co także stanowi 4% miejsc w ośrodkach. Zaznaczyć należy, że według danych z dnia 22.05.2009 roku, liczba miejsc w MOW województwa podlaskiego wynosiła 175. Różnica ta wynika ze zwiększenia liczby miejsc w jednym z ośrodków. Jak wspomniano wcześniej w dalszych analizach będą brane po uwagę dane z 22.05.009 roku. Liczba miejsc w poszczególnych ośrodkach jest bardzo zróżnicowana i wynosi od 13 miejsc, do 113 miejsc.

Dwa MOW w województwie podlaskim przeznaczone są dla chłopców. Tym samym, dla chłopców przeznaczono 71% miejsc w województwie, dla dziewcząt przewidziano 29% miejsc (tabela 103). Szkoły funkcjonujące w strukturach MOW głównie umożliwiają wychowankom kontynuację nauki na poziomie gimnazjum, stanowi to aż 83% ogółu miejsc w województwie. Możliwość kształcenia na etapie szkoły podstawowej zapewniono tylko dla chłopców w normie intelektualnej i dziewcząt w normie i stanowi to 17 % ogółu miejsc w województwie. Brak oferty na etapie zasadniczej szkole zawodowej. Jedna wychowanka realizuje kształcenia na etapie ponadgimnazjalnym w szkole lokalnej. Szczegółowy wykaz miejsc uwzględniający płeć wychowanków, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę oferowane w województwie podlaskim przedstawia tabela 103.

Tabela 103 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa podlaskiego w podziale ze względu na płeć

Płeć	Liczba miejsc w MOW
Chłopcy	125
Dziewczęta	50
Razem:	175

Tabela 104 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa podlaskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę

Liczba miejsc w MOW na terenie województwa podlaskiego				
Szkoła w MOW	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	29	0	0	0
Gimnazjum	96	0	49	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	0	0	0	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	1	0
Razem	175	125	50	0

10.2. Liczba nieletnich z terenu województwa podlaskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW

Nieletni z województwa podlaskiego wymagający stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW to zarówno wychowankowie oczekujący na umieszczenie w placówce, jak i dzieci oraz młodzież przebywający już w MOW-ach na terenie całego kraju.

W systemie informatycznym wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa podlaskiego z aktualnym postanowieniem Sądów Rejonowych o stosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW zgłoszonych było 40 nieletnich, z tego 25 chłopców i 15 dziewcząt. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadał 1 ze zgłoszonych wychowanków. Szczegółowy wykaz potrzeb z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 105.

Tabela 105 Liczba nieletnich z terenu województwa podlaskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOW

Nieletni oczekujący na umieszczenie z województwa podlaskiego				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	8	0	1	0
Gimnazjum	15	1	10	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	1	0	4	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0
Razem	40	24	15	0

Wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa podlaskiego otrzymało wskazanie lub przebywało w MOW-ach na terenie kraju 133 nieletnich. Wśród nich było 101 chłopców i 32 dziewczęta, orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 10 nieletnich, co stanowi 8% wychowanków z województwa podlaskiego umieszczonych w MOW. Wychowanków na etapie szkoły gimnazjalnej było 77%, szkoły podstawowej 15%, szkoły ponadgimnazjalnej 8%. Szczegółowy wykaz wychowanków przebywających i wskazanych do młodzieżowych ośrodków wychowawczych pochodzących z terenu województwa podlaskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 106.

Tabela 106 Liczba nieletnich z województwa podlaskiego wskazanych lub umieszczonych w MOW

Nieletni wskazani lub umieszczeni w MOW z województwa podlaskiego				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	16	3	1	0
Gimnazjum	68	5	28	1
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	7	1	2	0
Szkoły ponadgimnazjalne	1	0	0	0
Razem	133	92	31	1

Analiza danych dotyczących potrzeby umieszczenia w MOW nieletnich z terenu województwa podlaskiego, wskazuje, że potrzebnych jest dla nich 173 miejsca w ośrodkach, w tym 73% miejsc dla chłopców, a 27% dla dziewcząt, z jednoczesną potrzebą zapewnienia kształcenia na różnych poziomach edukacji i uwzględnieniem poziomu rozwoju intelektualnego. Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 6% wychowanków z województwa podlaskiego. Największą grupę, bo aż 74% stanowili nieletni potrzebujący miejsca na etapie szkoły gimnazjalnej, w szkołach ponadgimnazjalnych 9%, a do szkoły podstawowej potrzebnych było 17% miejsc. Szczegółowy wykaz potrzeb dotyczących umieszczenia w MOW nieletnich pochodzących z terenu województwa podlaskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia poniższa tabela 107.

Tabela 107 Liczba nieletnich z województwa podlaskiego posiadających postanowienie o umieszczeniu w MOW

Nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW					
Poziom edukacji		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa		24	3	2	0
Gimnazjum		83	6	38	1
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		8	1	6	0
Szkoły ponadgimnazjalne		1	0	0	0
Razem	173	116	10	46	1

10.3. Wnioski nt. samowystarczalności województwa podlaskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOW dla nieletnich z tego regionu

Z powyższych danych wynika, że liczba oferowanych miejsc w placówkach typu MOW funkcjonujących na terenie województwa podlaskiego jest wystarczająca w odniesieniu do potrzeb. Warto uwzględnić możliwość kształcenia nieletnich posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim w ramach istniejących placówek.

Nie ma także możliwości kształcenia na etapie zasadniczej szkoły zawodowej. Warto zatem wzbogacić ofertę przysposobienia do zawodu na etapie szkoły gimnazjalnej. Dla nieletnich posiadających czasem kilkuletnie opóźnienie w realizacji obowiązku szkolnego może być to jedyną szansą na zdobycie zawodu. Zestawienie liczby miejsc w MOW w województwie podlaskim z liczbą nieletnich posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego przedstawia Rysunek 23. Tabela 108 szczegółowo obrazuje stan miejsc w odniesieniu do potrzeb w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich pochodzących z terenu województwa podlaskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji.

Należy wziąć pod uwagę możliwość umieszczania nieletnich w MOW poza miejscem zamieszkania i kierować ich do tych placówek, które umożliwiają oderwanie od własnych patologicznych rodzin, zdemoralizowanego środowiska lokalnego lub rówieśniczego.

Rysunek 23. Stan miejsc w MOWach województwa podlaskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego

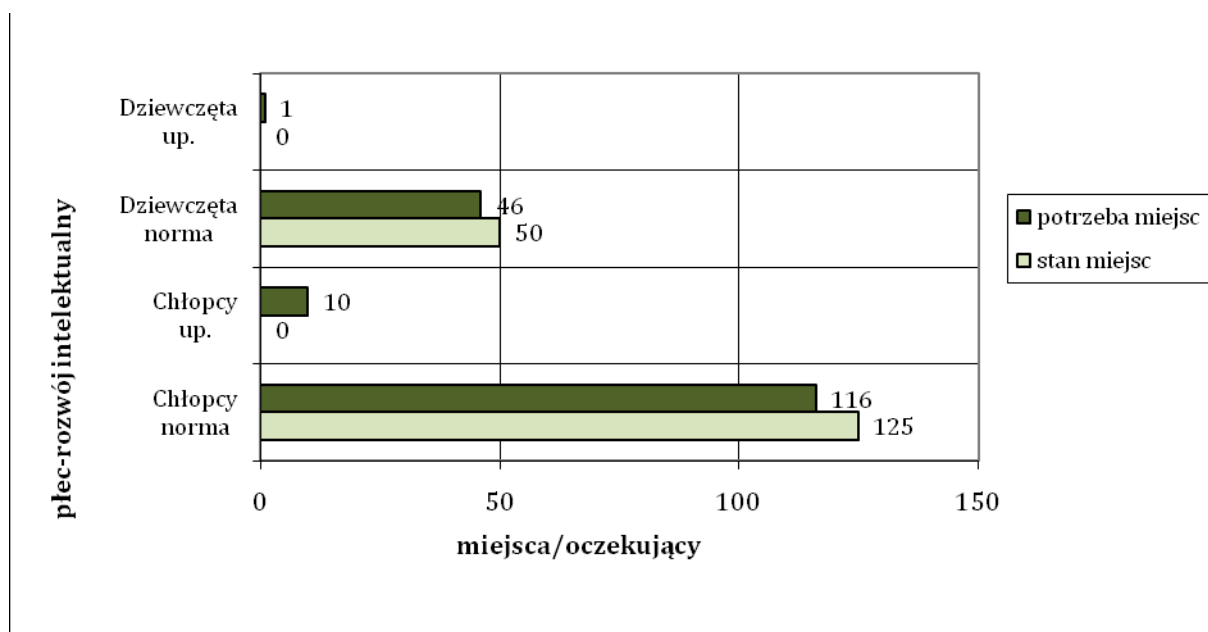

Tabela 108 Samowystarczalność województwa podlaskiego w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego

Samowystarczalność województwa podlaskiego stan miejsc a potrzeby MOW				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczeta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	5	-3	-2	0
Gimnazjum	13	-6	11	-1
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	-8	-1	-6	0
Szkoły ponadgimnazjalne	-1	0	1	0
Razem	2	9	4	-1

Oznaczenia:

Wartość „-” brak miejsc w stosunku do potrzeb

„0” liczba miejsc jest wystarczająca w stosunku do potrzeb

Wartość „+” liczba miejsc jest większa w stosunku do potrzeb

Podsumowując, powyższe analizy dostarczają informacji, iż województwo podlaskie dysponuje wystarczającą bazą miejsc w odniesieniu do potrzeb. Jednak nie zapewniona zostaje realizacji wszystkich potrzeb nieletnich zarówno ze względu na płeć, jak i poziom rozwoju intelektualnego oraz etap edukacji. Uznanie województwa podlaskiego za samowystarczalne w zakresie realizowania orzeczeń sądowych, może być możliwe dopiero po uwzględnieniu tych potrzeb.

10.4. Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii w województwie podlaskim

Na terenie województwa podlaskiego funkcjonuje tylko Katolicki Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Białymstoku, „EXODUS” przy ul. Wysockiego 79. Ośrodek posiada 16 miejsc dla chłopców (tabela 109). Brakuje miejsc dla dziewcząt.

Szkoła funkcjonująca w strukturach MOS to gimnazjum. Oferta kształcenia na etapie ponadgimnazjalnym może odbywać się w szkołach w środowisku. Brakuje miejsc na etapie szkoły podstawowej. Liczbę miejsc w MOS w województwie podlaskim z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia tabela 110.

Tabela 109 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa podlaskiego w podziale ze względu na płeć

Płeć	Liczba miejsc w MOS
Chłopcy	16
Dziewczęta	0
Razem:	16

Tabela 110 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa podlaskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę

Liczba miejsc w MOS na terenie województwa podlaskiego				
Szkoła w MOS	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	0	0	0	0
Gimnazjum	16	0	0	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	0	0	0	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0
Razem	16	0	0	0

10.5. Liczba nieletnich z terenu województwa podlaskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS

Nieletni z województwa podlaskiego wymagający stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS to zarówno wychowankowie oczekujący na umieszczenie w placówce, jak i dzieci oraz młodzież przebywający już w ośrodku na terenie całego kraju.

W systemie informatycznym wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa podlaskiego z aktualnym postanowieniem Sądów Rejonowych o stosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczeniu w MOS zgłoszonych było 12 nieletnich, z tego 10 chłopców i 2 dziewcząt. W tym orzeczenie

o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 15 (7%) ze zgłoszonych wychowanków. Szczegółowy wykaz potrzeb z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 111.

Na podstawie danych z bazy SIO¹², wiadomo że Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w województwie podlaskim wydały w ciągu roku szkolnego 2007/2008 orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na:

- zagrożenie niedostosowaniem społecznym – 4,
- niedostosowanie społeczne – 7;
- zaburzenie zachowania – 165;
- oraz zagrożenie uzależnieniem – 1.

Daje to łącznie 177 orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, na podstawie których uczeń będzie mógł uczęszczać do MOS na wniosek rodzica (Tabela 194). Można przypuszczać, że większość z tych uczniów powinno realizować obowiązek szkolny w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii. W niniejszej analizie ograniczono się jednak do danych dotyczących dzieci i młodzieży posiadającej postanowienie sądowe o zastosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS. Należy jednak pamiętać, że w ośrodki mają możliwość przyjmowania obu grup podopiecznych: nieletnich i wychowanków.

Tabela 111 Liczba nieletnich z terenu województwa podlaskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOS

Nieletni oczekujący na umieszczenie z województwa podlaskiego				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	5	0	0	0
Gimnazjum	5	0	2	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	0	0	0	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0
Razem	12	10	2	0

Wg stanu na dzień 22 maja br. otrzymało wskazanie lub przebywało w MOS-ach na terenie kraju 8 nieletnich z terenu województwa podlaskiego. Wśród nich było 6 chłopców i 2 dziewcząt, a orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadał jeden nieletni wśród nich. Wszyscy wychowankowie byli na etapie szkoły gimnazjalnej. Szczegółowy wykaz wychowanków przebywających i wskazanych do młodzieżowych ośrodków socjoterapii pochodzących z terenu województwa podlaskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 112.

¹² Dane z Systemu Informacji Oświatowej wg stanu na dzień 30.09.2008. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne-poradnie publiczne.

Tabela 112 Liczba nieletnich z województwa podlaskiego wskazanych lub umieszczonych w MOS

Nieletni z województwa podlaskiego wskazani lub umieszczeni w MOS					
Poziom edukacji		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa		0	0	0	0
Gimnazjum		5	1	2	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		0	0	0	0
Szkoły ponadgimnazjalne		0	0	0	0
Razem	8	5	1	2	0

Analiza danych dotyczących konieczności umieszczenia w MOS nieletnich z terenu województwa podlaskiego, wskazuje, że potrzebnych jest dla nich 20 miejsc w ośrodkach, w tym 80% miejsc dla chłopców, a 20% dla dziewcząt. Największą grupę stanowili nieletni potrzebujący miejsca na etapie szkoły gimnazjalnej 75%, a do szkoły podstawowej potrzebnych było 25% miejsc. Szczegółowy wykaz potrzeb dotyczących umieszczenia w MOS nieletnich pochodzących z terenu województwa podlaskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia poniższa tabela 113.

Tabela 113 Liczba nieletnich z województwa podlaskiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOS

Nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z województwa podlaskiego					
Poziom edukacji		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa		5	0	0	0
Gimnazjum		10	1	4	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		0	0	0	0
Szkoły ponadgimnazjalne		0	0	0	0
Razem	20	15	1	4	0

10.6. Wnioski nt. samowystarczalności województwa podlaskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOS dla nieletnich z tego regionu

Podsumowując powyższe dane wynika, że województwo podlaskie dysponuje zbliżoną liczbą miejsc w MOS w odniesieniu do potrzeb województwa dotyczącego umieszczenia w MOS nieletnich. Oferta ośrodka nie jest zróżnicowana i należałoby uwzględnić jeszcze możliwość kształcenia dla dziewcząt. Warto też rozważyć możliwość kształcenia dla dzieci i młodzieży posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na niedostosowanie społeczne, zagrożenie niedostosowaniem czy zaburzenie zachowania. Przypominamy, że tylko w ciągu jednego roku szkolnego zostało wydanych 177 takich orzeczeń. Wśród wychowanków zgłoszonych w informatycznym systemie nieletni z postanowieniami o umieszczeniu w MOS z województwa podlaskiego stanowią niecały 1% ogółu, co sytuuje województwo na 16 – ostatnim miejscu

Najwięcej miejsc brakuje z możliwością kształcenia dla dziewcząt w gimnazjum. Zestawienie liczby miejsc w MOS w województwie podlaskim z liczbą nieletnich posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego przedstawia Rysunek 24. W obliczeniach tych uznano, że zgłoszone przez placówki w systemie miejsca przeznaczone są tylko dla nieletnich. Tabela 114 szczegółowo obrazuje stan miejsc w odniesieniu do potrzeb w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich pochodzących z terenu województwa podlaskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji.

Rysunek 24. Stan miejsc w MOS-ach województwa podlaskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego

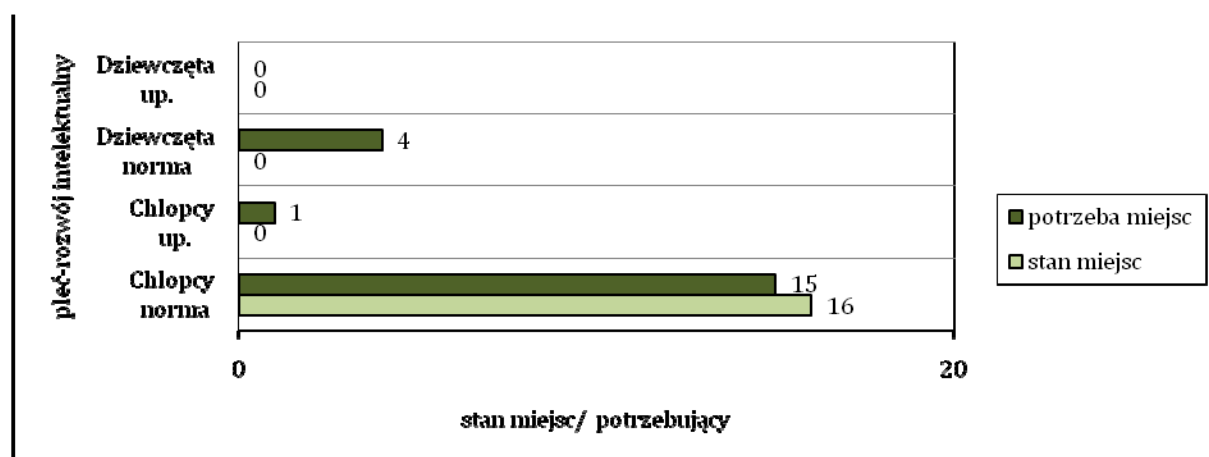

Tabela 114 Samowystarczalność województwa podlaskiego w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego

Samowystarczalność województwa podlaskiego stan miejsc a potrzeby MOS				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	-5	0	0	0
Gimnazjum	6	-1	-4	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	0	0	0	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0
Razem	-4	1	-4	0

Oznaczenia:

Wartość „-” brak miejsc w stosunku do potrzeb

„0” liczba miejsc jest wystarczająca w stosunku do potrzeb

Wartość „+” liczba miejsc jest większa w stosunku do potrzeb

Należy podkreślić, że nieletni umieszczani w placówkach socjoterapeutycznych powinni mieć możliwość kontaktu ze środowiskiem rodzinnym. Oferta powinna obejmować rodziców w zakresie doskonalenia umiejętności niezbędnych we wspieraniu rozwoju dzieci i młodzieży, w szczególności poprzez rozwijanie potencjalnych możliwości oraz unikanie zachowań ryzykownych. W związku z tym konieczne jest uwzględnienie organizacji MOS o charakterze lokalnym, dla dzieci z danego środowiska.

Wydaje się, że istniejąca placówka województwa podlaskiego nie spełnia warunków samowystarczalności. Choć liczba miejsc w placówce i nieletnich potrzebujących umieszczenia w MOS jest zbliżona, to jednak nie uwzględnia płci i etapu kształcenia. Brak jest też miejsc dla wychowanków umieszczanych na podstawie wniosku rodziców i orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. Przy powstawaniu i organizowaniu nowych MOS uwzględniać należy potrzeby nieletnich ze względu na płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz etap kształcenia.

Rozdział 11.

Analiza bazy i struktury miejsc w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych i Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii województwie pomorskim

11.1. Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze w województwie pomorskim

Na terenie województwa pomorskiego funkcjonują 3 Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze, liczba miejsc w tych placówkach wg stanu na dzień 31.10.2009 roku wynosiła 299, co stanowi 7% miejsc w ośrodkach (Tabela 187). Są to:

1. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Debrznie, ul. Królewska 5; 77-310 Debrzno
2. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Kwidzynie, ul. Moniuszki 5; 82-500 Kwidzyn
3. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Malborku, ul. Jagiellońska 94; 82-200 Malbork

Zaznaczyć należy, że według danych z dnia 22.05.2009 roku, liczba miejsc w MOW na terenie województwa pomorskiego wynosiła 295 i jak wspomniano powyżej, to te dane będą brane po uwagę w dalszych analizach. Liczba miejsc w poszczególnych ośrodkach wynosi od 60 miejsc do 135 miejsc.

Dwa MOW w województwie pomorskim przeznaczone są dla chłopców i przeznaczono dla nich 80% miejsc w województwie, dla dziewcząt przewidziano 20% miejsc (tabela 115). Szkoły funkcjonujące w strukturach MOW głównie umożliwiają wychowankom kontynuację nauki na poziomie gimnazjum, stanowi to 65% ogółu miejsc w województwie. Możliwość kształcenia na etapie szkoły podstawowej zapewniono tylko dla chłopców w normie intelektualnej i stanowi to 31% ogółu miejsc w województwie, szkołę zasadniczą zawodową zapewniono tylko dla dziewcząt – 4% miejsc w województwie. W zasadniczej szkole zawodowej proponuje się zawód kucharza małej gastronomi. Oferta województwa pomorskiego obejmuje miejsca tylko dla dziewcząt upośledzonych umysłowo w stopniu lekkim, natomiast dla dziewcząt w normie nie przewidziano miejsc na żadnym poziomie edukacyjnym. Brak propozycji kształcenia dla chłopców upośledzonych w stopniu lekkim. Nie przewidziano przysposobienia do zawodu na etapie szkoły gimnazjalnej. Szczegółowy wykaz miejsc uwzględniający płeć wychowanków, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę oferowane w województwie pomorskim przedstawia tabela 116.

Tabela 115 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa pomorskiego w podziale ze względu na płeć

Płeć	Liczba miejsc w MOW
Chłopcy	235
Dziewczęta	60
Razem:	295

Tabela 116 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa pomorskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę

Liczba miejsc w MOW na terenie województwa pomorskiego				
Szkoła w MOW	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	92	0	0	0
Gimnazjum	143	0	0	49
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	0	0	0	11
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0
Razem	295	235	0	60

11.2. Liczba nieletnich z terenu województwa pomorskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW

Nieletni wymagający stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW to zarówno wychowankowie z województwa pomorskiego oczekujący na umieszczenie w placówce, jak i dzieci oraz młodzież przebywający już w MOW-ach na terenie całego kraju.

W systemie informatycznym wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa pomorskiego z aktualnym postanowieniem Sądów Rejonowych o stosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW zgłoszonych było 63 nieletnich, z tego 38 chłopców i 25 dziewcząt. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 8 ze zgłoszonych nieletnich. Szczegółowy wykaz potrzeb z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 117.

Tabela 117 Liczba nieletnich oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOW z terenu województwa pomorskiego

Nieletni oczekujący na umieszczenie z województwa pomorskiego				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	6	3	2	1
Gimnazjum	21	2	20	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	3	2	1	0
Szkoły ponadgimnazjalne	1	0	1	0
Razem	63	31	24	1

Wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa pomorskiego otrzymało wskazanie lub przebywało w MOW-ach na terenie kraju 360 nieletnich. Wśród nich było 266 chłopców (74%) i 94 dziewcząt (26%), orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 39 nieletnich, co stanowi 11% wychowanków z województwa pomorskiego umieszczonych w MOW. Wychowanków na etapie szkoły gimnazjalnej było 80%, szkoły podstawowej 13%, a zasadnicza szkoła zawodowa 7%. Szczegółowy wykaz wychowanków przebywających i wskazanych do młodzieżowych ośrodków wychowawczych pochodzących z terenu województwa pomorskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 118.

Tabela 118 Liczba nieletnich z województwa pomorskiego wskazanych lub umieszczonych w MOW

Nieletni wskazani lub umieszczeni w MOW z województwa pomorskiego				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	32	7	9	0
Gimnazjum	195	18	64	9
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	12	2	9	3
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0
Razem	360	239	82	12

Analiza danych dotyczących potrzeby umieszczenia w MOW nieletnich z terenu województwa pomorskiego, wskazuje, że potrzebnych jest dla nich 423 miejsca w ośrodkach, w tym 72% miejsc dla chłopców, a 28% dla dziewcząt, z jednoczesną potrzebą zapewnienia kształcenia na różnych poziomach edukacji (z uwzględnieniem poziomu rozwoju intelektualnego). Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 11% wychowanków z województwa pomorskiego. Największą grupę, bo aż 78% stanowili nieletni potrzebujący miejsca na etapie szkoły gimnazjalnej, do szkoły podstawowej potrzebnych było 14% miejsc, a w szkołach ponadgimnazjalnych 8%. Szczegółowy wykaz potrzeb dotyczących umieszczenia w MOW nieletnich pochodzących z terenu województwa pomorskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia poniższa tabela 119.

Tabela 119 Liczba nieletnich z województwa pomorskiego posiadających postanowienie o umieszczeniu w MOW

Nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	38	10	11	1
Gimnazjum	216	20	84	9
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	15	4	10	3
Szkoły ponadgimnazjalne	1	0	1	0
Razem	423	270	106	13

11.3. Wnioski nt. samowystarczalności województwa pomorskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOW dla nieletnich z tego regionu

Z powyższych danych wynika, że liczba oferowanych miejsc w placówkach typu MOW funkcjonujących na terenie województwa pomorskiego jest niższa od liczby nieletnich z tego terenu z postanowieniami dotyczącymi umieszczenia w MOW. Brakuje miejsca dla 128 nieletnich. Sieć placówek MOW nie uwzględnia wszystkich potrzeb nieletnich zarówno ze względu na płeć, jak i poziom rozwoju intelektualnego oraz etap edukacji.

Zestawienie liczby miejsc w MOW w województwie pomorskim z liczbą nieletnich posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego przedstawia Rysunek 25. Tabela 120 szczegółowo obrazuje stan miejsc w odniesieniu do potrzeb w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich pochodzących z terenu województwa pomorskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji.

Rysunek 25. Stan miejsc w MOWach województwa pomorskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego

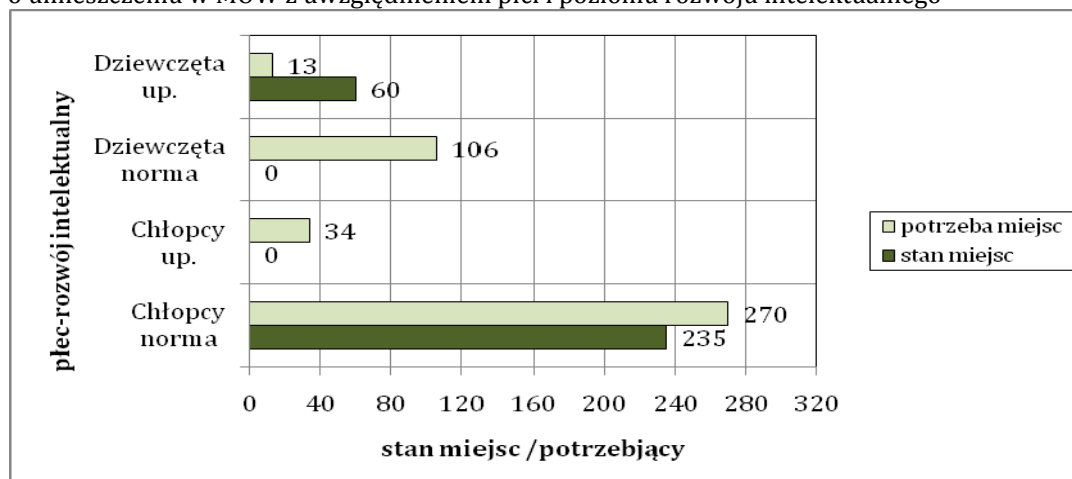

Tabela 120 Samowystarczalność województwa pomorskiego w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego

Samowystarczalność województwa pomorskiego stan miejsc a potrzeby MOW					
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta		
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	
Szkoła podstawowa	54	-10	-11	-1	
Gimnazjum	-73	-20	-84	40	
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	-15	-4	-10	8	
Szkoły ponadgimnazjalne	-1	0	-1	0	
Razem	-128	-35	-106	47	

Oznaczenia:

Wartość „-” brak miejsc w stosunku do potrzeb

„0” liczba miejsc jest wystarczająca w stosunku do potrzeb

Wartość „+” liczba miejsc jest większa w stosunku do potrzeb

Jest zbyt duża liczba miejsc rezerwowana w szkole podstawowej dla chłopców w normie intelektualnej, przy jednoczesnym braku miejsc na tym etapie dla chłopców posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim oraz dla dziewcząt. Na etapie gimnazjum brakuje 137 miejsc. Brak kształcenia zawodowego dla chłopców, warto wzbogacić ofertę przysposobienia do zawodu na etapie szkoły gimnazjalnej.

Powyższe analizy dostarczają informacji, iż województwo pomorskie nie może być uznane za samowystarczalne w zakresie wykonania orzeczeń sądowych. Należy uwzględnić potrzeby nieletnich posiadających postanowienie sądowe o umieszczeniu w MOW.

11.4. Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii w województwie pomorskim

Na terenie województwa pomorskiego funkcjonują dwa Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii, przy czym jeden z ośrodków rozpoczął swoją działalność od września 2009 roku. Są to:

1. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Ustce; ul. Wróblewskiego 5; 76-270 Ustka
2. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii; Wierzchowo Dworzec; ul. Szkolna 9; 77-300 Człuchów

Ogólna liczba miejsc w tych placówkach wynosi 144, co stanowi 5% w skali kraju (

Tabela 191). Liczba miejsc w obu MOS wynosi po 72 miejsca. Jednak wg stanu na dzień 22.05.2009 roku w placówce MOS posiadał - 72 miejsca w internacie (i te dane będą analizowane w dalszej części).

Jeden z działających MOS jest koedukacyjny, drugi nowopowstały dla chłopców (72 miejsca dla chłopców w normie intelektualnej do szkoły podstawowej). Tym samym, dla chłopców przeznaczono 85% miejsc w województwie (od września jest to 92% miejsc), a dla dziewcząt przewidziano 15% miejsc (tabela 121). W maju możliwa była tylko nauka w MOS na etapie gimnazjum, od września możliwa jest także nauka na poziomie szkoły podstawowej (tylko dla chłopców). Nie ma oferty kształcenia w szkole ponadgimnazjalnej. Liczbę miejsc w MOS w województwie pomorskim z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia tabela 122 (stan na 22.05.2009 rok).

Tabela 121 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa pomorskiego w podziale ze względu na płeć

Płeć	Liczba miejsc w MOS
Chłopcy	61
Dziewczęta	11
Razem:	72

Tabela 122 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa pomorskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę

Liczba miejsc w MOS na terenie województwa pomorskiego				
Szkoła w MOS	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	0	0	0	0
Gimnazjum	61	0	11	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	0	0	0	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0
Razem	72	61	11	

11.5. Liczba nieletnich z terenu województwa pomorskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS

Nieletni z województwa pomorskiego wymagający stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS to zarówno wychowankowie oczekujący na umieszczenie w placówce, jak i dzieci oraz młodzież przebywający już w ośrodku na terenie całego kraju.

W systemie informatycznym wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa pomorskiego z aktualnym postanowieniem Sądów Rejonowych o stosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczeniu w MOS zgłoszonych było 52 nieletnich, z tego 29 chłopców i 23 dziewczęta. W tym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiada-

ło dwoje ze zgłoszonych wychowanków. Szczegółowy wykaz potrzeb z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 123.

Należy w tym miejscu przypomnieć, że do Młodzieżowych Ośrodków Socjoterapii przyjmowane są także dzieci i młodzież, które posiadają orzeczenie poradni psychologiczno-pedagogicznej o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na zagrożenie niedostosowaniem społecznym lub uzależnieniem. Na podstawie danych z bazy SIO¹³ Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w województwie pomorskim w ciągu roku szkolnego 2007/2008 wydały 659 takich orzeczeń (Tabela 194). W tym orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na:

- zagrożenie niedostosowaniem społecznym – 77 orzeczeń,
- niedostosowanie społeczne – 112 orzeczeń;
- zaburzenie zachowania– 451 orzeczeń;
- zagrożenie uzależnieniem– 19 orzeczeń.

Są duże szanse na to, że większość z tych uczniów jako właściwą placówkę, miała w zaleceniach wymieniony Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii jako placówka umożliwiający specjalną organizację nauki i stosująca odpowiednie metody wychowawcze. Województwo pomorskie w ciągu jednego roku wydało w skali kraju 10% orzeczeń, które na wniosek rodzica mogą skutkować umieszczeniem w MOS. Jednak, jak wspomniano wcześniej, w niniejszej analizie ograniczamy się do danych dotyczących dzieci i młodzieży posiadającej postanowienie sądowe o zastosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS.

Tabela 123 Liczba nieletnich z terenu województwa pomorskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOS

Nieletni oczekujący na umieszczenie z województwa pomorskiego				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	6	1	1	0
Gimnazjum	21	0	19	1
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	1	0	2	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0
Razem	52	28	22	1

Wg stanu na dzień 22 maja br. otrzymało wskazanie lub przebywało w MOS-ach na terenie kraju 30 nieletnich z terenu województwa pomorskiego. Wśród nich było 23 chłopców i 7 dziewcząt. Głównie byli to wychowankowie na etapie szkoły gimnazjalnej. Szczegółowy wykaz wychowanków przebywających i wskazanych do młodzieżowych ośrodków socjoterapii pochodzących z terenu województwa pomorskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 124.

¹³ Dane z Systemu Informacji Oświatowej wg stanu na dzień 30.09.2008. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne-poradnie publiczne.

Tabela 124 Liczba nieletnich z województwa pomorskiego wskazanych lub umieszczonych w MOS

Nieletni z województwa pomorskiego wskazani lub umieszczeni w MOS				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	2	1	1	0
Gimnazjum	16	0	4	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	4	0	2	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0
Razem	30	22	7	0

Analiza danych dotyczących konieczności umieszczenia w MOS nieletnich z terenu województwa pomorskiego, wskazuje, że potrzebnych jest dla nich 82 miejsca w ośrodkach, w tym 63% miejsc dla chłopców, a 37% dla dziewcząt, z jednoczesną potrzebą zapewnienia kształcenia na różnych poziomach edukacji.

Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 3 wychowanków z województwa pomorskiego posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOS. Największą grupę, bo aż 74% stanowili nieletni potrzebujący miejsca na etapie szkoły gimnazjalnej, do szkoły podstawowej potrzebnych było 15% miejsc, a w szkołach ponadgimnazjalnych 11%. Szczegółowy wykaz potrzeb dotyczących umieszczenia w MOS nieletnich pochodzących z terenu województwa pomorskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia poniższa tabela 125.

Tabela 125 Liczba nieletnich z województwa pomorskiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOS

Nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z województwa pomorskiego				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	8	2	2	0
Gimnazjum	37	0	23	1
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	5	0	4	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0
Razem	82	50	29	1

11.6. Wnioski nt. samowystarczalności województwa pomorskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOS dla nieletnich z tego regionu

Podsumowując powyższe dane wynika, że województwo pomorskie dysponuje mniejszą liczbą miejsc w MOS, niż wynika to z potrzeb realizacji postanowień sądowych o umieszczeniu w MOS. Pamiętać należy, że do MOS przyjmowane są dzieci i młodzież na wniosek rodziców, w związku z tym nawet te miejsca nie wszystkie są przeznaczone dla nieletnich. Przypominamy, że w ciągu jednego roku szkolnego w województwie zostało wydanych 659 orzeczeń poradni psychologiczno-pedagogicznej o potrzebie kształcenia specjalnego. Należałoby także uwzględnić możliwość kształcenia tych uczniów w MOS.

Wśród wychowanków zgłoszonych w informatycznym systemie nieletni z postanowieniami o umieszczeniu w MOS z województwa pomorskiego stanowią 2% w skali kraju. Należy podkreślić, że nieletni umieszczeni w placówkach socjoterapeutycznych powinni mieć możliwość kontaktu ze środowiskiem rodzinnym. Oferta powinna obejmować rodziców w zakresie doskonalenia umiejętności niezbędnych we wspieraniu rozwoju dzieci i młodzieży, w szczególności poprzez rozwijanie potencjalnych możliwości oraz unikanie zachowań ryzykownych. W związku z tym konieczne jest uwzględnienie organizacji MOS o charakterze lokalnym, dla dzieci z danego środowiska.

Jeśli jednak przyjmiemy, że 72 miejsca w MOS, czyli 100% były przeznaczone dla nieletnich (aktualnie są to proporcje 35% dzieci posiadających postanowienia sądowe i 65 % umieszczanych na wnioski rodziców), to dla nieletnich brakuje 10 miejsc. Najwięcej miejsc brakuje dla nieletnich, którym należy zapewnić kształcenie w szkole podstawowej (co zagwarantowała nowopowstała placówka). Zestawienie liczby miejsc w MOS w województwie pomorskim z liczbą nieletnich posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego przedstawia Rysunek 26. Tabela 126 szczegółowo obrazuje stan miejsc w odniesieniu do potrzeb w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich pochodzących z terenu województwa pomorskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji.

Rysunek 26. Stan miejsc w MOS-ach województwa pomorskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego

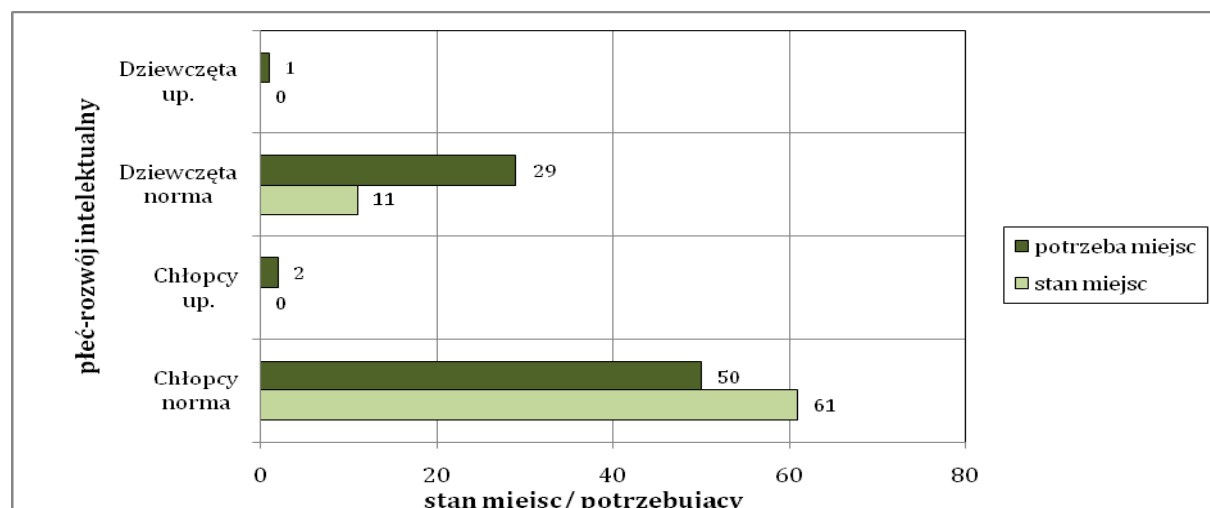

Tabela 126 Samowystarczalność województwa pomorskiego w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego

Samowystarczalność województwa pomorskiego stan miejsc a potrzeby MOS					
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta		
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	
Szkoła podstawowa	-8	-2	-2	0	
Gimnazjum	24	0	-12	-1	
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	-5	0	-4	0	
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0	
Razem	-10	11	-18	-1	

Oznaczenia:

Wartość „-” brak miejsc w stosunku do potrzeb

„0” liczba miejsc jest wystarczająca w stosunku do potrzeb

Wartość „+” liczba miejsc jest większa w stosunku do potrzeb

Wydaje się, że istniejące placówki województwa pomorskiego powinny uwzględnić potrzeby tego regionu także ze względu na konieczność umieszczenia w nich nieletnich. Przy planowaniu organizacji MOS należy wziąć pod uwagę potrzeby nieletnich i możliwość umieszczania ich ze względu na płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz etap kształcenia. Warto zapewnić możliwość pobytu w MOS wychowankom z orzeczeniami poradni psychologiczno-pedagogicznej umieszczanych na wniosek rodziców.

Podsumowując powyższe dane można wyciągnąć wniosek, że województwo pomorskie nie może być uznane za samowystarczalne w realizacji postanowień sądowych w postaci umieszczenia w MOS.

Rozdział 12.

Analiza bazy i struktury miejsc w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych i Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii województwie śląskim

12.1. Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze w województwie śląskim

Na terenie województwa śląskiego funkcjonuje 7 Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych, co w skali kraju stanowi 10% ogólnej liczby ośrodków.

1. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Jaworzcu, ul. Pałacowa 1; 43-384 Jaworze
2. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Herbach; ul. Lubliniecka 10/12; 42-284 Herby
3. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy „Kuźnia Charakterów” w Kuźni Raciborskiej; ul. Klasztorna 1; 47-420 Kuźnia Raciborska
4. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy im. Ottona Lipowskiego w Krupskim Młynie; ul. Krasickiego 4; 42-693 Krupski Młyn
5. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Radzionkowie; ul. Sikorskiego 7 A; 41-922 Radzionków
6. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Rudach; ul. Szkolna 2; 47-430 Rudy
7. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Krzepicach; ul. Kuków 30; 42-160 Krzepice

Ogólna liczba miejsc w tych placówkach wg stanu na dzień 22.05.2009 roku wynosiła 448, co stanowi 11% miejsc w ośrodkach (Tabela 187). Liczba miejsc w poszczególnych ośrodkach wynosi od 32 miejsc do 75 miejsc.

Większość MOW w województwie śląskim przeznaczona jest dla chłopców - 6 placówek, a jedna dla dziewcząt. Tym samym, dla chłopców przeznaczono 85% miejsc w województwie, dla dziewcząt przewidziano 15% miejsc (tabela 127). Szkoły funkcjonujące w strukturach MOW głównie umożliwiają wychowankom kontynuację nauki na poziomie gimnazjum, stanowi to 71% ogółu miejsc w województwie. Możliwość kształcenia na etapie szkoły podstawowej stanowi to 17% ogółu miejsc w województwie, kształcenie w zasadniczej szkole zawodowej stanowi 12%. Dla chłopców w zasadniczej szkole zawodowej proponuje się zawód malarza-tapeciarza, stolarza, tapicera oraz ogrodnika i kucharza małej gastronomii dla chłopców posiadających upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim, dla dziewcząt zawód kucharza małej gastronomii. Przewidziano także przysposobienia do zawodu ślusarza na etapie szkoły gimnazjalnej. Szczegółowy wykaz miejsc uwzględniający płeć wychowanków, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę oferowane w województwie śląskim przedstawia tabela 128.

Tabela 127 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa śląskiego w podziale ze względu na płeć

Płeć	Liczba miejsc w MOW
Chłopcy	383
Dziewczęta	65
Razem:	448

Tabela 128 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa śląskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę

Liczba miejsc w MOW na terenie województwa śląskiego					
Szkoła w MOW		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa		54	13	8	0
Gimnazjum		239	38	40	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		20	19	17	0
Szkoły ponadgimnazjalne		0	0	0	0
Razem	448	313	70	65	0

12.2. Liczba nieletnich z terenu województwa śląskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW

Nieletni wymagający stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW to zarówno wychowankowie z województwa śląskiego oczekujący na umieszczenie w placówce, jak i dzieci oraz młodzież przebywający już w MOW-ach na terenie całego kraju.

W systemie informatycznym wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa śląskiego z aktualnym postanowieniem Sądów Rejonowych o stosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW zgłoszonych było 118 nieletnich, z tego 66 chłopców (56%) i 52 dziewczęta (44%). Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 18 (15%) ze zgłoszonych nieletnich. Szczegółowy wykaz potrzeb z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 129.

Tabela 129 Liczba nieletnich oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOW z terenu województwa śląskiego

Nieletni oczekujący na umieszczenie z województwa śląskiego					
Poziom edukacji		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa		9	5	7	0
Gimnazjum		37	8	36	3
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		4	2	2	0
Szkoły ponadgimnazjalne		1	0	4	0
Razem	118	51	15	49	3

Wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa śląskiego otrzymało wskazanie lub przebywało w MOW-ach na terenie kraju 537 nieletnich. Wśród nich było 422 chłopców (79%) i 115 dziewcząt (21%), a orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 82 nieletnich, co stanowi 15% wychowanków z województwa śląskiego umieszczonych w MOW. Wychowanków na etapie szkoły gimnazjalnej było 76%, szkoły podstawowej 14%, ponadgimnazjalnej – 10%. Szczegółowy wykaz wychowanków przebywających i wskazanych do młodzieżowych ośrodków wychowawczych pochodzących z terenu województwa śląskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 130.

Tabela 130 Liczba nieletnich z województwa śląskiego wskazanych lub umieszczonych w MOW

Nieletni wskazani lub umieszczeni w MOW z województwa śląskiego					
Poziom edukacji		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa		45	17	8	4
Gimnazjum		281	45	73	11
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		30	4	15	1
Szkoły ponadgimnazjalne		0	0	3	0
Razem	537	356	66	99	16

Analiza danych dotyczących potrzeby umieszczenia w MOW nieletnich z terenu województwa śląskiego, wskazuje, że potrzebnych jest dla nich 655 miejsc w ośrodkach, w tym 75% miejsc dla chłopców, a 25% dla dziewcząt, z jednoczesną potrzebą zapewnienia kształcenia na różnych poziomach edukacji (z uwzględnieniem poziomu rozwoju intelektualnego). Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 15% wychowanków z województwa

śląskiego. Największą grupę, bo aż 75% stanowili nieletni potrzebujący miejsca na etapie szkoły gimnazjalnej, do szkoły podstawowej potrzebnych było 15% miejsc, a w szkołach ponadgimnazjalnych 10%. Szczegółowy wykaz potrzeb dotyczących umieszczenia w MOW nieletnich pochodzących z terenu województwa śląskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia poniższa tabela 131.

Tabela 131 Liczba nieletnich z województwa śląskiego posiadających postanowienie o umieszczeniu w MOW

Nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW					
Poziom edukacji		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa		54	22	15	4
Gimnazjum		318	53	109	14
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		34	6	17	1
Szkoły ponadgimnazjalne		1	0	7	0
Razem	655	407	81	148	19

12.3. Wnioski nt. samowystarczalności województwa śląskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOW dla nieletnich z tego regionu

Z powyższych danych wynika, że liczba oferowanych miejsc w placówkach typu MOW funkcjonujących na terenie województwa śląskiego jest wysoka, a mimo to niewystarczająca od liczby nieletnich z tego terenu z postanowieniami dotyczącymi umieszczenia w MOW. Dla nieletnich brakuje 288 miejsc w MOW w odniesieniu do potrzeb. Sieć placówek MOW uwzględnia potrzeby nieletnich zarówno ze względu na płeć, jak i poziom rozwoju intelektualnego oraz etap edukacji. Jediną trudnością jest zapewnienie kształcenia dla dziewcząt posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe. Rozwiązaniem może być zapewnienie kształcenia w ośrodkach dla nieletnich w normie intelektualnej, takie rozwiązanie jest stosowane w istniejących ośrodkach na terenie innych województw. Zestawienie liczby miejsc w MOW w województwie śląskim z liczbą nieletnich posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego przedstawia Rysunek 27. Tabela 132 szczegółowo obrazuje stan miejsc w odniesieniu do potrzeb w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich pochodzących z terenu województwa śląskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji.

Warto podkreślić, że nieletni umieszczani są w placówkach resocjalizacyjnych często w celu odizolowania od wpływu zdemoralizowanego środowiska lokalnego lub rówieśniczego czy rodzinnego. Należy więc uwzględnić taką zasadę przy umieszczaniu ich w MOW i kierować nieletnich do ośrodków poza miejscem ich zamieszkania.

Rysunek 27. Stan miejsc w MOWach województwa śląskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego

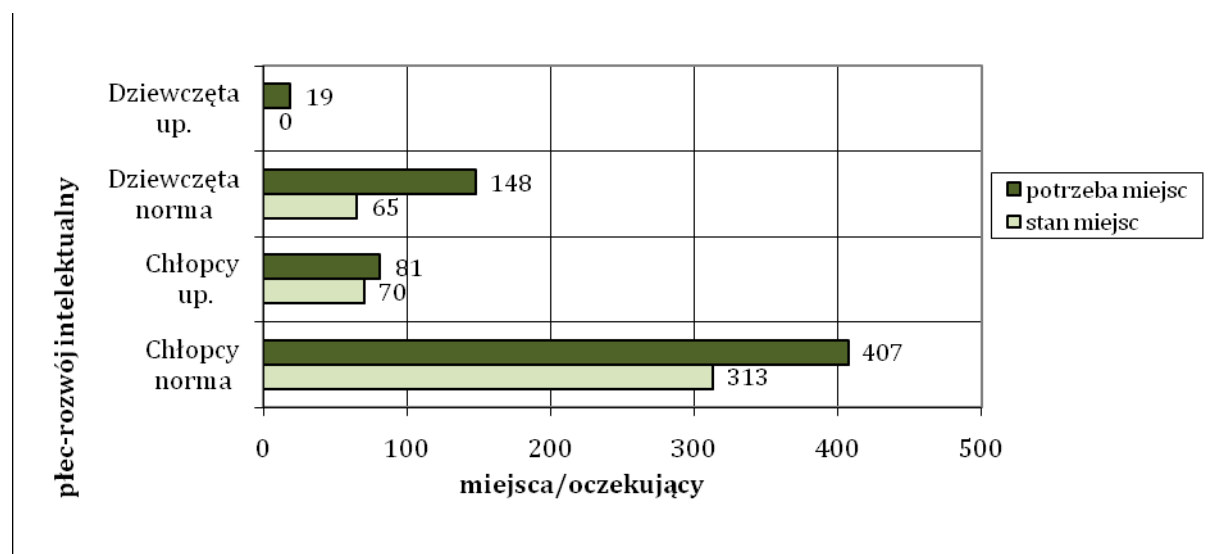

Tabela 132 Samowystarczalność województwa śląskiego w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego

Samowystarczalność województwa śląskiego stan miejsc a potrzeby MOW				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczeta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	0	-9	-7	-4
Gimnazjum	-79	-15	-69	-14
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	-14	13	0	-1
Szkoły ponadgimnazjalne	-1	0	-7	0
Razem	-207	-94	-83	-19

Oznaczenia:

Wartość „-” brak miejsc w stosunku do potrzeb

„0” liczba miejsc jest wystarczająca w stosunku do potrzeb

Wartość „+” liczba miejsc jest większa w stosunku do potrzeb

Podsumowując, powyższe analizy dostarczają informacji, iż województwo śląskie mimo tak dużej liczby miejsc nie może być uznane za samowystarczalne w zakresie wykonania orzeczeń sądowych. Dobra baza placówek i możliwości zapewnienia kształcenie nieletnim na różnych etapach edukacji jest wciąż nie wystarczająca w odniesieniu do potrzeb województwa.

12.4. Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii w województwie śląskim

Na terenie województwa śląskiego funkcjonują 2 Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii, są to:

1. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii ul. Fiołkowa 24; 44-109 Gliwice
2. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii ul. Starobielska 9; 43-300 Bielsko-Biała

Ogólna liczba miejsc w tych placówkach wg stanu na dzień 22.05.2009 roku wynosiła 94, co stanowiło 4% miejsc w ośrodkach w skali kraju. Zaznaczyć należy, że liczba miejsc zgłoszonych do informatycznego systemu wskazywania miejsc dla nieletnich umieszczanych w MOS może nieznacznie różnić się od faktycznej liczby miejsc w ośrodku. Różnica taka może wynikać z faktu, że do realizacji postanowienia konieczne jest miejsce z zapewnieniem całodobowej opieki, niektóre placówki przyjmują do szkół młodzież dochodzącą. W poniższych analizach będziemy opierać się na danych otrzymanych z informatycznego systemu wskazywania miejsc dla nieletnich umieszczanych w MOS. Liczba miejsc w poszczególnych ośrodkach jest zróżnicowana i wynosi od 24 i 70 miejsc.

W województwie śląskim oba ośrodki przeznaczone są dla chłopców, (tabela 133), tym samym nie przewidziano miejsc dla dziewcząt. Szkoły funkcjonujące w strukturach MOS głównie umożliwiają wychowankom kontynuację nauki na poziomie gimnazjum, stanowi to aż 95% ogółu miejsc w województwie, pozostałe 5% zapewniono dla chłopców w szkole podstawowej. Nie ma możliwości kształcenia na etapie szkoły ponadgimnazjalnej. Liczbę miejsc w MOS w województwie śląskim z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia tabela 134.

Tabela 133 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa śląskiego w podziale ze względu na płeć

Płeć	Liczba miejsc w MOS
Chłopcy	94
Dziewczęta	0
Razem:	94

Tabela 134 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa śląskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę

Liczba miejsc w MOS na terenie województwa śląskiego				
Szkoła w MOS	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	5	0	0	0
Gimnazjum	89	0	0	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	0	0	0	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0
Razem	94	94	0	0

12.5. Liczba nieletnich z terenu województwa śląskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS

Nieletni z województwa śląskiego wymagający stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS to zarówno wychowankowie oczekujący na umieszczenie w placówce, jak i dzieci oraz młodzież przebywający już w ośrodku na terenie całego kraju.

W systemie informatycznym wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa śląskiego z aktualnym postanowieniem Sądów Rejonowych o stosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczeniu w MOS zgłoszonych było 208 nieletnich, z tego 132 chłopców i 76 dziewcząt. W tym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 18 ze zgłoszonych wychowanków. Szczegółowy wykaz potrzeb z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 135.

Trzeba w tym miejscu podkreślić, że do Młodzieżowych Ośrodków Socjoterapii przyjmowane są także dzieci i młodzież, na wniosek rodziców, które posiadają orzeczenie poradni psychologiczno-pedagogicznej o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na zagrożenie niedostosowaniem społecznym lub uzależnieniem. Na podstawie danych z bazy SIO¹⁴ Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w województwie śląskim w ciągu roku szkolnego 2007/2008 wydały 660 orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, które pozwalają na kształcenie w MOS (Tabela 194). W tym orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na:

- zagrożenie niedostosowaniem społecznym wydano 121 orzeczenia,
- niedostosowanie społeczne – 176 orzeczeń;
- zaburzenie zachowania– 363 orzeczenia.

Prawdopodobnie większość z tych uczniów jako właściwą placówkę, miała w zaleceniach wskazany Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii. Tym samym warto uwzględnić te dane przy organizacji MOS. Jednak, jak wspomniano wcześniej, w niniejszej analizie ograniczamy się do danych dotyczących dzieci i młodzieży posiadającej postanowienie sądowe o zastosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS.

Warto zwrócić uwagę, że Sądy Rejonowe wydają postanowienia o zastosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS dla dzieci i młodzieży posiadających orzeczenie o upośledzeniu w stopniu lekkim. Zgodnie jednak z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 marca 2005 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach (Dz. U. Nr 52, poz. 467) placówki takie przeznaczone są dla dzieci w normie intelektualnej.

¹⁴ Dane z Systemu Informacji Oświatowej wg stanu na dzień 30.09.2008. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne-poradnie publiczne.

Tabela 135 Liczba nieletnich z terenu województwa śląskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOS

Nieletni oczekujący na umieszczenie z województwa śląskiego					
Poziom edukacji		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkola podstawowa		38	11	8	0
Gimnazjum		68	6	60	1
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		6	0	5	0
Szkoły ponadgimnazjalne		3	0	2	0
Razem	208	115	17	75	1

Wg stanu na dzień 22 maja br. otrzymało wskazanie lub przebywało w MOS-ach na terenie kraju 174 nieletnich z terenu województwa śląskiego. Wśród nich było 141 chłopców i 33 dziewczęta, orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 11 nieletnich wśród nich, co stanowi 6% wychowanków z województwa śląskiego umieszczonych w MOS na podstawie postanowienia Sądu. Wychowanków na etapie szkoły gimnazjalnej było 73%, szkoły podstawowej – 21%, szkoły ponadgimnazjalnej – 6%. Szczegółowy wykaz wychowanków przebywających i wskazanych do młodzieżowych ośrodków socjoterapii pochodzących z terenu województwa śląskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 136.

Tabela 136 Liczba nieletnich z województwa śląskiego wskazanych lub umieszczonych w MOS

Nieletni z województwa śląskiego wskazani lub umieszczeni w MOS					
Poziom edukacji		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkola podstawowa		31	2	2	1
Gimnazjum		94	7	25	1
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		7	0	3	0
Szkoły ponadgimnazjalne		0	0	1	0
Razem	174	132	9	31	2

Analiza danych dotyczących konieczności umieszczenia w MOS nieletnich z terenu województwa śląskiego, wskazuje, że potrzebnych jest dla nich 382 miejsca w ośrodkach, w tym 71% miejsc dla chłopców, a 29% dla dziewcząt, z jednoczesną potrzebą zapewnienia kształcenia na różnych poziomach edukacji.

Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 8% wychowanków z województwa śląskiego posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOS. Największą grupę, bo aż 69% stanowili nieletni potrzebujący miejsca na etapie szkoły gimnazjalnej, do szkoły podstawowej potrzebnych było 24% miejsc, a w szkołach ponadgimnazjalnych 7%. Szczegółowy wykaz potrzeb dotyczących umieszczenia w MOS nieletnich pochodzących z terenu województwa śląskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia poniższa tabela 137.

Tabela 137 Liczba nieletnich z województwa śląskiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOS

Nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z województwa śląskiego				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	69	13	10	1
Gimnazjum	162	13	85	2
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	13	0	8	0
Szkoły ponadgimnazjalne	3	0	3	0
Razem	382	247	106	3

12.6. Wnioski nt. samowystarczalności województwa śląskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOS dla nieletnich z tego regionu

Podsumowując powyższe dane wynika, że województwo śląskie dysponuje niewystarczającą bazą MOS w odniesieniu do potrzeb województwa w zakresie zapewnienia realizacji postanowień sądowych o umieszczeniu w MOS. Oferta placówek skierowana jest tylko do chłopców i nie uwzględnia potrzeb, ze względu na płeć nieletnich. Dla nieletnich brakuje 288 miejsc. Wśród wychowanków zgłoszonych w informatycznym systemie nieletni z postanowieniami o umieszczeniu w MOS z województwa śląskiego stanowią 11% ogółu

Należałoby też uwzględnić możliwość kształcenia dzieci i młodzieży bez postanowień sądowych, a posiadających orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej o potrzebie kształcenia specjalnego w związku z zaburzeniami zachowania. Przypominamy, że w ciągu jednego roku szkolnego w województwie zostało wydanych 660 orzeczeń, które pozwalają na umieszczenie w MOS.

Najwięcej miejsc brakuje dla nieletnich, którym należy zapewnić kształcenie w gimnazjum – 60%, w szkole podstawowej – 31%, w szkole ponadgimnazjalnej – 9%. Zestawienie liczby miejsc w MOS w województwie śląskim z liczbą nieletnich posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego przedstawia Rysunek 28. Tabela 138 szczegółowo obrazuje

stan miejsc w odniesieniu do potrzeb w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich pochodzących z terenu województwa śląskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji.

Rysunek 28. Stan miejsc w MOS-ach województwa śląskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego

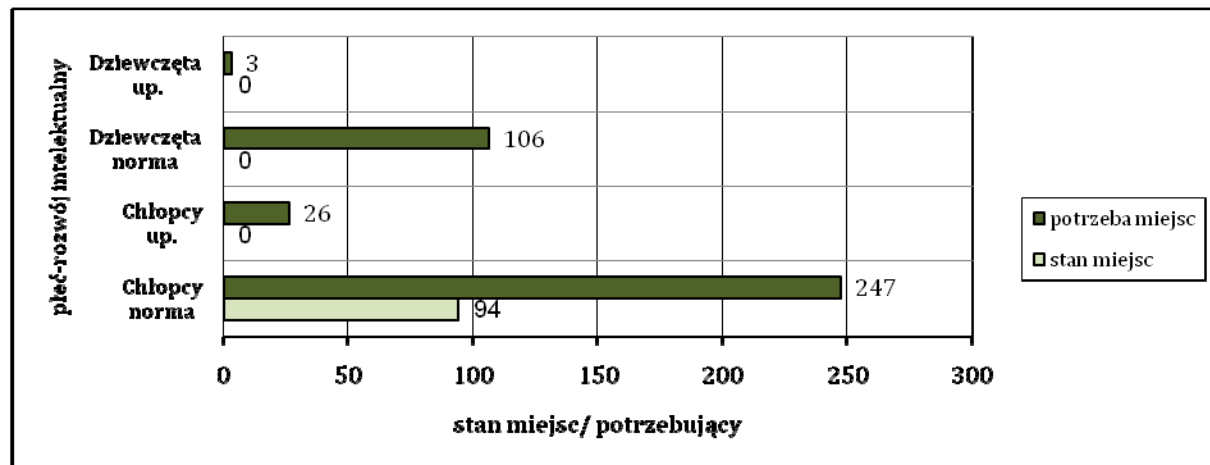

Tabela 138 Samowystarczalność województwa śląskiego w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego

Samowystarczalność województwa śląskiego stan miejsc a potrzeby MOS				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczeta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	-64	-13	-10	-1
Gimnazjum	-73	-13	-85	-2
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	-13	0	-8	0
Szkoły ponadgimnazjalne	-3	0	-3	0
Razem	-288	-153	-106	-3

Oznaczenia:

Wartość „-” brak miejsc w stosunku do potrzeb

„0” liczba miejsc jest wystarczająca w stosunku do potrzeb

Wartość „+” liczba miejsc jest większa w stosunku do potrzeb

Podsumowując powyższe, wydaje się, że istniejące placówki województwa śląskiego są niewystarczające w odniesieniu do potrzeb województwa. Przy powstawaniu i organizowaniu nowych MOS powinny zostać uwzględnione potrzeby nieletnich ze względu na płeć, poziom rozwoju intelektualnego i etap kształcenia. Warto zadbać, aby nieletni umieszczani w placówkach socjoterapeutycznych mieli możliwość kontaktu ze środowiskiem rodzinnym. Oferta powinna obejmować także ich rodziców w zakresie doskonalenia umiejętności niezbędnych we wspieraniu rozwoju dzieci i młodzieży, w szczególności poprzez rozwijanie po-

tencjalnych możliwości oraz unikanie zachowań ryzykownych. W związku z tym konieczne jest uwzględnienie organizacji MOS o charakterze lokalnym dla dzieci z danego środowiska

Rozdział 13.

Analiza bazy i struktury miejsc w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych i Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii województwie świętokrzyskim

13.1. Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze w województwie świętokrzyskim

Na terenie województwa świętokrzyskiego funkcjonują 4 Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze. Są to:

1. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Zawichoście; ul.11 Listopada 1; 27-630 Zawichost
2. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Kielcach; ul. Dobromyśl 44; 25-820 Kielce
3. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Podzamczu k. Kielc; Podzamcze 46; 26-060 Chęciny
4. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Rembowie; Rembów 52; 26-035 Raków

Ogólna liczba miejsc w tych placówkach wg stanu na dzień 22.05.2009 roku wynosiła 204 i stanowi to 5% miejsc w ośrodkach, wg stanu na dzień 31.10.2009 liczba ta wzrosła do 216 miejsc (Tabela 187). Liczba miejsc w poszczególnych ośrodkach wynosi od 36 miejsc do 84 miejsc.

Wszystkie MOW w województwie świętokrzyskim przeznaczone są dla chłopców, brakuje tym samym miejsc dla dziewcząt (tabela 139). Szkoły funkcjonujące w strukturach MOW głównie umożliwiają wychowankom kontynuację nauki na etapie gimnazjum, stanowi to 82% ogółu miejsc w województwie, na etapie szkoły podstawowej - 12% ogółu miejsc w województwie, kształcenie w zasadniczej szkole zawodowej stanowi 6%. Dla chłopców w zasadniczej szkole zawodowej proponuje się zawód kucharza małej gastronomii. Przewidziano także przysposobienie na etapie szkoły gimnazjalnej do zawodów murarzynkarz, monter instalacji i urządzeń sanitarnych oraz stolarz. Szczegółowy wykaz miejsc uwzględniający płeć wychowanków, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę oferowane w województwie świętokrzyskim przedstawia tabela 140.

Tabela 139 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa świętokrzyskiego w podziale ze względu na płeć

Płeć	Liczba miejsc w MOW
Chłopcy	204
Dziewczęta	0
Razem:	204

Tabela 140 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa świętokrzyskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę

Liczba miejsc w MOW na terenie województwa świętokrzyskiego					
Szkoła w MOW		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa		24	0	0	0
Gimnazjum		167	0	0	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		13	0	0	0
Szkoły ponadgimnazjalne		0	0	0	0
Razem	204	204	0	0	0

13.2. Liczba nieletnich z terenu województwa świętokrzyskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW

Nieletni wymagający stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW to zarówno wychowankowie z województwa świętokrzyskiego oczekujący na umieszczenie w placówce, jak i dzieci oraz młodzież przebywający już w MOW-ach na terenie całego kraju.

W systemie informatycznym wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa świętokrzyskiego z aktualnym postanowieniem Sądów Rejonowych o stosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW zgłoszonych było 20 nieletnich, z tego 12 chłopców i 8 dziewcząt. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało dwoje ze zgłoszonych nieletnich. Szczegółowy wykaz potrzeb z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 141.

Tabela 141 Liczba nieletnich oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOW z terenu województwa świętokrzyskiego

Nieletni oczekujący na umieszczenie z województwa świętokrzyskiego					
Poziom edukacji		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa		2	0	0	0
Gimnazjum		6	1	6	1
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		1	0	0	0
Szkoły ponadgimnazjalne		2	0	1	0
Razem	20	11	1	7	1

Wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa świętokrzyskiego otrzymało wskazanie lub przebywało w MOW-ach na terenie kraju 101 nieletnich. Wśród nich było 64 chłopców (63%) i 37 dziewcząt (37%), a orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 3 nieletnich, co stanowi 3% wychowanków z województwa świętokrzyskiego umieszczonych w MOW. Wychowanków na etapie szkoły gimnazjalnej było 63%, szkoły podstawowej 11%, ponadgimnazjalnej – 21%. Szczegółowy wykaz wychowanków przebywających i wskazanych do młodzieżowych ośrodków wychowawczych pochodzących z terenu województwa świętokrzyskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 142.

Tabela 142 Liczba nieletnich z województwa świętokrzyskiego wskazanych lub umieszczonych w MOW

Nieletni wskazani lub umieszczeni w MOW z województwa świętokrzyskiego				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	6	2	3	0
Gimnazjum	44	1	19	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	11	0	10	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	5	0
Razem	101	61	37	0

Analiza danych dotyczących potrzeby umieszczenia w MOW nieletnich z terenu województwa świętokrzyskiego, wskazuje, że potrzebnych jest dla nich 121 miejsc w ośrodkach, w tym 63% miejsc dla chłopców, a 37% dla dziewcząt, z jednoczesną potrzebą zapewnienia kształcenia na różnych poziomach edukacji (z uwzględnieniem poziomu rozwoju intelektualnego). Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 4% wychowanków z województwa świętokrzyskiego. Największą grupę, bo aż 64% stanowili nieletni potrzebujący miejsca na etapie szkoły gimnazjalnej, do szkoły podstawowej potrzebnych było 11% miejsc, a w szkołach ponadgimnazjalnych 25%. Szczegółowy wykaz potrzeb dotyczących umieszczenia w MOW nieletnich pochodzących z terenu województwa świętokrzyskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia poniższa tabela 143.

Tabela 143 Liczba nieletnich z województwa świętokrzyskiego posiadających postanowienie o umieszczeniu w MOW

Nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW					
Poziom edukacji		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa		8	2	3	0
Gimnazjum		50	2	25	1
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		12	0	10	0
Szkoły ponadgimnazjalne		2	0	6	0
Razem	121	72	4	44	1

13.3. Wnioski nt. samowystarczalności województwa świętokrzyskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOW dla nieletnich z tego regionu

Z powyższych danych wynika, że liczba oferowanych miejsc w placówkach typu MOW funkcjonujących na terenie województwa świętokrzyskiego jest wysoka, jednak nie uwzględnia potrzeb nieletnich z tego terenu z postanowieniami dotyczącymi umieszczenia w MOW. Nieletni z województwa mogliby zapełnić miejsca w MOW ze swojego terenu w 59%. Sieć placówek MOW nie uwzględnia potrzeby nieletnich głównie ze względu na płeć, ale także poziom rozwoju intelektualnego oraz etap edukacji.

Zestawienie liczby miejsc w MOW w województwie świętokrzyskim z liczbą nieletnich posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego przedstawia Rysunek 29. Tabela 144 szczegółowo obrazuje stan miejsc w odniesieniu do potrzeb w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich pochodzących z terenu województwa świętokrzyskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji.

Podsumowując, powyższe analizy dostarczają informacji, iż województwo świętokrzyskie mimo tak dużej liczby miejsc nie może być uznane za samowystarczalne w zakresie wykonania orzeczeń sądowych. Warto dostosować istniejącą bazę placówek zgodnie z potrzebami województwa.

Rysunek 29. Stan miejsc w MOWach województwa świętokrzyskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego

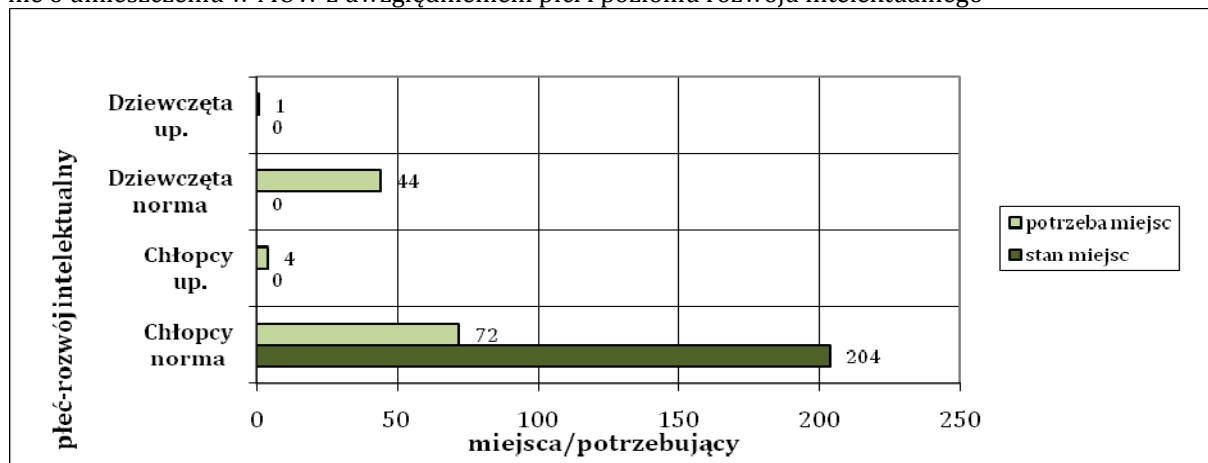

Tabela 144 Samowystarczalność województwa świętokrzyskiego w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego

Samowystarczalność województwa świętokrzyskiego stan miejsc a potrzeby MOW				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczeta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	16	-6	-3	0
Gimnazjum	117	-45	-25	-1
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	1	-11	-10	0
Szkoły ponadgimnazjalne	-2	0	-6	0
Razem	25	132	-44	-1

Oznaczenia:

Wartość „-” brak miejsc w stosunku do potrzeb

„0” liczba miejsc jest wystarczająca w stosunku do potrzeb

Wartość „+” liczba miejsc jest większa w stosunku do potrzeb

13.4. Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii w województwie świętokrzyskim

Na terenie województwa świętokrzyskiego funkcjonują 2 Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii. Są to:

1. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Ostrowcu Świętokrzyskim; ul. Sienkiewicza 67; 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski
2. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Skarżysku-Kamiennej; ul. Legionów 13; 126-110 Skarżysko-Kamienna

Ogólna liczba miejsc w tych placówkach wg stanu na dzień 31.10.2009 roku wynosiła 158, a wg stanu na dzień 22.05.2009 roku wynosiła 135 (

Tabela 191). Liczba miejsc w poszczególnych ośrodkach wynosi 73 oraz 85 miejsc. W poniższych analizach będziemy opierać się na danych otrzymanych z informatycznego systemu wskazywania miejsc dla nieletnich umieszczanych w MOS wg stanu na dzień 22.05.2009 roku.

W województwie świętokrzyskim oba ośrodki przeznaczone są dla chłopców (tabela 145), tym samym nie przewidziano miejsc dla dziewcząt. Szkoły funkcjonujące w strukturach MOS umożliwiają wychowankom kontynuację nauki na poziomie gimnazjum w 74% ogółu miejsc w województwie, pozostałe 26% zapewniono dla chłopców w szkole podstawowej. Nie ma możliwości kształcenia na etapie szkoły ponadgimnazjalnej. Uwzględniono możliwość kształcenia dla nieletnich posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Liczbę miejsc w MOS w województwie świętokrzyskim z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia tabela 146.

Tabela 145 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa świętokrzyskiego w podziale ze względu na płeć

Płeć	Liczba miejsc w MOS
Chłopcy	135
Dziewczęta	0
Razem:	135

Tabela 146 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa świętokrzyskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę

Liczba miejsc w MOS na terenie województwa świętokrzyskiego				
Szkoła w MOS	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	30	5	0	0
Gimnazjum	80	20	0	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	0	0	0	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0
Razem	135	110	0	0

13.5. Liczba nieletnich z terenu województwa świętokrzyskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS

Nieletni z województwa świętokrzyskiego wymagający stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS to zarówno wychowankowie oczekujący na umieszczenie w placówce, jak i dzieci oraz młodzież przebywający już w ośrodku na terenie całego kraju.

W systemie informatycznym wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa świętokrzyskiego z aktualnym postanowieniem Sądów Rejonowych o stosowaniu środka wychowawczego w postaci

umieszczeniu w MOS zgłoszonych było 29 nieletnich, z tego 18 chłopców i 11 dziewcząt. W tym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadał jeden ze zgłoszonych wychowanków. Szczegółowy wykaz potrzeb z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 147.

Trzeba w tym miejscu podkreślić, że do Młodzieżowych Ośrodków Socjoterapii przyjmowane są także dzieci i młodzież, na wniosek rodziców, które posiadają orzeczenie poradni psychologiczno-pedagogicznej o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na zagrożenie niedostosowaniem społecznym lub uzależnieniem. Na podstawie danych z bazy SIO¹⁵ Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w województwie świętokrzyskim w ciągu roku szkolnego 2007/2008 wydały 80 orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, które pozwalają na kształcenie w MOS (Tabela 194). W tym orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na:

- zagrożenie niedostosowaniem społecznym wydano 7 orzeczeń,
- niedostosowanie społeczne – 2 orzeczeń;
- zaburzenie zachowania – 71 orzeczeń.

Prawdopodobnie większość z tych uczniów otrzymała w zaleceniach specjalną organizację nauki w warunkach Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii. Jednak, jak wspomniano wcześniej, w niniejszej analizie ograniczamy się do danych dotyczących dzieci i młodzieży posiadającej postanowienie sądowe o zastosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS.

Tabela 147 Liczba nieletnich z terenu województwa świętokrzyskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOS

Nieletni oczekujący na umieszczenie z województwa świętokrzyskiego				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	1	1	1	0
Gimnazjum	15	0	6	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	1	0	3	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	1	0
Razem	29	17	11	0

Wg stanu na dzień 22 maja br. otrzymało wskazanie lub przebywało w MOS-ach na terenie kraju 44 nieletnich z terenu województwa świętokrzyskiego. Wśród nich było 39 chłopców i 5 dziewcząt, orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 4 nieletnich wśród nich. Wychowanków na etapie szkoły gimnazjalnej było 68%, szkoły podstawowej – 25%, szkoły ponadgimnazjalnej – 7%. Szczegółowy wykaz wychowanków przebywających i wskazanych

¹⁵ Dane z Systemu Informacji Oświatowej wg stanu na dzień 30.09.2008. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne-poradnie publiczne.

do młodzieżowych ośrodków socjoterapii pochodzących z terenu województwa świętokrzyskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 148.

Tabela 148 Liczba nieletnich z województwa świętokrzyskiego wskazanych lub umieszczonych w MOS

Nieletni z województwa świętokrzyskiego wskazani lub umieszczeni w MOS					
Poziom edukacji		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa		10	0	1	0
Gimnazjum		24	4	2	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		1	0	0	0
Szkoły ponadgimnazjalne		0	0	2	0
Razem	44	35	4	5	0

Analiza danych dotyczących konieczności umieszczenia w MOS nieletnich z terenu województwa świętokrzyskiego, wskazuje, że potrzebnych jest dla nich 73 miejsca w ośrodkach, w tym 78% miejsc dla chłopców, a 22% dla dziewcząt, z jednoczesną potrzebą zapewnienia kształcenia na różnych poziomach edukacji. Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 5 wychowanków z województwa świętokrzyskiego posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOS. Największą grupę, bo aż 70% stanowili nieletni potrzebujący miejsca na etapie szkoły gimnazjalnej, do szkoły podstawowej potrzebnych było 19% miejsc, a w szkołach ponadgimnazjalnych 11%. Szczegółowy wykaz potrzeb dotyczących umieszczenia w MOS nieletnich pochodzących z terenu województwa świętokrzyskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia poniższa tabela 149.

Tabela 149 Liczba nieletnich z województwa świętokrzyskiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOS

Nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z województwa świętokrzyskiego					
Poziom edukacji		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa		11	1	2	0
Gimnazjum		39	4	8	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		2	0	3	0
Szkoły ponadgimnazjalne		0	0	3	0
Razem	73	52	5	16	0

13.6. Wnioski nt. samowystarczalności województwa świętokrzyskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOS dla nieletnich z tego regionu

Podsumowując powyższe dane wynika, że województwo świętokrzyskie dysponuje wystarczającą bazą MOS w odniesieniu do potrzeb województwa w zakresie zapewnienia realizacji postanowień sądowych o umieszczeniu w MOS. Oferta placówek skierowana jest jednak tylko do chłopców i nie uwzględnia potrzeb, ze względu na płeć nieletnich. Wśród wychowanków zgłoszonych w informatycznym systemie nieletni z postanowieniami o umieszczeniu w MOS z województwa świętokrzyskiego stanowią 2% ogółu. Należałoby też uwzględnić możliwość kształcenia dzieci i młodzieży bez postanowień sądowych, a posiadających orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej o potrzebie kształcenia specjalnego w związku z zaburzeniami zachowania. Przypominamy, że w ciągu jednego roku szkolnego zostało wydanych 80 orzeczeń, które pozwalają na umieszczenie w MOS.

Najwięcej miejsc brakuje dla nieletnich dziewcząt, którym należy zapewnić kształcenie na różnych etapach edukacji. Dla chłopców nauka na etapie gimnazjum i szkoły podstawowej jest zapewniona. Zestawienie liczby miejsc w MOS w województwie świętokrzyskim z liczbą nieletnich posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego przedstawia Rysunek 30. Tabela 150 szczegółowo obrazuje stan miejsc w odniesieniu do potrzeb w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich pochodzących z terenu województwa świętokrzyskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji.

Rysunek 30. Stan miejsc w MOS-ach województwa świętokrzyskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego

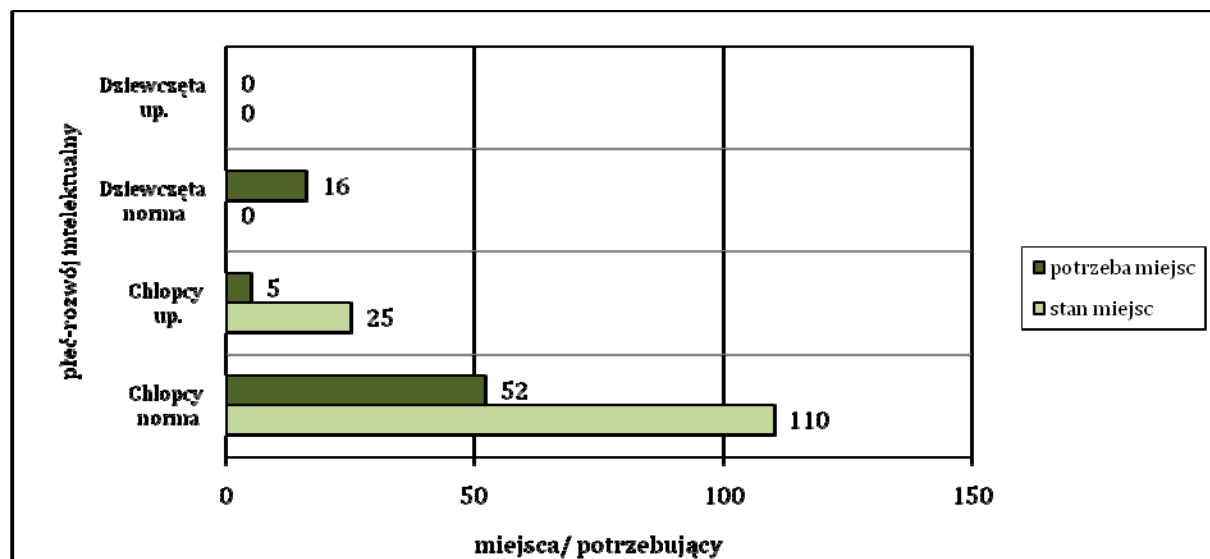

Tabela 150 Samowystarczalność województwa świętokrzyskiego w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego

Samowystarczalność województwa świętokrzyskiego stan miejsc a potrzeby MOS					
Poziom edukacji		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa		19	4	-2	0
Gimnazjum		41	16	-8	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		-2	0	-3	0
Szkoły ponadgimnazjalne		0	0	-3	0
Razem	62	58	20	-16	0

Oznaczenia:

Wartość „-” brak miejsc w stosunku do potrzeb

„0” liczba miejsc jest wystarczająca w stosunku do potrzeb

Wartość „+” liczba miejsc jest większa w stosunku do potrzeb

Wydaje się, że sieć istniejących placówek województwa świętokrzyskiego jest niewystarczająca w odniesieniu do potrzeb umieszczenia nieletnich z województwa. Należałoby przy organizowaniu MOS uwzględniane są potrzeby nieletnich ze względu na płeć, poziom rozwoju intelektualnego czy etap kształcenia. Jednocześnie warto wziąć pod uwagę możliwość kształcenia dla dzieci i młodzieży umieszczanych na wniosek rodziców.

Rozdział 14.

Analiza bazy i struktury miejsc w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych i Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii województwie warmińsko-mazurskim

14.1. Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze w województwie warmińsko-mazurskim

Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego funkcjonują 2 Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze, co w skali kraju stanowi 3% ośrodków (Tabela 186).

1. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Kamionku Wielkim; Kamionek Wielki 82 A; 82-340 Tolkmicko
2. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy im. Marii Grzegorzewskiej w Lidzbarku Warmińskim; ul. Leśna 15; 11-100 Lidzbark Warmiński

Ogólna liczba miejsc w tych placówkach wg stanu na dzień 30.10.2009 roku wynosi 188, co stanowi 4% miejsc we wszystkich ośrodkach (Tabela 187). Zaznaczyć należy, że według danych z dnia 22.05.2009 roku, liczba miejsc w MOW województwa warmińsko-mazurskiego wynosiła 179 i jak wspomniano powyżej, to te dane będą brane pod uwagę w dalszych analizach.

Oba MOW w województwie warmińsko-mazurskim przeznaczone są dla chłopców. MOW w Kamionku Wielkim to placówka resocjalizacyjno-wychowawcza, a MOW w Lidzbarku Warmińskim to placówka resocjalizacyjno-rewalidacyjna. Dla dziewcząt nie przewidziano żadnych miejsc (tabela 151). Szkoły funkcjonujące w strukturach MOW głównie umożliwiają wychowankom kontynuację nauki na poziomie gimnazjum, stanowi to aż 84% ogółu miejsc w województwie. Uwzględniono w tym możliwość zapewnienia kształcenia chłopcom upośledzonym w stopniu lekkim i przewidziano dla nich 37% miejsc. Możliwość kształcenia na etapie szkoły podstawowej zapewniono tylko dla chłopców posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie w stopniu lekkimi i stanowi to 15% ogółu miejsc w województwie. Brakuje oferty kształcenia w zasadniczej szkole zawodowej. Szczegółowy wykaz miejsc uwzględniający płeć wychowanków, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę oferowane w województwie warmińsko-mazurskim przedstawia tabela 152. Warto zaznaczyć, że od maja 2009 wzrosła liczba miejsc dla chłopców w szkole podstawowej o 11 miejsc.

Tabela 151 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w podziale ze względu na płeć

Płeć	Liczba miejsc w MOW
Chłopcy	179
Dziewczyny	0
Razem:	179

Tabela 152 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa warmińsko-mazurskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę

Szkoła w MOW	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	0	28	0	0
Gimnazjum	84	67	0	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	0	0	0	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0
Razem	179	95	0	0

14.2. Liczba nieletnich z terenu województwa warmińsko-mazurskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW

Nieletni wymagający stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW z województwa warmińsko-mazurskiego to zarówno wychowankowie z tego terenu oczekujący na umieszczenie w placówce, jak i dzieci oraz młodzież przebywający już w MOW-ach na terenie całego kraju.

W systemie informatycznym wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa warmińsko-mazurskiego z aktualnym postanowieniem Sądów Rejonowych o stosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczeniu w MOW zgłoszonych było 60 nieletnich, z tego 46 chłopców i 14 dziewcząt. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 6 ze zgłoszonych wychowanków. Szczegółowy wykaz potrzeb z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 153.

Tabela 153 Liczba nieletnich z terenu województwa warmińsko-mazurskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOW

Nieletni oczekujący na umieszczenie z województwa warmińsko-mazurskiego				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	7	2	4	0
Gimnazjum	28	3	8	1
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	3	0	1	0
Szkoły ponadgimnazjalne	3	0	0	0
Razem	60	41	13	1

Wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa warmińsko-mazurskiego otrzymało wskazanie lub przebywało w MOW-ach na terenie kraju 266 nieletnich. Wśród nich było 212 chłopców (80%) i 54 dziewczęta (20%), orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 43 nieletnich, co stanowi 16% wychowanków z województwa warmińsko-mazurskiego umieszczonych w MOW. Najwięcej wychowanków uczęszczało do szkoły gimnazjalnej - 74%. Szczegółowy wykaz wychowanków przebywających i wskazanych do młodzieżowych ośrodków wychowawczych pochodzących z terenu województwa warmińsko-mazurskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 154.

Tabela 154 Liczba nieletnich wskazanych lub umieszczonych w MOW z województwa warmińsko-mazurskiego

Nieletni wskazani lub umieszczeni w MOW z województwa warmińsko-mazurskiego				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	39	12	2	3
Gimnazjum	128	24	44	2
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	7	2	3	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0
Razem	266	174	49	5

Analiza danych dotyczących potrzeby umieszczenia w MOW nieletnich z terenu województwa warmińsko-mazurskiego, wskazuje, że potrzebnych jest dla nich 326 miejsc w ośrodkach, w tym 79% miejsc dla chłopców, a 21% dla dziewcząt, z jednoczesną potrzebą zapewnienia kształcenia na różnych poziomach edukacji (z uwzględnieniem poziomu rozwoju intelektualnego). Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 15% wychowanków z województwa warmińsko-mazurskiego. Największą grupę, bo aż 73% stanowili nieletni potrzebujący miejsca na etapie szkoły gimnazjalnej, do szkoły podstawowej potrzebnych było 21% miejsc, a w szkołach ponad-

gimnazjalnych 6%. Szczegółowy wykaz potrzeb dotyczących umieszczenia w MOW nieletnich pochodzących z terenu województwa warmińsko-mazurskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia poniższa tabela 155.

Tabela 155 Liczba nieletnich z województwa warmińsko-mazurskiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOW

Nieletni wskazani lub umieszczeni w placówce z województwa warmińsko-mazurskiego					
Poziom edukacji	Chłopcy			Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	
Szkoła podstawowa	46	14	6	3	
Gimnazjum	156	27	52	3	
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	10	2	4	0	
Szkoły ponadgimnazjalne	3	0	0	0	
Razem	326	215	62	6	

14.3. Wnioski nt. samowystarczalności województwa warmińsko-mazurskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOW dla nieletnich z tego regionu

Z powyższych danych wynika, że liczba oferowanych miejsc w placówkach typu MOW funkcjonujących na terenie województwa warmińsko-mazurskiego jest niewystarczająca. Placówki pokrywają zapotrzebowanie na miejsca dla nieletnich posiadających postanowienia sądowe o umieszczeniu w MOW tylko w 55%, przy czym nie uwzględniono płci, poziomu rozwoju intelektualnego, ani etapu edukacji. Żadna placówka nie gwarantuje miejsc dla dziewcząt, a potrzebnych jest ich 72 miejsc, z tego 6 miejsc w placówce resocjalizacyjno-rewalidacyjnej. Jedynie dla chłopców posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim liczba miejsc jest wystarczająca, a nawet wyższa niż potrzeba. Dla chłopców w normie intelektualnej brakuje 131 miejsc w ośrodkach. Zestawienie liczby miejsc w MOW w województwie warmińsko-mazurskim z liczbą nieletnich posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego przedstawia Rysunek 31.

Rysunek 31. Stan miejsc w MOWach województwa warmińsko-mazurskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego

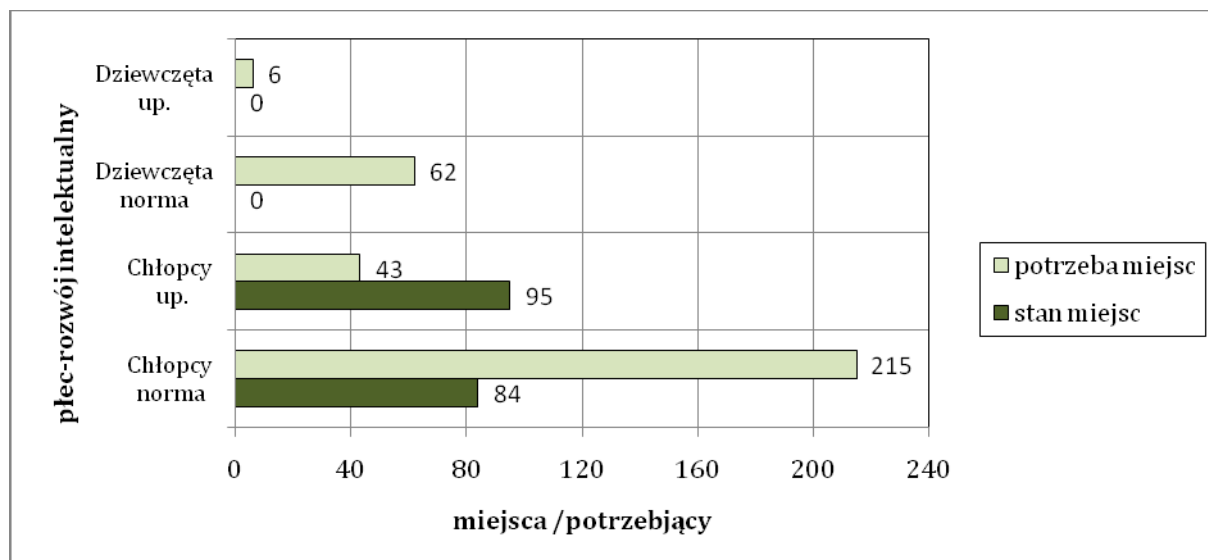

Tabela 156 Samowystarczalność województwa warmińsko-mazurskiego w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego

Samowystarczalność województwa warmińsko-mazurskiego stan miejsc a potrzeby MOW				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczeta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	-46	14	-6	-3
Gimnazjum	-72	40	-52	-3
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	-10	-2	-4	0
Szkoły ponadgimnazjalne	-3	0	0	0
Razem	-147	52	-62	-6

Oznaczenia:

Wartość „-” brak miejsc w stosunku do potrzeb

„0” liczba miejsc jest wystarczająca w stosunku do potrzeb

Wartość „+” liczba miejsc jest większa w stosunku do potrzeb

Wg zebranych danych wśród wychowanków potrzebujących być umieszczonych w MOW 73% nieletnich powinno kształcić się w szkole gimnazjalnej, 21% w szkole podstawowej, a 6% w szkołach ponadgimnazjalnych. Na tej podstawie można wyciągnąć wniosek, że oferta kształcenia w ośrodkach nie jest bezpośrednio powiązana z potrzebami nieletnich.

Należy podkreślić, że stosowanie środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW jest to środek izolacyjny i powinien być stosowany dopiero po wyczerpaniu możliwości pomocy dla dziecka w środowisku lokalnym. Często nieletni umieszczani są w placówkach resocjalizacyjnych m.in. w celu odizolowania od własnych patologicznych rodzin, wpływu zdemoralizowanego środowiska lokalnego lub rówieśnicze-

go. Warto więc uwzględnić taką zasadę przy umieszczaniu ich w MOW i nie kierować nieletnich do placówki w miejscu ich zamieszkania.

Podsumowując, powyższe analizy dostarczają informacji, iż województwo warmińsko-mazurskie nie mogło by być uznane za samowystarczalne w zakresie realizowania orzeczeń sądowych. Dostępna w tym momencie baza placówek, nie zapewnia kształcenia i realizacji postanowień sądowych o umieszczeniu w MOW ze swojego województwa zgodnie z potrzebami. I tak brakuje miejsc dla dziewcząt na wszystkich etapach edukacji zarówno w normie jak i upośledzonych w stopniu lekkim. Jednocześnie, niezadowolający jest stan miejsc dla chłopców w normie intelektualnej.

Wydaje się, że aby mówić o samowystarczalności województwa warmińsko-mazurskiego w kontekście zapotrzebowania na miejsca dla nieletnich z tego regionu należałoby :

- rozważyć możliwość przygotowania placówki dla dziewcząt ewentualnie rozważyć możliwość wprowadzenia koedukacji w ośrodku,
- zwiększyć elastyczność placówek w zakresie oferty kształcenia, z uwzględnieniem przygotowania zawodowego.

14.4. Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii w województwie warmińsko-mazurskim

Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego nie funkcjonuje żaden Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii, nie ma tym samym możliwości zapewnienia nauki dla nieletnich ani dla wychowanków umieszczanych w MOS.

14.5. Liczba nieletnich z terenu województwa warmińsko-mazurskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS

Nieletni z województwa warmińsko-mazurskiego wymagający stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS to zarówno wychowankowie oczekujący na umieszczenie w placówce, jak i dzieci oraz młodzież przebywający już w ośrodku na terenie całego kraju.

W systemie informatycznym wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa warmińsko-mazurskiego z aktualnym postanowieniem Sądów Rejonowych o stosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczeniu w MOS zgłoszonych było 40 nieletnich, z tego 25 chłopców i 15 dziewcząt. W tym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadał jedna ze zgłoszonych wychowanek. Szczegółowy wykaz potrzeb z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 157.

Trzeba w tym miejscu podkreślić, że do Młodzieżowych Ośrodków Socjoterapii przyjmowane są także dzieci i młodzież, na wniosek rodziców, które posiadają orzeczenie poradni psychologiczno-pedagogicznej o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na zagrożenie niedostosowaniem społecznym lub uzależnieniem. Na podstawie danych z bazy SIO¹⁶ Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w województwie

¹⁶ Dane z Systemu Informacji Oświatowej wg stanu na dzień 30.09.2008. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne-poradnie publiczne.

warzyńsko-mazurskim w ciągu roku szkolnego 2007/2008 wydały 308 orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, które pozwalają na kształcenie w MOS (Tabela 194). W tym orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na:

- zagrożenie niedostosowaniem społecznym wydano 92 orzeczenia,
- niedostosowanie społeczne – 44 orzeczenia;
- zaburzenie zachowania– 172 orzeczenia.

Można przypuszczać, że większość z tych uczniów jako właściwą placówkę, miała w zaleceniach wskazany Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii. Jednak, jak wspomniano wcześniej, w niniejszej analizie ograniczamy się do danych dotyczących dzieci i młodzieży posiadającej postanowienie sądowe o zastosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS.

Tabela 157 Liczba nieletnich z terenu województwa warzyńsko-mazurskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOS

Nieletni oczekujący na umieszczenie z województwa warzyńsko-mazurskiego				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	11	0	2	1
Gimnazjum	13	0	12	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	1	0	0	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0
Razem	40	25	14	1

Wg stanu na dzień 22 maja br. otrzymało wskazanie lub przebywało w MOS-ach na terenie kraju 21 nieletnich z terenu województwa warzyńsko-mazurskiego. Wśród nich było 14 chłopców i 7 dziewcząt, orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadał jeden nieletni. Najwięcej wychowanków było na etapie szkoły gimnazjalnej, następnie szkoły podstawowej a najmniej potrzebowało szkoły ponadgimnazjalne. Szczegółowy wykaz wychowanków przebywających i wskazanych do młodzieżowych ośrodków socjoterapii pochodzących z terenu województwa warzyńsko-mazurskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 158.

Tabela 158 Liczba nieletnich z województwa warmińsko-mazurskiego wskazanych lub umieszczonych w MOS

Nieletni z województwa warmińsko-mazurskiego wskazani lub umieszczeni w MOS					
Poziom edukacji		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa		4	1	2	0
Gimnazjum		9	0	3	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		0	0	0	0
Szkoły ponadgimnazjalne		0	0	2	0
Razem	21	13	1	7	0

Analiza danych dotyczących konieczności umieszczenia w MOS nieletnich z terenu województwa warmińsko-mazurskiego, wskazuje, że potrzebnych jest dla nich 61 miejsc w ośrodkach, w tym 64% miejsc dla chłopców, a 36% dla dziewcząt, z jednoczesną potrzebą zapewnienia kształcenia na różnych poziomach edukacji.

Największą grupę, bo aż 61% stanowili nieletni potrzebujący miejsca na etapie szkoły gimnazjalnej, do szkoły podstawowej potrzebnych było 34% miejsc, a w szkołach ponadgimnazjalnych 5%. Szczegółowy wykaz potrzeb dotyczących umieszczenia w MOS nieletnich pochodzących z terenu województwa warmińsko-mazurskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia poniższa tabela 159.

Tabela 159 Liczba nieletnich z województwa warmińsko-mazurskiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOS

Nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z województwa warmińsko-mazurskiego					
Poziom edukacji		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa		15	1	4	1
Gimnazjum		22	0	15	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		1	0	0	0
Szkoły ponadgimnazjalne		0	0	2	0
Razem	61	38	1	21	1

14.6. Wnioski nt. samowystarczalności województwa warmińsko-mazurskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOS dla nieletnich z tego regionu

Podsumowując powyższe dane wynika, że województwo warmińsko-mazurskie nie dysponuje bazą MOS. I chociaż wśród wychowanków zgłoszonych w informatycznym systemie nieletni z postanowieniami o umieszczeniu w MOS z województwa warmińsko-mazurskiego stanowią 2% w skali kraju, to jednak zupełnie nie mogą zostać zaspokojone w swoim regionie. Oprócz tego jest wielu wychowanków, którzy powinni mieć możliwość kształcenia w MOS na wniosek rodziców (w ciągu roku szkolnego poradnie psychologiczno-pedagogiczne wydały 308 takich orzeczeń). Należałoby uwzględnić możliwość ich nauczania w odpowiednich ośrodkach.

Najwięcej miejsc brakuje dla nieletnich dziewcząt, którym należy zapewnić kształcenie na różnych etapach edukacji. Dla chłopców brakuje także miejsc na etapie gimnazjum i szkoły podstawowej. Zestawienie liczby miejsc w MOS w województwie warmińsko-mazurskim z liczbą nieletnich posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego przedstawia Rysunek 32. Tabela 160 szczegółowo obrazuje stan miejsc w odniesieniu do potrzeb w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich pochodzących z terenu województwa warmińsko-mazurskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji.

Rysunek 32. Stan miejsc w MOS-ach województwa warmińsko-mazurskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego

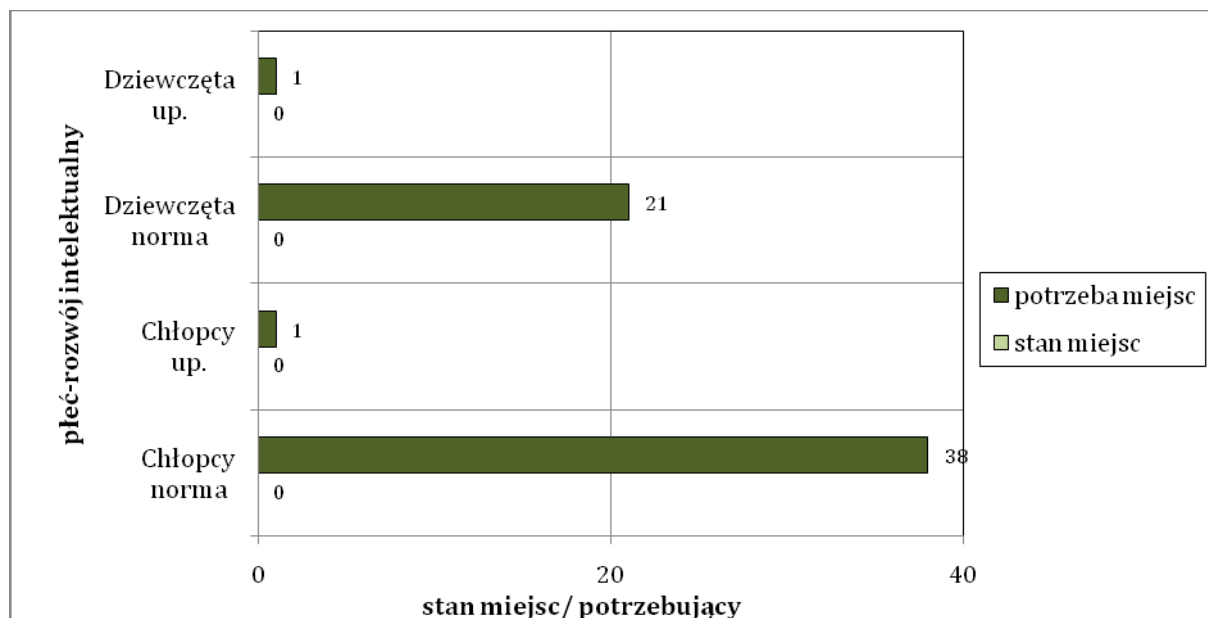

Tabela 160 Samowystarczalność województwa warmińsko-mazurskiego w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego

Samowystarczalność województwa warmińsko-mazurskiego stan miejsc a potrzeby MOS					
Poziom edukacji		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa		-15	-1	-4	-1
Gimnazjum		-22	0	-15	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		-1	0	0	0
Szkoły ponadgimnazjalne		0	0	-2	0
Razem	-61	-38	-1	-21	-1

Oznaczenia:

Wartość „-” brak miejsc w stosunku do potrzeb

„0” liczba miejsc jest wystarczająca w stosunku do potrzeb

Wartość „+” liczba miejsc jest większa w stosunku do potrzeb

Wydaje się, że niezbędne uruchomienie ośrodka, który umożliwiłby realizację postanowień sądowych o umieszczeniu w MOS, a także zapewnienie kształcenia dzieciom i młodzieży umieszczanych na wniosek rodziców. Należałoby przy organizowaniu MOS uwzględniać potrzeby nieletnich ze względu na płeć, poziom rozwoju intelektualnego czy etap kształcenia.

Rozdział 15.

Analiza bazy i struktury miejsc w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych i Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii województwie wielkopolskim

15.1. Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze w województwie wielkopolskim

Na terenie województwa wielkopolskiego funkcjonuje 5 Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych, co w skali kraju stanowi 7% ogólnej liczby ośrodków (Tabela 186). Są to:

1. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Cerekwicy; Cerekwica k/Jarocina; 63-233 Jaraczewo
2. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy Koźminie; ul. Klasztorna 39; ; 63-720 Koźmin Wlkp.
3. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Łobżenicy; ul. Złotowska 14; 89-310 Łobżenica
4. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy im. Janusza Korczaka w Antoniewie; Antoniewo; 62-085 Skoki
5. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy Dom Miłosierdzia św. Józefa w Kaliszu; ul. Poznańska 26; 62-800 Kalisz - działający od września 2009.

Ogólna liczba miejsc w tych placówkach wg stanu na dzień 31.10.2009 roku wynosiła 338. Zaznaczyć należy, że według danych z dnia 22.05.2009 roku, liczba miejsc w MOW na terenie województwa wielkopolskiego wynosiła 286 (Tabela 187) i jak wspomniano powyżej, to te dane będą brane po uwagę w dalszych analizach. Niemniej podkreślić należy znaczący wzrost liczby miejsc w MOWach w województwie (przybyły 52 miejsca w ciągu 6 miesięcy). Liczba miejsc w poszczególnych ośrodkach jest zróżnicowana i wynosi od 48 do 110 miejsc.

W województwie wielkopolskim wszystkie placówki przeznaczone są dla nieletnich w normie intelektualnej. MOW w Antoniewie to placówka koedukacyjna, MOW w Łobżenicy i MOW w Koźminie wielkopolskim to ośrodki dla chłopców, MOW W Cerekwicy i MOW w Kaliszu to ośrodki dla dziewcząt. Dla chłopców przeznaczono 70% miejsc w województwie, dla dziewcząt przewidziano 30% miejsc (tabela 161). Szkoły funkcjonujące w strukturach MOW w 85% umożliwiają wychowankom kontynuację nauki na poziomie gimnazjum, w 15% zapewniają kształcenie w szkołach ponadgimnazjalnych. Dla chłopców w zasadniczej szkole zawodowej proponuje się zawód ślusarza i kucharza małej gastronomii, a dla dziewcząt zawód kucharza. Jednak od września 2009 funkcjonowanie szkoły zawodowej w jednym z MOW zostało zawieszono. Na etapie szkoły gimnazjalnej przewidziano przysposobienie do zawodu. na etapie Brak możliwości kształcenia na etapie szkoły podstawowej.

Oferta województwa wielkopolskiego nie obejmuje miejsc dla dziewcząt i chłopców upośledzonych umysłowo w stopniu lekkim na żadnym poziomie edukacyjnym. Szczegółowy wykaz miejsc uwzględniający płeć wychowanków, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę oferowane w województwie wielkopolskim przedstawia tabela 162.

Tabela 161 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa wielkopolskiego w podziale ze względu na płeć

Płeć	Liczba miejsc w MOW
Chłopcy	201
Dziewczęta	85
Razem:	286

Tabela 162 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa wielkopolskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę

Liczba miejsc w MOW na terenie województwa wielkopolskiego				
Szkoła w MOW	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	0	0	0	0
Gimnazjum	163	0	80	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	38	0	5	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0
Razem	286	201	85	0

15.2. Liczba nieletnich z terenu województwa wielkopolskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW

Nieletni wymagający stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW to zarówno wychowankowie z województwa wielkopolskiego oczekujący na umieszczenie w placówce, jak i dzieci oraz młodzież przebywający już w MOW-ach na terenie całego kraju.

W systemie informatycznym wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa wielkopolskiego z aktualnym postanowieniem Sądów Rejonowych o stosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW zgłoszonych było 43 nieletnich, z tego 29 chłopców i 14 dziewcząt. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 6 ze zgłoszonych nieletnich. Szczegółowy wykaz potrzeb z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 163.

Tabela 163 Liczba nieletnich oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOW z terenu województwa wielkopolskiego

Nieletni oczekujący na umieszczenie z województwa wielkopolskiego				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	7	5	4	0
Gimnazjum	14	1	8	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	1	0	0	0
Szkoły ponadgimnazjalne	1	0	2	0
Razem	43	23	14	0

Wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa wielkopolskiego otrzymało wskazanie lub przebywało w MOW-ach na terenie kraju 314 nieletnich. Wśród nich było 254 chłopców i 60 dziewcząt, a orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 28 nieletnich, co stanowi 9% wychowanków z województwa wielkopolskiego umieszczonych w MOW. Wychowanków na etapie szkoły gimnazjalnej było 76%, szkoły podstawowej 13%, szkoły ponadgimnazjalnej 10%. Szczegółowy wykaz wychowanków przebywających i wskazanych do młodzieżowych ośrodków wychowawczych pochodzących z terenu województwa wielkopolskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 164.

Tabela 164 Liczba nieletnich z województwa wielkopolskiego wskazanych lub umieszczonych w MOW

Nieletni wskazani lub umieszczeni w MOW z województwa wielkopolskiego				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	31	6	5	0
Gimnazjum	177	16	43	4
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	23	1	7	1
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0
Razem	314	231	55	5

Analiza danych dotyczących potrzeby umieszczenia w MOW nieletnich z terenu województwa wielkopolskiego, wskazuje, że potrzebnych jest dla nich 357 miejsc w ośrodkach, w tym 79% miejsc dla chłopców, a 21% dla dziewcząt, z jednoczesną potrzebą zapewnienia kształcenia na różnych poziomach edukacji (z uwzględnieniem poziomu rozwoju intelektualnego). Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 10% wychowanków z województwa wielkopolskiego. Największą grupę, bo aż 74% stanowili nieletni potrzebujący miejsca na etapie szkoły gimnazjalnej, do szkoły podstawowej potrzebnych było 16% miejsc, a w szkołach ponadgimnazjalnych

10%. Szczegółowy wykaz potrzeb dotyczących umieszczenia w MOW nieletnich pochodzących z terenu województwa wielkopolskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia poniższa tabela 165.

Tabela 165 Liczba nieletnich z województwa wielkopolskiego posiadających postanowienie o umieszczeniu w MOW

Nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW					
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta		
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	
Szkoła podstawowa	38	11	9	0	
Gimnazjum	191	17	51	4	
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	24	1	7	1	
Szkoły ponadgimnazjalne	1	0	2	0	
Razem	357	254	69	5	

15.3. Wnioski nt. samowystarczalności województwa wielkopolskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOW dla nieletnich z tego regionu

Z powyższych danych wynika, że liczba oferowanych miejsc w placówkach typu MOW funkcjonujących na terenie województwa wielkopolskiego jest wyższa od liczby nieletnich z tego terenu z postanowieniami dotyczącymi umieszczenia w MOW. Dla nieletnich brakuje 71 miejsc w placówkach. Sieć placówek MOW uwzględnia wszystkich potrzeb nieletnich zarówno ze względu na płeć, jak i poziom rozwoju intelektualnego oraz etap edukacji. Brak miejsc w szkole podstawowej i kształcenia dla nieletnich z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim.

Zestawienie liczby miejsc w MOW w województwie wielkopolskim z liczbą nieletnich posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego przedstawia Rysunek 33. Tabela 166 szczegółowo obrazuje stan miejsc w odniesieniu do potrzeb w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich pochodzących z terenu województwa wielkopolskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji.

Rysunek 33. Stan miejsc w MOWach województwa wielkopolskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego

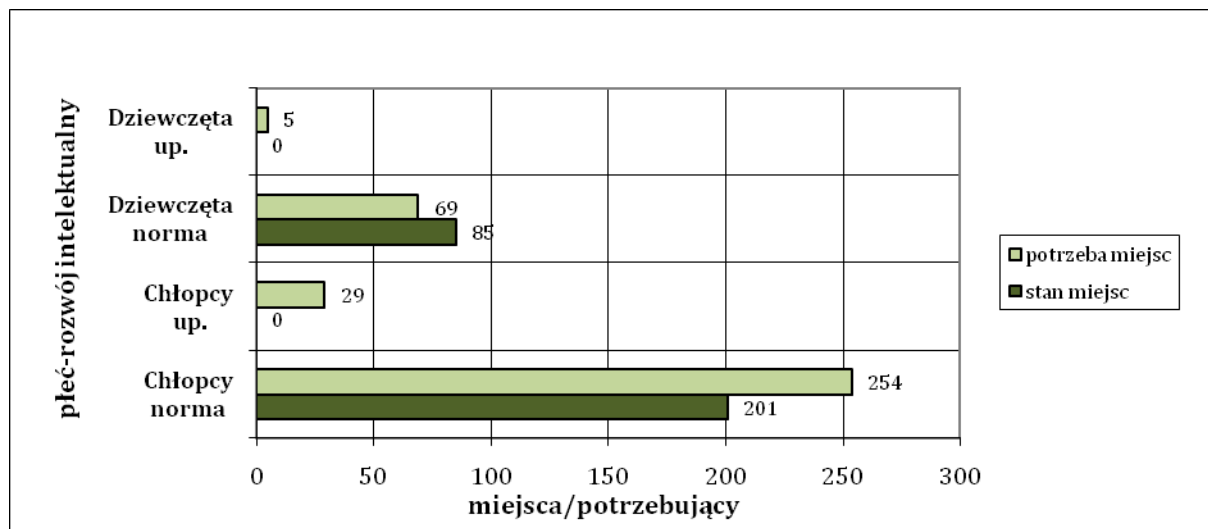

Tabela 166 Samowystarczalność województwa wielkopolskiego w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego

Samowystarczalność województwa wielkopolskiego stan miejsc a potrzeby MOW				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczeta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	-38	-11	-9	0
Gimnazjum	-28	-17	29	-4
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	14	-1	-2	-1
Szkoły ponadgimnazjalne	-1	0	-2	0
Razem	-71	-53	16	-5

Oznaczenia:

Wartość „-” brak miejsc w stosunku do potrzeb

„0” liczba miejsc jest wystarczająca w stosunku do potrzeb

Wartość „+” liczba miejsc jest większa w stosunku do potrzeb

Warto uwzględnić możliwość odizolowania nieletnich od własnych patologicznych rodzin, czy też wpływu zdemoralizowanego środowiska lokalnego lub rówieśniczego przy umieszczaniu ich w MOW i nie kierować nieletnich do placówki w miejscu ich zamieszkania.

Podsumowując, powyższe analizy dostarczają informacji, iż województwo wielkopolskie nie może być uznane za samowystarczalne w zakresie wykonania orzeczeń sądowych. Sieć placówek MOW powinna zapewniać kształcenie nieletnim na różnych etapach edukacji z uwzględnieniem płci i poziomie rozwoju intelektualnego.

15.4. Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii w województwie wielkopolskim

Na terenie województwa wielkopolskiego funkcjonują 2 Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii, są to:

1. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii ul. Szkolna 15; 77-430 Krajenka
2. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii ul. Uniwersytecka 6, Radawnica; 77-400 Złotów.

Ogólna liczba miejsc w tych placówkach wg stanu na dzień 22.05.2009 roku wynosiła 60, co stanowiło 3%
miejsc w ośrodkach w skali kraju (

Tabela 191). Od września liczba tych miejsc wzrosła do 84. Zaznaczyć należy, że liczba miejsc zgłoszonych do informatycznego systemu wskazywania miejsc dla nieletnich umieszczanych w MOS może nieznacznie różnić się od faktycznej liczby miejsc w ośrodku. Różnica taka może wynikać z faktu, że do realizacji postanowienia konieczne jest miejsce z zapewnieniem całodobowej opieki, niektóre placówki przyjmują do szkół młodzież dochodzącą. W poniższych analizach będziemy opierać się na danych otrzymanych z informatycznego systemu wskazywania miejsc dla nieletnich umieszczanych w MOS z 22.05.2009 roku. Liczba miejsc w MOS Radawnica wynosi 36 miejsc, a w MOS Krajenka 48 miejsc.

W województwie wielkopolskim oba ośrodki przeznaczone są dla chłopców (tabela 167). Szkoły funkcjonujące w strukturach MOS głównie umożliwiają wychowankom kontynuację nauki na poziomie gimnazjum i szkoły podstawowej. Brak oferty kształcenia w szkole ponadgimnazjalnej. Liczbę miejsc w MOS w województwie wielkopolskim z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia tabela 168.

Tabela 167 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa wielkopolskiego w podziale ze względu na płeć

Płeć	Liczba miejsc w MOS
Chłopcy	60
Dziewczęta	0
Razem:	60

Tabela 168 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa wielkopolskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę

Liczba miejsc w MOS na terenie województwa wielkopolskiego					
Szkoła w MOS	Chłopcy		Dziewczęta		
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	
Szkoła podstawowa	24	0	0	0	
Gimnazjum	36	0	0	0	
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	0	0	0	0	
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0	
Razem	60	60	0	0	0

15.5. Liczba nieletnich z terenu województwa wielkopolskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS

Nieletni z województwa wielkopolskiego wymagający stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS to zarówno wychowankowie oczekujący na umieszczenie w placówce, jak i dzieci oraz młodzież przebywający już w ośrodku na terenie całego kraju.

W systemie informatycznym wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa wielkopolskiego z aktualnym postanowieniem Sądów Rejonowych o stosowaniu środka wychowawczego w postaci

umieszczeniu w MOS zgłoszonych było 74 nieletnich, z tego 50 chłopców i 24 dziewczęta. W tym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 4 ze zgłoszonych wychowanków. Szczegółowy wykaz potrzeb z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 169.

Tabela 169 Liczba nieletnich z terenu województwa wielkopolskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOS

Nieletni oczekujący na umieszczenie z województwa wielkopolskiego				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	11	1	3	0
Gimnazjum	32	3	20	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	3	0	1	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0
Razem	74	46	24	0

Trzeba w tym miejscu przypomnieć, że do Młodzieżowych Ośrodków Socjoterapii przyjmowane są także dzieci i młodzież, które posiadają orzeczenie poradni psychologiczno-pedagogicznej o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na zagrożenie niedostosowaniem społecznym lub uzależnieniem. Na podstawie danych z bazy SIO¹⁷ wiadomo, że Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w województwie wielkopolskim w ciągu roku szkolnego 2007/2008 wydały 441 orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego (Tabela 194), w tym ze względu na:

- zagrożenie niedostosowaniem społecznym – 85 orzeczeń,
- niedostosowanie społeczne – 111 orzeczenia;
- zaburzenie zachowania – 245 orzeczeń.

Można przypuszczać, że większość z tych uczniów jako właściwą placówkę, miała w zaleceniach wskazany Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii, w których możliwa jest specjalna organizacja nauki. Jednak, jak wspomniano wcześniej, w niniejszej analizie ograniczamy się do danych dotyczących dzieci i młodzieży posiadającej postanowienie sądowe o zastosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS.

Warto, aby nieletni umieszczani w placówkach socjoterapeutycznych mieli możliwość kontaktu ze środowiskiem rodzinnym. Oferta MOS powinna być skierowana także do ich rodziców w zakresie doskonalenia umiejętności niezbędnych we wspieraniu rozwoju dzieci i młodzieży, w szczególności poprzez rozwijanie potencjalnych możliwości oraz unikanie zachowań ryzykownych. W związku z tym konieczne jest uwzględnienie organizacji MOS o charakterze lokalnym, dla dzieci z danego środowiska.

¹⁷ Dane z Systemu Informacji Oświatowej wg stanu na dzień 30.09.2008. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne – poradnie publiczne.

Wg stanu na dzień 22 maja br. otrzymało wskazanie lub przebywało w MOS-ach na terenie kraju 90 nieletnich z terenu województwa wielkopolskiego. Wśród nich było 78 chłopców i 12 dziewcząt, a orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadał jeden nieletni wśród nich. Najwięcej wychowanków było na etapie szkoły gimnazjalnej (72%), następnie na etapie szkoły podstawowej (24%), najmniej w szkole ponadgimnazjalnej (4%). Szczegółowy wykaz wychowanków przebywających i wskazanych do młodzieżowych ośrodków socjoterapii pochodzących z terenu województwa wielkopolskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 170.

Tabela 170 Liczba nieletnich z województwa wielkopolskiego wskazanych lub umieszczonych w MOS

Nieletni z województwa wielkopolskiego wskazani lub umieszczeni w MOS				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	20	0	1	0
Gimnazjum	54	1	10	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	3	0	0	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	1	0
Razem	90	77	12	0

Analiza danych dotyczących konieczności umieszczenia w MOS nieletnich z terenu województwa wielkopolskiego, wskazuje, że potrzebnych jest dla nich 164 miejsc w ośrodkach, w tym 78% miejsc dla chłopców, a 22% dla dziewcząt, z jednoczesną potrzebą zapewnienia kształcenia na różnych poziomach edukacji.

Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 5 wychowanków z województwa wielkopolskiego posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOS. Największą grupę, bo aż 73% stanowili nieletni potrzebujący miejsca na etapie szkoły gimnazjalnej, do szkoły podstawowej potrzebnych było 22% miejsc, a w szkołach ponadgimnazjalnych 5%. Szczegółowy wykaz potrzeb dotyczących umieszczenia w MOS nieletnich pochodzących z terenu województwa wielkopolskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia poniższa tabela 171.

Tabela 171 Liczba nieletnich z województwa wielkopolskiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOS

Nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z województwa wielkopolskiego				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	31	1	4	0
Gimnazjum	86	4	30	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	6	0	1	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	1	0
Razem	164	123	36	0

15.6. Wnioski nt. samowystarczalności województwa wielkopolskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOS dla nieletnich z tego regionu

Podsumowując powyższe dane wynika, że województwo wielkopolskie dysponuje niewystarczającą bazą MOS w stosunku do potrzeb. Oferta tych placówek nie jest zróżnicowana. Uwzględniają potrzeby tylko dla nieletnich chłopców i to też nie na wszystkich etapach edukacji. Dla nieletnich brakuje 104 miejsc. Należałoby też uwzględnić możliwość kształcenia dzieci bez postanowień sądowych, a posiadających orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej o potrzebie kształcenia specjalnego w związku z zaburzeniami zachowania. Przypominamy, że w ciągu jednego roku szkolnego zostało wydanych 441 orzeczeń. Wśród wychowanków zgłoszonych w informatycznym systemie nieletni z postanowieniami o umieszczeniu w MOS z województwa wielkopolskiego stanowią 5% ogółu.

Najwięcej miejsc brakuje dla nieletnich, którym należy zapewnić kształcenie w gimnazjum. Zestawienie liczby miejsc w MOS w województwie wielkopolskim z liczbą nieletnich posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego przedstawia Rysunek 34. Tabela 172 szczegółowo obrazuje stan miejsc w odniesieniu do potrzeb w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich pochodzących z terenu województwa wielkopolskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji.

Rysunek 34. Stan miejsc w MOS-ach województwa wielkopolskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego

Tabela 172 Samowystarczalność województwa wielkopolskiego w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego

Samowystarczalność województwa wielkopolskiego stan miejsc a potrzeby MOS				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczeta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	-7	-1	-4	0
Gimnazjum	-50	-4	-30	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	-6	0	-1	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	-1	0
Razem	-104	-63	-36	0

Oznaczenia:

Wartość „-” brak miejsc w stosunku do potrzeb

„0” liczba miejsc jest wystarczająca w stosunku do potrzeb

Wartość „+” liczba miejsc jest większa w stosunku do potrzeb

Wydaje się, że sieć istniejących placówek województwa wielkopolskiego nie jest zorganizowana zgodnie z potrzebami tego regionu. Przy powstawaniu i organizowaniu nowych MOS uwzględniane powinny być potrzeby nieletnich ze względu na płeć, poziom rozwoju intelektualnego czy etap kształcenia. I dopóki nie zostaną one zrealizowane województwo wielkopolskie nie zostanie uznane za samowystarczalne w zakresie realizacji postanowień sądowych o umieszczeniu w MOS. Jednocześnie należy uwzględnić możliwość organizacji nauki dla dzieci i młodzieży umieszczanych na podstawie wniosku rodziców.

Rozdział 16.

Analiza bazy i struktury miejsc w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych i Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii województwie zachodniopomorskim

16.1. Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze w województwie zachodniopomorskim

Na terenie województwa zachodniopomorskiego funkcjonuje 8 Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych, co w skali kraju stanowi 11% ogólnej liczby ośrodków (Tabela 186). Są to :

1. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Rewalu, ul. Klifowa 17; 72-344 Rewal
2. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Renicach; Renice 9; 74-300 Myślibórz
3. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Trzebieży; ul. WOP nr 10; 72-021 Trzebież
4. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Szczecinie; ul. Kamienna 22; 71-883 Szczecin
5. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy Trzciniec; 78-550 Czaplunek
6. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy Podborsko 12; 78-220 Tychowo
7. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy; ul. J. Korczaka 4; 76-010 Polanów
8. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy; Rzepczyno 34; 78-316 Brzeżno

Ogólna liczba miejsc w tych placówkach wg stanu na dzień 3.11.2009 roku wynosi 467, co także stanowi 11% miejsc w ośrodkach. Zaznaczyć należy, że według danych z dnia 22.05.2009 roku, liczba miejsc w MOW województwa zachodniopomorskiego wynosiła 456 i jak wspomniano powyżej, to te dane będą brane pod uwagę w dalszych analizach..

Większość MOW w województwie zachodniopomorskim przeznaczona jest dla chłopców 7 placówek. Tym samym, dla chłopców przeznaczono 85% miejsc w województwie, dla dziewcząt przewidziano 15% miejsc (tabela 173). Szkoły funkcjonujące w strukturach MOW głównie umożliwiają wychowankom kontynuację nauki na poziomie gimnazjum, stanowi to aż 90% ogółu miejsc w województwie. Nie uwzględniono jednak możliwości zapewnienia kształcenia dzieciom i młodzieży upośledzonym w stopniu lekkim. Możliwość kształcenia na etapie szkoły podstawowej zapewniono tylko dla chłopców w normie intelektualnej i stanowi to 3% ogółu miejsc w województwie. Jedyna oferta, jaka jest proponowana dla młodzieży upośledzonej w stopniu lekkim to kształcenie chłopców w zasadniczej szkole zawodowej (3% ogółu miejsc w województwie). Dla dziewcząt na etapie zasadniczej szkoły zawodowej istnieje w skali województwa 18 miejsc (3% ogółu miejsc). Oferta województwa zachodniopomorskiego nie obejmuje miejsc dla dziewcząt upośledzonych w stopniu lekkim na żadnym poziomie edukacyjnym. Brak również oferty dla chłopców upośledzonych w stopniu lekkim ze szkoły podstawowej i gimnazjum. Nie przewidziano oferty kształcenia na poziomie ponadgimnazjalnym dla chłopców w normie intelektualnej. Oferta kształ-

cenia zawodowego jest mało atrakcyjna. Dla chłopców jest możliwość przysposobienia do zawodu stolarza w 2 ośrodkach na poziomie gimnazjum oraz w zasadniczej szkole zawodowej. Dla dziewcząt natomiast przewidziano przysposobienia do zawodu kucharz małej gastronomii, a w zasadniczej szkole zawodowej – krawiec. Szczegółowy wykaz miejsc uwzględniający płeć wychowanków, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę oferowane w województwie zachodniopomorskim przedstawia tabela 174. Warto zaznaczyć, że od maja 2009 wzrosła liczba miejsc dla chłopców w szkole podstawowej o 11 miejsc.

Tabela 173 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa zachodniopomorskiego w podziale ze względu na płeć

Płeć	Liczba miejsc w MOW
Chłopcy	388
Dziewczęta	68
Razem:	456

Tabela 174 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa zachodniopomorskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę

Liczba miejsc w MOW na terenie województwa zachodniopomorskiego					
Szkoła w MOW	Chłopcy		Dziewczęta		
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	
Szkoła podstawowa	16	0	0	0	
Gimnazjum	360	0	50	0	
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	0	12	18	0	
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0	
Razem	456	376	12	68	0

16.2. Liczba nieletnich z terenu województwa zachodniopomorskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW

Nieletni wymagający stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW z województwa zachodniopomorskiego to zarówno wychowankowie z województwa zachodniopomorskiego oczekujący na umieszczenie w placówce, jak i dzieci oraz młodzież przebywający już w MOW-ach na terenie całego kraju.

W systemie informatycznym wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa zachodniopomorskiego z aktualnym postanowieniem Sądów Rejonowych o stosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOW zgłoszonych było 49 nieletnich, z tego 24 chłopców i 25 dziewcząt. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 8 ze

zgłoszonych wychowanków. Szczegółowy wykaz potrzeb z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 175.

Tabela 175 Liczba nieletnich z terenu województwa zachodniopomorskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOW

Nieletni oczekujący na umieszczenie z województwa zachodniopomorskiego					
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta		
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	
Szkoła podstawowa	6	3	2	0	
Gimnazjum	6	2	20	1	
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	3	1	1	0	
Szkoły ponadgimnazjalne	2	1	1	0	
Razem	49	17	24	1	

Wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa zachodniopomorskiego otrzymało wskazanie lub przebywało w MOW-ach na terenie kraju 319 nieletnich. Wśród nich było 246 chłopców i 73 dziewczęta, a orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 54 nieletnich, co stanowi 17% wychowanków z województwa zachodniopomorskiego umieszczonych w MOW. Wychowanków na etapie szkoły gimnazjalnej było 74%.

Szczegółowy wykaz wychowanków przebywających i wskazanych do młodzieżowych ośrodków wychowawczych pochodzących z terenu województwa zachodniopomorskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 176.

Tabela 176 Liczba nieletnich wskazanych lub umieszczonych w MOW z województwa zachodniopomorskiego

Nieletni wskazani lub umieszczeni w MOW z województwa zachodniopomorskiego					
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta		
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	
Szkoła podstawowa	33	9	10	2	
Gimnazjum	152	30	49	6	
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	16	6	5	1	
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0	
Razem	319	201	64	9	

Analiza danych dotyczących potrzeby umieszczenia w MOW nieletnich z terenu województwa zachodniopomorskiego, wskazuje, że potrzebnych jest dla nich 368 miejsc w ośrodkach, w tym 73% miejsc dla chłopców, a 27% dla dziewcząt, z jednoczesną potrzebą zapewnienia kształcenia na różnych poziomach edukacji (z uwzględnieniem poziomu rozwoju intelektualnego). Orzeczenia o potrzebie kształcenia spe-

cialnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 17% wychowanków z województwa zachodniopomorskiego. Największą grupę, bo aż 72% stanowili nieletni potrzebujący miejsca na etapie szkoły gimnazjalnej, do szkoły podstawowej potrzebnych było 18% miejsc, a w szkołach ponadgimnazjalnych 10%. Szczegółowy wykaz potrzeb dotyczących umieszczenia w MOW nieletnich pochodzących z terenu województwa zachodniopomorskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia poniższa tabela 177.

Tabela 177 Liczba nieletnich z województwa zachodniopomorskiego posiadająca postanowienie o umieszczenie w MOW

Nieletni wskazani lub umieszczeni w placówce z województwa zachodniopomorskiego					
Poziom edukacji		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa		39	12	12	2
Gimnazjum		158	32	69	7
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		19	7	6	1
Szkoły ponadgimnazjalne		2	1	1	0
Razem	368	218	52	88	10

Analiza danych dotyczących potrzeby umieszczenia w MOW nieletnich z terenu województwa zachodniopomorskiego, wskazuje, że potrzebnych jest dla nich 368 miejsc w ośrodkach, w tym 73% miejsc dla chłopców, a 27% dla dziewcząt, z jednoczesną potrzebą zapewnienia kształcenia na różnych poziomach edukacji (z uwzględnieniem poziomu rozwoju intelektualnego). Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 17% wychowanków z województwa zachodniopomorskiego. Największą grupę, bo aż 72% stanowili nieletni potrzebujący miejsca na etapie szkoły gimnazjalnej, do szkoły podstawowej potrzebnych było 18% miejsc, a w szkołach ponadgimnazjalnych 10%. Szczegółowy wykaz potrzeb dotyczących umieszczenia w MOW nieletnich pochodzących z terenu województwa zachodniopomorskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia poniższa tabela 178.

Tabela 178 Liczba nieletnich z województwa zachodniopomorskiego posiadających postanowienie o umieszczenie w MOW

Nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW					
Poziom edukacji		Chłopcy		Dziewczęta	
		norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa		39	12	12	2
Gimnazjum		158	32	69	7
Zasadnicza Szkoła Zawodowa		19	7	6	1
Szkoły ponadgimnazjalne		2	1	1	0
Razem	368	218	52	88	10

16.3. Wnioski nt. samowystarczalności województwa zachodniopomorskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOW dla nieletnich z tego regionu

Z powyższych danych wynika, że liczba oferowanych miejsc w placówkach typu MOW funkcjonujących na terenie województwa zachodniopomorskiego jest wyższa od liczby nieletnich z tego terenu z postanowieniami dotyczącymi umieszczenia w MOW. Nieletni zapełniliby placówki w 81%. Jednak przy uwzględnieniu płci, poziomu rozwoju intelektualnego i etapu edukacji, niestety nie zostaną zagwarantowane miejsca dla wszystkich potrzebujących. Chłopcy w normie intelektualnej są w stanie zapełnić ośrodki w 58%, pozostawiając 158 miejsc wolnych. Dla chłopców posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim brakuje 40 miejsc. Dla dziewcząt brakuje 30 miejsc, z tego 10 miejsc w placówce resocjalizacyjno-rewalidacyjnej. Rozwiązaniem takiej sytuacji mogłoby być rozważenie możliwości zastosowania nauczania integracyjnego lub przekształcenie jednego ośrodka w placówkę resocjalizacyjno-rewalidacyjną, a także wprowadzenie koedukacji. Zestawienie liczby miejsc w MOW w województwie zachodniopomorskim z liczbą nieletnich posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego przedstawia Rysunek 35. Tabela 179 szczegółowo obrazuje stan miejsc w odniesieniu do potrzeb w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich pochodzących z terenu województwa zachodniopomorskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji.

Rysunek 35. Stan miejsc w MOWach województwa zachodniopomorskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego

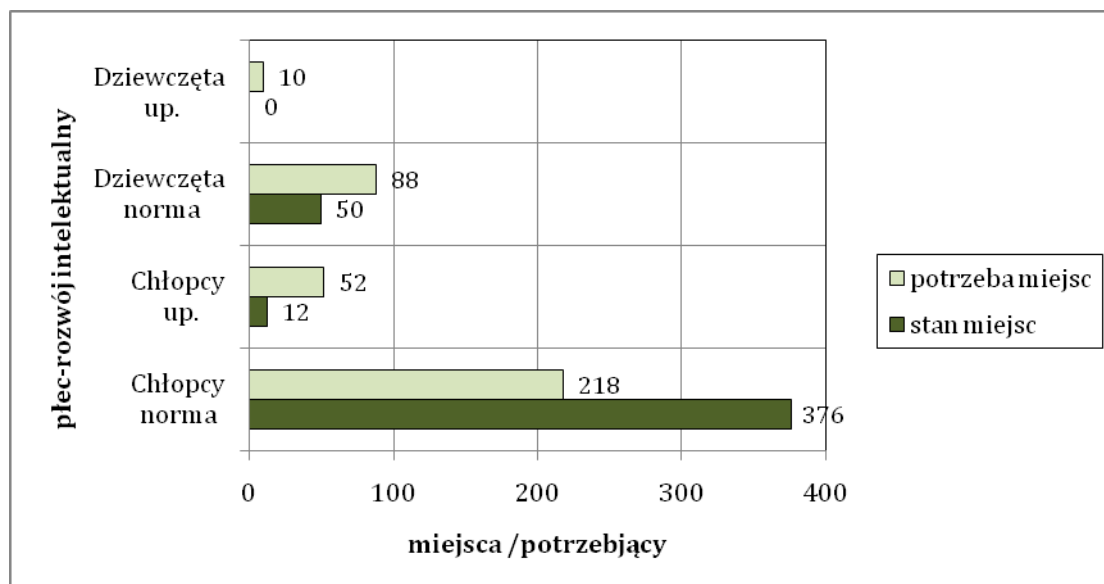

Tabela 179 Samowystarczalność województwa zachodniopomorskiego w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego

Samowystarczalność województwa zachodniopomorskiego stan miejsc a potrzeby MOW				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	-38	-11	-9	0
Gimnazjum	-28	-17	29	-4
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	14	-1	-2	-1
Szkoły ponadgimnazjalne	-1	0	-2	0
Razem	-71	-53	16	-5

Oznaczenia:

Wartość „-” brak miejsc w stosunku do potrzeb

„0” liczba miejsc jest wystarczająca w stosunku do potrzeb

Wartość „+” liczba miejsc jest większa w stosunku do potrzeb

Wg zebranych danych 72% nieletnich powinno kształcić się w szkole gimnazjalnej MOW. Jednak oferta kształcenia w ośrodkach nie jest bezpośrednio powiązana z potrzebami nieletnich. Jednocześnie warto uwzględnić możliwość umieszczania nieletnich w placówkach poza miejscem zamieszkania, aby możliwe było odizolowanie od własnych patologicznych rodzin, wpływu zdemoralizowanego środowiska lokalnego lub rówieśniczego.

Podsumowując, powyższe analizy dostarczają informacji, iż województwo zachodniopomorskie nie mogło by być uznane za samowystarczalne w zakresie realizowania orzeczeń sądowych. Mimo, że dysponuje dobrą bazą placówek, jednak nie może zapewnić kształcenia i realizacji postanowień sądowych o umieszczeniu w MOW ze swojego województwa zgodnie z potrzebami. I tak, brakuje miejsc dla dziewcząt zarówno w normie jak i upośledzonych w stopniu lekkim. Również niezadowalający jest stan miejsc dla chłopców z orzeczeniem o upośledzeniu w stopniu lekkim.

Wydaje się, że aby mówić o samowystarczalności województwa zachodniopomorskiego w kontekście zapewnienia miejsc dla nieletnich z tego regionu należałoby :

- rozważyć możliwość przekształcenia jednego ośrodka w placówkę typu resocjalizacyjno-rewalidacyjnego,
- zwiększyć elastyczność placówek w zakresie oferty kształcenia,
- rozważyć możliwość wprowadzenia koedukacji w ośrodkach.

16.4. Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii w województwie zachodniopomorskim

Na terenie województwa zachodniopomorskiego funkcjonują 3 Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii, co w skali kraju stanowi 5% ośrodków (Tabela 190). Są to:

1. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii nr 1; ul. Przylesie 17; 70-872 Szczecin
2. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii nr 2; ul. Jagiellońska 58; 70-382 Szczecin
3. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii im. Św. Brata Alberta; ul. Świerkowa 7; 71-486 Szczecin

Ogólna liczba miejsc w tych placówkach wg stanu na dzień 22.05.2009 roku wynosiła 152, co stanowiło 5,8% miejsc w ośrodkach w skali kraju. Zaznaczyć należy, że liczba miejsc zgłoszonych do informatycznego systemu wskazywania miejsc dla nieletnich umieszczanych w MOS może nieznacznie różnić się od faktycznej liczby miejsc w ośrodku. Różnica taka może wynikać z faktu, że do realizacji postanowienia konieczne jest miejsce z zapewnieniem całodobowej opieki, niektóre placówki przyjmują do szkół młodzież dochodzącą. W poniższych analizach będziemy opierać się na danych otrzymanych z informatycznego systemu wskazywania miejsc dla nieletnich umieszczanych w MOS.

Wszystkie trzy MOSy w województwie zachodniopomorskim są usytuowane w Szczecinie, dwa ośrodki dla chłopców i jedna placówka koedukacyjna. Większość miejsc w nich przeznaczona jest dla chłopców, bo aż 140. Tym samym, dla chłopców przeznaczono 93% miejsc w województwie, dla dziewcząt przewidziano 7% miejsc (tabela 180). Szkoły funkcjonujące w strukturach MOS głównie umożliwiają wychowankom kontynuację nauki na poziomie gimnazjum, stanowi to 55% ogółu miejsc w województwie. Możliwość kształcenia na etapie szkoły podstawowej zapewniono tylko dla chłopców i stanowi to 32% ogółu miejsc w województwie. Oferta kształcenia w szkole ponadgimnazjalnej to nauka w zasadniczej szkole zawodowej (13% ogółu miejsc w województwie). Liczbę miejsc w MOS w województwie zachodniopomorskim z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia tabela 181.

Tabela 180 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa zachodniopomorskiego w podziale ze względu na płeć

Płeć	Liczba miejsc w MOS
Chłopcy	140
Dziewczęta	12
Razem:	152

Tabela 181 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa zachodniopomorskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę

Liczba miejsc w MOS na terenie województwa zachodniopomorskiego				
Szkoła w MOS	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	48	0	0	0
Gimnazjum	74	0	10	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	18	0	2	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0
Razem	152	140	12	0

16.5. Liczba nieletnich z terenu województwa zachodniopomorskiego wymagających stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS

Nieletni wymagający stosowania środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS z województwa zachodniopomorskiego to zarówno wychowankowie z województwa zachodniopomorskiego oczekujący na umieszczenie w placówce, jak i dzieci oraz młodzież przebywający już w ośrodku na terenie całego kraju.

W systemie informatycznym wg stanu na dzień 22 maja br. z terenu województwa zachodniopomorskiego z aktualnym postanowieniem Sądów Rejonowych o stosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczeniu w MOS zgłoszonych było 104 nieletnich, z tego 73 chłopców i 29 dziewcząt. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 24 ze zgłoszonych wychowanków. Szczegółowy wykaz potrzeb z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 182.

Tabela 182 Liczba nieletnich z terenu województwa zachodniopomorskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOS

Nieletni oczekujący na umieszczenie z województwa zachodniopomorskiego				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	21	8	5	0
Gimnazjum	28	4	20	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	0	12	4	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	0	0
Razem	104	49	29	0

Trzeba w tym miejscu przypomnieć, że do Młodzieżowych Ośrodków Socjoterapii przyjmowane są także dzieci i młodzież, które posiadają orzeczenie poradni psychologiczno-pedagogicznej o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na zagrożenie niedostosowaniem społecznym lub uzależnieniem. Na podstawie danych z bazy SIO¹⁸ wiadomo, że Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w województwie zachodniopomorskim w ciągu roku szkolnego 2007/2008 wydały 311 orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego (Tabela 194), w tym ze względu na:

- zagrożenie niedostosowaniem społecznym – 44 orzeczeń,
- niedostosowanie społeczne – 57 orzeczeń;
- zaburzenie zachowania – 208 orzeczeń;
- zagrożonych uzależnieniami – 2 orzeczenia.

Można przypuszczać, że większość z tych uczniów jako właściwą placówkę, miała w zaleceniach wskazany Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii, w których możliwa jest specjalna organizacja nauki. Jednak, jak wspomniano wcześniej, w niniejszej analizie ograniczamy się do danych dotyczących dzieci i młodzieży posiadającej postanowienie sądowe o zastosowaniu środka wychowawczego w postaci umieszczenia w MOS.

Wg stanu na dzień 22 maja br. otrzymało wskazanie lub przebywało w MOS-ach na terenie kraju 153 nieletnich z terenu województwa zachodniopomorskiego. Wśród nich było 133 chłopców i 20 dziewcząt, a orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 10 nieletnich, co stanowi 7% wychowanków z województwa zachodniopomorskiego umieszczonych w MOS na podstawie postanowienia Sądu. Wychowanków na etapie szkoły gimnazjalnej było 61%. Szczegółowy wykaz wychowanków przebywających i wskazanych do młodzieżowych ośrodków socjoterapii pochodzących z terenu województwa zachodniopomorskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz szkoły przedstawia tabela 183.

Tabela 183 Liczba nieletnich z województwa zachodniopomorskiego wskazanych lub umieszczonych w MOS

Nieletni z województwa zachodniopomorskiego wskazani lub umieszczeni w MOS				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	41	5	1	0
Gimnazjum	73	4	16	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	9	1	2	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	1	0
Razem	153	123	20	0

¹⁸ Dane z Systemu Informacji Oświatowej wg stanu na dzień 30.09.2008. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne-poradnie publiczne.

Analiza danych dotyczących konieczności umieszczenia w MOS nieletnich z terenu województwa zachodniopomorskiego, wskazuje, że potrzebnych jest dla nich 243 miejsc w ośrodkach, w tym 80% miejsc dla chłopców, a 20% dla dziewcząt, z jednoczesną potrzebą zapewnienia kształcenia na różnych poziomach edukacji (z uwzględnieniem poziomu rozwoju intelektualnego).

Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim posiadało 9% wychowanków z województwa zachodniopomorskiego posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOS. Największą grupę, bo aż 60% stanowili nieletni potrzebujący miejsca na etapie szkoły gimnazjalnej, do szkoły podstawowej potrzebnych było 33% miejsc, a w szkołach ponadgimnazjalnych 12%. Szczegółowy wykaz potrzeb dotyczących umieszczenia w MOS nieletnich pochodzących z terenu województwa zachodniopomorskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji przedstawia poniższa tabela 184.

Tabela 184 Liczba nieletnich z województwa zachodniopomorskiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOS

Nieletni z województwa zachodniopomorskiego wskazani lub umieszczeni w MOSach				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczęta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	62	13	6	0
Gimnazjum	101	8	36	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	9	13	6	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	1	0
Razem	243	172	49	0

16.6. Wnioski nt. samowystarczalności województwa zachodniopomorskiego w zakresie zapewnienia miejsc w MOS dla nieletnich z tego regionu

Podsumowując powyższe dane wynika, że liczba oferowanych miejsc w placówkach typu MOS funkcjonujących na terenie województwa zachodniopomorskiego jest niewystarczająca w stosunku do liczby nieletnich z tego terenu z postanowieniami dotyczącymi umieszczenia w MOS. Dla nieletnich brakuje 103 miejsc, a należałoby też uwzględnić możliwość kształcenia dla dzieci bez postanowień sądowych. Najwięcej miejsc brakuje na etapie gimnazjum, następnie potrzeba miejsc w szkole podstawowej.

Istotne jest, że wszystkie MOS województwa zachodniopomorskiego usytuowane są w jednym mieście. Zestawienie liczby miejsc w MOS w województwie zachodniopomorskim z liczbą nieletnich posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego przedstawia Rysunek 36. Tabela 185 szczegółowo obrazuje stan miejsc w odniesieniu do potrzeb w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich pochodzących z terenu województwa zachodniopomorskiego z uwzględnieniem płci, poziomu rozwoju intelektualnego oraz etapu edukacji.

Rysunek 36. Stan miejsc w MOS-ach województwa zachodniopomorskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego

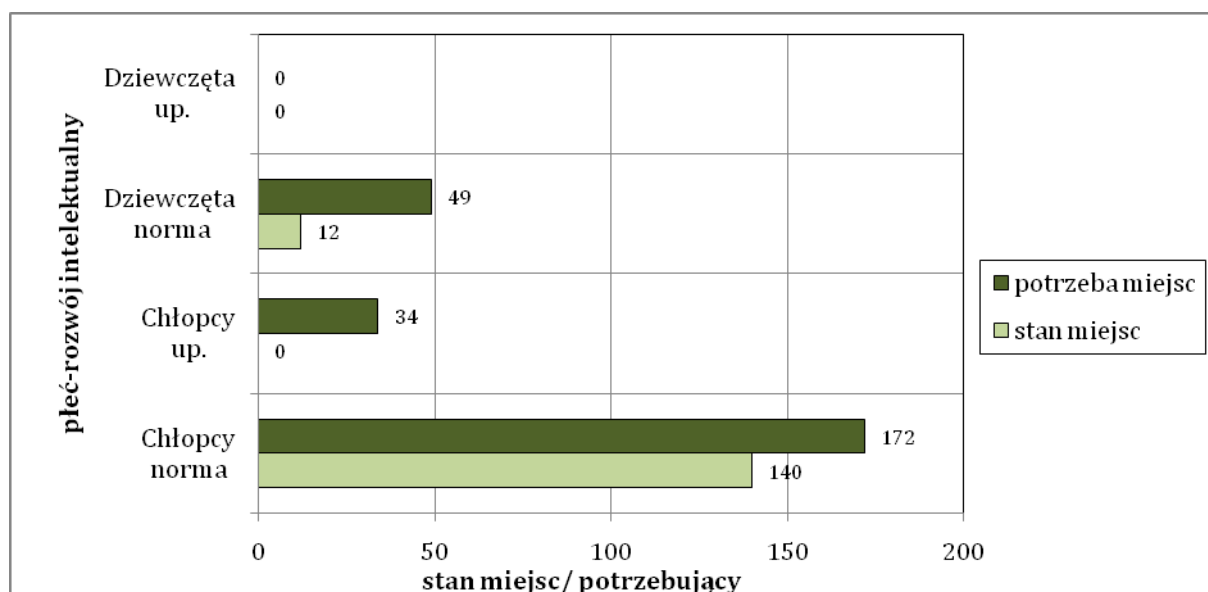

Tabela 185 Samowystarczalność województwa zachodniopomorskiego w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego

Samowystarczalność województwa zachodniopomorskiego stan miejsc a potrzeby MOS				
Poziom edukacji	Chłopcy		Dziewczeta	
	norma	upośledzeni w stopniu lekkim	norma	upośledzeni w stopniu lekkim
Szkoła podstawowa	-14	-13	-6	0
Gimnazjum	-27	-8	-26	0
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	9	-13	-4	0
Szkoły ponadgimnazjalne	0	0	-1	0
Razem	-103	-32	-37	0

Oznaczenia:

Wartość „-” brak miejsc w stosunku do potrzeb

„0” liczba miejsc jest wystarczająca w stosunku do potrzeb

Wartość „+” liczba miejsc jest większa w stosunku do potrzeb

Należy podkreślić, że nieletni umieszczani w placówkach socjoterapeutycznych powinni mieć możliwość kontaktu ze środowiskiem rodzinnym. Oferta powinna obejmować rodziców w zakresie doskonalenia umiejętności niezbędnych we wspieraniu rozwoju dzieci i młodzieży, w szczególności poprzez rozwijanie potencjalnych możliwości oraz unikanie zachowań ryzykownych. W związku z tym konieczne jest uwzględnienie organizacji MOS o charakterze lokalnym, dla dzieci z danego środowiska

Wydaje się, że aby mówić o samowystarczalności województwa zachodniopomorskiego w kontekście zapotrzebowania na miejsca w MOS dla nieletnich z tego regionu należałoby :

- rozważyć możliwość powołania nowych MOS,
- zwiększyć elastyczność placówek w zakresie oferty kształcenia,
- rozważyć możliwość wprowadzenia koedukacji w ośrodku.

Podsumowanie

Na zakończenie warto zaprezentować zbiorcze ujęcie struktury MOW i MOS. Podsumowując powyższe analizy należy uznać, że sytuacja w poszczególnych województwach jest zróżnicowana. Liczba MOW w województwie wynosi od 1 ośrodka w województwach lubuskim i podkarpackim do 10 ośrodków wg stanu na dzień 22.05.2009 (czy do 11 wg stanu na dzień 31.10.2009) w województwie mazowieckim (Tabela 186). Liczba miejsc w placówkach MOW w poszczególnych województwach wynosi od 60 do 485 wg stanu na dzień 22.05.2009, a wg stanu na dzień 31.10.2009 od 72 do 535 (Tabela 187). W ciągu 6 miesięcy przybyły cztery nowe placówki a działalność jednego ośrodka została zawieszona. Tym samym w tym czasie przybyło 369 miejsc, co daje w sumie 4 274 miejsca w ośrodkach.

Tabela 186 Zestawienie zbiorcze liczba MOW w województwach

Lp.	Województwo	Liczba MOW				Różnica liczby MOW między 22.05.2009 a 31.10.2009
		Wg stanu na dzień 22.05.2009	Procentowy udział województwa w skali kraju	Wg stanu na dzień 31.10.2009	Procentowy udział województwa w skali kraju	
1.	dolnośląskie	8	12	10	14	2
2.	kujawsko-pomorskie	5	7	5	7	0
3.	lubelskie	2	3	2	3	0
4.	lubuskie	1	1	1	1	0
5.	łódzkie	4	6	3	4	-1
6.	małopolskie	4	6	4	6	0
7.	mazowieckie	10	14	11	15	1
8.	opolskie	3	4	3	4	0
9.	podkarpackie	1	1	1	1	0
10.	podlaskie	3	4	3	4	0
11.	pomorskie	3	4	3	4	0
12.	śląskie	7	10	7	10	0
13.	świętokrzyskie	4	6	4	6	0
14.	warmińsko-mazurskie	2	3	2	3	0
15.	wielkopolskie	4	6	5	7	1
16.	zachodniopomorskie	8	12	8	11	0
	RAZEM	69	100	72	100	3

Tabela 187 Zestawienie zbiorcze liczby miejsc w MOW w województwach

Lp.	Województwo	Liczba miejsc w MOW				Różnica liczby miejsc między 22.05.2009 a 31.10.2009
		Wg stanu na dzień 22.05.2009	Procentowy udział województwa w skali kraju	Wg stanu na dzień 31.10.2009	Procentowy udział województwa w skali kraju	
1.	dolnośląskie	344	8,81	423	9,90	79
2.	kujawsko-pomorskie	220	5,63	322	7,53	102
3.	lubelskie	153	3,92	156	3,65	3
4.	lubuskie	71	1,82	72	1,68	1
5.	łódzkie	174	4,46	182	4,26	8
6.	małopolskie	220	5,63	222	5,19	2
7.	mazowieckie	485	12,42	535	12,52	50
8.	opolskie	153	3,92	155	3,63	2
9.	podkarpackie	60	1,54	72	1,68	12
10.	podlaskie	175	4,48	182	4,26	7
11.	pomorskie	295	7,55	299	7,00	4
12.	śląskie	448	11,47	443	10,36	-5
13.	świętokrzyskie	204	5,22	216	5,05	12
14.	warmińsko-mazurskie	179	4,58	188	4,40	9
15.	wielkopolskie	286	7,32	338	7,91	52
16.	zachodniopomorskie	438	11,22	469	10,97	31
	RAZEM	3905	100,00	4274	100,00	369

Jeśli chodzi o liczbę nieletnich posiadających postanowienie sądowe o umieszczeniu w MOW łącznie było zgłoszonych w systemie 4888 nieletnich. Najwięcej nieletnich było z województwa śląskiego (13%), następnie z województw mazowieckiego (10%), pomorskiego (9%), zachodniopomorskiego (8%), warmińsko-mazurskiego i wielkopolskiego (po 7%), dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego, lubelskiego (po 6%), łódzkiego i małopolskiego (po 5%), lubuskiego, opolskiego, podkarpackiego, podlaskiego (po 4%) i świętokrzyskiego (2%) (zob. Tabela 188).

Tabela 188 Zestawienie zbiorcze liczby nieletnich posiadających postanowienie sądowe o umieszczeniu w MOW

Lp.	Województwo	Wg stanu na dzień 22.05.2009	Procentowy udział województwa w skali kraju
1.	dolnośląskie	279	5,71
2.	kujawsko-pomorskie	284	5,81
3.	lubelskie	304	6,22
4.	lubuskie	190	3,89
5.	łódzkie	263	5,38
6.	małopolskie	250	5,11
7.	mazowieckie	508	10,39
8.	opolskie	198	4,05

Lp.	Województwo	Wg stanu na dzień 22.05.2009	Procentowy udział województwa w skali kraju
9.	podkarpackie	189	3,87
10.	podlaskie	173	3,54
11.	pomorskie	423	8,65
12.	śląskie	655	13,40
13.	świętokrzyskie	121	2,48
14.	warmińsko-mazurskie	326	6,67
15.	wielkopolskie	357	7,30
16.	zachodniopomorskie	368	7,53
	RAZEM	4888	100,00

Jeśli zestawimy stan miejsc w MOW z liczbą nieletnich posiadających postanowienie sądu o umieszczenie w poszczególnych województwach otrzymamy brakującą liczbę miejsc w placówkach. Wg danych z 22.05.2009 brakowało 983 miejsca. Jak już wspomniano, od tego czasu przybyło już 369 miejsc. Wynika stąd, że w odniesieniu do potrzeb wciąż brak 614 miejsc. Tylko 4 województwa posiadają wystarczającą liczbę miejsc. Jest to województwo świętokrzyskie z 83 dodatkowymi miejscami w stosunku do potrzeb, zachodniopomorskie z 70, dolnośląskie z 65, oraz podlaskie z 2 takimi miejscami. W pozostałych województwach stan miejsc jest niższy od nieletnich z postanowieniami o umieszczeniu w MOW. W województwie śląskim brakuje aż 207 miejsc w MOW, a w mazowieckim 23 miejsca (Tabela 189). Jednak w tym zestawieniu nie uwzględniono płci, etapu edukacji oraz poziomu rozwoju intelektualnego.

Tabela 189 Zestawienie zbiorcze stanu miejsc w MOW i liczby nieletnich posiadających postanowienie sądowe o umieszczeniu w MOW

Lp.	Województwo	Wg stanu na dzień 22.05.2009
1.	dolnośląskie	65
2.	kujawsko-pomorskie	-64
3.	lubelskie	-151
4.	lubuskie	-119
5.	łódzkie	-89
6.	małopolskie	-30
7.	mazowieckie	-23
8.	opolskie	-45
9.	podkarpackie	-129
10.	podlaskie	2
11.	pomorskie	-128
12.	śląskie	-207
13.	świętokrzyskie	83

Lp.	Województwo	Wg stanu na dzień 22.05.2009
14.	warmińsko-mazurskie	-147
15.	wielkopolskie	-71
16.	zachodniopomorskie	70
	RAZEM	-983

Liczba MOS w województwie jest bardzo różna. Nadal są jeszcze województwa, w których nie ma ani jednego MOS. W maju było to województwo małopolskie, opolskie, podkarpackie, warmińsko-mazurskie. Od września 2009 w województwie opolskim został zgłoszony nowy MOS. Największą liczbą ośrodków MOS dysponuje województwo dolnośląskie jest ich 19 (Tabela 190). Liczba miejsc w placówkach MOS w poszczególnych województwach wynosi od 0 do 748 wg stanu na dzień 22.05.2009, a wg stanu na dzień 31.10.2009 od 0 do 792 (

Tabela 191). Tym samym w województwie dolnośląskim jest ok. 30 % miejsc w skali kraju. W ciągu 6 miesięcy przybyło pięć nowych placówek. Tym samym w tym czasie przybyło 315 miejsc, co daje w sumie 2 660 miejsca w ośrodkach.

Tabela 190 Zestawienie zbiorcze liczba MOS w województwach

Lp.	Województwo	Liczba MOS				Różnica liczby MOS między 22.05.2009 a 31.10.2009
		Wg stanu na dzień 22.05.2009	Procentowy udział województwa w skali kraju	Wg stanu na dzień 31.10.2009	Procentowy udział województwa w skali kraju	
1.	dolnośląskie	19	35,19	19	32,20	0
2.	kujawsko-pomorskie	1	1,85	1	1,69	0
3.	lubelskie	3	5,56	4	6,78	1
4.	lubuskie	2	3,70	2	3,39	0
5.	łódzkie	7	12,96	7	11,86	0
6.	małopolskie	0	0,00	0	0,00	0
7.	mazowieckie	11	20,37	13	22,03	2
8.	opolskie	0	0,00	1	1,69	1
9.	podkarpackie	0	0,00	0	0,00	0
10.	podlaskie	1	1,85	1	1,69	0
11.	pomorskie	1	1,85	2	3,39	1
12.	śląskie	2	3,70	2	3,39	0
13.	świętokrzyskie	2	3,70	2	3,39	0
14.	warmińsko-mazurskie	0	0,00	0	0,00	0
15.	wielkopolskie	2	3,70	2	3,39	0
16.	zachodniopomorskie	3	5,56	3	5,08	0
	RAZEM	54	100,00	59	100,00	5

Tabela 191 Zestawienie zbiorcze liczby miejsc w MOS w województwach

Lp.	Województwo	Liczba miejsc w MOS				Różnica liczby miejsc między 22.05.2009 a 31.10.2009
		Wg stanu na dzień 22.05.2009	Procentowy udział województwa w skali kraju	Wg stanu na dzień 31.10.2009	Procentowy udział województwa w skali kraju	
1.	dolnośląskie	748	31,90	792	29,77	44
2.	kujawsko-pomorskie	13	0,55	25	0,94	12
3.	lubelskie	98	4,18	133	5,00	35
4.	lubuskie	102	4,35	102	3,83	0
5.	łódzkie	198	8,44	225	8,46	27
6.	małopolskie	0	0,00	0	0,00	0
7.	mazowieckie	657	28,02	703	26,43	46
8.	opolskie	0	0,00	30	1,13	30
9.	podkarpackie	0	0,00	0	0,00	0
10.	podlaskie	16	0,68	16	0,60	0
11.	pomorskie	72	3,07	144	5,41	72
12.	śląskie	94	4,01	94	3,53	0
13.	świętokrzyskie	135	5,76	158	5,94	23
14.	warmińsko-mazurskie	0	0,00	0	0,00	0
15.	wielkopolskie	60	2,56	84	3,16	24
16.	zachodniopomorskie	152	6,48	154	5,79	2
	RAZEM	2345	100,00	2660	100,00	315

Jeśli chodzi o liczbę nieletnich posiadających postanowienie sądowe o umieszczeniu w MOS łącznie było zgłoszonych w systemie 3 607 nieletnich. Najwięcej nieletnich było z województwa dolnośląskiego (23%), następnie z województw mazowieckiego (21%), śląskiego (11%), łódzkiego (8%), zachodniopomorskiego (7%), lubelskiego (6%), lubuskiego i wielkopolskiego (po 5%), opolskiego (3%), kujawsko-pomorskiego, pomorskiego, świętokrzyskiego warmińsko-mazurskiego (po 2%), podkarpackiego, małopolskiego i podlaskiego (po 1%) Tabela 188).

Tabela 192 Zestawienie zbiorcze liczby nieletnich posiadających postanowienie sądowe o umieszczeniu w MOS

Lp.	Województwo	Wg stanu na dzień 22.05.2009	Procentowy udział województwa w skali kraju
1.	dolnośląskie	841	23,32
2.	kujawsko-pomorskie	62	1,72
3.	lubelskie	231	6,40
4.	lubuskie	185	5,13
5.	łódzkie	299	8,29
6.	małopolskie	45	1,25
7.	mazowieckie	774	21,46
8.	opolskie	95	2,63

Lp.	Województwo	Wg stanu na dzień 22.05.2009	Procentowy udział województwa w skali kraju
9.	podkarpackie	50	1,39
10.	podlaskie	20	0,55
11.	pomorskie	82	2,27
12.	śląskie	382	10,59
13.	świętokrzyskie	73	2,02
14.	warmińsko-mazurskie	61	1,69
15.	wielkopolskie	164	4,55
16.	zachodniopomorskie	243	6,74
	RAZEM	3607	100,00

Jeśli zestawimy stan miejsc w MOS zgłoszonych w systemie informatycznym z liczbą nieletnich posiadających postanowienie sądu o umieszczeniu w poszczególnych województwach otrzymamy brakującą liczbę miejsc w województwie w MOS. Wg danych z 22.05.2009 brakowało 1262 miejsca. Jak już wspomniano, od tego czasu przybyło już 315 miejsc. Wynika stąd, że w odniesieniu do potrzeb wciąż brak 947 miejsc. Tylko województwo świętokrzyskie posiada nadwyżkę 62 miejsc w stosunku do potrzeb. W pozostałych województwach stan miejsc jest niższy od nieletnich z postanowieniami o umieszczeniu w MOS. W województwie śląskim brakuje aż 288 miejsc w MOW, a w podlaskim 4 miejsca (Tabela 193). W tym zestawieniu jednak nie uwzględniono płci, etapu edukacji oraz poziomu rozwoju intelektualnego.

Tabela 193 Zestawienie zbiorcze stanu miejsc w MOS i liczby nieletnich posiadających postanowienie sądowe o umieszczeniu w MOS

Lp.	Województwo	Wg stanu na dzień 22.05.2009
1.	dolnośląskie	-93
2.	kujawsko-pomorskie	-49
3.	lubelskie	-133
4.	lubuskie	-83
5.	łódzkie	-101
6.	małopolskie	-45
7.	mazowieckie	-117
8.	opolskie	-95
9.	podkarpackie	-50
10.	podlaskie	-4
11.	pomorskie	-10
12.	śląskie	-288
13.	świętokrzyskie	62
14.	warmińsko-mazurskie	-61
15.	wielkopolskie	-104

16.	zachodniopomorskie	-91
	RAZEM	-1262

Dodatkowo w MOS mogą być umieszczani wychowankowie na podstawie orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej i wniosku rodziców. Orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, na podstawie których uczeń może być umieszczony w MOS na wniosek rodziców w roku szkolnym 2007/2008 publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne wydały 6877. Najwięcej takich orzeczeń było wydanych w województwie małopolskim. Otrzymało ich 1141 uczniów (stanowi to 17 % w skali kraju). Najmniej takich orzeczeń wydały poradnie w województwie opolskim (46) i w świętokrzyskim (80). Szczegółowe zestawienie orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, na podstawie których uczeń może być umieszczony w MOS zamieszczono w Tabeli 194.

Tabela 194 Liczba orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego wydanych w roku szkolnym 2007/2008 przez publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne, na podstawie których uczeń może być umieszczony w MOS na wniosek rodziców

Lp.	Województwo	Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na:				razem	% orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego w skali kraju
		zagrożenie niedostosowaniem społecznym	niedostosowań społecznie	z zaburzeniami zachowania	zagrożonych uzależnieniami		
1.	dolnośląskie	243	184	282	36	745	10,83
2.	kujawsko-pomorskie	14	19	334	2	369	5,37
3.	lubelskie	32	21	110	0	163	2,37
4.	lubuskie	139	44	105	5	293	4,26
5.	łódzkie	71	21	256	0	348	5,06
6.	małopolskie	118	37	979	7	1141	16,59
7.	mazowieckie	478	109	348	19	954	13,87
8.	opolskie	4	2	40	0	46	0,67
9.	podkarpackie	24	17	140	1	182	2,65
10.	podlaskie	4	7	165	1	177	2,57
11.	pomorskie	77	112	451	19	659	9,58
12.	śląskie	121	176	363	0	660	9,60
13.	świętokrzyskie	7	2	71	0	80	1,16
14.	warmińsko-mazurskie	92	44	172	0	308	4,48
15.	wielkopolskie	85	111	245	0	441	6,41
16.	zachodniopomorskie	44	57	208	2	311	4,52
	RAZEM	1553	963	4269	92	6877	100,00

Spis tabel

Tabela 1 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa dolnośląskiego w podziale ze względu na płeć.....	17
Tabela 2 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa dolnośląskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę.....	17
Tabela 3 Liczba nieletnich oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOW z terenu województwa dolnośląskiego.....	18
Tabela 4 Liczba nieletnich z województwa dolnośląskiego wskazanych lub umieszczonych w MOW.....	19
Tabela 5 Liczba nieletnich z województwa dolnośląskiego posiadających postanowienie o umieszczenie w MOW.....	19
Tabela 6 Samowystarczalność województwa dolnośląskiego w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego.....	21
Tabela 7 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa dolnośląskiego w podziale ze względu na płeć.....	23
Tabela 8 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa dolnośląskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę.....	23
Tabela 9 Liczba nieletnich z terenu województwa dolnośląskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOS.....	24
Tabela 10 Liczba nieletnich z województwa dolnośląskiego wskazanych lub umieszczonych w MOS.....	25
Tabela 11 Liczba nieletnich z województwa dolnośląskiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOS.....	25
Tabela 12 Samowystarczalność województwa dolnośląskiego w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego.....	27
Tabela 13 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa kujawsko-pomorskiego w podziale ze względu na płeć.....	29
Tabela 14 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa kujawsko-pomorskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę.....	29
Tabela 15 Liczba nieletnich z terenu województwa kujawsko-pomorskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOW.....	30
Tabela 16 Liczba nieletnich z województwa kujawsko-pomorskiego wskazanych lub umieszczonych w MOW.....	30
Tabela 17 Liczba nieletnich z województwa kujawsko-pomorskiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOW.....	31
Tabela 18 Samowystarczalność województwa kujawsko-pomorskiego w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego.....	32
Tabela 19. Liczba miejsc w MOS na terenie województwa kujawsko-pomorskiego w podziale ze względu na płeć.....	33
Tabela 20 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa kujawsko-pomorskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę.....	34
Tabela 21 Liczba nieletnich z terenu województwa kujawsko-pomorskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOS.....	35
Tabela 22 Liczba nieletnich z województwa kujawsko-pomorskiego wskazanych lub umieszczonych w MOS.....	35
Tabela 23 Liczba nieletnich z województwa kujawsko-pomorskiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOS.....	36
Tabela 24 Samowystarczalność województwa kujawsko-pomorskiego w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego.....	37
Tabela 25 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa lubelskiego w podziale ze względu na płeć.....	39
Tabela 26 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa lubelskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę.....	40
Tabela 27 Liczba nieletnich z terenu województwa lubelskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOW.....	40
Tabela 28 Liczba nieletnich z województwa lubelskiego wskazanych lub umieszczonych w MOW.....	41
Tabela 29 Liczba nieletnich z województwa lubelskiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOW.....	42
Tabela 30 Samowystarczalność województwa lubelskiego w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego.....	43

Tabela 31. Liczba miejsc w MOS na terenie województwa lubelskiego w podziale ze względu na płeć	45
Tabela 32 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa lubelskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę.....	46
Tabela 33 Liczba nieletnich oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOS z terenu województwa lubelskiego.....	47
Tabela 34 Liczba nieletnich z województwa lubelskiego wskazanych lub umieszczonych w MOS.....	47
Tabela 35 Liczba nieletnich z województwa lubelskiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOS	48
Tabela 36 Samowystarczalność województwa lubelskiego w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego	49
Tabela 37 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa lubuskiego w podziale ze względu na płeć	50
Tabela 38 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa lubuskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę.....	51
Tabela 39 Liczba nieletnich z terenu województwa lubuskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOW.....	51
Tabela 40 Liczba nieletnich z województwa lubuskiego wskazanych lub umieszczonych w MOW.....	52
Tabela 41 Liczba nieletnich z województwa lubuskiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOW	53
Tabela 42 Samowystarczalność województwa lubuskiego w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego	54
Tabela 43. Liczba miejsc w MOS na terenie województwa lubuskiego w podziale ze względu na płeć	55
Tabela 44 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa lubuskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę.....	55
Tabela 45 Liczba nieletnich oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOS z terenu województwa lubuskiego.....	56
Tabela 46 Liczba nieletnich z województwa lubuskiego wskazanych lub umieszczonych w MOS.....	57
Tabela 47 Liczba nieletnich z województwa lubuskiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOS.	57
Tabela 48 Samowystarczalność województwa lubuskiego w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego	59
Tabela 49 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa łódzkiego w podziale ze względu na płeć.....	60
Tabela 50 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa łódzkiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę.....	61
Tabela 51 Liczba nieletnich oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOW z terenu województwa łódzkiego	61
Tabela 52 Liczba nieletnich z województwa łódzkiego wskazanych lub umieszczonych w MOW.....	62
Tabela 53 Liczba nieletnich z województwa łódzkiego posiadających postanowienie o umieszczeniu w MOW	62
Tabela 54 Samowystarczalność województwa łódzkiego w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego	64
Tabela 55 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa łódzkiego w podziale ze względu na płeć.....	65
Tabela 56 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa łódzkiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę.....	65
Tabela 57 Liczba nieletnich z terenu województwa łódzkiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOS.....	67
Tabela 58 Liczba nieletnich z województwa łódzkiego wskazanych lub umieszczonych w MOS	67
Tabela 59 Liczba nieletnich z województwa łódzkiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOS....	68
Tabela 60 Samowystarczalność województwa łódzkiego w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego	69
Tabela 61 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa małopolskiego w podziale ze względu na płeć	70
Tabela 62 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa małopolskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę.....	71
Tabela 63 Liczba nieletnich z terenu województwa małopolskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOW.....	71
Tabela 64 Liczba nieletnich z województwa małopolskiego wskazanych lub umieszczonych w MOW.....	72
Tabela 65 Liczba nieletnich z województwa małopolskiego posiadających postanowienie o umieszczeniu w MOW	73
Tabela 66 Samowystarczalność województwa małopolskiego w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego	74
Tabela 67 Liczba nieletnich z terenu województwa małopolskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOS.....	75
Tabela 68 Liczba nieletnich z województwa małopolskiego wskazanych lub umieszczonych w MOS.....	76

Tabela 69 Liczba nieletnich z województwa małopolskiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOS.....	76
Tabela 70 Samowystarczalność województwa małopolskiego w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego	78
Tabela 71 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa mazowieckiego w podziale ze względu na płeć.....	80
Tabela 72 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa mazowieckiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę.....	80
Tabela 73 Liczba nieletnich z terenu województwa mazowieckiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOW.....	81
Tabela 74 Liczba nieletnich z województwa mazowieckiego wskazanych lub umieszczonych w MOW.....	81
Tabela 75 Liczba nieletnich z województwa mazowieckiego posiadających postanowienie o umieszczeniu w MOW.....	82
Tabela 76 Samowystarczalność województwa mazowieckiego w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego	83
Tabela 77 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa mazowieckiego w podziale ze względu na płeć.....	85
Tabela 78 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa mazowieckiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę.....	85
Tabela 79 Liczba nieletnich z terenu województwa mazowieckiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOS.....	86
Tabela 80 Liczba nieletnich z województwa mazowieckiego wskazanych lub umieszczonych w MOS.....	87
Tabela 81 Liczba nieletnich z województwa mazowieckiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOS.....	88
Tabela 82 Samowystarczalność województwa mazowieckiego w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego	90
Tabela 83 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa opolskiego w podziale ze względu na płeć.....	91
Tabela 84 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa opolskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę.....	92
Tabela 85 Liczba nieletnich z terenu województwa opolskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOW.....	92
Tabela 86 Liczba nieletnich z województwa opolskiego wskazanych lub umieszczonych w MOW.....	93
Tabela 87 Liczba nieletnich z województwa opolskiego posiadających postanowienie o umieszczeniu w MOW.....	94
Tabela 88 Samowystarczalność województwa opolskiego w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego	96
Tabela 89 Liczba nieletnich z terenu województwa opolskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOS.....	98
Tabela 90 Liczba nieletnich z województwa opolskiego wskazanych lub umieszczonych w MOS.....	98
Tabela 91 Liczba nieletnich z województwa opolskiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOS.....	99
Tabela 92 Samowystarczalność województwa opolskiego w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego ..	100
Tabela 93 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa podkarpackiego w podziale ze względu na płeć.....	101
Tabela 94 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa podkarpackiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę.....	101
Tabela 95 Liczba nieletnich z terenu województwa podkarpackiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOW.....	102
Tabela 96 Liczba nieletnich z województwa podkarpackiego wskazanych lub umieszczonych w MOW.....	103
Tabela 97 Liczba nieletnich z województwa podkarpackiego posiadających postanowienie o umieszczeniu w MOW.....	103
Tabela 98 Samowystarczalność województwa podkarpackiego w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego ..	105
Tabela 99 Liczba nieletnich z terenu województwa podkarpackiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOS.....	106
Tabela 100 Liczba nieletnich z województwa podkarpackiego wskazanych lub umieszczonych w MOS.....	107
Tabela 101 Liczba nieletnich z województwa podkarpackiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOS.....	108
Tabela 102 Samowystarczalność woj. podkarpackiego w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego ..	109
Tabela 103 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa podlaskiego w podziale ze względu na płeć.....	111

<i>Tabela 104 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa podlaskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę.....</i>	<i>112</i>
<i>Tabela 105 Liczba nieletnich z terenu województwa podlaskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOW.....</i>	<i>112</i>
<i>Tabela 106 Liczba nieletnich z województwa podlaskiego wskazanych lub umieszczonych w MOW.....</i>	<i>113</i>
<i>Tabela 107 Liczba nieletnich z województwa podlaskiego posiadających postanowienie o umieszczenie w MOW.....</i>	<i>114</i>
<i>Tabela 108 Samowystarczalność województwa podlaskiego w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego ..</i>	<i>115</i>
<i>Tabela 109 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa podlaskiego w podziale ze względu na płeć.....</i>	<i>116</i>
<i>Tabela 110 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa podlaskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę.....</i>	<i>116</i>
<i>Tabela 111 Liczba nieletnich z terenu województwa podlaskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOS.....</i>	<i>117</i>
<i>Tabela 112 Liczba nieletnich z województwa podlaskiego wskazanych lub umieszczonych w MOS.....</i>	<i>118</i>
<i>Tabela 113 Liczba nieletnich z województwa podlaskiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOS.....</i>	<i>118</i>
<i>Tabela 114 Samowystarczalność województwa podlaskiego w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego ..</i>	<i>120</i>
<i>Tabela 115 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa pomorskiego w podziale ze względu na płeć....</i>	<i>121</i>
<i>Tabela 116 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa pomorskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę.....</i>	<i>122</i>
<i>Tabela 117 Liczba nieletnich oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOW z terenu województwa pomorskiego</i>	<i>122</i>
<i>Tabela 118 Liczba nieletnich z województwa pomorskiego wskazanych lub umieszczonych w MOW.....</i>	<i>123</i>
<i>Tabela 119 Liczba nieletnich z województwa pomorskiego posiadających postanowienie o umieszczenie w MOW.....</i>	<i>124</i>
<i>Tabela 120 Samowystarczalność województwa pomorskiego w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego ..</i>	<i>125</i>
<i>Tabela 121 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa pomorskiego w podziale ze względu na płeć.....</i>	<i>126</i>
<i>Tabela 122 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa pomorskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę.....</i>	<i>126</i>
<i>Tabela 123 Liczba nieletnich z terenu województwa pomorskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOS.....</i>	<i>127</i>
<i>Tabela 124 Liczba nieletnich z województwa pomorskiego wskazanych lub umieszczonych w MOS.....</i>	<i>129</i>
<i>Tabela 125 Liczba nieletnich z województwa pomorskiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOS.....</i>	<i>129</i>
<i>Tabela 126 Samowystarczalność województwa pomorskiego w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego ..</i>	<i>131</i>
<i>Tabela 127 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa śląskiego w podziale ze względu na płeć.....</i>	<i>133</i>
<i>Tabela 128 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa śląskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę.....</i>	<i>133</i>
<i>Tabela 129 Liczba nieletnich oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOW z terenu województwa śląskiego</i>	<i>134</i>
<i>Tabela 130 Liczba nieletnich z województwa śląskiego wskazanych lub umieszczonych w MOW.....</i>	<i>134</i>
<i>Tabela 131 Liczba nieletnich z województwa śląskiego posiadających postanowienie o umieszczeniu w MOW.....</i>	<i>135</i>
<i>Tabela 132 Samowystarczalność województwa śląskiego w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego ..</i>	<i>136</i>
<i>Tabela 133 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa śląskiego w podziale ze względu na płeć.....</i>	<i>137</i>
<i>Tabela 134 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa śląskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę.....</i>	<i>137</i>
<i>Tabela 135 Liczba nieletnich z terenu województwa śląskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOS.....</i>	<i>139</i>
<i>Tabela 136 Liczba nieletnich z województwa śląskiego wskazanych lub umieszczonych w MOS.....</i>	<i>139</i>
<i>Tabela 137 Liczba nieletnich z województwa śląskiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOS.....</i>	<i>140</i>
<i>Tabela 138 Samowystarczalność województwa śląskiego w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego ..</i>	<i>141</i>

Tabela 139 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa świętokrzyskiego w podziale ze względu na płeć	143
Tabela 140 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa świętokrzyskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę.....	144
Tabela 141 Liczba nieletnich oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOW z terenu województwa świętokrzyskiego.....	144
Tabela 142 Liczba nieletnich z województwa świętokrzyskiego wskazanych lub umieszczonych w MOW....	145
Tabela 143 Liczba nieletnich z województwa świętokrzyskiego posiadających postanowienie o umieszczenie w MOW.....	146
Tabela 144 Samowystarczalność województwa świętokrzyskiego w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego ..	147
Tabela 145 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa świętokrzyskiego w podziale ze względu na płeć	149
Tabela 146 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa świętokrzyskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę.....	149
Tabela 147 Liczba nieletnich z terenu województwa świętokrzyskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOS.....	150
Tabela 148 Liczba nieletnich z województwa świętokrzyskiego wskazanych lub umieszczonych w MOS.....	151
Tabela 149 Liczba nieletnich z województwa świętokrzyskiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOS.....	151
Tabela 150 Samowystarczalność województwa świętokrzyskiego w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego ..	153
Tabela 151 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w podziale ze względu na płeć.....	155
Tabela 152 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa warmińsko-mazurskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę.....	155
Tabela 153 Liczba nieletnich z terenu województwa warmińsko-mazurskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOW.....	156
Tabela 154 Liczba nieletnich wskazanych lub umieszczonych w MOW z województwa warmińsko-mazurskiego.....	156
Tabela 155 Liczba nieletnich z województwa warmińsko-mazurskiego posiadająca postanowienie o umieszczenie w MOW	157
Tabela 156 Samowystarczalność województwa warmińsko-mazurskiego w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego.....	158
Tabela 157 Liczba nieletnich z terenu województwa warmińsko-mazurskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOS.....	160
Tabela 158 Liczba nieletnich z województwa warmińsko-mazurskiego wskazanych lub umieszczonych w MOS.....	161
Tabela 159 Liczba nieletnich z województwa warmińsko-mazurskiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOS	161
Tabela 160 Samowystarczalność województwa warmińsko-mazurskiego w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego.....	163
Tabela 161 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa wielkopolskiego w podziale ze względu na płeć	165
Tabela 162 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa wielkopolskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę.....	165
Tabela 163 Liczba nieletnich oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOW z terenu województwa wielkopolskiego.....	166
Tabela 164 Liczba nieletnich z województwa wielkopolskiego wskazanych lub umieszczonych w MOW	166
Tabela 165 Liczba nieletnich z województwa wielkopolskiego posiadających postanowienie o umieszczenie w MOW.....	167
Tabela 166 Samowystarczalność województwa wielkopolskiego w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego ..	168
Tabela 167 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa wielkopolskiego w podziale ze względu na płeć	170
Tabela 168 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa wielkopolskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę.....	170

<i>Tabela 169 Liczba nieletnich z terenu województwa wielkopolskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOS</i>	171
<i>Tabela 170 Liczba nieletnich z województwa wielkopolskiego wskazanych lub umieszczonych w MOS</i>	172
<i>Tabela 171 Liczba nieletnich z województwa wielkopolskiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOS</i>	173
<i>Tabela 172 Samowystarczalność województwa wielkopolskiego w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego</i> ..	174
<i>Tabela 173 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa zachodniopomorskiego w podziale ze względu na płeć</i>	176
<i>Tabela 174 Liczba miejsc w MOW na terenie województwa zachodniopomorskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę</i>	176
<i>Tabela 175 Liczba nieletnich z terenu województwa zachodniopomorskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOW</i>	177
<i>Tabela 176 Liczba nieletnich wskazanych lub umieszczonych w MOW z województwa zachodniopomorskiego</i>	177
<i>Tabela 177 Liczba nieletnich z województwa zachodniopomorskiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOW</i>	178
<i>Tabela 178 Liczba nieletnich z województwa zachodniopomorskiego posiadających postanowienie o umieszczeniu w MOW</i>	178
<i>Tabela 179 Samowystarczalność województwa zachodniopomorskiego w zakresie umieszczenia w MOW nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego</i>	180
<i>Tabela 180 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa zachodniopomorskiego w podziale ze względu na płeć</i>	181
<i>Tabela 181 Liczba miejsc w MOS na terenie województwa zachodniopomorskiego uwzględniając płeć, poziom rozwoju intelektualnego oraz szkołę</i>	182
<i>Tabela 182 Liczba nieletnich z terenu województwa zachodniopomorskiego oczekujących na realizację postanowienia Sądu Rejonowego o umieszczeniu w MOS</i>	182
<i>Tabela 183 Liczba nieletnich z województwa zachodniopomorskiego wskazanych lub umieszczonych w MOS</i>	183
<i>Tabela 184 Liczba nieletnich z województwa zachodniopomorskiego posiadająca postanowienie o umieszczeniu w MOS</i>	184
<i>Tabela 185 Samowystarczalność województwa zachodniopomorskiego w zakresie umieszczenia w MOS nieletnich posiadających postanowienie z uwzględnieniem płci, etapu edukacji i poziomie rozwoju intelektualnego</i>	185
<i>Tabela 186 Zestawienie zbiorcze liczba MOW w województwach</i>	187
<i>Tabela 187 Zestawienie zbiorcze liczby miejsc w MOW w województwach</i>	188
<i>Tabela 188 Zestawienie zbiorcze liczby nieletnich posiadających postanowienie sądowe o umieszczeniu w MOW</i>	188
<i>Tabela 189 Zestawienie zbiorcze stanu miejsc w MOW i liczby nieletnich posiadających postanowienie sądowe o umieszczeniu w MOW</i>	189
<i>Tabela 190 Zestawienie zbiorcze liczba MOS w województwach</i>	191
<i>Tabela 191 Zestawienie zbiorcze liczby miejsc w MOS w województwach</i>	192
<i>Tabela 192 Zestawienie zbiorcze liczby nieletnich posiadających postanowienie sądowe o umieszczeniu w MOS</i>	192
<i>Tabela 193 Zestawienie zbiorcze stanu miejsc w MOS i liczby nieletnich posiadających postanowienie sądowe o umieszczeniu w MOS</i>	193
<i>Tabela 194 Liczba orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego wydanych w roku szkolnym 2007/2008 przez publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne, na podstawie których uczeń może być umieszczony w MOS na wniosek rodziców</i>	194

Spis Rysunków

Rysunek 1 Rozmieszczenie MOW w Polsce wg stanu na dzień 31.10.2009.....	10
Rysunek 2 Liczba MOW w Polsce w podziale na województwa wg stanu na dzień 31.10.2009.....	11
Rysunek 3 Rozmieszczenie MOS w Polsce wg stanu na dzień 31.10.2009.....	13
Rysunek 4 Liczba MOS w Polsce w podziale na województwa wg stanu na dzień 31.10.2009.....	14
Rysunek 5. Stan miejsc w MOWach województwa dolnośląskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego.....	20
Rysunek 6. Stan miejsc w MOS-ach województwa dolnośląskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego.....	26
Rysunek 7. Stan miejsc w MOWach województwa kujawsko-pomorskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego.....	32
Rysunek 8. Stan miejsc w MOSach województwa kujawsko-pomorskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego.....	37
Rysunek 9. Stan miejsc w MOWach województwa lubelskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego.....	43
Rysunek 10. Stan miejsc w MOSach województwa lubelskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego.....	49
Rysunek 11. Stan miejsc w MOWach województwa lubuskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego.....	53
Rysunek 12 Stan miejsc w MOS-ach województwa lubuskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego.....	58
Rysunek 13. Stan miejsc w MOWach województwa łódzkiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego.....	63
Rysunek 14. Stan miejsc w MOS-ach województwa łódzkiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego.....	69
Rysunek 15. Stan miejsc w MOWach województwa małopolskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego.....	74
Rysunek 16. Stan miejsc w MOS-ach województwa małopolskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego.....	77
Rysunek 17. Stan miejsc w MOWach województwa mazowieckiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego.....	83
Rysunek 18. Stan miejsc w MOS-ach województwa mazowieckiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego.....	88
Rysunek 19. Stan miejsc w MOWach województwa opolskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego.....	96
Rysunek 20. Stan miejsc w MOS-ach województwa opolskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego.....	100
Rysunek 21. Stan miejsc w MOWach województwa podkarpackiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego.....	104
Rysunek 22. Stan miejsc w MOS-ach województwa podkarpackiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego.....	109
Rysunek 23. Stan miejsc w MOWach województwa podlaskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego.....	115
Rysunek 24. Stan miejsc w MOS-ach województwa podlaskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego.....	119
Rysunek 25. Stan miejsc w MOWach województwa pomorskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego.....	124
Rysunek 26. Stan miejsc w MOS-ach województwa pomorskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego.....	130
Rysunek 27. Stan miejsc w MOWach województwa śląskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego.....	136
Rysunek 28. Stan miejsc w MOS-ach województwa śląskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego.....	141
Rysunek 29. Stan miejsc w MOWach województwa świętokrzyskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego.....	147
Rysunek 30. Stan miejsc w MOS-ach województwa świętokrzyskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego.....	152

<i>Rysunek 31. Stan miejsc w MOWach województwa warmińsko-mazurskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego.....</i>	<i>158</i>
<i>Rysunek 32. Stan miejsc w MOS-ach województwa warmińsko-mazurskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego.....</i>	<i>162</i>
<i>Rysunek 33. Stan miejsc w MOWach województwa wielkopolskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego.....</i>	<i>168</i>
<i>Rysunek 34. Stan miejsc w MOS-ach województwa wielkopolskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego</i>	<i>174</i>
<i>Rysunek 35. Stan miejsc w MOWach województwa zachodniopomorskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOW z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego.....</i>	<i>179</i>
<i>Rysunek 36. Stan miejsc w MOS-ach województwa zachodniopomorskiego a nieletni posiadający postanowienie o umieszczeniu w MOS z uwzględnieniem płci i poziomu rozwoju intelektualnego.....</i>	<i>185</i>

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI